

Education Society Yavatmal's

**Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal**

Affiliated to

Sant Gadge Baba Amravati University, Amravati

**Self-Study Report
(Cycle-3)**

**Academic Years:
2019-20 to 2023-24**

Criterion: 3.2.1

Institution has created an ecosystem for innovations and has initiatives for creation and transfer of knowledge

Index

Sr. No.	Ecosystem for innovations and has initiatives for creation and transfer of knowledge	Page No.
1	Declaration	3
2	College Ecosystem Graphics	4
3	Summary	5-8
4	Research Center Research Advisory Committee (RAC) Research Center Activities Program	9-20
5	Research Publication/ Proceeding <ol style="list-style-type: none"> 1. Loknayak Interdisciplinary Peer Reviewed Journal for Innovation and Evaluation 2. Published Reports 3. Book on Research Methodology 4. The Stalwarts (Edited book) 5. Bharari (Annual Magazine) 6. Booklet (Home Isolation) 	21-67
6	MOUs and Collaborations <ol style="list-style-type: none"> 1. CBCS Workshop Dept. of Sociology: Details 2. CBCS Workshop by Dept. History 3. Beauty Parlor Training by Dept. Home Eco 	68-104
7	Field Visits/ Project Reports	105-130
8	Skill Development Programs and Other Activities for Knowledge Sharing	131-188
8	Conferences/ Workshops	189-224

एज्युकेशन सोसायटी, यवतमाळ (रजि.नं. एफ-६) द्वारा संचालित

लोकनायक बापूजी अणे महिला महाविद्यालय, यवतमाळ

(संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठ संलग्न)
e-mail - aneymmv.ytl@rediffmail.com

..संस्थापक..
स्व. श्री. माधव श्रीहरी अणे

कार्यालय : (06232) 288688
निवास : (06232) 289629

वरिष्ठ महा. क्रमांक - ४१२
कनिष्ठ महा. क्रमांक - जे 0८.0१00४

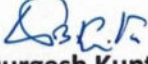
पत्र जा. क्र. अमम/ /२०
दिनांक : / /

Declaration

This is to declare that the information, reports, true copies and numerical data etc. furnished in this file as supporting documents is verified by IQAC and found correct.

Hence this certificate.

Mr. Dnyaneshwar Gatkar
 IQAC Coordinator
 Loknayak Bapuji Aney
 Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal

Dr. Durgesh Kunte
 Principal
 Loknayak Bapuji Aney
 Mahila Mahavidyalaya,
 Yavatmal

College's Ecosystem

For

Innovations and initiatives for creation and transfer of knowledge

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Summary

Ecosystem for Innovations and Initiatives for Knowledge Creation and Transfer

Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya is dedicated to creating an ecosystem that fosters innovations and facilitates the creation and transfer of knowledge. This ecosystem is built through active engagement in research, publications, skill development, and collaborations that contribute to both academic excellence and practical learning.

Research Center and Initiatives:

Research Advisory Committee (RAC): Plays a crucial role in shaping the research ecosystem by guiding research activities and encouraging a culture of inquiry and discovery. It ensures that scholarly work is aligned with modern academic standards, promoting the generation of new knowledge.

Research Publications and Proceedings:

1. Loknayak Interdisciplinary Peer-Reviewed Journal for Innovation and Evaluation: This journal is integral to the ecosystem by providing a platform for interdisciplinary research in multiple languages. It promotes the exchange of ideas across fields, enhancing the transfer of knowledge through published research that addresses current issues in humanities, commerce, and management.

2. Published Reports: These reports document innovative research findings and contribute to the continuous creation of knowledge.

3. ***Book on Research Methodology***: This resource equips researchers with the necessary tools to conduct effective research, fostering the development of new academic insights.

4. ***The Stalwarts (Edited Book)***: ISBN 978-93-92584-06-0. This book contributes to the dissemination of influential ideas and thought leadership, thus becoming an essential medium for knowledge transfer.

5. ***Bharari (Annual Magazine)***: By showcasing student creativity and diverse literary contributions, the magazine builds a creative knowledge ecosystem that enhances communication and critical thinking skills among students, contributing to their overall intellectual growth.

6. ***Booklet (Home Isolation)***: Provides practical knowledge on home isolation practices, demonstrating the institution's commitment to the transfer of health-related knowledge to the community.

Memorandums of Understanding (MOUs) and Collaborations:

Collaborations through MOUs are pivotal in expanding the ecosystem for knowledge exchange. By partnering with other institutions, Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya facilitates the flow of knowledge across academic boundaries and ensures students and faculty access to diverse learning resources.

1. ***CBCS Workshop (Dept. of Sociology and History)***: Enhances interdisciplinary learning, which is a key component of innovation. Such workshops allow the sharing of innovative educational practices.

2. ***Beauty Parlor Training (Dept. of Home Economics)***: Skill-based training helps create practical knowledge and professional competencies that students can apply directly, contributing to the transfer of vocational skills.

Ongoing Collaborations:

Home Economics, Sociology, Sanskrit, History, and English Departments: Through partnerships with various colleges, these collaborations encourage joint research projects and thereby enriching the ecosystem of shared academic knowledge. These initiatives are important for cross-disciplinary learning and the collective advancement of knowledge in respective fields.

Field Visits and Project Reports:

Field visits and project work are central to knowledge creation and application. These hands-on experiences allow students to apply theoretical knowledge in real-world settings, leading to a deeper understanding and the generation of practical knowledge.

Survey on Comparative Study of Online-Offline Teaching and Learning Process: This project is an example of how data-driven research contributes to understanding educational effectiveness, furthering the institution's commitment to creating useful knowledge for academic and pedagogical improvement.

Skill Development Programs:

Skill development programs are crucial for equipping students with competencies that are relevant in today's job market. By providing structured learning in soft skills, research methodologies, and critical thinking, these programs ensure that students are prepared to transfer acquired knowledge into professional environments.

Soft Skills Scheme (Sant Gadge Baba Amravati University): Focuses on enhancing essential skills for employment, making students more adaptable and competitive in the workforce.

Project Works (Sociology Department): Encourages critical thinking and problem-solving, key elements in the creation of new knowledge and the practical application of existing theories.

Conferences and Workshops:

Conferences and workshops act as knowledge hubs within the ecosystem. They are platforms for intellectual exchange where new ideas, research findings, and innovative practices are discussed and disseminated. This fosters a culture of continuous learning and collaboration.

1. Indian Knowledge System: Scope, Concept, and Criticism (One Day National Conference) - 12 January 2023.
2. National Conference on Innovation in Sanskrit Literature After India's Independence - 16 November 2022.
3. State-Level Workshop on Right to Information Act - 02 October 2021.

This ecosystem of innovations, research, skill development, and collaborative initiatives is essential for fostering an environment that promotes the creation, dissemination, and transfer of knowledge. Through these diverse programs, Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya ensures that students and faculty are not only participants but also active contributors to the global knowledge economy.

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Research Center

For

Innovations and has initiatives for creation and transfer of knowledge

The Research Center at our college stands as a beacon of intellectual pursuit and scholarly excellence, particularly within the humanities. Housed in a modern facility equipped with cutting-edge resources, the center serves as a pivotal hub for students, faculty, and visiting scholars dedicated to exploring the complexities of human culture, history, and society.

Research Center fosters an environment of interdisciplinary collaboration. By bringing together experts from various fields within the humanities—such as literature, history, Sociology, languages, Music and Home Economics. The center encourages the cross-pollination of ideas. Regular workshops, symposiums, and lecture series provide platforms for presenting research, receiving feedback, and engaging in intellectual discourse.

The center is deeply committed to involving undergraduate students in scholarly activities. Through mentorship programs, research assistantships, and undergraduate research grants, the center nurtures the next generation of humanities scholars. These opportunities provide invaluable hands-on experience, fostering critical thinking, and cultivating a passion for inquiry among students.

Research Center in our college is more than just a physical space; it is a vibrant intellectual community. The center plays a crucial role in advancing humanities research. It empowers scholars to explore the depths of human experience, contribute to academic knowledge, and influence broader societal conversations.

Research Advisory Committee (RAC)

Sr. No.	Name	Designation
1	Dr. Kavita Tated	Coordinator
2	Dr, Archana Deshpande	Member
3	Dr. SUDha Khadke	Member
4	Dr. Sarita Deshmuk	Member
5	Dr. Chandrashekhar Kudmethe	Member
6	Dr. Santoshkumar Gajale	Member

 Principal
 Loknayak Bapuji Aney
 Mahila Mahavidyalaya,
 Yavatmal

7	Dr. Jwala Nagaley	Member
8	Dr. Mamata Dayane	Member

List of Ph.D. REGISTRATION 2023-24

LOKNAYAK BAPUJI ANEY MAHILA MAHAVIDYALAYA, YAVATMAL

Date - 11-03-2024

SR. NO.	STUDENT NAME	SUBJECT	YEAR OF ADMISSION	NO. OF REGISTRATION WITH DATE
1	Sarla Pranay Padmawar	HEC	2019-2020	SGBAU/Ph.D./Home Eco./266/2021 w.e.f. 01/09/2020
2	Monali Mohansing Salame	HEC	2019-2020	SGBAU/Ph.D./Home Eco./1335/2022 w.e.f. 01/09/2020
3	Rupali Subhashrao Kanse	HEC	2019-2020	SGBAU/Ph.D./Home Eco./1338/2022 w.e.f. 01/09/2020
4	Vaishali Uttamrao Kambale	HEC	2019-2020	SGBAU/Ph.D./Home Eco./1336/2022 w.e.f. 01/09/2020
5	Pranita Rameshrao Thool	HEC	2019-2020	SGBAU/Ph.D./Home Eco./1337/2022 w.e.f. 01/09/2020
6	Nikhil Ashokrao Timase	SOC	2019-2020	SGBAU/Ph.D./SOC/ 1643/2022 w.e.f. 01/09/2020
7	Shital Puniram Rathod	SOC	2019-2020	SGBAU/Ph.D./SOC/ 1642/2022 w.e.f. 01/09/2020
8	Sopnal Rajendra Bhagat	SOC	2019-2020	SGBAU/Ph.D./SOC/ 1641/2022 w.e.f. 01/09/2020

 Principal
 LoknayaK Bapuji Aney
 Mahila Mahavidyalaya,
 Yavatmal

9	Yogesh Madhukar Chavhan	HIS	2019-2020	SGBAU/Ph.D./HIS/ 1277/2022 w.e.f. 01/09/2020
10	Manisha Panjabrao Kurhekar	HIS	2019-2020	SGBAU/Ph.D./HIS/ 1542/2022 w.e.f. 01/09/2020
11	Kushalkumar Anand Samrit	HIS	2019-2020	SGBAU/Ph.D./HIS/ 2759/2023 w.e.f. 01/09/2022
12	Sangita Ramakant Chati	MUS	2020-2021	SGBAU/Ph.D./Music/ 1470/2022 w.e.f. 01/09/2021
13	Chirag Rambhau Borwar	MUS	2020-2021	SGBAU/Ph.D./Music/ 1469/2022 w.e.f. 01/09/2021
14	Prashant Nagorao Gugilwar	MUS	2020-2021	SGBAU/Ph.D./Music/2905/2023 w.e.f. 01/09/2022
15	Virat Dattaraj Ghude	PHY. EDU.	2020-2021	SGBAU/Ph.D./Phy. Edu./1161/2022 w.e.f. 01/09/2021
16	Pushpa Bhaurao Ingale	HIS	2021-2022	SGBAU/Ph.D./HIS/ 2758/2023 w.e.f. 01/09/2022
17	Vandana Marotrao Dhawane	HIS	2021-2022	SGBAU/Ph.D./HIS/ 2915/2023 w.e.f. 01/09/2022
18	Ratnamala Hiraman Jadhao	HIS	2021-2022	SGBAU/Ph.D./HIS/ 2916/2023 w.e.f. 01/09/2022
19	Akash Sambhaji Gujarkar	HIS	2021-2022	SGBAU/Ph.D./HIS/ 2913/2023 w.e.f. 01/09/2022
20	Dhammadip Prakash Gayakwad	HIS	2021-2022	SGBAU/Ph.D./HIS/ 2914/2023 w.e.f. 01/09/2022
21	Suvarna Suryakant Gadge	HEC	2021-2022	SGBAU/Ph.D./Home Eco./2792/2023 w.e.f. 01/09/2022
22	Abhinandan Pravin Ajmire	MUS	2022-2023	SGBAU/Ph.D./Mus. /3701/2024 w.e.f. 01/09/2023

 Principal
 Loknayak Bapuji Aney
 Mahila Mahavidyalaya,
 Yavatmal

23	Anshuma Subhash Agrawal	HEC	2022-2023	SGBAU/Ph.D./Hom.Eco. /3711/2024 w.e.f. 01/09/2023
24	Pravin Kanhaiyalal Prajapati	HIN	2022-2023	SGBAU/Ph.D./Hini /3438/2024 w.e.f. 01/09/2023
25	Shailendra Nandkumar Chapariya	HIN	2022-2023	SGBAU/Ph.D./Hini /3685/2024 w.e.f. 01/09/2023
26	Dhirajsingh Ramkaransingh Thakur	HIN	2022-2023	SGBAU/Ph.D./Hini /3686/2024 w.e.f. 01/09/2023

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

एन.बी.बाबा अमरावती, यवतमाळ (पिन. १५-६) द्वारा संयोजित

लोकनायक बापूजी अणे महिला महाविद्यालय, यवतमाळ

(संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठ संलग्न)
e-mail - aneymmv.yt@rediffmail.com

बसिष्ठ मला, क्र. ४१२
कनिष्ठ मठा, जे०८,०९,००४

प्राचार्य डॉ. दुर्गेश कुंटे
मो.नं. ९५०३२९५७७७

पत्र जा. क्र. अमम/ /२०२२

दिनांक - / /

LOKNAYAK BAPUJI ANEY MAHILA MAHAVIDYALAYA, YAVATMAL

Ph.D. Admission Notice 2021-2022

Applications are invited for the following Departments in the Institution

Sr. No.	Subject	Sanction Post	Vacant Post	Co-Ordinator	Mobile No.
01	Physical Education	08	07	Dr. D. B. Kunte	9503295777
02	History	08	05	Dr. Kavita Tated	9422653390
03	Home Economics	06	01	Dr. L. J. Waghele	9881487778
04	Sociology	06	02	Dr. Sudha Khadke	9860745978
05	Music	06	04	Dr. A. S. Deshpande	9922997412
06	Hindi	04	04	Dr. S. G. Gajale	9766558619

Candidates are Advised to visit to Ph.D. Cell Website (<http://phdcell.sgbau.ac.in>) of Sant Gadge Baba Amravati University, Amravati and Meticulously go through the Ordinance No 1 of 2016 (10/11/2016) to understand the eligibility criterion for Ph.D. Admission Process 2021-2022.

Dr. Durgesh Kunte
Principal
L.B.Aney Mahila
Mahavidyalaya, Yavatmal

DESKTOP/DAN/Ph.D. notice.PMD/1

Principal
Loknaya Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

News Paper Cutting

आजकलच्या काळात विद्यार्थ्यांनी साहित्य पुनरावलोकन कार्यशाळा घ्यावी. या कार्यशाळात विद्यार्थ्यांनी साहित्याचा अभ्यास करून घ्यावा. या कार्यशाळात विद्यार्थ्यांनी साहित्याचा अभ्यास करून घ्यावा.

ना महाविद्यालयात साहित्य पुनरावलोकन कार्यशाळा संपन्न

पेठक विद्यापीठाचे निमद कल्पनाशेखर शिंदेकर विद्यापीठाची सहाय्येने जरी आयोजन केले. साहित्यकारांचे आभाराने यथासाध्य कार्यवाही करण्यात आली. या कार्यशाळात विद्यार्थ्यांनी साहित्याचा अभ्यास करून घ्यावा. या कार्यशाळात विद्यार्थ्यांनी साहित्याचा अभ्यास करून घ्यावा.

या कार्यशाळात विद्यार्थ्यांनी साहित्याचा अभ्यास करून घ्यावा. या कार्यशाळात विद्यार्थ्यांनी साहित्याचा अभ्यास करून घ्यावा. या कार्यशाळात विद्यार्थ्यांनी साहित्याचा अभ्यास करून घ्यावा.

या कार्यशाळात विद्यार्थ्यांनी साहित्याचा अभ्यास करून घ्यावा. या कार्यशाळात विद्यार्थ्यांनी साहित्याचा अभ्यास करून घ्यावा. या कार्यशाळात विद्यार्थ्यांनी साहित्याचा अभ्यास करून घ्यावा.

र पालिकेतील विविध कामांच्या निविदा जाहिरात मधून

अणे महिला महाविद्यालयात साहित्य पुनरावलोकन कार्यशाळा

अणे महिला महाविद्यालयात साहित्य पुनरावलोकन कार्यशाळा आयोजित करण्यात आली. या कार्यशाळात विद्यार्थ्यांनी साहित्याचा अभ्यास करून घ्यावा. या कार्यशाळात विद्यार्थ्यांनी साहित्याचा अभ्यास करून घ्यावा.

या कार्यशाळात विद्यार्थ्यांनी साहित्याचा अभ्यास करून घ्यावा. या कार्यशाळात विद्यार्थ्यांनी साहित्याचा अभ्यास करून घ्यावा. या कार्यशाळात विद्यार्थ्यांनी साहित्याचा अभ्यास करून घ्यावा.

Principal
Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

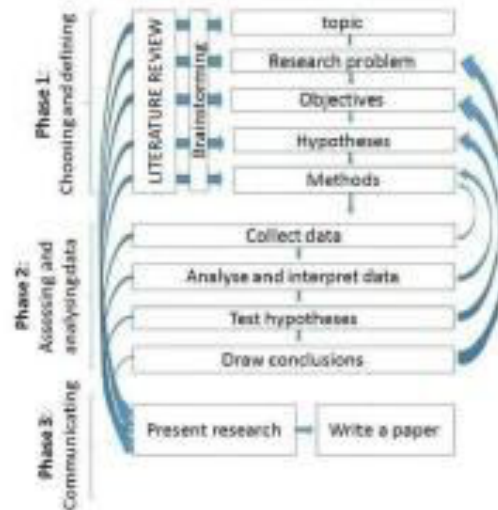
RESEARCH

tips for students

- 1 Clarify** What are you looking for? Brainstorm questions, keywords, synonyms.
- 2 Search**
  1. Try simple search terms
  2. Be more specific
  3. Use quotation marks
- 3 Delve** Look beyond the first few results. Consider the URL.
- 4 Evaluate** Don't believe everything you read. Check 2-3 sources.
- 5 Cite** Write information in your own words or quote. Say who/where it's from.

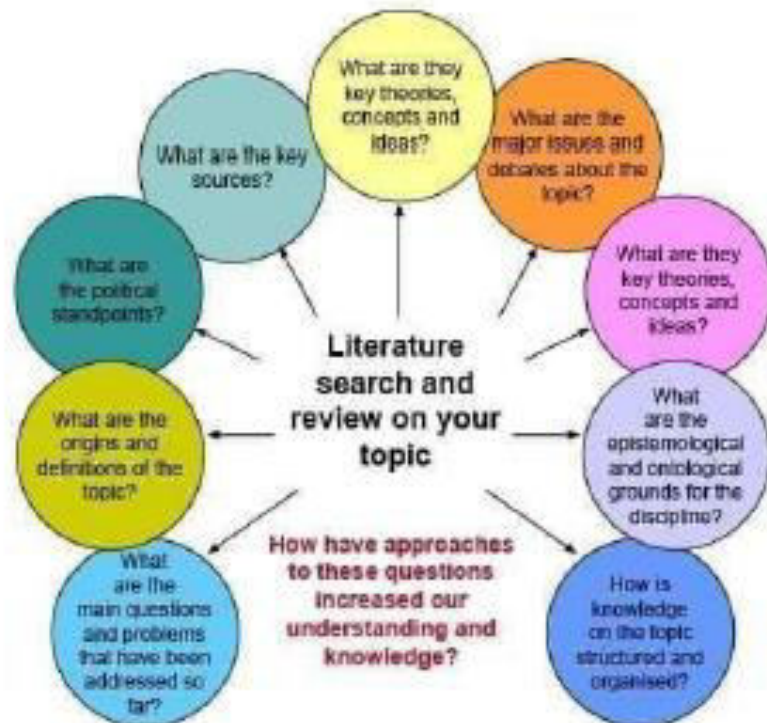
katieknows.com
[@katieknows](https://twitter.com/katieknows)
[ing tick sheet](#)

Figure 1 - The research process

Can you answer 'Yes' to the following questions?

1	Title	Is the title clear and unambiguous?	Y/N
2		Does it accurately reflect the content?	Y/N
3		Is it concise?	Y/N
4	Abstract or summary	Is the abstract a succinct overview?	Y/N
5		Does it state the purpose of the project and the method(s) to be used?	Y/N
6		Will it 'sell' the project to the reader?	Y/N
7		Is it less than one page long?	Y/N

Principal
 Loknayak Bapuji Aney
 Mahila Mahavidyalaya,
 Yavatmal

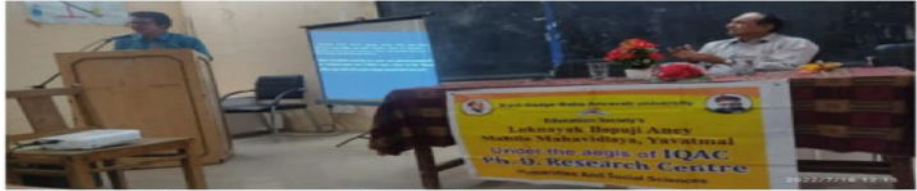

^Certificate

News:Research Center

अणे महिला महाविद्यालयात साहित्य पुनरावलोकन कार्यशाळा

सध्याची लोकसभेच्या संपूर्ण अणे महिला महाविद्यालयाच्या आचार्य पदवी संशोधन केंद्राच्या वतीने साहित्याचे पुनरावलोकन, विष्णू अर्क डिस्टेंबर या विषयावर कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले. आचार्यवती विद्यापीठसंघीय संशोधन कार्यशाळाती आवश्यक असलेल्या कोर्स वर्क च्या संदर्भात आयोजित या कार्यशाळेत संशोधक मार्गदर्शक, संशोधक विद्यार्थी उपस्थित होते. कार्यशाळेच्या उद्घाटन करताना प्राचार्य डॉ. दुर्गा कुंटे यांनी सामाजिकसुख संशोधन आणि त्याची उपयोगिता लक्षात घेऊन विषयाची निवड करण्याबाबत संशोधक विद्यार्थ्यांनी सजग असणे असे आवाहन केले. संशोधन कार्यात उपलब्ध साहित्य साधनांचा अभ्यास करताना त्यांच्या सल्ला घेऊन योग्य क्रमोत्तर विचारित करण्याची गरज असल्याचे मत त्यांनी व्यक्त केले. कार्यशाळेच्या प्रथम सत्रात संशोधक मार्गदर्शक व पदवी अभ्यासक विविध अध्यास असणारे डॉ. प्रवीण जोशी यांनी विष्णू अर्क डिस्टेंबर वर सामोचित मार्गदर्शन केले. संशोधन कार्याची व्याप्ती व निष्पत्तीबाबत माहिती करताना त्यांनी प्रायोगिक, सांख्यिक,

सहसंबंधात्मक, निष्पत्तीबाबत आणि अनुमानित आकडेवारी असणारे पद्धतीय संशोधन कार्य हे महत्त्वाचे असल्याचे सांगितले. साहित्याचे पुनरावलोकन म्हणजे सर्वसमावेशक सारांश या अंतर्गत संशोधन प्रथम निवडून घेऊन केलेल्या साहित्याचे संश्लेषण, निष्पत्ती आणि समीक्षण करण्यावर भर घालणे असे आवाहन त्यांनी केले. कार्यशाळेच्या दुसऱ्या सत्रात डॉ. कविता तातेड यांनी साहित्य पुनरावलोकन या विषयाच्या अनुषंगाने उद्देश, स्वरूप, व्यवस्थापन आणि परीक्षण हे चार घटक महत्त्वाचे असून त्या माध्यमातून संशोधन कार्य परिपूर्ण करता येते असे मत व्यक्त केले. संशोधनाची मूल्ये, आराखडा,

व्याप्ती, कार्यप्रणाली यासाठी साहित्य पुनरावलोकन हे मूलभूत घटक असल्याचे प्रत्येक विषयाच्या संशोधक विद्यार्थ्यांनी संशोधन समस्येची मांडणी करण्यासाठी वाचन, चिंतन, मनन व लेखन करावे असे आवाहन केले. प्रा. डॉक्टर सुधा खाडके यांनी संदर्भ साधने आणि समाज विज्ञान शास्त्रीयक शोध कार्य यावर मार्गदर्शन केले. मान्य विद्यार्थ्यांशील सर्वसमावेशक शोध कार्यामध्ये साहित्याचे पुनरावलोकन विश्वकोश, ज्ञानकोश, सरकारी अडव्हाल आणि सर्वसंग्रह अडव्हालाचे विशेष महत्त्व असल्याचे मत व्यक्त करताना त्यांनी संदर्भ साधनांचा वापर करताना यावर प्रकाश टाकला. संशोधन कार्याचे

उद्देश - वाचक प्रकाश टाकताना ते वैशिष्ट्यपूर्ण साध्य होणारे, साधन योग्य व वास्तववादी असणे असे मत प्रा. डॉ. संतोष कुमार गावडे यांनी व्यक्त केले. संशोधन कार्याची मूल्ये ही साहित्याच्या पुनरावलोकनातून निष्पन्न झालेली असली तर संशोधनाला योग्य दिशा मिळू शकते. संशोधक विद्यार्थ्यांनी सामर्थ्य घडतातानाच साहित्य परीक्षणाचा उद्देश संपादन घेण्याचे आवाहन त्यांनी केले. कार्यशाळेच्या परासवीसराती प्रा. डा. लता बापेला, प्रा. डॉ. राजेशी भर्माधिकारी, प्रा. डा. अर्चना देशपांडे, प्रा. विजय सुते, प्रा. डॉ. सविता देशमुख, प्रा. महेश महाजन, श्री दिनेश दानी, श्री विष्णू भीमरी यांनी परिश्रम घेतले.

Bhanu Kunte
Principal
Loknaya Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Presentations by Ph.D. Scholars
Research Center

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

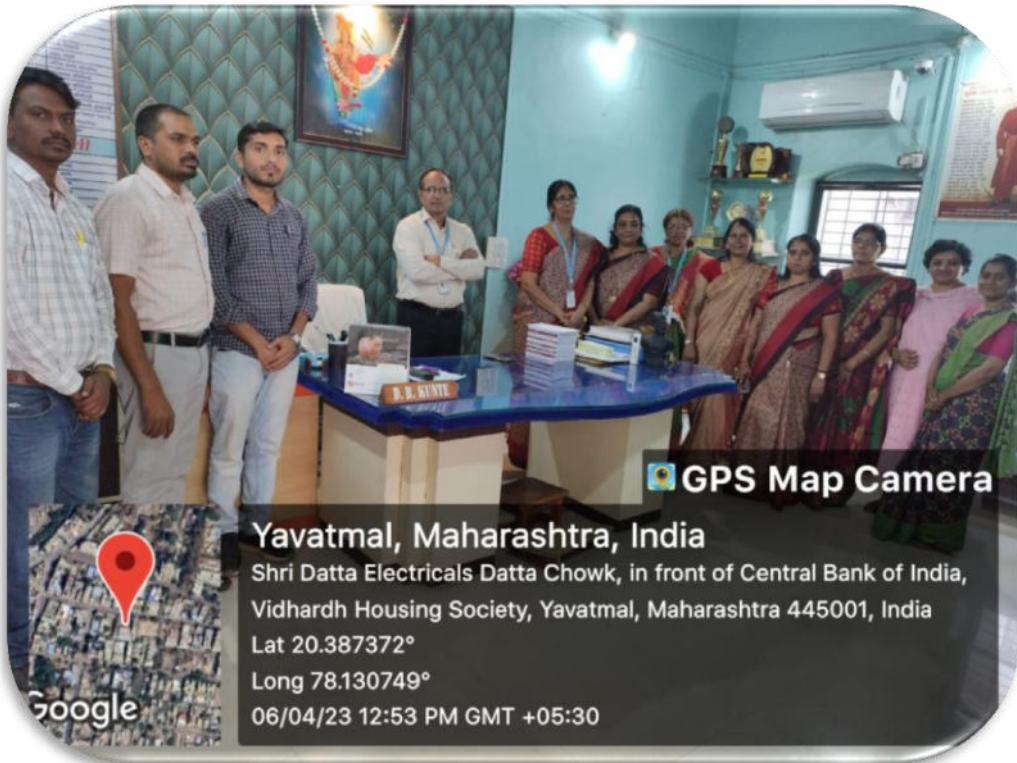
Presentations by Ph.D. Scholars
Research Center

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Viva of the Research Scholars
Research Center

GPS Map Camera

Yavatmal, Maharashtra, India

Shri Datta Electricals Datta Chowk, in front of Central Bank of India,
Vidhardh Housing Society, Yavatmal, Maharashtra 445001, India

Lat 20.387372°

Long 78.130749°

06/04/23 12:53 PM GMT +05:30

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

**News: Workshop on Research Methodology
Research Center**

(Signature)
Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Research Publication

Sr. No.	Publication by the College
1	Loknayak Interdisciplinary Peer Reviewed Journal for Innovation and Evaluation
2	Published Project Reports
3	Research Methodology
4	The Stalwarts : Edited Book
5	Bharari: Annual Magazine

**LoknayaK Interdisciplinary Peer Reviewed
Journal for Innovation and Evaluation**

ISSN (L) 2278-4284

The journal is regularly biannually published by the LoknayaK Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal since 2012. The Journal publishes the research papers/articles and book reviews in humanities, commerce and management in four languages viz. English, Marathi, Hindi and Urdu. It is double blinded Interdisciplinary multilingual peer reviewed journal.

Sr. No.	Loknayak : Published Issues	Date
1	August 2020	29 August 2020
2	January 2021	26 January 2021
3	August 2021	29 August 2021
4	January 2022	26 January 2022
5	August 2022	29 August 2022
6	Special Issue 01 : Conference on Indian Knowledge System	12 January 2023
7	Special Issue 02 : Conference on Indian Knowledge System	12 January 2023
8	Special Issue 03 : Conference on Indian Knowledge System	12 January 2023
9	Special Issue 04 : Conference on Indian Knowledge System	12 January 2023
10	August 2023	29 August 2023
11	January 2024	26 January 2023

portal.issn.org/resource/ISSN/2278-4284

ISSN INTERNATIONAL STANDARD SERIAL NUMBER INTERNATIONAL CENTRE

ISSN PORTAL The Global Index for Continuing Resources

FREE ACCESS

Identifiers

ISSN 2278-4284

Linking ISSN (ISSN-L): 2278-4284

Links

Google

Bing

Yahoo

National Library of India

Key-title Loknaya interdisciplinary journal for innovative research and evaluation

Resource information

Title proper: Loknaya interdisciplinary journal for innovative research and evaluation.

Country: India

Medium: Print

Record information

Last modification date: 16/08/2012

Type of record: Confirmed

ISSN Center responsible of the record: ISSN National Centre for India

Please contact this ISSN Centre by clicking on it for any request or query concerning the publication

My Tools

Share

Print

Display linked data

Discover all the features of the complete ISSN records

Access the full version of the ISSN Portal

Activate Windows
Go to Settings to activate Windows.

<https://portal.issn.org/resource/ISSN/2278-4284>

Principal
Loknaya Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

**NATIONAL INSTITUTE OF SCIENCE COMMUNICATION
AND INFORMATION RESOURCES**

(Council of Scientific and Industrial Research)

14, Satsang Vihar Marg, New Delhi 110 067 &
Dr. K. S. Krishnan Marg (Near Pusa Gate) -110 012

Ms. V. V. Lakshmi, Head, National Science Library

Phone: 91-11-2686 3759

E-mail: vlakshmi@niscair.res.in website: www.niscair.res.in

NSL/ISSN/INF/2012/1277

Dated: May 31, 2012

Shri. D. B. Pande,
Education Society,
Yavatmal- 445001

Dear Sir/ Madam,

We are happy to inform you that the following serial(s) published by you has been registered and assigned ISSN (Print)

ISSN 2278 – 4284 LoknayaK : Interdisciplinary Journal for Innovative
Research and Evaluation

It is important that the ISSN should be printed on every issue preferably at the right hand top corner of the cover page.

The Indian National Centre will be responsible for monitoring the use of ISSN assigned to Indian Serials and for supplying up to-date data of the same to the International Centre for ISSN, Paris. For this purpose we request you to send us the forth coming issue of your serial on complimentary basis.

We solicit your co-operation in this regard.

Yours sincerely

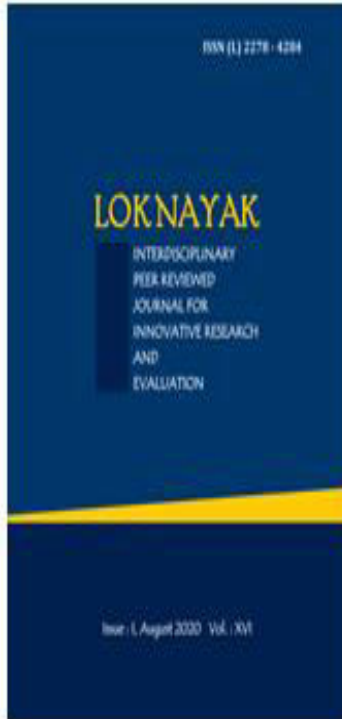
V.V. Lakshmi
(V.V. Lakshmi)

Head
National Science Library

Please don't forget to send a sample issue of the journal/URL with ISSN printed on it.

Contact : Ms. Shobhna Vij
e-mail : issn.india@niscair.res.in
phone : 011-26516672

Shobhna Vij
Principal
LoknayaK Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

- I N D E X -

1. An Interdisciplinary Study on Gender, Energy, and Health Security: A Review of India's Healthcare System	1-7
- Dr. Anand Kulkarni	
2. Impact of Education Policy on Gender and Health in India: A Review of India's Healthcare System	8-15
- Dr. Anand Kulkarni	
3. The Impact of Education on Gender and Health in India: A Review of India's Healthcare System	16-23
- Dr. Anand Kulkarni	
4. Health Policy of Government of India in Women's Health of the World	24-31
- Dr. Anand Kulkarni	
5. Role of Education in Promoting and Preventing Environmental Health	32-39
- Dr. Anand Kulkarni	
6. Educational Model of Gender in the World of Health	40-47
- Dr. Anand Kulkarni	
7. The Educational Model of Gender in the World of Health	48-55
- Dr. Anand Kulkarni	
8. Role of Education in Promoting and Preventing Environmental Health	56-63
- Dr. Anand Kulkarni	
9. The Status of Education and Health in India: A Review of India's Healthcare System	64-71
- Dr. Anand Kulkarni	
10. Educational Model of Gender in the World of Health	72-79
- Dr. Anand Kulkarni	
11. Educational Model of Gender in the World of Health	80-87
- Dr. Anand Kulkarni	
12. Educational Model of Gender in the World of Health	88-95
- Dr. Anand Kulkarni	
13. Educational Model of Gender in the World of Health	96-103
- Dr. Anand Kulkarni	
14. Educational Model of Gender in the World of Health	104-111
- Dr. Anand Kulkarni	
15. Educational Model of Gender in the World of Health	112-119
- Dr. Anand Kulkarni	
16. Educational Model of Gender in the World of Health	120-127
- Dr. Anand Kulkarni	
17. Educational Model of Gender in the World of Health	128-135
- Dr. Anand Kulkarni	
18. Educational Model of Gender in the World of Health	136-143
- Dr. Anand Kulkarni	
19. Educational Model of Gender in the World of Health	144-151
- Dr. Anand Kulkarni	
20. Educational Model of Gender in the World of Health	152-159
- Dr. Anand Kulkarni	

21. Educational Model of Gender in the World of Health	160-167
- Dr. Anand Kulkarni	
22. Educational Model of Gender in the World of Health	168-175
- Dr. Anand Kulkarni	
23. Educational Model of Gender in the World of Health	176-183
- Dr. Anand Kulkarni	
24. Educational Model of Gender in the World of Health	184-191
- Dr. Anand Kulkarni	
25. Educational Model of Gender in the World of Health	192-199
- Dr. Anand Kulkarni	
26. Educational Model of Gender in the World of Health	200-207
- Dr. Anand Kulkarni	
27. Educational Model of Gender in the World of Health	208-215
- Dr. Anand Kulkarni	
28. Educational Model of Gender in the World of Health	216-223
- Dr. Anand Kulkarni	
29. Educational Model of Gender in the World of Health	224-231
- Dr. Anand Kulkarni	
30. Educational Model of Gender in the World of Health	232-239
- Dr. Anand Kulkarni	
31. Educational Model of Gender in the World of Health	240-247
- Dr. Anand Kulkarni	
32. Educational Model of Gender in the World of Health	248-255
- Dr. Anand Kulkarni	
33. Educational Model of Gender in the World of Health	256-263
- Dr. Anand Kulkarni	
34. Educational Model of Gender in the World of Health	264-271
- Dr. Anand Kulkarni	

Principal
LoknayaK Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Loknaya
Interdisciplinary
Peer Reviewed Journal For
Innovative Research and
Evaluation

Issue : II
August
2021
Vol. : VIII

ISSN (L) 2278 - 4284

Tannay J. Bhole
Ph.D Student
Dywan College
Post Graduate and Research Institute,
Pune
Mob: - 09730166419
E-mail: - bholtannay@gmail.com

Abstract :
The present paper deals with the methods of foundation laying described in various old texts. At the very outset of the paper it should be made clear that - this paper has no intention to provide any information regarding the rituals related with the foundation laying in ancient or medieval times. It strictly limits itself to the scientific information provided about foundation laying. As mentioned earlier, foundation laying is considered as a very important step to create a strong and stable structure. Now-a-days, foundation laying has become very easy, yet it is still considered as an inevitable part of any construction project. One can only imagine its importance in the period when the technology was less developed and in addition to that there were all load bearing structure. Unfortunately, the methods of foundation laying are not distinctly spelled out in any of the old texts. The information is scattered across the texts. Any information one can accumulate is shrouded in the mist of ritualistic descriptions. In the old texts, largely, the information about foundation laying is found under the section of Grahyanayana or Ullayana. This paper aims to present this scattered information in a systematic way, so that one will be able to portray a probable picture of the foundation laying methods in the earlier times in the Indian sub-continent.

Keywords : Vastu texts, astrology, method of foundations, architecture, Indian architecture.

Introduction :
Any structure erected, should fulfil two important criteria of architecture - first, it should fulfil the purpose for which that structure and second, it should possess longevity. There are many factors that provide longevity to any structure, foundation being one of the most important one. There are three prominent purposes of foundation making:

1. Foundation acts as an anchor for the structure during any natural calamity like flood, earthquake, storms, etc.
2. Foundation helps distribute the load throughout the base of building so that no single section will be overburdened¹
3. When the foundation pits are dug during construction, it provides an opportunity to level the base of the structure. It ultimately helps provide more stability to the structure.

The present paper deals with the methods of foundation laying described in various old texts. At the

¹ If a single corner or section becomes overloaded in foundation, it may result into loss of balance of the framework of structure. A structure may slant to one side and it may collapse.

very outset of the paper it should be made clear that - this paper has no intention to provide any information regarding the rituals related with the foundation laying in ancient or medieval times. It strictly limits itself to the scientific information provided about foundation laying.

As mentioned earlier, foundation laying is considered as a very important step to create a strong and stable structure. Now-a-days, foundation laying has become very easy, yet it is still considered as an inevitable part of any construction project. One can only imagine its importance in the period when the technology was less developed and in addition to that there were all load bearing structure. Unfortunately, the methods of foundation laying are not distinctly spelled out in any of the old texts. The information is scattered across the texts. Any information one can accumulate is shrouded in the mist of ritualistic descriptions. In the old texts, largely, the information about foundation laying is found under the section of Grahyanayana or Ullayana. This paper aims to present this scattered information in a systematic way, so that one will be able to portray a probable picture of the foundation laying methods in the earlier times in the Indian sub-continent.

Methods of foundation laying :

In the process of construction a land is selected first. Unnecessary elements and plants are then removed from the final site of construction. There after the foundation is laid. Samarasi² considers foundation laying as the first and foremost task. It mentions that foundation must be laid earliest, before any other process of construction (see foot note no.4). According to Manu³ a foundation pit (garbh) full with various kinds of materials is very auspicious and the foundation where there is a lack of material often proves to be inauspicious.⁴ Manu⁵ follows the same. Vitruvius⁶ recommends creating firm and faultless foundation⁷, whereas Samarasi⁸ mentions that if the stone slabs in the foundation have space for movement, i.e. if it is not completely filled with material, it poses a danger to the lives of the resident (owner of the house). If the stone

- INDEX -

1. Methods of Foundation Laying Prescribed by Vastu texts - Tannay J. Bhole	1 - 5
2. Feminist Perspectives in Shashi Deshpande's <i>That Long Silence</i> - Diksha Pampalya	6 - 8
3. Digital Marketing in India - Dr. Kritika, Ms. Apoorva	9 - 11
4. Indian Writing in English Delineation of the theme of Hunger and Poverty in Kamala Markandaya's "Nectar in a Sieve" - Shubhangi Arun Joshi	12 - 14
5. A Critical Analysis of Contemporary Epoch of English Literature - Santosh Bhaskarrao Gore	15 - 17
6. Theme of Identity in the Poems of Kamala Das - Dr. Yogesh Pokhar	18 - 22
7. Women's Attitude Towards Household Art Skill Training in Rural Area - Dr. Chhaya Vidhale	23 - 27
8. Search for Identity in Bharati Mukharjee's 'Desirable Daughters' and 'Jasmine' - Smita P. Mohod	28 - 30
9. Post Modern Perspectives in the Works of Chetan Bhagat - Ms. Sankha M. Mangrulkar	31 - 34
10. Influence of Partition on Womanhood in Amrita Pritam's <i>Punjab</i> - Pradham S. Jawade	35 - 36
11. शरीर शिल्प कला का एक नया चरण: अर्थात् शिल्प की शक्ति, एक शिल्पकला कला - डॉ. शशी शिल्प शर्मा	37 - 47
12. शरीर शिल्प कला का एक नया चरण: अर्थात् शिल्प की शक्ति, एक शिल्पकला कला - डॉ. शशी शिल्प शर्मा	48 - 50
13. शरीर शिल्प कला का एक नया चरण: अर्थात् शिल्प की शक्ति, एक शिल्पकला कला - डॉ. शशी शिल्प शर्मा	51 - 53
14. शरीर शिल्प कला का एक नया चरण: अर्थात् शिल्प की शक्ति, एक शिल्पकला कला - डॉ. शशी शिल्प शर्मा	54 - 56
15. शरीर शिल्प कला का एक नया चरण: अर्थात् शिल्प की शक्ति, एक शिल्पकला कला - डॉ. शशी शिल्प शर्मा	57 - 59
16. शरीर शिल्प कला का एक नया चरण: अर्थात् शिल्प की शक्ति, एक शिल्पकला कला - डॉ. शशी शिल्प शर्मा	60 - 63

Issue : I, August 2021 / Vol. : X

slabs in foundation are fixed properly, then it is considered as auspicious for both the owner of house and the architect.⁹

Northern course of the sun (Uttarayana) is considered to be a good time for the foundation laying¹⁰. The above mentioned suggestion seems to be obvious as the northern course of the sun indicates the summer season in the Indian sub-continent. On the other hand, the southern course of the sun (Dakshinayana) brings monsoon. It is not a recommended period for starting any construction.

The complete process of foundation laying includes the following steps according to the vastu texts:

1. Ground leveling for the foundation and demarcation of area and determination of spots to be dug with the help of ropes
2. Digging the area according to dimensions required.
3. Filling the foundation pit with the prescribed material.

Let us discuss this in detail :

Ground leveling for foundation and Demarcation of area and determination of spots to be dug :

Vitruvius¹¹ mentions about leveling the ground before the foundation pit is dug. Ground leveling had to be done with the help of axes or instead of such strength. It is common knowledge that the instrument of measurement in the period of the old texts was a rope. Apart from that, the rope was also used for demarcation of area and determination of spots to be dug. Aparajit¹² indicates the use of wooden pegs that were fixed around site and ropes to be attached to the pegs from all the sides (Fig. 1). While prescribing the addition, Vitruvius¹³ warns that if a rope breaks during the process, it is a bad omen suggesting death threat to the owner of house.¹⁴

¹¹ Vitruvius 11.3 - <http://www.pennlib.org/pennlib/ancient/classical/roman/vitruvius/vitruvius.html>
¹² Also see Manu 12.2
¹³ Vitruvius 12.1 - <http://www.pennlib.org/pennlib/ancient/classical/roman/vitruvius/vitruvius.html>
¹⁴ Manu 12.40 - 42 - <http://www.pennlib.org/pennlib/ancient/classical/roman/manu/manu.html>
¹⁵ Samarasi 11.1 - <http://www.pennlib.org/pennlib/ancient/classical/roman/samarasi/samarasi.html>
¹⁶ Vitruvius 11.1 - <http://www.pennlib.org/pennlib/ancient/classical/roman/vitruvius/vitruvius.html>
¹⁷ Vitruvius 11.1 - <http://www.pennlib.org/pennlib/ancient/classical/roman/vitruvius/vitruvius.html>
¹⁸ Vitruvius 11.1 - <http://www.pennlib.org/pennlib/ancient/classical/roman/vitruvius/vitruvius.html>
¹⁹ Vitruvius 11.1 - <http://www.pennlib.org/pennlib/ancient/classical/roman/vitruvius/vitruvius.html>
²⁰ Vitruvius 11.1 - <http://www.pennlib.org/pennlib/ancient/classical/roman/vitruvius/vitruvius.html>

ISSN (L) 2278-4284

This method of fixing wooden pegs for demarcation of area and connecting them with the help of rope creates a grid of ropes which helps to determine the spots for columns (Fig. 2). Surprisingly, this method is similar to the method used in modern times for the determination of the exact spots of columns in a construction. The only difference is now-a-days in RCC structures they do not dig the whole site for the laying of foundation but only the spots where the columns are to be raised, on the other hand in earlier times they had to excavate the whole site to lay a stable foundation for a load bearing structure.

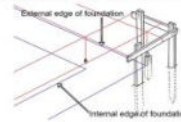

Fig 1

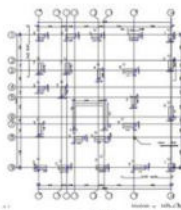

Fig 2

Digging the area according to dimensions required :

Speaking of the dimension of foundation, length and breadth of foundation pit is determined according to the measurements of the structure to be built. The vastu texts provide various options regarding the depth of the foundation pit. Manu¹⁵ prescribes that the depth of the

(Signature)
Principal
Loknaya Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Fig. 3

Fig. 4

(Stones and Bricks in foundation of Temple complex at Anjaneri, Nashik, Maharashtra)

4 • Loknayak : Interdisciplinary Peer Reviewed Journal for Innovative Research and Evaluation

Observations :

The information about the foundation laying process is mentioned above. Following points are observed on the basis of that information :

1. The verses in many *vāstu* texts depict the importance of foundation laying was well known by the then scholars of architecture. But unfortunately, the texts fail to spell out the methods of foundation laying clearly. Probably because it was common knowledge at that time and, they did not feel the need to describe it distinctly. One does not find the complete method of foundation laying in any single *vāstu* text. It is scattered here and there. As mentioned in the introductory part of this paper, any method that gleams through the texts is mostly shrouded by ritualistic prescriptions. One needs to fetch out the available scattered information from the various texts available and speculate about the actual process of foundation laying.
2. It is already mentioned that the method of fixing wooden pegs around the site and creating a grid pattern with the help of ropes attached to them resembles the modern method of determining the position of a column. Many *vāstu* texts prescribe to draw *Vāstu-Purusa-MaGala* before starting any construction. It is striking that grid pattern is the main feature of *Vāstu-Purusa-MaGala* also. Probably, this can be treated as one of the possible practical usage of the *Vāstu-Purusa-MaGala*.
3. There are strict rules for the selection of the material that is used to fill the foundation pit. Weak foundation is very dangerous. Many texts make statements regarding the inauspiciousness of weak foundations. Some verses even try to warn by using death threats. Probably these verses imply an emphasis of the importance of the foundation laying process.
4. The methods of filling the foundation pits assure the elimination of any type of void in the pit. *MayaMaand MānaSā* are earlier *vāstu* texts whereas *AparāPī* is a much later text. One can easily notice the development in the method of filling of the pit in *AparāPī*.

Thus, this paper serves the purpose of presenting the scattered information regarding 'The Methods of Foundation Laying in the *Vāstu* Texts.'

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Issue : I, August 2021 // Vol. : X

ISSN (L) 2278-4284

Abbreviations :

- AparāPī - AparājitaPīcchā
- MānaSā - MānaSāra
- MayaMa - MayaMataA
- PrāManda - PrāsādaMandana
- RājaVaVā - RājaVallabhaVāstusūtra
- SamarāSū - SamarāngaGaSūtradhāra
- VīvaPra - VīvakarmaPrakāśa
- VīvaVā - VīvakarmaVāstusūtraA

Reference :

1. AparājitaPīcchā of Bhuvanadeva, (Ed) Popabhai A Mankad, Oriental Institute, Baroda, 1950.
2. Architecture of Mānasāra (Text and Tr.) Prasanna Kumar Acharya, New Bharatiya Book Corporation, Delhi, 2011.

3. MayamataA (Ed and Tr) ShrikrishnaJugnu, Chowkhamba Sanskrit series office, Varanasi, 2010.
4. PāśādanaGāna of SūtradhāraMaGāna, Calcutta Sanskrit Series (No.32), Metropolitan Printing and Publishing House Limited, Calcutta, 1948
5. RājāvallabhaVāstusūtraA of SūtradhāraMaGāna, (Ed.) ShrikrishnaJugnu, (Tr.) Bhanwar Sharma, Parimal Publications, Delhi, 2013
6. SamāraṅgaGaSūtradhāra, Volume 1 and 2, (Ed and Tr.) ShrikrishnaJugnu, Chowkhamba Sanskrit Series Office, Varanasi, 2017.
7. Vīvakarmaprakāśa, (Ed. and Hindi comm.) AbhayKatyayan, Chowkhamba Surabharati Prakashan, Varanasi, 2017.
8. VīvakarmavāstusūtraA, (Ed and Tr.) Shrikrishna Jugnu and B. L. Sharma, Parimal Publications, Delhi, 2010

*****

Principal
LoknayaBapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Special Issue : 1.4
January 2023
Vol. : IX

Interdisciplinary Peer Reviewed
Journal For Innovative Research
And Evaluation

Loknayaak

ISSN (L) 2278 - 4284

Indian Knowledge
System : Concept,
Scope and Criticism

Principal
Loknayaak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

- अनुक्रमणिका -

हिन्दी लेख

Serial Number	Title of Paper and Name of Author	Page Number
1	भारतीय ज्ञान परंपरा और स्त्री शिक्षा की व्यापक संकल्पना श्रीमती अलका नीलकंठ दानखड़े	01-05
2	प्राचीन गुरुकुल शिक्षा पद्धति तथा छात्र प्रा.डॉ. जंदन विश्वकर्मा	06-13
3	महादेवी वर्मा के काव्य में वेदनाभूति (पीडा) की दार्शनिक पृष्ठभूमि डॉ. सुनीता बुंदेले	14-18
4	प्लेटो का शिक्षा का सिद्धांत डॉ. सचिन एस. जयस्वाल	19-24
5	राष्ट्रसंत की राष्ट्रवाणी डॉ. संजय घोटे	25-32
6	महाराष्ट्र के भक्त, संत कवियों का हिन्दी में प्रदेय डॉ. सरिता मंजु सिंधी	33-37
7	नैतिक मूल्य संवर्धन एवं सदाचरण का आधार ग्रामगीता प्रा.डॉ.मनोज सुभाष जोशी	38-42
8	उपभोक्ता व्यवहार के विभिन्न मांडल्य का तुलनात्मक अध्ययन - नितिन सिंघवी,	43-53
9	गुरु नानक और उनका तत्वज्ञान डॉ. रवींद्रकुमार शिरसाट	54-57
10	प्रयोगवाद के प्रवर्तक अजेय का प्रदेय डॉ. प्रवीण के. प्रजापति	58-63
11	भारतीय ज्ञान परंपरा एवं स्वामी विवेकानंद कृ. रत्नमाला जाधव	64-71
12	भारतीय परंपरा का ज्ञान एवं आदिवासी साहित्य प्राध्यापिका द्वाया जाधव	72-75
13	समाज उत्थान में हिंदी साहित्य की भूमिका प्रा. डॉ. सुरेश्वर डे. मंत्री	76-78
14	युगपुराण : गुरु जगन्नेजी के जीवन की वर्तमान में प्रासंगिकता डॉ. संगीता जलताप	79-81
15	समाज उत्थान में हिंदी साहित्य की भूमिका	82-85

Activate
Go to Setting

Message

Dr. Shailendra Deolankar

It gives me immense pleasure to note that Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal, is organizing National Conference on "Indian Knowledge System: Concept, Scope And Criticism" on 12 January 2023, and bringing Research Journal viz. Loknayak on this happy occasion.

On the day, when we celebrate the birth anniversary of Swami Vivekananda as a National Youth Day, I am sure that this conference will provide a platform for the young generation to exchange the ideas and to have close interaction with the seniors to derive inspiration and enhance their research activities in the concerned field.

I congratulate Principal and all faculty members, who are associated with this most excellent academic activity and extend my warm greetings to the delegates and the organizers. I wish the conference a grand success.

Dr. Shailendra Deolankar

Director
Higher Education,
Maharashtra

Acti
Go to

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Special Issue : 1.1
January 2023
Vol. : IX

Interdisciplinary Peer Reviewed
Journal For Innovative Research
And Evaluation

LoknayaK

ISSN (L) 2278 - 4284

Indian Knowledge
System : Concept,
Scope and Criticism

- I N D E X -

1. 'Women's Education and Social Transformation'-A Historical Study Manisha Jagdishrao Gawande	01-07
2. Sports and Cultures in India Abhay S. Chandekar	08-12
3. Need of E-Governance in Indian Knowledge System-Steps, Strategies, Advantages and Challenges in Adoption for Seamless Functioning in Organization Prof. AdeshB Solanke	13-19
4. An Impactful way of improving the quality of Education An Overview Mr. Amol S. Kalekar	20-23
5. Indian Sports Culture for tomorrow's Infrastructure Investments and Mega-Sports Prof. Dr. Amol Onkarao Deshmukh	24-25
6. An overview of New Education Policy 2020 on Indian Culture and Society Mr. Amol Poyghan	26-29
7. A Post- modern Reading of Arvind Adiga's Between the Assassinations Dr. Sanjay S. Tangadge	30-35
8. Art culture and knowledge system engraved in Indian Diaspora Prof. Prashant S. Jawade	36-38
9. Economic thoughts Of Mahatma Gandhi Dr. Gajanan A. Rahate	39-43
10. DEVELOPMENT OF WOMEN EDUCATION IN INDIA IN THE LIGHT OF GOVERNMENT INITIATIVES Ms. Pooja Patilade	44-51
11. Commerce, E-Commerce and Agriculture Development Dr. Sunil N. Dhare,	52-56
12. Indian Sports System Creating Medalists in Olympics Prof. Abhay Bhishma	57-60
13. Dr. B. R. Ambedkar's Contribution towards Women Empowerment in India Shubhbharat Devidas Prahaladrao	61-68

14. Education-A Tool of Women Empowerment in India: A Historical Perspective Swati Shende	69-74
15. Educational Problems of Women in India Prof. Saroj Yadaorao Lakhadive	75-79
16. E-Learning in Education System Dr. Nilesh V. Gore	80-87
17. Empathy for animals as evident in Kautilya Arthashastra Jayashree Sakalkale	88-92
18. Empowering Indian Women Through Education: A Study Shubhangi Sureshroo Dhage	93-100
19. Feministic aspects in the novels of Nadeem Aslam Prof. Digambar .D. Wankhede	101-104
20. HISTORY OF CONTRIBUTIONS OF NALANDA UNIVERSITY Amj Shamuandir Kela	105-110
21. INDIAN AGRICULTURE AND FARMERS PROBLEMS: ANLYTICAL STUDY ASSO. PROF. SANGITA VIRENDRA DUMORE	111-113
22. Indian Involvement to Modern-day English Literature Assistant Professor Santosh Bhaskarao Gore	114-124
23. A STUDY ON STATUS AND SCOPE OF ECOMMERCE IN AGRIBUSINESS IN INDIA Dr. Vilas K. Mahalkar,	125-130
24. National Education Policy-2020: Social , Economical Approach Prof. Jaydeo M. Wankhede	131-136
25. Indian Culture and the Evolution of Science and Technology Awate P.J.J., Bhokare P.R.2	137-141
26. Business Ethics in 21st century: Jain perspective Ajay Vidyadhar Pendse	142-148
27. Indian Festivals - Scientific Way to celebrate womanhood in the Indian Knowledge System Dr. Kavishwar Rupali Vijay	149-154
28. Recent Trends of E-Commerce in Agri-Business in India Satish M. Deshpande	155-161

29. The Pilgrim Sites in Kirtikaumadi, Prabhudhantamang, Prabhudhokosa : A Comparative Study Dr. Pratima Waman and Assistant Prof. Mr. Ankit Rawal	162-166
30. Qualitative Phytochemical Analysis of an Indian Traditional Ayurvedic Plant - Cissua quadrangularis, for the Evaluation of Antiproliferative Activity to Treat Male Health Amita R. Pandel, Dr. Varsha S. Zade2	167-174
31. Journey towards an Authentic Existence of the Male Protagonist Dr. Sanjay in the Novel 'House of Cards' by Mrs. Sadha Murty. Mrs. Rajashree Atul Deshmukh	175-182
32. Physical Education: Use and Impact in Daily Life. Dr. Premendra Rampurkar	183-187
33. INDIAN SPORTS: PAST, PRESENT AND FUTURE Dr. Umesh Rathi	188-195
34. INDIAN CULTURE IN CHETAN BHAGAT'S NOVEL AND HIS ADAPTED FILM 2 STATES Ms. Surekha M. Mangrulkar	196-202
35. Agriculture: The true culture of India and impact of westernization Dayanand Padke	203-209
36. GURUKUL EDUCATION SYSTEM AND MODERN EDUCATION IN INDIA: A SYSTEMATIC APPROACH Dr. Sandeep Rambhadrji Nimborkar	210-217
37. EDUCATIONAL DISPARITIES WITHIN SOCIALLY DISADVANTAGED CLASSES AND PRESENT EDUCATION SYSTEM: AN OVERVIEW Dr. Greshma Khobragade	218-226
38. Women's Education and Indian Tradition Priyanka Prakashrao Bhatkar	227-234
39. INFLUENCE OF SPIRITUAL SAINT POETRY AND DISTINGUISHED POSTCOLONIAL FICTION IN ADVANCEMENT OF RURAL INDIA. Sarthak Satish Thakre	235-241
40. Revival and Resurgence of Our Lost GEM -The Ancient Indian Education System Prasad Diganbarao Thote	242-248
41. Role of Education in the Empowerment of Women in India Prof. Snehalata Vishnupant Ghate	249-254

(Signature)
Principal
LoknayaK Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

42. Role of Gender Equality in Women Empowerment Dr. Parvati Jadhav	255-259
43. Role of Culture, Language and Art in the Light of NEP Miss.Priyankah Rautkar	260-262
44. Social Reformers of India and Their Contributions Dr. Madhukar D. Wadate	263-270
45. Status of Women Education in India with Particular Reference to Women Empowerment and Development Shamali Madhukar Awasthi	271-277
46. The Essence of Indian Indigenous Knowledge in the perspective of Nutrition Dr.Priya P Gawande	278-281
47. The Importance of Guru Shishya Parampara (Teacher-Disciple Linage) In Indian Knowledge System with reference to Indian Classical Music Jhnyana Saglani	282-289
48. The Role of Indian Writers and Their Contribution in the Contemporary World Literature-An Elucidation Dr. Sandeep A. Kamte	290-297
49. Understanding the System of Education in the Ancient Period in India Saurabh Keshavrao Chaudh	298-304
50. Study of Web Based Education Websites in India Prof. Merita K. Dhurve	305-313
51. Women Education in India: An Analysis Dr. Santia Sanyedra Gupta	314-319
52. Women in Indian Higher Education System Prasanth Shankar Agalwale	320-324
53. Women Literacy and Development Sapna Ganeshrao Dhadhe	325-331
54. Women's Education and Indian Tradition Payal Kothari	332-336
55. Sir Syed Ahmad Khan's Social Activities Dr. HIZWAN AHMAD KHAN	337-340
56. A COMPARATIVE STUDY OF ANCIENT & PRESENT EDUCATION SYSTEM Nitin Deshpkar	341-349

57. Banking and Money Management Working for the Development of Economy Saurabh Wajare	350-353
58. Re-Imagining Feminism Through Mythology: A Critical Analysis of Chitra Banerjee Devakarim's The Palace of Illusions Mr. Shrikant Prakashrao Khadse	354-361
59. Reflection of Tagore's Educational Thinking in Present-day Indian Education G.B.Mane	362-365
60. Science and Technological Intervention, Social Development in Current Scenario Dr.Nilima Dawane	366-370
61. HISTORY OF CONTRIBUTIONS OF MALANDA UNIVERSITY Yogesh Patil	371-376
62. IDENTITY CRISIS IN CHINUA ACHEBES, 'THINGS FALL APART' Dr. Madhuri K.Phule	377-380
63. Socialist Feminism: A Strategy For the Women's Movement Prof.Milind Madhukar Pande	381-385
64. INDIAN CULTURE IN CHETAN BHAGAT'S NOVEL AND HIS ADAPTED FILM '2 STATES' Ms. Suresha M. Mangrulkar	386-391
65. Role of Nutrition in Sports Prof. Kishor D Raut	392-397
66. Role of Education in the Empowerment of Women in India Prof. Snehalata Vishnuqant Ghate	398-403
67. Representation of The Society in The Selected Works of Anita Desai And Arun Joshi with The Emphasis on The Identity Crisis and Alienation Shashikant U. Rathod	404-408
68. Social Transformation and its Impact on Traditional Knowledge Milind Omprakash Deshmukh.	409-416
69. Diasporic Perspective In Bharti Mukherjee's "Wide" Prof. Dr. Pankaj G. Dimbkar	417-421
70. Traditional knowledge systems in India for biodiversity conservation Mayura Devendra Larkade.	422-428

71. The Vision of Dr. Babasaheb Ambedkar on Various Issues Vijay Tokant	429-434
72. Gender Discrimination in Arambhuti Roy's : The God of Small Thing Asst. Prof. Ka. Gokhale Kishor Jambhalkar	435-438
73. Gurukul Education System Important for Student Life Dr. Manjusha M. Jagtap	439-443
74. Globalization and its Impact on Indian Culture and Technology MAHESH M. MAHAJAN	444-457
75. "THE NARRATOR IN SEARCH OF OLIVIA IN 'HEAT AND DUST' OF RUTH PRAWER 'HABVALA' Dr. Kadjar A. Thorat	458-463
76. Traditional Knowledge (TK) and Intellectual Property Rights: An Indian perspective Ms. Yogita B. Hora and Prof.Dr.Sandeep Nagarele	464-472
77. Crypto (Virtual) Currency: Will everyone be Millionaire in future? Prof. Dr.Vinod Rameshrao Mahare	473-478
78. Traditional Plants Used for The Treatment of Gynaecological Disorders by Indian Tribes in Ghatnaji Taluk, Maharashtra - An Ethnomedicinal Survey IB.K.Lohakar , 2Dr. V.S.Zade	479-495
79. CONTRIBUTION OF INDIAN MATHEMATICS & ANALYTICAL STUDY OF AN INDIAN MATHEMATICIAN Rupesh Rambhau Atram 1 and Sharad Ashok Barde 2	496-502
80. Historical Progression in Rights of Victim under Criminal Justice System of India 1) Amita Manohardatt(Bhatnada) and 2) Prof. Dr. Vijesh B. Manot	503-511
81. Sadha Marthys 'Dollar Bahu' : An Overview Dr. Vivek R Vishwaraup	512-516
82. THE ROLE OF ANCIENT GURUKUL SYSTEM IN INDIAN EDUCATIONAL TRADITION FOR THE PRESERVATION, DEVELOPMENT AND TRANSFER OF KNOWLEDGE. Ka. Padmaashree V. Belgankar,	517-527
83. Traditional and modern sciences and technologies in India: trading new paradigms for old Kalyan Malibare	528-535

84. Aurobindo's idealistic philosophy of Education Prof.Smita P. Mohod	536-540
85. Tradition in the plays of Vijay Tendulkar Rakesh Madhukar Panchbhais	541-547
86. Reflections of Gandhian Ideology in Nayantara Sahgal's Novels 'A Time To Be Happy' and 'This Time of Morning' Mr. Nitin Keshavrao Wankar	548-553

(Signature)
Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Editorial Board

Chief Editor
Dr. Durgesh Kurte
 Principal
 Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal

Executive Editor
Dnyaneshwar Galkar
 IQAC Coordinator
 Dept. of English
 Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal

Dr. Kavita Tated
 Co-Editor
 U.A. Aney Mahila Mahavidyalaya,
 Yavatmal

Dr. Santoshkumar Gajale
 Co-Editor
 U.A. Aney Mahila Mahavidyalaya,
 Yavatmal

Advisory Committee

Dr. Anilash Aarens
 Director
 Physical Education,
 Sanjiv George Babur Amnawati
 University, Amnawati

Dr. Shrikant Padi
 Director
 Department of Lifelong Learning & Extension
 Sanjiv George Babur Amnawati University,
 Amnawati

Dr. Kisan Maham
 Principal
 Sri. Ganesh Baba Mahavidyalaya,
 Kumbhad, Akola

Dr. T. Ramrajan
 Former Director,
 Panchsheel College, Panvel,
 Bangalore

Dr. Arjun Thakare
 Principal
 Sri Shree College of Physical Education
 Amnawati

Dr. Ravindra Bhanage
 Head
 Department of Political Science,
 Shivaji University,
 Kolhapur

- INDEX -

Sr. No.	Title / Name of the Author	Page No.
1	वैदिक ज्ञान रचना विचार : एक प्रस्ताव डॉ. डी. अनी वीरेश ततद	1
2	वैदिक सभ्यतेचे अर्थ व वैदिक सभ्यतेचे न जैविक विकास : एक संशोधन प्रस्ताव डॉ. डी. अनी वीरेश ततद	4
3	वैदिक सभ्यतेचे अर्थ व वैदिक सभ्यतेचे न जैविक विकास : एक संशोधन प्रस्ताव डॉ. डी. अनी वीरेश ततद	7
4	वैदिक सभ्यतेचे अर्थ व वैदिक सभ्यतेचे न जैविक विकास : एक संशोधन प्रस्ताव डॉ. डी. अनी वीरेश ततद	10
5	वैदिक सभ्यतेचे अर्थ व वैदिक सभ्यतेचे न जैविक विकास : एक संशोधन प्रस्ताव डॉ. डी. अनी वीरेश ततद	14
6	वैदिक सभ्यतेचे अर्थ व वैदिक सभ्यतेचे न जैविक विकास : एक संशोधन प्रस्ताव डॉ. डी. अनी वीरेश ततद	18
7	वैदिक सभ्यतेचे अर्थ व वैदिक सभ्यतेचे न जैविक विकास : एक संशोधन प्रस्ताव डॉ. डी. अनी वीरेश ततद	24
8	वैदिक सभ्यतेचे अर्थ व वैदिक सभ्यतेचे न जैविक विकास : एक संशोधन प्रस्ताव डॉ. डी. अनी वीरेश ततद	26
9	वैदिक सभ्यतेचे अर्थ व वैदिक सभ्यतेचे न जैविक विकास : एक संशोधन प्रस्ताव डॉ. डी. अनी वीरेश ततद	28
10	वैदिक सभ्यतेचे अर्थ व वैदिक सभ्यतेचे न जैविक विकास : एक संशोधन प्रस्ताव डॉ. डी. अनी वीरेश ततद	31
11	वैदिक सभ्यतेचे अर्थ व वैदिक सभ्यतेचे न जैविक विकास : एक संशोधन प्रस्ताव डॉ. डी. अनी वीरेश ततद	33

(Signature)
 Principal
 Loknayak Bapuji Aney
 Mahila Mahavidyalaya,
 Yavatmal

Published Reports

Survey on the Correlation Between Online Exam Assessment Systems and Student Performance

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती संलग्नित

एज्युकेशन सोसायटी यवतमाळ द्वारा संचालित

लोकनायक बापूजी अणे महिला महाविद्यालय, यवतमाळ

इतिहास अभ्यास मंडळ व वाणिज्य अभ्यास मंडळ

अंतर्गत

सर्वेक्षण प्रकल्प अहवाल

ऑनलाइन परीक्षा मूल्यमापन प्रक्रिया आणि विद्यार्थी सहसंबंध

सत्र २०२१-२२

सर्वेक्षण प्रकल्प अहवाल

ऑनलाइन परीक्षा मूल्यमापन प्रक्रिया आणि विद्यार्थी सहसंबंध

 Principal
 LoknayaK Bapuji Aney
 Mahila Mahavidyalaya,
 Yavatmal

लोकनायक बापूजी अणे महिला महाविद्यालय यवतमाळ
इतिहास अभ्यास मंडळ वाणिज्य अभ्यास मंडळ सर्वेक्षण अहवाल (Survey Report)

ऑनलाईन परीक्षा मूल्यमापन प्रक्रिया आणि विद्यार्थी सहसंबंध

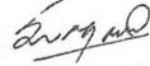
एज्युकेशन सोसायटी यवतमाळ द्वारा संचालित लोकनायक बापूजी अणे महिला महाविद्यालय यवतमाळ हे यवतमाळ जिल्ह्यातील पहिले महिला महाविद्यालय असून यावर्षी स्वर्णजयंती वर्ष साजरे करित आहे. पदवी व पदव्युत्तर वर्गाबरोबर आचार्य पदवी संशोधन केंद्रातून विद्यार्थी अध्यापन कार्य करित आहे. आमचे महिला महाविद्यालय महिला सक्षमीकरणासाठी कटिबद्ध असून शैक्षणिक उपक्रमा बरोबर सांस्कृतिक व सामाजिक क्षेत्रातही उल्लेखनीय उपक्रमांचे नियोजन केले जात आहे. विश्वव्यापी covid-19 कोरोना महामारी ने मानवी जीवनात अनेक बदल घडवून आणले आहेत, त्यामुळे विद्यार्थी जीवनही प्रभावित झाले आहे. ऑनलाईन अध्यायना बरोबर ऑनलाईन परीक्षा व त्याचे परिणाम यामुळे शैक्षणिक क्षेत्रातील सर्व घटक संदिग्ध स्थितीमधून जात आहे. विद्यार्थी, पालक, शिक्षक, शिक्षकेतर कर्मचारी या चारही घटकांना ही परिस्थिती सर्वांगीण विचार करण्यास भाग पाडत आहे. करिता आमच्या महाविद्यालयातील इतिहास व वाणिज्य अभ्यास मंडळाने ऑनलाईन परीक्षा मूल्यमापन प्रक्रिया आणि विद्यार्थी सहसंबंध सर्वेक्षण प्रश्नावलीच्या माध्यमातून विद्यार्थींचे मत जाणून घेण्याचा उपक्रम राबविला असून राज्यभरातील सोळाशे पेक्षा अधिक विद्यार्थ्यांनी आपले मत मांडले आहे. त्याचा आलेखात्मक अहवाल आणि प्रास्ताविक सूचना यांची नोंद करून विद्यापीठ, शिक्षण विभाग यांना पाठविण्याचा आमचा प्रयास आहे. एक जागरूक नागरिक या नात्याने आपण या सर्वेक्षण अहवाल याची नोंद घेऊन संघर्षमावस्थेतील विद्यार्थ्यांना योग्य समुपदेशन करण्यासाठी सुयोग्य उपाययोजना बाबत विचार मंथन करावे ही अपेक्षा. या समाजाभिमुख सर्वेक्षण कार्याच्या माध्यमातून तयार केलेल्या अहवालातील सूचना भविष्यासाठी दिशानिर्देश करतील असा विश्वास आहे.

डॉ दुर्गेश कुंटे
प्राचार्य

डॉ कविता तातेड
इतिहास विभाग प्रमुख

प्रा सौरभ वगारे
वाणिज्य विभाग प्रमुख

सर्वेक्षण प्रकल्प अहवाल
ऑनलाईन परीक्षा मूल्यमापन प्रक्रिया आणि विद्यार्थी सहसंबंध

Principal
LoknayaK Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

प्रस्तावना

एकविसाव्या शतकातील तांत्रिक प्रगतीच्या युगात जागतिकीकरणाच्या प्रवाहात ऑनलाईन परीक्षा मूल्यमापन प्रक्रिया आणि विद्यार्थी सहसंबंध हा विषय सर्वेक्षण प्रकल्पासाठी निवडलेला आहे. महाविद्यालयीन विद्यार्थी हे भविष्यातील सुजाण नागरिक असून त्यांच्याशी अनौपचारिक चर्चेतून प्रासंगिक विषयावर सर्वेक्षण करण्यासाठी प्रश्नावली तयार करण्यात आली. शिक्षण आणि परीक्षा पद्धती ही विद्यार्थी जीवनाशी निगडित असून ऑनलाईन व ऑफलाईन परीक्षेबाबत असलेली संभ्रवास्था व त्याबद्दलची मते जाणून घेण्यासाठी हा प्रकल्प हाती घेण्यात आला आहे. राज्य स्तरावरील ऑनलाईन पद्धतीने जवळपास सोळाशे विद्यार्थ्यांनी विविध शाखेतील परीक्षे आपले मत मांडले आहे.

अध्ययन विषय

सामाजिक सर्वेक्षण करताना विशिष्ट समस्या डोळ्यासमोर ठेवून सर्वेक्षण केले जाते त्यालाच अध्ययन विषयाची निवड ही म्हटले जाते. ग्रामीण व शहरी भागातील विद्यार्थ्यांची ऑनलाईन परीक्षेबाबतचे मत व त्यातील समस्या जाणून घेण्यासाठी उपरोक्त विषय संशोधन समस्या सूत्र म्हणून निवडण्यात आला.

उपकल्पना

वर्तमान काळात covid-19 च्या पार्श्वभूमीवर शिक्षण पद्धती आणि परीक्षा प्रक्रियेत जे बदल झालेले आहेत त्याचा विचार करता विद्यार्थी शिक्षक पालक व पाल्य यांच्यातील सुसंवाद होणे गरजेचे आहे. विद्यार्थी जीवनावर covid-19 च्या पडलेला प्रभाव व त्यातून बदललेली परीक्षा पद्धती आणि त्याचे दीर्घकालीन परिणाम यावर निश्चित उपाय योजना शासनाकडून स्वीकारणे आवश्यक आहे.

अध्ययन क्षेत्र व व्याप्ती

प्रस्तुत सर्वेक्षण हे विद्यार्थी आणि ऑनलाईन परीक्षा पद्धती यावर आधारित आहे. विद्यार्थ्यांचे ऑनलाईन व ऑफलाईन परीक्षेबाबतचे मत अध्ययनाची व्याप्ती असून लेखी, प्रात्यक्षिक परीक्षा, अंतर्गत मूल्यमापन व प्रोत्साहनपर उपक्रमातील गुणमुल्यांकन या आधाराने विश्लेषण केले जाणार आहे. शैक्षणिक प्रगती आणि विषयाचे परिपूर्ण ज्ञान यासंदर्भात विद्यार्थ्यांच्या मताचे ही विश्लेषण केले जाणार आहे.

सर्वेक्षण प्रकल्प अहवाल

ऑनलाईन परीक्षा मूल्यमापन प्रक्रिया आणि विद्यार्थी सहसंबंध

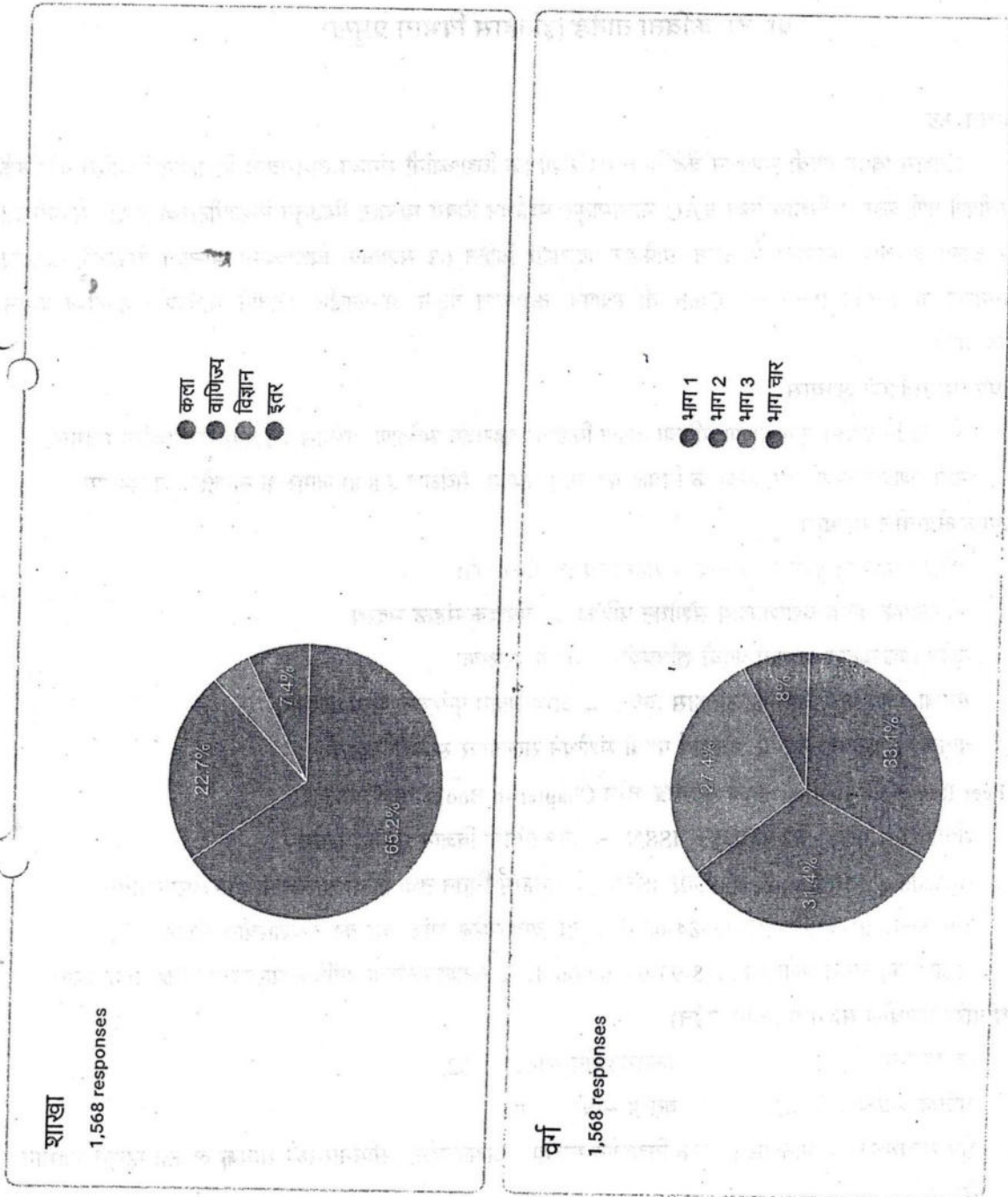
Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

व्यक्त करण्यात आले ऑफलाईन परीक्षा पद्धती पर्याय विद्यार्थ्यांनी योग्य वाटत असल्याचे सांगितले.

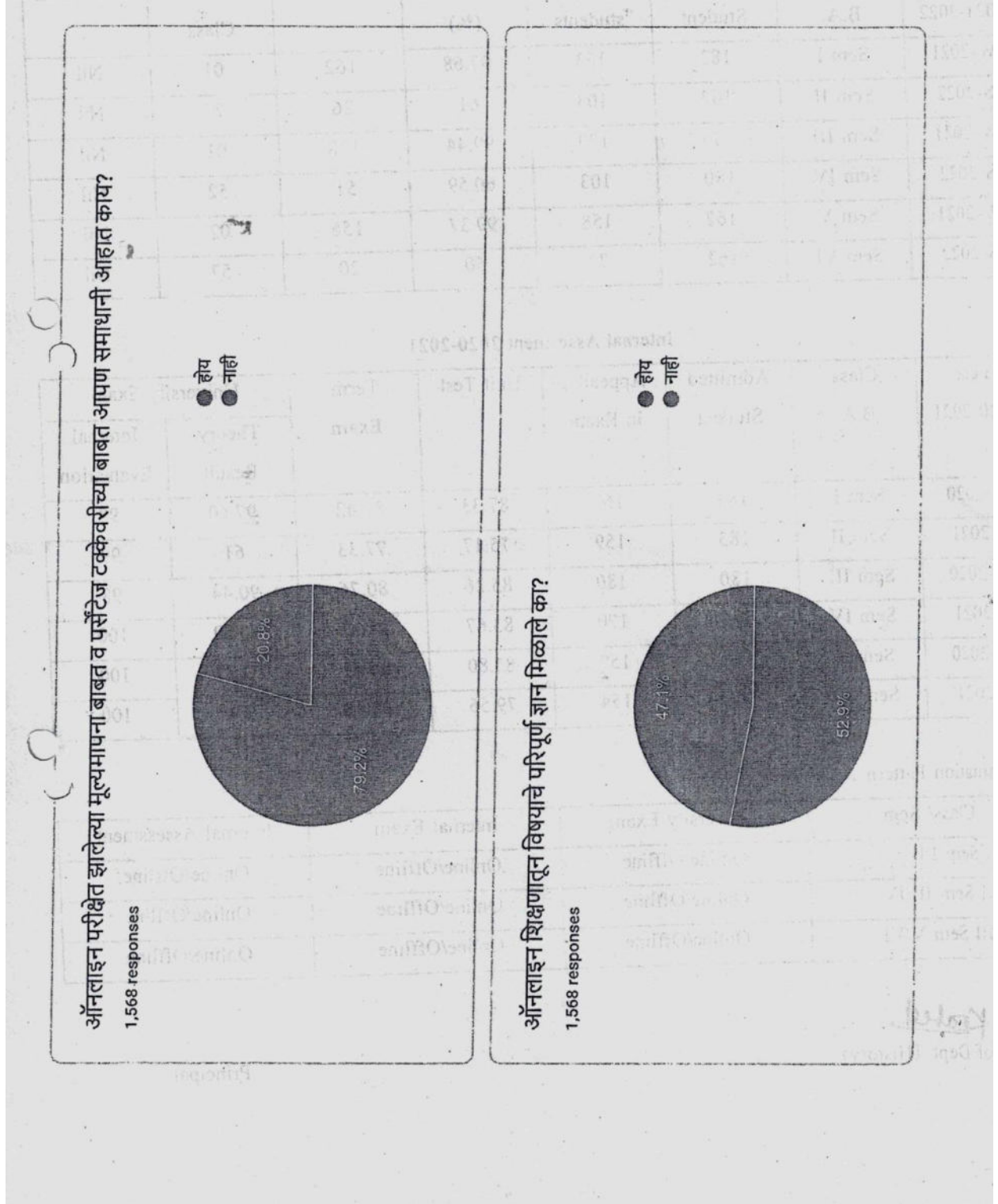
- शिक्षकांना ऑनलाईन परीक्षेबाबत व विद्यार्थ्यांच्या भूमिकेबाबत विचारणा केली असता शैक्षणिक क्षेत्रातील ही संक्रमणावस्था लवकरात लवकर संपुष्टात येण्याबद्दल त्यांनी मत व्यक्त केले. अध्ययन अध्यापन आणि मूल्यमापन या तीनही स्तरावर ऑनलाईन पर्याय हा समाधानकारक नसल्याचे मत व्यक्त करताना शिक्षक विद्यार्थी आणि वर्ग हा ऑफलाईन पर्याय शिक्षण क्षेत्रासाठी समर्पक असल्याचे नमूद करण्यात आले. ऑनलाईन शिक्षणातून विद्यार्थी किती प्रमाणात शिकतो हा प्रश्नचिन्ह कायम राहत असल्याचे मत त्यांनी व्यक्त केले.
- ऑनलाईन परीक्षा पद्धतीत विद्यार्थ्यांकडे उत्तर प्राप्त करण्याचे अनेक पर्याय उपलब्ध असल्याने ऍडव्हान्स लर्नर आणि स्लो लर्नर हा विचार करून मूल्यमापन प्रक्रिया स्वीकारता येत नाही गुणवत्तापूर्ण शिक्षण आणि मेरिट बेसिस व्हॅल्युएशन सिस्टीम या ऑनलाईन पद्धतीमुळे संपुष्टात येण्याची भीती त्यांनी व्यक्त केली यासाठी शासकीय स्तरावर विचार करणे अपेक्षित असल्याचे मत त्यांनी व्यक्त केले. शिक्षक आणि विद्यार्थी यांच्यातील सामंजस्य कायम टिकविण्यासाठी ऑफलाईन परीक्षा आणि मूल्यमापन प्रक्रिया असावी असे मत व्यक्त झाले.
- एकूण या सर्वेक्षणाचा अहवाल सदर करीत असताना परीक्षे चे प्रशासन आणि अकॅडेमिक गुणवत्ता कायम राखतांना ऑनलाईन परीक्षा प्रणाली ही उपयोगी नसल्याचे मत प्राचार्यांनी व्यक्त केले. परीक्षा पद्धतीचे संचालन करतांना महाविद्यालय, विद्यापिठ, विद्यार्थी यांच्यातील समन्वय कायम राखण्याबाबत सजग राहावे लागत असून या सर्व प्रक्रीये बाबत पुनर्विचार करण्याची आवश्यकता असल्याचे मत त्यांनी व्यक्त केले.

सर्वेक्षण प्रकल्प अहवाल
ऑनलाईन परीक्षा मूल्यमापन प्रक्रिया आणि विद्यार्थी सहसंबंध

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

(Signature)
Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

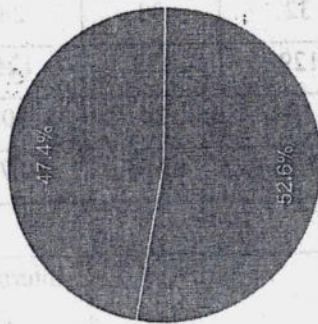

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

ऑनलाइन परीक्षा देताना तांत्रिक अडचणींचा सामना करावा लागला का?

1,568 responses

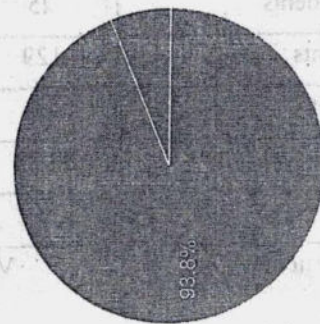
● होय
● नाही

ऑनलाइन परीक्षा देताना तुमच्या महाविद्यालयाकडून अपेक्षित मार्गदर्शन मिळाले काय?

1,568 responses

● होय
● नाही

(Signature)
Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Published a Book on

Research Methodology

*(Edited and Compiled by Research Center and RAC of the Loknayak
Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya)*

Loknayak Research Center

Ph.D Cell

Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidhlaya,
Yavatmal

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

"THE BEGINNING IS THE MOST IMPORTANT PART OF THE WORK." –PLATO

With reference to above Quote I feel very exciting to present e.book on ICT for the research scholar of Sant Gadge Baba Amravati University Amravati. This e.book will surely help them to complete their Ph.D course work and learn new aspects of the changing technological world.

Dr. Durgesh Kunte
Principal
L.B.Aney Mahila Mahavidyalaya
Yavatmal

Index

SR No	TOPIC	PAGE NUMBER
1	COURSE OBJECTIVES	01
2	SYLLABUS	02
3	UNIT I :INTRODUCTION	03-31
4	UNIT II :INTRODUCTION TO OPERATING SYSTEM & WORD	32-52
5	UNIT III : INTRODUCTION TO SPREADSHEET SOFTWARE	53-72
6	UNIT IV : INTRODUCTION TO PRESENTATION SOFTWARE	73-79
7	UNIT V : INTRODUCTION TO THE INTERNET	80-98
8	REFERENCE BOOKS AND WEBSITES	99

These notes are edited for Academic Purpose and Private Circulation Only

Unit I: INTRODUCTION

IT (Information Technology)

Information technology (IT) is the use of any computers, storage, networking and other physical devices, infrastructure and processes to create, process, store, secure and exchange all forms of electronic data. Typically, IT is used in the context of business operations, as opposed to technology used for personal or entertainment purposes. The commercial use of IT encompasses both computer technology and telecommunications.

Information technology (IT) is the use of computer systems or devices to access information.

Information technology is responsible for such a large portion of our workforce, business operations and personal access to information that it comprises much of our daily activities.

Whether you are storing, retrieving, accessing or manipulating information, IT greatly impacts our everyday lives.

ICT (Information and Communication Technology)

Information and Communications Technology (ICT) is the convergence of computing, telecommunication and governance policies for how information should be accessed, secured, processed, transmitted and stored.

In some parts of the world, ICT is used as a synonym for information technology (IT), but the two terms can have slightly different meanings when used in different contexts. For example, in the United States the label IT is used when discussing technology in terms of business operations – while the label ICT is used more often in the context of education and government.

ICT has become an umbrella term in many parts of the world as digital communication links replace analog links – and the demand for professionals who have the knowledge and skills to manage the convergence of these links grows.

To that end, ICT employees can expect to work in positions where the focus of their job includes improving digital literacy, data literacy and using emerging technologies to optimize legacy

Information and Communication Technology

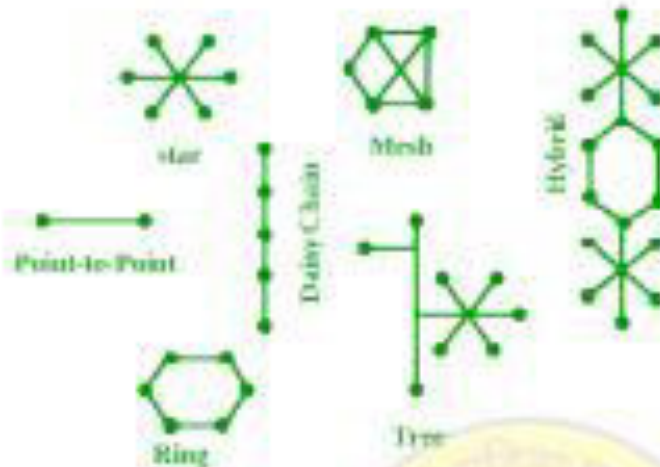
Ph.D Cell Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal

3

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

These notes are edited for Academic Purpose and Private Circulation Only

Star, Mesh, Ring, and Daisy chain.

OSI:

OSI stands for **Open Systems Interconnection**. It is a reference model that specifies standards for communications protocols and also the functionalities of each layer.

Protocol:

A protocol is the set of rules or algorithms which define the way how two entities can communicate across the network and there exists different protocol defined at each layer of the OSI model. Few of such protocols are TCP, IP, UDP, ARP, DHCP, FTP and so on.

UNIQUE IDENTIFIERS OF NETWORK

Host name:

Each device in the network is associated with a unique device name known as Hostname. Type "hostname" in the command prompt (Administrator Mode) and press 'Enter', this displays the hostname of your machine.

```
Administrator: Command Prompt
Microsoft Windows [Version 6.0.6002]
(c) 2012 Microsoft Corporation. All rights reserved.
C:\Windows\system32\cmd.exe
C:\Windows\system32>hostname
andhra
C:\Windows\system32>
```

Information and Communication Technology
Ph.D Cell Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal

The Stalwarts

 (Edited Book)

ISBN 978-93-92584-06-0

Edited by Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya

- The edited book was published by the college on the lives and works of the great personality of India who contributed for the nation building and modern India pre and post-independence. The book comprises many stalwarts across India from every field such as politics, Economists, sport personalities, social workers, freedom fighters, men of letters, social reformers etc. The book is an attempt to provide a deep insight into the lives and work of the nation builders to the new generation and to preserve their heritage.

The Stalwarts

लोकनायक बापूजी अने महिला महाविद्यालय

यवतमाल ४४५००९ (महाराष्ट्र)

संपादक मंडळ
प्राचार्य डॉ. दुर्गेश कुंटे
प्रोफेसर डॉ. कविता तातेड
सह.प्रा.डॉ. संतोषकुमार गाजले
प्रा. सौरभ वगारे

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

लोकनायक बापूजी अणे महिला महाविद्यालय, यवतमाल

2

© लोकनायक बापूजी अणे महिला
महाविद्यालय, यवतमाल (महाराष्ट्र)

❖ Publisher :

Harshwardhan Publication Pvt.Ltd.
Limbaganesh, Dist. Beed (Maharashtra)
Pin-431126, vidyawarta@gmail.com

❖ Printed by :

Harshwardhan Publication Pvt.Ltd.
Limbaganesh, Dist. Beed, Pin-431126
www.vidyawarta.com

❖ Page design & Cover :

Kulkarni, Parli-Vajinath

❖ Edition: Oct. 2021

ISBN 978-93-92584-06-0

❖ Price : 399/ -

All Rights Reserved, No part of this publication may be reproduced, or transmitted, in any form or by any means, electronic mechanical, recording, scanning or otherwise, without the prior written permission of the copyright owner. Responsibility for the facts stated, opinions expressed. Conclusions reached and plagiarism, if any, in this volume is entirely that of the Author. The Publisher bears no responsibility for them. What so ever. Disputes, If any shall be decided by the court at Beed (Maharashtra, India)

Principal
LoknayaK Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

लोकनायक बापूजी अणे महिला महाविद्यालय, यवतमाल 5

INDEX

- 01) लोकनायक बापूजी अणे यांचे सामाजिक कार्यातील योगदानाचे पुनरावलोकन.. डॉ. दुर्गेश कुटे, यवतमाल ||08
- 02) The Invincible Lion Of Revolution - Rash Bihari Bose
Assistant Professor Santosh Bhaskarao Gore, Yavatmal ||17
- 03) Newton of Library Science: Dr.S.R.Ranganathan
Dr. Rajshri Vivek Dharmadhikari, Yavatmal ||39
- 04) Gandhism in Raja Rao's 'Kanthapura'
Prof. Prashant S. Jawade, Kalamb ||45
- 05) Actions Speak louder than words -Sudha Murthy
Dr.Prachi Sharad Patharkar, Washim ||51
- 06) Contribution of Rabindranath Tagore in Literature
Dr.Dinesh A. Gundawar, Dist- Yavatmal (M.S.) ||59
- 07) Developing character profile of appealing hockey player
Dhanraj Pillay...DR. SUHAS D. YADAV (M.S.) ||67
- 08) Non-Violence: Gandhi's Way of Life Revealed through his Writing....G.B.Mane, Babhulgaon ||80
- 09) Stalwarts of Modern India A. D. Shroff- (Architect of Free enterprise and ... Dr Shruti R Panday ||86
- 10) Sri Aurobindo's Nationalism through his Poetic Works
Prof. S. P. Mohod, Yavatmal ||96
- 11) डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर आणि अस्पृश्य हक्क लढा
प्रा.डॉ.सुनिल रजपूत, जि.उस्मानाबाद ||101

लोकनायक बापूजी अणे महिला महाविद्यालय, यवतमाल 6

- 12) व्यक्तित्व एवं कृतित्व — उषा प्रियंवदा
डॉ. महेन्द्रसिंह अजितसिंह पवार, जि. अमरावती ||107
- 13) भारतीय स्वातंत्र्य चळवळीतील एक दैदिप्यमान पर्व : क्रांतिकारी
चळवळ.... प्रा. डॉ. सुषमा देशपांडे, औरंगाबाद ||114
- 14) आधुनिक भारताचे निर्माते— राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज
डॉ. रामलाल चौधरी, भंडारा.(महा.) ||122
- 15) आधुनिक हिंदी साहित्य के प्रवर्तक “भारतेन्दु हरिश्चंद्र” का
अनुवाद के क्षेत्र में ...डॉ. सुनीता बुदले, अमरावती ||132
- 16) साने गुरुजींच्या वाङ्मयातील संस्कारमूल्ये
डॉ. ममता वैद्ययणे, यवतमाळ ||142
- 17) भारतीय स्वातंत्र्य चळवळीतील एक दैदिप्यमान पर्व : क्रांतिकारी
चळवळ ....प्रा. डॉ. सुषमा देशपांडे, औरंगाबाद ||149
- 18) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर का सामाजिक आन्दोलन
प्रा. डॉ. बंडू एस. मानवटकर, जि. अकोला ||156
- 19) गांधीवादी विचारसरणी : एक जागतिक वारसा
प्रा. डॉ. आनंदराव शिंदे, जि. नांदेड ||162
- 20) आधुनिक भारताचे निर्माते डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
प्रा. डॉ. डी.डी.जोषवळे, जि. यवतमाळ ||181
- 21) आधुनिक युग मे गुरुकुलपरंपरा के प्रतिपादक पद्मविभूषण पंडित
“हरिप्रसाद चौरसिया” ....शुभम नरेश उदावंत ||185
- 22) पंचकन्या

- लोकनायक बापूजी अणे महिला महाविद्यालय, यवतमाल
प्रा.डॉ.सौ. वीरा पवन मांडवकर, जि.यवतमाल ||191
- 23) २० व्या शतकातील प्रतिभावान संस्कृत कवी प्रज्ञाभारती श्री.भा. वर्णेकर..... प्रा. दर्शना सायम, यवतमाल ||211
- 24) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या भारतीय संसदीय जोकशाहीच्या विचाराचे ...प्रा.स्वप्निल म. रामटेके, यवतमाल ||217
- 25) आधुनिक भारताचे निर्माते डॉ.बी.आर.आंबेडकर प्रा.शैलेन्द्र देवीदास तेलंग, यवतमाल ||223
- 26) शिवप्रसाद सिंह और उनकी कहानियों में मुखरित मानवीय मूल्य प्रा. डॉ. सुरेखा प्रेमचंद मंत्री, यवतमाल ||235
- 27) आधुनिक भारत के निर्माता डॉ. सविता व्ही. रूक्के, वाशिम ||244
- 28) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर का शैक्षिक दर्शन प्रोफेसर डॉ.लता वाघेला, यवतमाल ||249
- 29) हिंदी साहित्य जगत के शलाका पुरुष अज्ञेय प्रा. डॉ. संतोषकुमार गुंडप्पा गाजले, यवतमाल (महाराष्ट्र) ||261
- 30) डॉ० रामकुमार वर्मा का हिंदी साहित्य में योगदान: एक कवि के रूप में...प्रा. डॉ. नलिनी शशिकांत पशीने, गोंदिया ||271
- 31) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर का अर्थशास्त्रीय लेखन प्रा.डॉ. कविता राजेंद्र तातेड, यवतमाल ||283
- 32) Depiction of the Versatile Personality of LokmanyaTilak Dnyaneshwar Gatkar, Yavatmal ||293

Bharari

Annual College Magazine

According to the Notification no 06/1994 dated 16.11.1994 of Sant Gadge Baba Amravati University Amravati; Annual Magazine Competition is organized in the university. All the Professionals and non-Professional colleges contribute in it by sending a copy of college magazine.

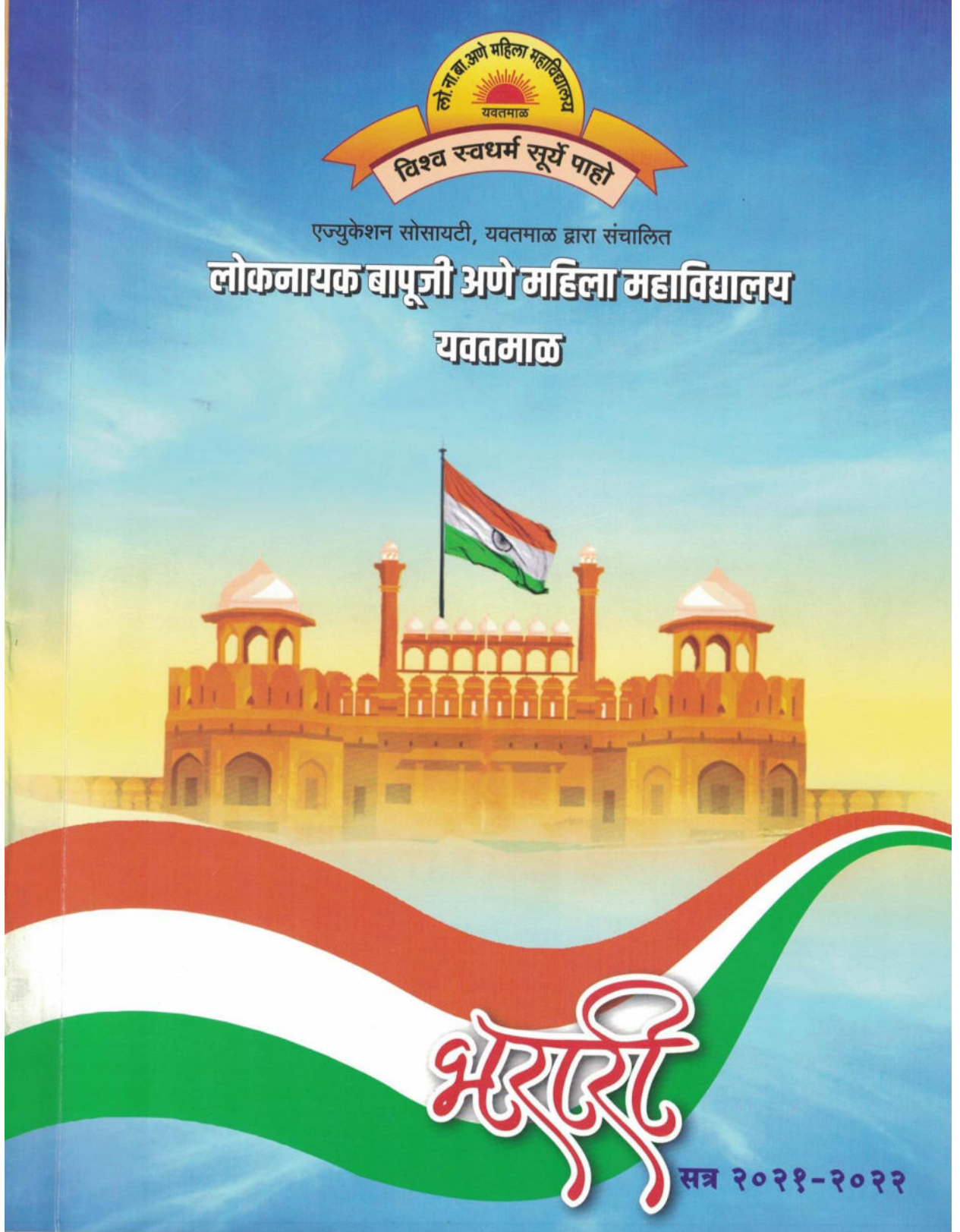
College Magazine is published annually which includes literature from the various and diverse field and discipline such as English, Marathi, Hindi, Sanskrit, Urdu etc. It enables students to express themselves which eventually builds their writing skill and creativity. The teachers in charge of the committee always encourage and motivate them to think creatively. The students under the mentorship of faculty members serve on the editorial board as well.

The Magazine provides a platform for students to explore themselves and to gather their life experiences, thoughts, feelings, emotions, self-written poems articles, is all reflected through the literature in the college magazine.

One student from the department of English Marathi, Hindi, Sanskrit and Urdu is included in the editorial board. The Magazine Committee invites written articles, poems etc. from the students. The editorial board scrutinized and then selects the qualified ones for printing.

After the printing and publishing, the magazine is dispatched to university for the Annual Magazine Competition organized by the University before 30 June.

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Principal
LoknayaK Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

लोकनायक बापूजी अणे महिला महाविद्यालय, यवतमाळ

वार्षिकांक 'भरारी'

सत्र २०२१-२०२२

संपादक :

कु. वैष्णवी गजानन वानखडे

मार्गदर्शक :

प्राचार्य डॉ. दुर्गेश कुंटे

प्रभारी :

प्रा. डॉ. ममता दयणे

प्रा. दर्शना सायम

प्रा. स्मिता मोहोड

प्रा. डॉ. संतोषकुमार गाजले

प्रा. ज्ञानेश्वर गटकर

प्रा. सौरभ वगारे

मुखपृष्ठ संकल्पना :

कु. प्रतीक्षा बबन थेटे

प्रकाशक :

प्राचार्य डॉ. दुर्गेश कुंटे

मुद्रक :

शरद प्रिंटर्स

या अंकात व्यक्त झालेल्या मतांशी संपादक व प्रभारी प्राध्यापक सहमत असतीलच असे नाही.

अनुक्रमणिका

मराठी विभाग

१. विनोदी कथाकार : द.मा. मिरासदार	कु. रेणुका सु. महले बी.ए. ३
२. आई (कविता)	कु. अवंती चं. पांचाळ बी.ए. १
३. लोकनायक बापूजी अणे - व्यक्तित्व आणि कार्य	कु. महिमा ना. लोखंडे बी.ए. ३
४. जीवन असेच असावे (कविता)	कु. दीक्षा ग. गायकवाड बी.ए. ३
५. लाभले आम्हास भाग्य....	कु. आरती ज्ञा. मंडवधरे बी.ए. ३
६. वारा (कविता)	कु. वैष्णवी ग. वानखडे बी.ए. ३
७. केवळ माझा सह्यकडा....	कु. वैष्णवी ग. वानखडे बी.ए. ३
८. स्वातंत्र्याचा अमृत महोत्सव	कु. प्रगती सु. भरणे बी.ए. २
९. मोई (कविता)	कु. कोमल अ. भगत बी.ए. ३
१०. 'जीवनयात्री' गीतकार - शांता शेळके	कु. नम्रता वा. कुडमेथे बी.ए. ३
११. लाडाची लेक (कविता)	कु. गायत्री सं. ठाकरे बी.ए. १
१२. जगणे एक महोत्सव	कु. योगीता सु. पुराम बी.ए. ३
१३. आई शिवाय जग सुंदर नाही (कविता)	कु. सेजल ग. क्षीरसागर बी.ए. १
१४. ज्येष्ठ विचारवंत - ग.प्र. प्रधान	कु. ऋतिका श्री. घटे बी.ए. ३
१५. पाणी-अनमोल जीवन	कु. भाग्यश्री म. गहुकार बी.ए. ३
१६. आजची शिक्षणव्यवस्था	कु. वैष्णवी ज. महले बी.ए. २
१७. राष्ट्रसंतांच्या ग्रामगीतेतील जीवनदृष्टी	कु. सेजल सु. इंगळे बी.ए. ३
१८. क्रांतिज्योती सावित्रीबाई फुले	कु. पूजा वि. मेश्राम बी.ए. ३
१९. घडपड (कविता)	कु. जयश्री सं. महाजन बी.ए. २
२०. जागतिक तापमान वाढ - एक समस्या	कु. प्रतीक्षा ब. थेटे बी.ए. २
२१. प्रवास आयुष्याचा (कविता)	कु. कोमल अ. भगत बी.ए. ३
२२. श्रद्धा आणि अंधश्रद्धा	कु. नियती सं. राठोड बी.ए. १
२३. मायेची सावली (कविता)	कु. भावना सं. रामटेके बी.ए. २
२४. अपयशातून यशाकडे.....	कु. भावना स. रामटेके बी.ए. २
२५. मृत्युंजय.....	कु. प्रिती सं. पंचभाई बी.ए. २
२६. मिरासदारांच्या साहित्यातील विनोद	कु. अश्विनी शे. बगमारे बी.ए. २
२७. शेतकरी राजा....	कु. किरण ब. मंडाळे बी.ए. २
२८. समाज आणि समाज व्यवस्था	कु. प्रिती क. दुबे बी.कॉम. १
२९. व्यसनाधीनता आणि युवापिढी	कु. प्राची सु. गंडाईत बी.ए. ३
३०. बाप लेकीचं नातं..... (कविता)	कु. दिव्या कृ. दंदे बी.ए. ३
३१. नदीची आत्मकथा	कु. निकीता भि. मांढरे बी.कॉम. १
३२. आठवणींवर बोलू काही....	कु. प्रतिक्षा अ. उमाटे बी.कॉम. २

संस्कृत विभाग

१. काव्यसौंदर्य:	कु. निशिता दिवाकर शेंडे बी.ए. १
२. अन्योक्ति :	कु. मानसी विनोद वाघेला बी.ए. २
३. भ्रष्टाचार:	कु. प्रिती संजय पंचभाई बी.ए. २
४. आधुनिक शिक्षानीति:	कु. साईश्वरी संदिप गायकवाड बी.ए. ३
५. भारतीय उत्सवा :	कु. उत्कर्षा संजय वानरे बी.ए. १
६. कालिदास:	कु. ईशा हिरुळकर बी.ए. २
७. दिपावली :	कु. मयुरी मोरेश्वर सहारे बी.ए. २

हिन्दी विभाग

१. साहित्य की महत्ता	कु. शिफा पठाण बी.ए. ३
२. राष्ट्रकवी रामधारी सिंह दिनकर के काव्य मे अभिव्यक्त राष्ट्रीय चेतना	कु. स्नेहल शोरे बी.ए. भाग ३
३. साहित्य जीवन को निखारता है	कु. नेहा वानखेडे बी.ए. २
४. महाकवि तुलसीदास का व्यक्तित्व और कृतित्व	कु. मोनाली भागडकर बी.ए. २
५. बेटी सबकी पहचान बने कविता	कु. रीतिका रामगीरवार बी.ए. २
६. बेटिया (कविता)	कु. वैष्णवी बिरजू प्रजापती बी.ए. ३

इंग्रजी विभाग

1. Nelson Mandela : Change the world of Black people	Ku. Utkarsha Sanjay Wanare B.A. I
2. Humanity -	Ku. Vaishnavi Laxmikant Velukar B.A.
3. Lord Buddha -	Ku. Divya Krushnaji Dande B.A. - III
4. Neeraj Chopra -	Ku. Sakshi Manoj Raut B.A. I
5. Greta Thunberg as a climate campaigner	Ku. Snekha Jitendra Ambagade B.A. I
6. Chittorgarh Fort -	Ku. Alfiya Saman Irfan Shah .B.A. I
7. Coronavirus -	Ku. Mohini Sanjay Petkar B.A. I
8. The father of Arab Chemistry Abu Musa Jabir Ibn Hayyan -	Ku. Aqsa Mirza B.A. II
9. Introduction to Kathak -	Ku. Isha Sunil Hirudkar B.A. II
10. Hima, Das -	Ku. Sakshi Manoj Raut B.A. I
11. Impact of Pandemic Covid-19 on Education In India	Ku. Saishwari Sandeep Gaikwad B.A. I
12. Loknayak Bapuji Aney	Ku. Rutika Shrikant Ghate B.A. III

उर्दु विभाग

AzadikeGumnamRahnuma

ParindekiFaryad(Tashreeh)

Taleem

Meri Pyari Maa

Science KaKarishma

Internet

KitabInsan Ki Bahetrin Dost

DehatiaurShahriZindagi

Shayar-e-Mashriq Sir Iqbal

NikhatFirdausAltafQureshi -B.A III

Muskan Ali -B.A. III

Aafiya Ali Aman Ali -B.A. III

UzmaParveen S. Sabir -B.A. II

Ayesha Parveen M. Zakir -B.A. II

FizaAafrinAlimBeig -B.A. II

AsmaparveenNasim Khan -B.A. I

AafiyaParveenSabir Ali -B.A.I

SalehaParveen -B.A. II

मराठी विभाग

Booklet On Home Isolation

संत गाडगे बाबा अमरावती विश्वविद्यालय, अमरावती
एजुकेशन सोसायटी यवतमाल, द्वारा
संचालित
लोकनायक बापुजी अणे महिला महाविद्यालय, यवतमाल
I.Q.A.C

कोविड रोगियों के लिए होम आयसोलेशन – बातें कुछ
काम की

आरोग्य संवर्धन तथा सामाजिक जागृति अभियान सन्देश
पुस्तिका

Principal
LoknayaK Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

नमस्ते,

महान स्वतंत्रता संग्राम सेनानी लोकनायक बापूजी अणे द्वारा स्थापित एज्युकेशन सोसायटी यवतमाळ द्वारा संचालित लोकनायक बापूजी अणे महिला महाविद्यालय मे अध्ययन-अध्यापन कार्य के साथ सामाजिक उत्तरदायित्व का निर्वाहन समुचित रूप से निरंतर किया जाता है। वर्तमान मे समस्त विश्व विशेष कर भारत गंभीर परिस्थिती का सामना कर रहा है। कोरोना संकट से हुई अपरिमित हानी से शिक्षा क्षेत्र भी प्रभावित हुआ है। जीवन से मूल्यवान कुछ भी नहीं है इस दृष्टिकोन से ऑनलाइन शिक्षा छात्राओ को दि जा रही है। छात्राओ को शिक्षा के साथ समाज के प्रति अपने कर्तव्य को समझने के लिए हमारे महाविद्यालय ने सदा अहम भूमिका निभाई है। आज कोरोना से होनेवाले मरिजो को चिकित्सालय मे संपूर्ण चिकित्सक परामर्श मिलता है। पर होम आयसोलेशन मे रहने वाले मरिजो के लिए जो दिनचर्या अथवा आचारसंहिता चिकित्सक बताते हैं। उस बारे मे स्पष्ट रूप से जानकारी देने हेतु यह आरोग्य सन्देश संकलित किया गया है। कोविड रोगियों के लिए होम आयसोलेशन – बाते कुछ काम की इस संदेश पुस्तिका को हमारे महाविद्यालय की आय क्यू ए सी तथा एन एस एस विभागने संयुक्त रूप से तयार किया है। महाविद्यालय के द्वारा आरोग्य संवर्धन तथा सामाजिक जागृती अभियान चलाया जाता है। इसी के अंतर्गत इस संदेश पुस्तिका के माध्यम से होम आयसोलेशन मे रहने वाले रोगी की दिनचर्या तथा नियमावली को संकलित किया गया है। प्रसार माध्यम तथा चिकित्सालय से उपलब्ध जानकारी का आधार लेकर संदेश पुस्तिका ऑनलाइन माध्यम से प्रसारित की जा रही है। अर्थात कोरोना संकट से लहने वाले हमारे भाई बहन को पर्याप्त जानकारी देने का यह अल्प प्रयास है। आप सभी अपने स्वास्थ्य की प्रती सचेत रहे इसी शुभकामनाओ के साथ..

डॉ. दुर्गेश कुंटे
प्राचार्य

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

होम आइसोलेशन क्या है?

केवल 20 प्रतिशत मरीजों को ही अस्पताल में भर्ती होने की आवश्यकता पड़ती है। 80 प्रतिशत लोग घर पर औसत से अलग रहकर और दिशा-निर्देशों का पालन कर स्वस्थ हो सकते हैं। मरीज का घर पर बाकी सदस्यों से अलग रहकर इलाज होम आइसोलेशन कहलाता है।

होम आइसोलेशन
किन परिस्थितियों में किया जा सकता है।

घर में कोविड-१९ संक्रमित व्यक्ति के लिये अलग हवादार कमरा और अलग सींचालय हो।

घर में कोविड-१९ संक्रमित व्यक्ति की २४ घंटे देखभाल करने के लिये देखभालकर्ता हो।

कोविड-१९ संक्रमित व्यक्ति में कोई संभार लक्षण न हों।

अगर आप होम आइसोलेशन के योग्य नहीं पाये जाते हैं
आपको अस्पताल में भर्ती होने की सलाह दी जाती है।

कोविड रोगी के लिए होम आइसोलेशन

बातें काम की

पहचानें कोरोना के लक्षण

अगर आपको १) सर्दी-जुकाम है, २) फीवर आ रहा है, ३) थकान सिरदर्द और बदन दर्द की शिकायत है, ४) गले में खराश है, लगातार खांसी आ रही है, ५) मुंह का स्वाद और सूंघने की क्षमता खत्म हो गई है, ६) सांस लेने में तकलीफ हो रही है। ये या इनमें से कोई भी लक्षण नजर आए तो आपको कोरोना हो सकता है।

कोरोना के लक्षण दिखने पर टेस्ट करवाने में देर न करें। आम सर्दी-जुकाम या फीवर होगा, ये सोचकर कुछ दिन इंतजार करने वाला रवैया बिल्कुल न अपनाएं। ध्यान रखें, बीमारी का जल्दी पता चलने पर आप तो किसी तरह कॉन्टैक्टिंग से बचेंगे ही, दूसरों को भी संक्रमित होने से बचाएंगे।

होम आइसोलेशन में रोगी क्या करें

- ✓ घर के अन्य सदस्यों से पूरी रखें और अलग हवादार कमरे में रहें जहां तक संभव हो विकल्पियां चुनी रखें।
- ✓ अपने घरवालों से अलग सींचालय व बाथरूम कायम में लें।
- ✓ हमेशा ट्रिपल ग्लेबल मेडिकल मास्क पहन कर रहें और मास्क को ६ से ८ घंटे के बाद बदलें। इसे बेपर बैग में लगेटकर ७२ घंटे (३ दिन) के बाद ही सामान्य कचरा पात्र में डालें।
- ✓ साबुन और पानी से हाथों को ४० सेकण्ड तक अच्छी तरह धोयें या ७० प्रतिशत अल्कोहॉल युक्त सैनेटाइजर का उपयोग करें।
- ✓ हमेशा मास्क, कपड़ा या कोहरी में ही खाते या पीयें।

रोगी क्या करें

- ✓ ज्यादा छूई जाने वाली सतहों को छूने व उपकरणों का इस्तेमाल करने से बचें। मोबाइल व ईलेक्ट्रॉनिक उपकरण की अन्य चीजों को १० प्रतिशत सोडियम हाइपोक्लोराइट घोल से सैनेटाइज करें।
- ✓ अपने बर्तन, लौमिया, चारट आदि को अलग रखें और दूसरों को काम न लेने दें।
- ✓ यदि आपके सींचालय में छानदार पोट है तो हमेशा फलन करने से पहले छानन को बंद करें।
- ✓ दिन में दो बार बुखार (Body Temperature) व ऑक्सीजन के स्तर (Oxygen Saturation) की जांच करें।
- ✓ पर्याप्त मात्रा में पानी, ताजा हूट, सूप जैसे तरल पदार्थ पीयें।

Principal
LoknayaK Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

रोगी क्या करें

- ✓ अन्य रोग (शुगर, ब्लडप्रेसर आदि) का इलाज जारी रखें।
- ✓ खाने में ताजा फल-सब्जी व प्रोटीन युक्त आहार ज्यादा लें, कार्बोहाइड्रेट कम लें।
- ✓ आइसोलेशन के दौरान शराब, धूम्रपान व अन्य किसी नशीली चीज का सेवन बिल्कुल न करें।
- ✓ पालतू जानवरों से दूर रहें।
- ✓ डॉक्टर द्वारा दी गई सलाह का पालन करें व नियमित दवाइयां लें।
- ✓ घर पर अतिथियों को न बुलायें और किसी से न मिलें। स्कूल, बाजार सार्वजनिक स्थान या सामाजिक व धार्मिक कार्यक्रम में न जायें।

कोविड रोगी के लिये जरूरी है की टन के साथ ही मन से भी स्वस्थ रहे। इसलिए फोन व विडिओ कॉल पर परिवार के सदस्यों एवं रिश्तेदारों के संपर्क में रहें। अपनी पसंदीदा किताब पढ़ें, टेलीविजन शो एवं फिल्में देखें या अपने मोबाइल पर गेम खेलें।

स्वास्थ्य की जांच कैसे करें

दिन में दो बार (सुबह और रात) अपने स्वास्थ्य की जांच करें। इसके अलावा जब भी बुखार महसूस हो तो भी ये सब जांच जरूर करें-

थर्मामीटर से अपना तापमान लें।
(सापमान १०० फ़ैरेनहाइट से ज्यादा न हो)

अपनी पल्स/गन्ज को एक मिनट के लिये जांचें। पल्स की जांच के लिये अपनी उंगली और मध्यम (अंगुठे के बाद वाली और बीच की उंगली) उंगलियों को फलाई (अंगुठे के आधार) पर रखें। ध्यान से गिने की आप एक मिनट (६० सेकेंड) में कितने बिट्स/घड़कने महसूस कर रहे हैं।

अपनी श्वसन दर (सांस लेने की दर/ब्रेथ रेट) पर ध्यान दें
(श्वसन दर १५ मिनट से अधिक न हो)

ऑक्सीमीटर से ऑक्सिजन का स्तर देखें
(SpO2 रेट ९४ प्रतिशत से कम न हो)

जांच के बाद ये सभी और अन्य कोई लक्षण एक कागज या मोटवुक पर दिनांक और समय के साथ नोट करें।

बुखार के अलावा कोविड-१९ के लक्षणों पर भी गौर करें।
ये दिखाई दें तो डॉक्टर की सलाह लें।

- सांस लेने में कठिनाई
- छाती में लगातार दर्द या दबाव
- मानसिक धम
- होठों या चेहरे का नीला पड़ जाना

रोगी**क्या खाएं**

- ✓ घर में बना खाना खाते
- ✓ मटु का आटा, दालिया, बाजरा, ज्वारन राइस खाएं
- ✓ प्रोटीनयुक्त खाते - बीन्स, दाल
- ✓ ताजे फल और सब्जियां, खास तौर पर खट्टे फल जैसे मौसमी, नारंगी, संतर
- ✓ दिन में ८ से १० गिलास पानी पिएं
- ✓ काम में अचानक, लहसुन, हल्की जैसे मसालों का उपयोग करें
- ✓ 'गो' फेट दूध और दही
- ✓ मांसाहारी लोग चिकन, मछली, अंडों का सेवन कर सकते हैं

रोगी**क्या नहीं खाएं**

- मीठा, कड़ा हुआ खाना या जंक फूड (कैफे क्रीम, केकरी के उत्पाद)
- पैकट वाले जूस और बोतल किया
- चीज, मसुरिया, मक्खन, और पालक अर्थात् जैसे अन्वैषुंटेड फेडस
- मदन, तिलक, आइस और प्रोसेस मीट
- समूह में नानिबन हो-बीन डार में ज्यादा न खाते

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

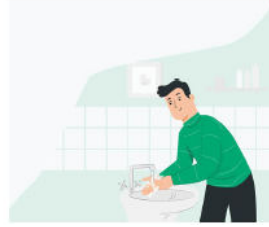
परिवार के सदस्य और

देखभालकर्ता क्या करें

अगर घर में कोई कोरोना मरीज है तो २४ से ५० वर्ष उम्र का कोई भी व्यक्ति उसकी देखभाल कर सकता है। देखभालकर्ता शारीरिक रूप से स्वस्थ होना चाहिए। उसे किसी गंभीर बीमारी जैसे कैंसर, अस्थमा, डायबीटीस, उच्च एवं निम्न रक्तचाप, हृदय रोग, किडनी की बीमारी आदि न हो।

- मरीज की देखभाल करते समय हमेशा मास्क (ट्रिपल लेअर मेडिकल मास्क) व डिस्पोजेबल ग्लॉस और एक प्लास्टिक एपन का प्रयोग करें।
- मास्क को ६ से ८ घंटे के बाद बदलकर गैर रंग में लगेटकर ३० घंटे के बाद ही सामान्य कचरे में डालें।
- साबुन और पानी से हाथों को ४० सेकण्ड तक अच्छी तरह धोएं या ७० प्रतिशत अल्कोहॉल युक्त सैनेटाइजर का उपयोग करें।
- बिना हाथ धोये अपने नाक, मुँह, व चैहूँ के न छुए।
- शौचालय जाने से पहले और वाप में, खाना बनाने से पहले और वाप में हाथ अच्छी तरह से धोएं।
- हाथ धोने के बाद टावल या टिशू से हाथों को पोंछें, तौलिया गीला हो जाए तो उसे बदल दें।

यदि मरीज को उल्टी हो जाती है या कोई भी तरल पदार्थ फिलना है तो डिस्पर् से सुरक्षित मास्क करें। डिस्पर् या चादर को गरम पानी में धोकर, धूप में सुखाएँ या अन्य तरीके से सैनेटाइस करें।

- रोगी के बूक, चार, एवं सीक के सीधे संपर्क में आने से बचे। कोविड संक्रमित रोगी द्वारा उपयोग की गई चीजों के सीधे संपर्क में आने से बचे।
- मरीज को उनके कमरे के बाहर ही भोजन पहुँचाएँ। ये सुनिश्चित करें की भोजन देते समय मरीज के सीधे संपर्क में ना आये और उनकी चम्मच, प्लेट एवं अन्य बर्तन को संभालते समय डिस्पोजेबल ग्लॉस का उपयोग करें।
- मरीज के द्वारा उपयोग किए जाने वाले बर्तनों को साबुन या डिटर्जेंट से साफ करें एवं साफ करने समय डिस्पोजेबल ग्लॉस का उपयोग करें। साफ किए गए बर्तनों वापस काम में लिया जा सकता है।

□ मरीज के कमरे, बाथरूम और शौचालय की सतह को प्रतिदिन कम से कम एक बार ज़रूर सैनेटाइस करें।

□ डॉक्टर द्वारा दी गई सलाह एवं उपचार की पालना करें।

□ रोजाना शरीर का तापमान जाँचे व स्वास्थ्य की निगरानी करें। अगर बुखार, बुखार, खाँसी या साँस लेने में तकलीफ हो तो तुरंत डॉक्टर की सलाह लें।

यदि आपके परिवार में ६० साल से अधिक उम्र का कोई बुजुर्ग व्यक्ति है या घर में कोई गर्भवती महिला है या छोटे बच्चे हैं या फिर किसी गंभीर

बीमारी जैसे कैंसर, अस्थमा, डायबीटीस, उच्च एवं निम्न

रक्तचाप, हृदय रोग, किडनी की बीमारी आदि से ग्रसित

कोई सदस्य हो तो उन्हें कोविड-१९ रोगी से दूर रखें।

D. B. Aney
Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

पढ़ोसी से करें

होम आइसोलेशन की अवधि

होम आइसोलेशन के शुरु होने के 14 दिन बाद, अगर मरीज को अचिरी 10 दिनों में बुखार या अन्य कोई लक्षण नहीं है, तो इंसिडेंट से पुछ कर होम आइसोलेशन को समाप्त कर सकते हैं। होम आइसोलेशन समाप्त होने के बाद आपको लैज जांच करवाने की जरूरत नहीं है।

होम आइसोलेशन तरीके के पढ़ोसी से करें

अगर आपकी डिजिटल या पडोस में कोई कोविड मरीज होम आइसोलेशन में है तो खबरियां नहीं। आपको सिर्फ कुछ सावधानियां बरतनी हैं जिससे आप अपने परिवार को कोविड से सुरक्षित रख सकते हैं।

डिजिटल के कॉन्टैक्ट एविया जैसे लिफ्ट, सीढ़ियां, रोजाना दो बार 15 प्रतिशत सोडियम हाइपोक्लोराइट के घोल से सैनेटाइज करे।

अक्षर दूने वाली सतहें- सीढ़ियों की रेलिंग या लिफ्ट के बटन आदि को दूने से बचे।

जब तक मरीज ठीक नहीं हो जब तक उनकी मदद करें। उनकी जरूरत का सामान जैसे दवाइयां, राशन व सस्ली तयुबायें।

सामान उनके कम के दरवाजे पर ही रख दे। जैसे का लैन्ड्रेन डिजिटल तरीके से या मरीज के ठीक होने के बाद ही करे।

समय समय पर उनसे दोन पर बात करते रहें और उनका मनोबल बढ़ाये।

हाथ धोने का उचित तरीका

सीधा : दोनों हाथों की हथेलियों को एक साथ रगड़े

उल्टा : अपनी उंगलियों को दूर करते हुये अंगुलियों के बीच दोनों हाथों को उल्टा गिछे रगड़े

मुट्टी : अपनी उंगलियों के पीछे अच्छी तरह साफ करें

अंगुठा : अपने अंगुठे को रगड़े

नाखून : अपने नाखूनों को अच्छी तरह साफ करें

कलाई : अपनी कलाई को रगड़े

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

आइये मिलकर कोरोना को हराएं

बिना मास्क बाहर न जाये

औरों से दो मज की दूरी रखे

बार बार हाथ धोएं

सार्वजनिक स्थानों पर ना बुके

भीड़ वाली जगह जाने से बचे

मरीज या उसके परिवार को
किसी भी तरह की सहायता
न पहुंचाये। पाय चढ़े लडाईं
बीमारी से ही बीमार से नहीं।

लोकनायक बापूजी अणे महिला महाविद्यालय,

यवतमाल

- मार्गदर्शक -

प्राचार्य डॉ. दुर्गेज कुटे

- संकल्पना -

प्रा. डॉ. कविता तावेड

प्रा. डॉ. संतोष गाजले

प्रा. सीरम बघारे

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

MOUs and Collaboration

Sr. No.	Particulars	Collaboration With
1	Agreement of collaboration for Home Economics Department Higher Education Institutional Cluster- 2023-24 (3 Years)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Shri. Nankibai Wadhvani Kala Mahavidyalay Yavatmal 2. Shivshakti Mahavidyalaya, Bahbhulgaon 3. Mungsaji Mahavidyalay, Darvha 4. Indira Mahavidyalay Kalamb 5. Lt. Rajkamalji Bharati Arts and Commerce Science College, Arni
2	Agreement of collaboration for Department of Sanskrit 2022-23(3 Years)	<p>Mahatma Jyotiba Fule Mahavidyalay Amravati</p> <p>Lomanya Tilak Mahavidyalaya, Wani</p>
3	Agreement of collaboration for Department of Sociology 2021-22(3 Years)	Savitri Jyotirao Samaajkary Mahavidyalay Yavatmal
4	Agreement of collaboration for Department of History 2022-	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nankibai Wadhvani Kala Mahavidyalay 2. Mungsaji

 Principal
 Loknayak Bapuji Aney
 Mahila Mahavidyalaya,
 Yavatmal

	23(3 Years)	3. Mahavidyalay, Darvha Lt. Rajkamalji Bharati Arts Commerce and Science College, Arni
5	Agreement of collaboration for Department of English 2022- 23(3 Years)	Indira Mahavidyalay, Kalamb
6.	Agreement of collaboration for Department of Marathi 2022- 23(3 Years)	Indira Mahavidyalay, Kalamb
	Dharmadhikari	
Programs Conducted under MOUs		

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

**Agreement of Collaboration For Home Economics
Department**

Higher Education Institutional Cluster

SESSION: 2022-2023 To 2023-2024

This agreement of Collaboration between

- A. Smt. Nankibai Wadhvani Kala Mahavidyalaya, Yavatmal
- B. Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya Yavatmal
- C. Shivshakti Mahavidyalaya, Babhulagaon, Dist. Yavatmal
- D. Mungasaji Maharaj Mahavidyalaya, Darwha
- E. Indira Mahavidyalaya Kalamb, Dist. Yavatmal
- F. Late Rajkamalji Bharti Arts, Comm & Smt.S.R.Bharti
Science college, Arni, Dist - Yavatmal

WHEREAS the higher education needs to exchange the research, resources, teaching learning collaboratively for students.

AND WHEREAS the parties here to have worked out the terms and condition of their collaborative agreement and also decided to reduce the same into writing NOW. This DEED WITNESES, and it is hereby mutually agreed by and between the parties as follow-

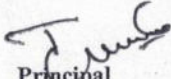
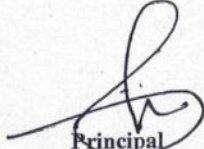
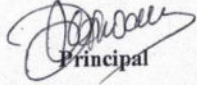

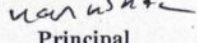
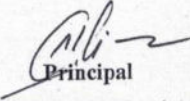
1. Both A, B, C, D, E and F have Senior college affiliated to Sant Gadge baba Amravati University and there is Art faculty where in the B.A. 1. 2. 3 classes are being conducted regularly.
2. Home Economics Subject has been provided at B.A. 1; 2, 3 classes as optional language through Home Economics Department as per the university syllabus.
3. The appointment of Assistant Professor / Associate professor/professor have been made in accordance with the rules and regulation and approved by the university.
4. All parties agreed to exchange resources, books, E-book, YouTube lecture, audio book, On line Exam in Google Form, Student Project and Student Research Paper, question bank, teaching by Home Economics Department.
5. If any student or a group of students want to attend lecturers in A. B. C, D, E and F colleges there will be the permission of the head of Concern Department.
6. All parties are agreed to organize seminar, workshop, conference etc.

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

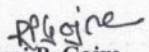
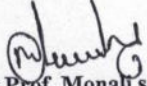

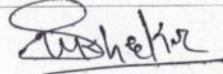
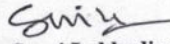
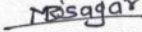
7. If any professor want to attend guest lecture in A, B, C, D, E and F college have they have to obtain permission of Principal.
8. The parties to the agreement have agreed to conduct a virtual workshop on research paper, research project, book writing, plagiarism, copyright etc.
9. Try to publish e-book, e-publication, UGC Care List, UGC publication etc.
10. Expenses borne by a parties are to be made by themselves.

In WITNESS WHERE OF the parties hereto have signed hereunder at Yavatmal.

Dated

 Principal Smt. Nankibai Wadhvani Mahavidyalaya, Kala Mahavidyalaya Yavatmal 445001	 Principal Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal	 Principal Shivshakti Mahavidyalaya Babhulagaon, Dist. Yavatmal
 Principal Mungasaji Maharaj Mahavidyalaya, Darwha Dist. Yavatmal	 Principal Indira Mahavidyalaya Kalam, Dist. Yavatmal	 Principal Late Rajkamalji Bharti Arts, Comm & Smt. S.R. Bharti Science College, Arni Dist - Yavatmal

-Witnesses -

 Dr. Rashmi P. Gajre H.O.D. (Home Economics) Smt. Nankibai Wadhvani Mahavidyalaya, Yavatmal	 Asstt. Prof. Monali Salame H.O.D. (Home Economics) Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya,	 Prof. Dr. Kalpana Korde H.O.D. (Home Economics) Shivshakti Mahavidyalaya, Babhulagaon, Dist. Yavatmal
 Prof. Dr. Sangita Ghuikhedkar H.O.D. (Home Economics) Mungasaji Maharaj Mahavidyalaya Darwha	 Prof. Dr. Saroj Lakhadive H.O.D. (Home Economics) Indira Mahavidyalaya Kalamb, Dist. Yavatmal	 Dr. Manisha Kshirsagar (Home Economics) Late Rajkamalji Bharti Arts Com. & Smt. S.R. Bharti Science College, Arni, Dist - Yavatmal

 Principal
 Loknayak Bapuji Aney
 Mahila Mahavidyalaya,
 Yavatmal

MEMORANDUM OF UNDERSTANDING

BETWEEN

DEPARTMENT OF SANSKRIT

MAHATMA JYOTIBA FULE MAHAVIDYALAYA, AMRAVATI,

DIST - AMRAVATI

AND

DEPARTMENT OF SANSKRIT

LOKNAYAK BAPUJI ANEY MAHILA MAHAVIDYALAYA,

DIST - YAVATMAL

Principal
LoknayaK Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

MEMORANDUM OF UNDERSTANDING

This Memorandum of Understanding (MoU)
Is entered into on

BY AND BETWEEN

DEPARTMENT OF SANSKRIT, MAHATMA JYOTIBA FULE
MAHAVIDYALAYA, AMRAVATI

Affiliated to Sant Gadge Baba Amravti University, Amravati

(Here in after referred to as MJFMA)

AND

DEPARTMENT OF SANSKRIT, LOKNAYAK BAPUJI ANEY MAHILA
MAHAVIDYALAYA, YAVATMAL

Affiliated to Sant Gadge Baba Amravti University, Amravati

(Here in after referred to as LBAMMA)

Principal
Loknayaak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

1) Preamble

It is the need of the hour to work in collaboration to achieve and maintain the Education and Research standards in any institute. The individual academicians from LBAMM and MJFMA should join their hand in academics and research. This would help to increase the academic standards and students' quality. This also helps in tackling particularly the local problems and work together for the sustainable development of the area.

ABOUT COLLEGES:**MAHATMA JYOTIBA FULE MAHAVIDYALAYA, AMRAVATI DIST – AMRAVATI**

In 2000, Mahatma Jyotiba Fule Mahavidyalaya, affiliated to Sant Gadge Baba Amravati University, Amravati a co = educational college for the very ordinary and underprivileged sections of society was established. Till 2014 the college had functioned in the parental building catering to the diverse needs of students and community. In 2014 January, it shifted to the serene, academic ambiance of the new campus at Parvati Nagar, Amravati, Recently in the year 2021 college has been accredited by NAAC with 'A' Grade with CGPA 3.07

LOKNAYAK BAPUJI ANEY MAHILA MAHAVIDYALAYA, YAVATMAL

L.B. Aney Mahila Mahavidyalaya is one of the only Women's College in Yavatmal District, established in the year 1971 is known for academic excellence, quality research and strong industry interface. The college has affiliation of S.G.B. Amravati University, Amravati.

1) Collaboration

Mahatma Jyotiba Fule Mahavidyalaya, Amravati, Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal and have mutually agreed to collaborate with each other in following areas.

Objective -

- ✓ Both the parties agree to encourage the following activities, in particular to promote academic co-operation.
- ✓ Training, Learning and Evaluation are important areas of Humanities with special reference to Research
- ✓ Faculty Exchange and student exchange (Both Online & Offline Mode)
- ✓ Organization of faculty development programs, professional Development programs for Non -

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

- ✓ Providing Available Learning Resources and Sharing of e – Content and study materials to students
- ✓ Organization of Guest lecture and extension activities
- ✓ Technical Assistance.
- ✓ Before these activities can be implemented, both the parties shall discuss the problems involved to the satisfaction of each party and enter into specific activity agreement based on the mutually agreed objectives and outcomes of the relationship.

The available facilities and manpower of LBAMM and MJFMA will be utilized with mutual consent and subject to the feasibility. Both parties agreed to enter into a collaborative understanding on the terms and conditions enumerated in this MoU

2) Terms of collaboration

- a) MJFMA and LBAMM agree to enter into detailed agreements on case – to – case basis with a defined objective, specifying the scope of work and mutual obligations. Terms and conditions, financial arrangements, Intellectual Property Rights and similar contractual obligations.
- b) MJFMA and LBAMM agree to obtain prior permission from to state in any coaching programme that would be carried out by using the MJFMA and LBAMM infrastructural facilities.
- c) In case either party wins a consultancy project by projecting this MoU a liability is created immediately in respect of royalty / premium due to either party. Either party shall concur with the liability to the extent of contribution to the output of the project. Both the parties will arrive at the exact amount of liability after mutual consent.

3) Disclaimer

This MoU is not intended by MJFMA and LBAMM to constitute, create, give effect to, or otherwise recognize a joint venture, agency, partnership, or formal business organization of any kind. Each party here to shall act as an independent entity and neither shall act as an agent of either organization for other purposes. Neither party has the authority to bind the other party.

4) Non – exclusivity

The agreement reflected by the provisions of this MoU is non – exclusive in nature and both the parties can enter into co – operative arrangements with other parties to suit their organizational needs.

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

5) Confidentiality

The parties understand that in the course of their association, they shall have access to confidential information provided by the other party, Accordingly, the parties agree that such information which is by its nature, not confidential or which is in the public domain or which the party comes to know about other than through violation of any law of legal obligation provided that such party may be entitled to disclose such information required to be disclosed to a competent authority. Failure to maintain confidentiality shall entitle the affected party to terminate the MoU.

6) Validity

The MoU would remain valid for a period of Five years from the date it is signed by the parties and is renewable on mutual consent for such further period as agreed upon.

7) Term and Review

The MoU shall be reviewed at the end of one year from the date of signing of this MoU either party can terminate the MoU after giving one month's notice to the other party subject to fulfillment of commitments already agreed upon.

8) Amendments

This MoU Constitutes the entire understanding between the parties hereto. Except as otherwise provided herein, no addition, amendment to or modification of this MoU shall be effected unless it is in writing and signed by and on behalf of both parties by their respective authorized signatories

9) Any dispute

Any dispute arising out of this MoU will be settled by mutual negotiations between the two parties.

In witness where of each of the parties has caused this MoU to be executed in two originals one has been retained by MJFMA and LBAMM on this day the

This Memorandum of Understanding (MoU). Is entered between Mahatma Jyotiba Fule Mahavidyalaya, Armavati and Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal On

30/05/2022.

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Approved by

[Signature]
Head of Sanskrit Department
Loknaya Bapuji Aney Mahila
Mahavidyalaya, Yavatmal

[Signature]
Head of Sanskrit Department
Mahatma Jyotiba Fule Mahavidyalaya,
Amravati

[Signature]
Principal
Principal
Loknaya Bapuji Aney
Mahavidyalaya,
Yavatmal

[Signature]
Principal
Principal
Mahatma Jyotiba Fule Mahavidyalaya,
Amravati

[Signature]
Principal
Loknaya Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

संस्थापक

स्व. श्री माधव श्रीहरी अणे

e-mail : aneymmv.ytl@rediffmail.com

श्री दिवाकरराव पांडे

अध्यक्ष, एज्युकेशन सोसायटी, यवतमाळ

मो. नं. ९४२३५४९३५

एज्युकेशन सोसायटी, यवतमाळ द्वारा संचालित

लोकनायक बापुजी अणे महिला महाविद्यालय, यवतमाळ

(संगाबा अमरावती विद्यापीठ संलग्न)

नॅक कडून वी श्रेणीने नामांकीत

वरिष्ठ महा. क्र. ४१२

कनिष्ठ महा. जे.०८.०१.००४

कार्यालय नं. २४४७८८

website : www.aneymahila.com

डॉ. श्री. दुर्गेश कुंटे

प्राचार्य, लो.बा.अणे महिला महाविद्यालय, यवतमाळ

मो. नं. ९५०३२९५७७७

पत्र जा. क्र. अमम/ 746 /२०२१

दिनांक - 20/09/2021

परस्पर सामंजस्य करार

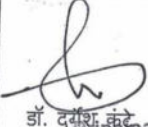
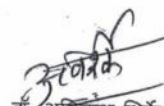

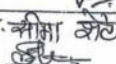
पक्ष क्रमांक १..... लोकनायक बापुजी अणे महिला महाविद्यालय यवतमाळ

पक्ष क्रमांक २.....सावित्री जोतीराव समाजकार्य महाविद्यालय यवतमाळ

वर उल्लेखित दोन्ही पक्ष दिनांक १७ सप्टेंबर २०२१ रोजी सामंजस्य करार करित असून पक्ष क्रमांक १ लोकनायक बापुजी अणे महिला महाविद्यालय यवतमाळ येथील कला शाखेचे पदवी पातळीवरील शिक्षण देणारे महिला महाविद्यालय आहे तर पक्ष क्रमांक २ सावित्री जोतीराव समाजकार्य महाविद्यालय यवतमाळ येथील समाजकार्यची पदवी पातळीवरील शिक्षण देणारे महाविद्यालय आहे.

या करारानुसार पक्ष क्रमांक १ व पक्ष क्रमांक २ चे प्राचार्य, प्राध्यापक, विद्यार्थी यांचे एकमेकास शैक्षणिक बाबींना अधिक संवर्धित करण्यासाठी व विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक हित जोपासण्यासाठी सहकार्य करतील. विशेषतः प्राध्यापक वर्ग आपल्या अध्ययन, संशोधन, विशेषीकरण याच्या आधारे आमच्या विद्यार्थिनींना क्षेत्र कार्य, संशोधन अभ्यासक्रमातील संकल्पना याबाबत मार्गदर्शन करतील. तसेच आमच्या विद्यार्थिनींची प्रगती व विचार कक्षा रुंदावण्या करिता घेण्यात आलेल्या बौद्धिक कार्यक्रमासाठी प्राध्यापक व विद्यार्थिनींना आमंत्रित करतील. त्याबरोबरच क्षेत्रीय अभ्यास भेटी, जनप्रबोधन, सामाजिक समस्यांविषयी जाणीव जागृती कार्यक्रमात सहभाग घेतील.

या अनुषंगाने दोन्ही शैक्षणिक संस्था सामंजस्याने एकत्रित काम करतील यासाठी सामंजस्य करार पत्रक केले आहे. सदर सामंजस्य करार दिनांक १७ सप्टेंबर २०२१ पासून पुढे ५ वर्षांकरिता अस्तित्वात असेल.

पक्ष क्रमांक १:- प्राचार्य	पक्ष क्रमांक २ :- प्राचार्य
 डॉ. दुर्गेश कुंटे Acting Principal Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal	 डॉ. अनुराग शिंदे Acting Principal Savitri Jotirao Social Work Yavatmal
साक्षीदार	
साक्षीदार पक्ष क्रमांक १ :- प्रा. डा. सुध्या खडके - 	साक्षीदार पक्ष क्रमांक:- १ प्रा. धन: शिंदे
साक्षीदार पक्ष क्रमांक:-२ प्रा. डा. राजश्री धमाधिकारी - 	साक्षीदार पक्ष क्रमांक:-२ प्रा. डॉ. नीला कोटे

 Principal
 Loknayak Bapuji Aney
 Mahila Mahavidyalaya,
 Yavatmal

**Agreement of Collaboration For History Department
Higher Education Institutional Cluster**

SESSION : 2022-2023 To 2023-2024

This agreement of Collaboration between

(A) Smt. Nankibai Wadhwani Kala Mahavidyalaya, Yavatmal

(B) Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya Yavatmal

(C) Mungasaji Maharaj Mahavidyalaya Darwha

(D) Late Rajkamalji Bharti Arts, Comm & Smt.S.R.Bharti

Science college, Arni, Dist - Yavatmal

WHEREAS the higher education needs to exchange the research, resources, teaching learning collaboratively for students.

AND WHEREAS the parties here to have worked out the terms and condition of their collaborative agreement and also decided to reduce the same into writing NOW. This DEED WITNESES, and it is hereby mutually agreed by and between the parties as follow –

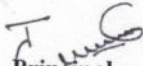
1. Both A, B, C and D have Senior college affiliated to Sant Gadgebaba Amravati University and there is Art faculty where in the B.A. 1, 2, 3 classes are being conducted regularly.
2. History Subject has been provided at B.A. 1, 2, 3 classes as optional language through History Department as per the university syllabus.
3. The appointment of Assistant Professor / Associate professor have been made in accordance with the rules and regulation and approved by the university.
4. All parties agreed to exchange resources, books, E-book, YouTube lecture, audio book, On line Exam in Google Form, Student Project and Student Research Paper, question bank, teaching by History Department.
5. If any student or a group of students want to attend lecturers in A, B, C and D. colleges they will be the permission of the head of Concern Department.
6. All parties are agreed will try organized seminar, workshop, conference etc.
7. If any professor want to attend guest lecture in A, B, C and D college they want to obtain permission by Principal.
8. The parties to the agreement have agreed to conduct a virtual workshop on research paper, research project, book writing, plagiarism, copyright etc.

9. Try to publish e-book, e-publication, UGC Care List, UGC publication etc.

10. Expenses borne by the All parties are to be made by themselves.

In WITNESS WHEREOF the parties hereto have signed hereunder at Yavatmal.

Dated 6/10/2022

Principal
Principal

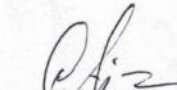
Smt. Nankibai Wadhvani
Mahavidyalaya, Yavatmal
Yavatmal 445004

Principal
Principal

Loknayak Bapuji Aney Mahila
Mahavidyalaya
Yavatmal

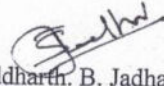

Principal
Principal

Mungasaji Maharaj Mahavidyalaya
Darwha
Mahavidyalaya Darwha

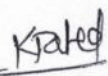

Principal
Principal

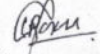
Late Rajkamalji Bharti Arts,
Comm. & Smt. S.R. Bharti
Science College, Arni, Dist -
Yavatmal

-Witnesses -

Dr. Siddharth B. Jadhav
Dr. Siddharth B. Jadhav
Smt. Nankibai Wadhvani
Mentor No. 2228/195, No. 253
S.G.B.A. University, Amravati

Dr. Sandip V. Bhurale
H.O.D. (History)
Mungasaji Maharaj
Mahavidyalaya Darwha

Prof. Dr. Kavita R. Tated
H.O.D. (History)
Loknayak Bapuji Aney Mahila
Mahavidyalaya, Yavatmal
(संशोधक मार्गदर्शक)
स.स. अमरावती विश्वविद्यालय अमरावती

Prof. Vijay R. Tokase
H.O.D. (History)
Late Rajkamalji Bharti Arts
Com. & Smt. S.R. Bharti Science
College, Arni, Dist - Yavatmal

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

3-5-2020

Dr. Yashwantrao Morewar, Director, Zilla Education Office, Yavatmal
INDIRA MAHAVIDYALAYA
KALAMB, DIST. YAVATMAL, MAHARASHTRA 431002
Tel: (02370) 258143/258144
Mob. Principal - 9422887558, IQAC Coordinator - 9960382752
NAAC Accredited with 'B' Grade (COPA: 2.85)
E-mail - indiraamb@yavatmal.gov.in Website - www.indiraamahavidyalaya.gov.in

**MEMORANDUM
OF
UNDERSTANDING
BETWEEN
DEPARTMENT OF ENGLISH
INDIRA MAHAVIDYALAYA, KALAMB,
DIST. YAVATMAL**

**AND
DEPARTMENT OF ENGLISH
LOKNAYAK BAPUJI ANEY MAHILA
MAHAVIDYALAYA, YAVATMAL**

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

3.5.2 Mous Eng

Dr. Yashawant Moreshwar Dondre Sarwajanik ShaikshaniK Trust's

INDIRA MAHAVIDYALAYA

KALAMB, DIST. YAVATMAL, MAHARASHTRA 445401

Tele. (07201) 226147/226129

Mob. Principal – 9422867658, IQAC Coordinator: 9960395755

NAAC Accredited with B+ Grade (CGPA: 2.65)

E mail - imvkalamb@yahoo.co.in, Website – www.indiramahavidyalaya.comNo.: 501/21-22
Date: 10/21/22

MEMORANDUM
OF
UNDERSTANDING
BETWEEN
INDIRA MAHAVIDYALAYA, KALAMB,
DIST. YAVATMAL
AND
LOKNAYAK BAPUJI ANEY
MAHILA MAHAVIDYALAYA, YAVATMAL

INTRODUCTION:

This Memorandum of Understanding is hereby made between Department of English, INDIRA MAHAVIDYALAYA, KALAMB, DIST. YAVATMAL, affiliated to Sant Gadge Baba Amravati University, Amravati office at Kalamb Dist. Yavatmal 445401.

And

Department of English, LOKNAYAK BAPUJI ANEY MAHILA MAHAVIDYALAYA, YAVATMAL affiliated to Sant Gadge Baba Amravati University, Amravati.

Partner 1 : Indira Mahavidyalaya, Kalamb Dist. Yavatmal established in year 1983 which offers undergraduate courses in Arts, Commerce and Science and Post Graduate courses i.e. Master of Arts in Marathi and Master of Commerce. The college is re-accredited with 'B+' Grade by NAAC with CGPA 2.65. The college is having qualified staff and experts in various subjects of Humanities, Science and Commerce streams. The college is affiliated to Sant Gadge Baba Amravati University, Amravati.

Partner 2 : LOKNAYAK BAPUJI ANEY MAHILA MAHAVIDYALAYA, YAVATMAL established in year 1971 which offers undergraduate courses in Arts

Principal
LoknayaK Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Commerce. Post Graduate courses i.e. Master of Arts in Home economics, Music, Sociology. The college is re-accredited with 'B' Grade by NAAC with CGPA 2.37 The college is having qualified staff and experts in various subjects of Humanities and Commerce streams. The college is affiliated to Sant Gadge Baba Amravati University, Amravati.

PURPOSE:

The propose of this Memorandum of Understanding is to continue and expand a framework of co-operation between Department of English, Indira Mahavidyalaya, Kalamb, Dist. Yavatmal and Department of English Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal to develop mutually faculty oriented and student centric, beneficial academic programmes, projects and activities which enhance research, innovative techniques in teaching-learning process..

OBJECTIVES:

Department of Marathi, Indira Mahavidyalaya, Kalamb, Dist. Yavatmal 445401 and Department of English, Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal have mutually agreed to co-operate with each other in following areas.

1. To collaborate in advanced learning with innovative techniques and other mutually agreed areas such as English Literature, Dalit Literature, Communication Skills etc.
2. To organize jointly Workshops, Seminars and conferences.
3. To conduct the joint research projects and knowledge based activities collaboratively.
4. Exchange information pertaining to the agreed upon research and teaching.
5. Exchange of faculty members for the purpose of research and teaching
6. Facilitating collaboration in joint social initiatives.

TERMS AND CONDITIONS:

- The details for the efficacious implementation of this Memorandum of Understanding shall be jointly worked out on mutually acceptable terms within the parameters of the policies, rules and regulations of both the institutions.
- The parties to this memorandum may, by mutual consent, adds, modify, amend, delete, review or revise any term (s) and condition (s) of this agreement.
- The parties to this Memorandum of Understanding undertake to treat as CONFIDENTIAL AND PRIVILEGED information of the other institution, which is so classified in advance. The terms of confidentiality and mode of disclosure shall be as per mutually acceptable terms.

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

3.5.2 Mous Eng

- This Memorandum of Understanding shall require the rectification of the competent academic or executive body of both the institution.
- Either parties can terminate the Memorandum of Understanding after giving one month's prior notice to the other party subject to fulfillment of commitments already agreed upon.
- The Memorandum of Understanding shall be reviewed at the end of every academic year.
- Any dispute arising out of this Memorandum of Understanding will be settled by mutual negotiations between the two parties.
- There will be no financial liabilities and obligations for both the organizations.
- Both the organizations will appoint a person to serve as the official contact and co-ordinate the activities of each organization in carrying out this Memorandum of Understanding.

The appointees of each organization are

a) Prof. P. S. Jawade

Associate professor and Head, Dept. English of Indira Mahavidyalay, Kalamb

Mobile No.: 9960395755

E-mail:- bhaktijawade@gmail.com

b) Prof. Smita P. Mohod,

Assistant professor and Head of Dept. English LoknayaK Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal

Mob. No.: 8668564641

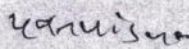
Email – smitamohod3@gmail.com

The Memorandum of Understanding will remain valid for the period of 5 years on the date it is signed by the parties.

Signed at Kalamb on this the day of 10 / 02/2022.

Principal
LoknayaK Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Authorized signatory on behalf of Indira Mahavidyalaya, Kalamb, Dist. Yavatmal

Signature:

Name: Dr. Pavan B. Mandavkar
Seal:

Principal
Indira Mahavidyalaya
Kalamb, Dist. Yavatmal

Date: 10/2/2022
Email ID : pavanmandavkar@yahoo.com
imvkalamb@yahoo.co.in
Website: www.indiramahavidyalaya.com
Mob. No.: 9422867658

Authorized signatory on behalf of Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal

Signature:

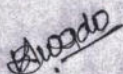
Name : Dr. Durgesh Bhaskar Kunte
Seal:

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya
Yavatmal

Date: 10/2/2022
Email ID: durgeshkunte@rediffmail.com
Website: www.aneymahila.com
Mob. No.: 9503295777

The appointees of each organization are

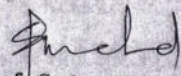

Prof. P. S. Jawade

Associate professor and Head, Dept. English

of Indira Mahavidyalay, Kalamb

Mobile No.: 9960395755

E-mail:- bhaktijawade@gmail.com

Prof. Smita P. Mohod,

Assistant Professor and Head,

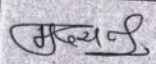
Dept. of English,

Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal.

Mob. No.: 8668564641

Email - smitamohod3@gmail.com

WITNESSES:

S.N.	Name	Organization	Designation	Signature
1.	Prof. N.V.Narule	Indira Mahavidyalaya, Kalamb Dist. Yavatmal.	Assit. Professor	
2.	Prof. Mamta Dayane	Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal	Assit. Professor	

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Dr. Yashawant Moreswar Donde Sarwajanik Shaikshanik Trust's

INDIRA MAHAVIDYALAYA

KALAMB, DIST. YAVATMAL, MAHARASHTRA 445401

Tele. (07201) 226147/226129

Mob. Principal - 9422867658, IQAC Coordinator: 9960395755

NAAC Accredited with B+ Grade (CGPA: 2.65)

E mail - imvkalamb@yahoo.co.in, Website - www.indiramahavidyalaya.com

No.: 50/2122

Date: 10/2/22

MEMORANDUM
OF
UNDERSTANDING
BETWEEN
INDIRA MAHAVIDYALAYA, KALAMB,
DIST. YAVATMAL
AND
LOKNAYAK BAPUJI ANEY
MAHILA MAHAVIDYALAYA, YAVATMAL

INTRODUCTION:

This Memorandum of Understanding is hereby made between Department of Marathi, INDIRA MAHAVIDYALAYA, KALAMB, DIST. YAVATMAL, affiliated to Sant Gadge Baba Amravati University, Amravati office at Kalamb Dist. Yavatmal 445401.

And

Department of Marathi, LOKNAYAK BAPUJI ANEY MAHILA MAHAVIDYALAYA, YAVATMAL affiliated to Sant Gadge Baba Amravati University, Amravati.

Partner 1 : Indira Mahavidyalaya, Kalamb Dist. Yavatmal established in year 1983 which offers undergraduate courses in Arts, Commerce and Science and Post Graduate courses i.e. Master of Arts in Marathi and Master of Commerce. The college is re-accredited with 'B+' Grade by NAAC with CGPA 2.65. The college is having qualified staff and experts in various subjects of Humanities, Science and Commerce streams. The college is affiliated to Sant Gadge Baba Amravati University, Amravati.

Partner 2 : LOKNAYAK BAPUJI ANEY MAHILA MAHAVIDYALAYA, YAVATMAL established in year 1971 which offers undergraduate courses in Arts Commerce. Post Graduate courses i.e. Master of Arts in Home-economics, Music, Sociology. The college is re-accredited with 'B' Grade by NAAC with CGPA 2.37

Principal
LoknayaK Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

The college is having qualified staff and experts in various subjects of Humanities and Commerce streams. The college is affiliated to Sant Gadge Baba Amravati University, Amravati.

PURPOSE:

The propose of this Memorandum of Understanding is to continue and expand a framework of co-operation between **Department of Marathi, Indira Mahavidyalaya, Kalamb, Dist. Yavatmal** and **Department of Marathi, LOKNAYAK BAPUJI ANEY MAHILA MAHAVIDYALAYA, YAVATMAL** to develop mutually faculty oriented and student centric, beneficial academic programmes, projects and activities which enhance research, innovative techniques in teaching-learning process..

OBJECTIVES:

Department of Marathi, Indira Mahavidyalaya, Kalamb, Dist. Yavatmal 445401 and **Department of Marathi, Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal** have mutually agreed to co-operate with each other in following areas.

1. To collaborate in advanced learning with innovative techniques and other mutually agreed areas such as Marathi Literature, Dalit Literature, Folk Literature etc.
2. To organize jointly Workshops, Seminars and conferences.
3. To conduct the joint research projects and knowledge based activities collaboratively.
4. Exchange information pertaining to the agreed upon research and teaching.
5. Exchange of faculty members for the purpose of research and teaching
6. Facilitating collaboration in joint social initiatives.

TERMS AND CONDITIONS:

- The details for the efficacious implementation of this Memorandum of Understanding shall be jointly worked out on mutually acceptable terms within the parameters of the policies, rules and regulations of both the institutions.
- The parties to this memorandum may, by mutual consent, adds, modify, amend, delete, review or revise any term (s) and condition (s) of this agreement.
- The parties to this Memorandum of Understanding undertake to treat as CONFIDENTIAL AND PRIVILEGED information of the other institution, which is so classified in advance. The terms of confidentiality and mode of disclosure shall be as per mutually acceptable terms.

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

- This Memorandum of Understanding shall require the rectification of the competent academic or executive body of both the institution.
- Either parties can terminate the Memorandum of Understanding after giving one month's prior notice to the other party subject to fulfillment of commitments already agreed upon.
- The Memorandum of Understanding shall be reviewed at the end of every academic year.
- Any dispute arising out of this Memorandum of Understanding will be settled by mutual negotiations between the two parties.
- There will be no financial liabilities and obligations for both the organizations.
- Both the organizations will appoint a person to serve as the official contact and co-ordinate the activities of each organization in carrying out this Memorandum of Understanding .

The appointees of each organization are

a) Dr. Veera P. Mandavkar

Assistant professor and Head, Dept. of Indira Mahavidyalay, Kalamb

Mobile No.: 9403014885

E-mail:- veeramandavkar18@gmail.com

b) Prof. Dr. Mamta V. Dayne,

Assistant professor and Head of Dept. Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal

Mob. No.: 9422391217

Email – mamtadayane07@gmail.com

The Memorandum of Understanding will remain valid for the period of 5years on the date it is signed by the parties.

Signed at Kalamb on this the day of / /2022.

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Authorized signatory on behalf of Indira Mahavidyalaya, Kalamb, Dist. Yavatmal

Signature:

Name: Dr. Pavan B. Mandavkar
Seal:

Principal
Indira Mahavidyalaya
Kalamb, Dist. Yavatmal

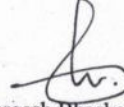

Date: 10/12/2022

Email ID : pavanmandavkar@yahoo.com
imvkalamb@yahoo.co.in

Website: www.indiramahavidyalaya.com
Mob. No.: 9422867658

Authorized signatory on behalf of Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal

Signature:

Name : Dr. Durgesh Bhaskar Kunte
Seal:

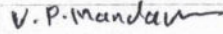
Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya

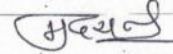
Date: 10/12/22 Yavatmal

Email ID: durgeshkunte@rediffmail.com
Website: www.aneymahila.com
Mob. No.: 9503295777

The appointees of each organization are

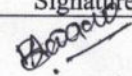
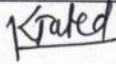

Dr. Veera P. Mandavkar
Assistant Professor and Head,
Dept. of Marathi, Indira Mahavidyalay, Kalamb
Mobile No.: 9403014885
E-mail: - veeramandavkar18@gmail.com

Prof. Dr. Mamta Dayane,
Assistant Professor and Head,
Dept. of Marathi,
Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal.
Mob. No.: 9422391217
Email - mamtadayane07@gmail.com

WITNESSES:

S.N.	Name	Organization	Designation	Signature
1.	Prof. Prashant Jawade	Indira Mahavidyalaya, Kalamb Dist. Yavatmal.	Associate Professor	
2.	Dr. Kavita Tated	Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal	Professor	

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

MOUs: Programs: 01

CBCS Workshop Dept. of Sociology: Details

लोकसेवा मंडळ नरवेल जि. बुलडाणा द्वारा संचालित
नोंदणी क्र. एफ-२८१३, बुलडाणा

 सावित्री ज्योतीराव समाजकार्य महाविद्यालय, यवतमाळ

जा. क्र. साजोसमय/८७८६ विद्यार्थीव्यवस्था / २१३ / २०२२
दि. १०/११/२०२२.

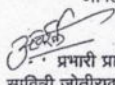
प्रती,
मा. प्राचार्य,
लोकनायक बापूजी अणे महिला महाविद्यालय, यवतमाळ.

विषय:- CBCS संबंधित कार्यशाळा सहभागासाठी विद्यार्थिनी पाठवीत असल्याबाबत....

महोदय,

संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठाच्या निर्देशानुसार नवीन शैक्षणिक धोरण अंतर्गत पदवी प्रथम वर्षासाठी सीबीसीएस पॅटर्न (choice base credit system) लागू करण्यात आलेले आहे. त्या अनुषंगाने आपल्या महाविद्यालयात दिनांक: १२ ऑक्टोबर २०२२ रोजी आयोजित कार्यशाळेमध्ये आपल्याशी झालेल्या चर्चेवरून आमच्या महाविद्यालयातील ३६ विद्यार्थिनी सहभागासाठी पाठवीत आहेत. कृपया नोंद घ्यावी.

धन्यवाद!

आपला

प्रभारी प्राचार्य
सावित्री ज्योतीराव समाजकार्य
महाविद्यालय, यवतमाळ

सोबत:-
सहभागी विद्यार्थिनींची यादी.

पत्ता : सावित्री ज्योतीराव नगर, जुना चांदूर रेल्वे रोड, पिंपळगांव, यवतमाळ-४४५ ००१
ई.मेल- Email-sjswcyl@gmail.com, sajosm@yahoo.co.in., www.sjswc.org
दुरध्वनी - ०७२३२-२४३५९४, ५६८२९४ फॅक्स नं. ०७२३२-२४३५९४

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

लोकनायक बापूजी अणे महिला महाविद्यालय, यवतमाळ.
 एक दिवसीय आंतरविद्याशाखीय कार्यशाळा
 -: कार्यक्रम पत्रिका :-

लोकनायक बापूजी अणे महिला महाविद्यालय, यवतमाळ आयोजक इतिहास
 विभाग व समाजशास्त्र विभाग
 विषय - (सी बी सी एस पॅटर्न आणि परिक्षा पध्दती व अंतर्गत मूल्यामापन
 आणि अध्ययन प्रकल्प)

कार्यक्रमाची रूपरेषा

- माल्यार्पण :- मा. प्राचार्य डॉ. दुर्गेश कुंटे
- प्रास्ताविक/संचालन :- प्रो. डॉ. कविता तातेड
- सीबीसीएस पॅटर्न व परीक्षा पध्दती :- प्रमुख वक्ते डॉ. सिध्दार्थ जाधव
 इतिहास विभाग प्रमुख नानकीबाई
 वाधवानी कला महाविद्यालय, यवतमाळ
- अंतर्गत मूल्यामापन आणि अध्ययन प्रकल्प :- प्रा. डॉ. सीमा शेटे
 समाजशास्त्र विभाग प्रमुख
 सावित्री जोतीराव समाजकार्य महा.यवतमाळ
- प्रश्नोत्तराचा तास :- विद्यार्थिनी
- कार्यशाळेचे अध्यक्ष :- मा. प्राचार्य डॉ. दुर्गेश कुंटे
- आभार :- प्रा.डॉ. सुधा खडके

सीबीसीएस पॅटर्न आणि परीक्षा पद्धतीवर कार्यशाळा

संश्लेषित कार्यशाळा अंतर्गत पुरविलेले प्रकृत्यात करतांना मान्यवरा

✦ पबलिका, १४ ऑक्टोबर
 स्थानिक लोकनायक बापूजी
 अणु महिला महाविद्यालयाने प्राचार्य
 डॉ. सुनील कुंदे यांच्या मार्गदर्शनात
 सीबीसीएस पॅटर्न आणि परीक्षा
 पद्धती मा विभागावर
 आंतरविद्याशास्त्रीय कार्यशाळा
 बुधवार व संभाव्यास विभाग
 सोप्या संस्कार विद्यमाने घेण्यात
 आली.

कार्यशाळेचे सुरुवात
 करताना प्राचार्य डॉ. कुंदे यांनी
 विद्यार्थिनींना कोरड्या विभागा
 एकात्मिक भर देण्याचे आवाहन
 करीत असताना महाविद्यालयीन
 ज्येष्ठ स्वरूपाचे अध्यापक

शास्त्रज्ञांच्या अद्यतन माहिती
 दिली. शैक्षणिक पातळी विद्यार्थी
 जीवशास्त्री निगडित असून
 सांख्यिक पद्धती विद्यार्थींसुद्धा
 शिक्षण पद्धतीला परक असून
 शिथिल व महाविद्यालयीन इतर
 घटक पांचाल समुच्चय निर्माण
 करण्यासाठी कार्यशाळेचे आयोजन
 करण्याची गरज असल्याचे मत
 त्यांनी मांडले.

सामाजिक विज्ञान व
 आंतरविद्याशास्त्रीय दृष्टीने
 आयोजित कार्यशाळेला पाठवाणी
 कला महाविद्यालयाचे सुनिहस
 विभागाध्यक्ष डॉ. सिद्धार्थ बाबू
 आणि तांदीजी जी.शिवराज समाजकार्य

महाविद्यालयाच्या डॉ. सोमा शेंडे
 प्रमुख मार्गदर्शक म्हणून उपस्थित
 होते.

कार्यशाळेच्या प्रथम सत्रात
 नवीन शैक्षणिक धोरण आणि
 विद्यार्थी यांच्या सहस्रगात्र पीपीटी
 प्रेझेंटेशनच्या माध्यमातून माहिती
 देताना डॉ. सिद्धार्थ यांचे यांनी
 इतिहास अध्पनातील विविध
 राशीचे महत्त्व पिराव केले. द्वितीय
 सत्रात डॉ. शेंडे यांनी सामाजिक
 समस्यांच्या माध्यमातून अभ्यास
 प्रकृत्येच्या प्रकारे उपकार करता
 येतील याची मांडणी करताना
 विद्यार्थिनींना सामाजिक दृष्टीने
 राज्या राहण्याचे आवाहन केले.

प्रस्ताविकात डॉ. कविता जोगेंद्र
 यांनी परीक्षा पद्धतीतील बदल
 आणि कार्यशाळेची उपयोजिता
 पाहून माहिती देताना विद्यार्थिनी
 आपल्या विभागाचे महत्त्व अध्पन
 करणे असे आवाहन केले.

कार्यशाळेचा समावेश करताना
 डॉ. सुधा शेंडे यांनी
 विद्यार्थिनींसुद्धा कार्यशाळा
 आयोजित करण्याचा उद्देश स्पष्ट
 करून सामाजिक क्षेत्रात अभ्यास
 प्रकृत्यावर माहिती दिली. याप्रकारे
 विद्यार्थिनी विभागातल्या प्रत्येक
 स्तराच्या माध्यमातून समूह यर्वा
 घडून आली.

भौतिक मूल्य संकलन प्रणालीवर
 अभ्यासक्रम, एकत्रित प्रकृत्ये,
 आदिवासी संस्कृती व समाज
 जीवन, अन्वितांक परीक्षा सुद्धा
 अहवाल पा विभागातून इतिहास व
 समाजशास्त्र विभागाच्या वतीने
 संकलित करणात आलेल्या
 पुस्तके या निमित्ताने प्रकाशन
 शार, संघातून अर्दीत सत्रात
 दिने केले. कार्यशाळेसाठी डॉ.
 ज्योतिष गोखले, प्रा. मेनका शिंदे,
 डॉ. जयलता नागसे आणि
 कार्यशाळेचे सहकारी ताबधे.

✦ (सुनील कुंदे)

(Signature)
 Principal
 Loknayak Bapuji Aney
 Mahila Mahavidyalaya,
 Yavatmal

5.3.1
3.5.2

Higher Educational Institutional Cluster

C.B.C.S.पॅटर्न आणि परीक्षा पद्धती एक दिवसीय विद्याशाखीय कार्यशाळा

शैक्षणिक धोरण 2020 च्या अंतर्गत हायर एज्युकेशनल इन्स्टिट्यूशनल क्लस्टर अंतर्गत सीबीएससी पॅटर्न आणि परीक्षा पद्धती एक दिवशी कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले. लोकनायक बापूजी अणे महिला महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. दुर्गेश कुंटे यांच्या मार्गदर्शनात सीबीसीएस पॅटर्न आणि परीक्षा पद्धती या विषयावर आंतरविद्याशाखीय कार्यशाळा महाविद्यालयातील इतिहासविभागाद्वारे आयोजित करण्यात आला. या कार्यशाळेला श्रीमती नानकीबाई वाधवानी कला महाविद्यालय यवतमाळ तसेच लोकनायक बापूजी अणे महाविद्यालय यवतमाळ महाविद्यालयाचे विद्यार्थी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

कार्यशाळेचे उद्घाटन करताना प्राचार्य डॉ. दुर्गेश कुंटे यांनी विद्यार्थिनींना कौशल्य विकास उपक्रमावर भर देण्याचे आवाहन करित असताना महाविद्यालयातून अशा स्वरूपाचे अभ्यासक्रम राबविले जाणार असल्याची माहिती दिली. शैक्षणिक परिवर्तन विद्यार्थी जीवनाशी निगडित असून सीबीसीएस पद्धती विद्यार्थी भिमुख शिक्षण पद्धतीला पूरक असून शिक्षक, व महाविद्यालयातील इतर घटक यांच्यात समन्वय निर्माण करण्यासाठी कार्यशाळेचे आयोजन करण्याची गरज असल्याचे मत त्यांनी मांडले. सामाजिक विज्ञान व आंतरविद्याशाखीय दृष्टीने आयोजित

या कार्यशाळेला वाधवणी कला महाविद्यालयाचे इतिहास विभाग प्रमुख डॉ. सिद्धार्थ जाधव प्रमुख मार्गदर्शक म्हणून उपस्थित होते. कार्यशाळेच्या प्रथम सत्रात नवीन शैक्षणिक धोरण आणि विद्यार्थी यांच्या सहसंबंधावर पीपीटी प्रेझेंटेशन च्या माध्यमातून माहिती देताना डॉ. सिद्धार्थ जाधव यांनी इतिहास अध्ययनातील विविध संधीचे महत्त्व विशद केले. कार्यशाळेचे प्रास्ताविक करताना, इतिहास विभाग प्रमुख डॉ. कविता तातेड यांनी परीक्षा पद्धतीतील बदल आणि कार्यशाळेची उपयोगिता याबद्दल माहिती देताना विद्यार्थ्यांनी आपल्या विषयाचे गहन अध्ययन करावे असे आवाहन केले.

कार्यशाळेचा समारोप करताना समाजशास्त्र विभाग प्रमुख डॉ. सुधा खडके यांनी विद्यार्थी भिमुख कार्यशाळा आयोजित करण्याचा उद्देश स्पष्ट करून सामाजिक क्षेत्रातील अभ्यास प्रकल्पावर विस्तृत माहिती दिली. याप्रसंगी विद्यार्थ्यांनी विचारलेल्या प्रश्न उत्तराच्या माध्यमातून समूह चर्चा घडून आली. नैतिक मूल्य संवर्धन प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम, वस्तुनिष्ठ प्रश्नसंच, समाज जीवन, ऑनलाइन परीक्षा सर्वेक्षण अहवाल, या विषयावरील इतिहास विभागाच्या वतीने संकलित करण्यात आलेल्या पुस्तिकेचे या निमित्ताने वीमोचन करण्यात आले कार्यशाळेचे सूत्रसंचालन कु. अदिती सक्रावत हिने केले

कार्यशाळेच्या यशस्वीते करिता डॉ संतोष कुमार गाजले, प्रा मोनाली सलामे, डॉ ज्वाला नागले आणि शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांचे सहकार्य लाभले.

Principal
LoknayaK Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

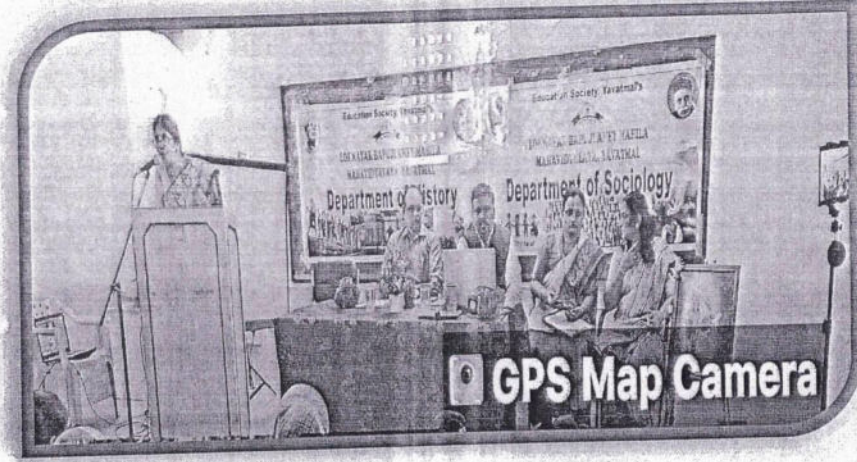
CBCS Workshop Participation in Ane Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal.
Date: 12/10/2022

"Sr. No."	"Students Name"	Signature
1	Ku. Asutkar Reshma Vinod	R. V. Asutkar
2	Ku. Atram Ravina Dnyaneshwar	R. V. Asutkar
3	Ku. Bassi Asha Balsing	Bassi
4	Ku. Bethekar Sushila Nandaram	Bethekar
5	Ku. Bhojar Tejaswini Rajabhau	Bhojar
6	Ku. Bhusur Priya Maniram	Bhusur
7	Ku. Bhusum Ranjita Mungya	Bhusum
8	Ku. Chatale Kirti Jivan	Chatale
9	Ku. Chavhan Ashvini Kishor	Chavhan
10	Ku. Doh Manisha Gajanan	Doh
11	Ku. Dawane Kirtika Mahesh	Dawane
12	Ku. Deshmukh Gauri Mukundrao	Deshmukh
13	Ku. Deshmukh Radha Naresh	Deshmukh
14	Ku. Dhale Pranali Madhukarji	Dhale
15	Ku. Dhurve Aasika Madan	Dhurve
16	Ku. Didshe Neha Sandip	Didshe
17	Ku. Gajabe Pragati Shubhash	Gajabe
18	Ku. Ghogale Bhavana Ajay	Ghogale
19	Ku. Gurnule Pratiksha Mukund	Gurnule
20	Ku. Jumake Gayatri Vitthal	Jumake
21	Ku. Kasdekar Ankita Hiralal	Kasdekar
22	Ku. Kasdekar Urmila Laxman	Kasdekar
23	Ku. Kotnake Payal Sonerao	Kotnake
24	Ku. Lohakare Pournima Dinesh	Lohakare
25	Ku. Lohakare Snehal Dilip	Lohakare
26	Ku. Loh Ankit Vijay	Loh
27	Ku. Madavi Hastavina Sadashiv	Madavi
28	Ku. Mavaskar Lalita Ramlal	Mavaskar
29	Ku. Mohitkar Jaya Parmanand	Mohitkar
30	Ku. Mandlik Harshada Daulat	Mandlik
31	Ku. Padse Sakshi Vilas	Padse
32	Ku. Parshive Bharti Madhukar	Parshive
33	Ku. Pawar Pooja Santosh	Pawar
34	Ku. Rathod Komal Ramrao	Rathod
35	Ku. Rathod Neha Devidas	Rathod
36	Ku. Sarate Jayshri Shankar	Sarate
37	Ku. Disha Sitaram Pinge	Disha

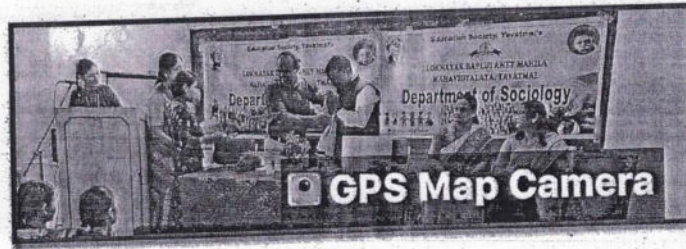
प्रभारी प्राचार्य
सावित्री जोतीराव समाजकार्य
प्रधानाचार्य

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

चित्र संवाद

कार्यशाळेचे प्रास्ताविक व भूमिका व्यक्त करताना प्रो.डॉ. कविता तातेड मॅडम

(Signature)
Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

5.3.1
3.5.2

21/21/1977/1

31/21/1977

चित्र संवाद

वृत्तपत्र संवाद

जनमाध्यम

यवतमाळ, शुक्रवार, १५ ऑक्टोबर २०२२ एक प्रतिष्ठित सवय

अणे महिला महाविद्यालयात सीबीसीएस पॅटर्न आणि परीक्षा पद्धती - कार्यशाळेचे आयोजन

यवतमाळ / जनमाध्यम प्रतिनिधी - स्वतंत्र स्वीकनायक बापूजी आणि महिला महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. सुरेश कुटे यांच्या मार्गदर्शनात सीबीसीएस पॅटर्न आणि परीक्षा पद्धती या विषयावर अंतरविद्याशाळीय कार्यशाळा महाविद्यालयातील इतिहास व समाजशास्त्र विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने घेण्यात आली. कार्यशाळेचे उद्घाटन करताना प्राचार्य डॉ. सुरेश कुटे यांनी विद्यार्थिनींना कोरसप्य विकास उपक्रमावर पार वेण्याचे आवाहन करीत असताना महाविद्यालयातून अशा स्वरूपाचे आयोजन रूढिते खबर असायची महिती दिली. सैद्धान्तिक परिवर्तन विद्यार्थी जीवनार्थी निर्गमित असून सीबीसीएस पद्धती विद्यार्थी

निमुख शिक्षण पद्धतीला पुढे आणून शिक्षा, य महाविद्यालयातील इतर घटक यांच्यात समन्वय निर्माण करण्यासाठी कार्यशाळेचे आयोजन करण्याची गरज असल्याचे मत त्यांनी मांडले. सामाजिक विज्ञान व अंतरविद्याशाळीय दृष्टीने आयोजित या कार्यशाळेला सध्याची बऱ्याच महाविद्यालयांचे इतिहास विभाग प्रमुख डॉ. निरंजना जाधव आणि सावित्री ज्योतिराव समाजकार्य महाविद्यालयाच्या

समाजशास्त्र विभाग प्रमुख डॉ. सीमा शेटे प्रमुख मार्गदर्क म्हणून उपस्थित होते. कार्यशाळेचे प्रास्ताविक करताना, इतिहास विभाग प्रमुख डॉ. कविता खोटे यांनी परीक्षा पद्धतीतील बदल आणि कार्यशाळेची उपयोगिता याबाबत मार्गदर्श देताना विद्यार्थ्यांनी आपल्या विषयाचे गहन अध्ययन करावे असे आवाहन केले. कार्यशाळेचा आयोज्य करताना समाजशास्त्र विभाग प्रमुख डॉ. मुसा खडके यांनी विद्यार्थी निमुख कार्यशाळा

आयोजित करण्यात येईल स्पष्ट करून सामाजिक क्षेत्रातील अभ्यास प्रकल्पावर विस्तृत मार्गदर्श दिली. याप्रसंगी विद्यार्थ्यांनी विचारलेल्या प्रश्नांवर उत्तर देण्यात येऊन सल्ला देण्यात आला. बैठक सुरु संपन प्रमाणेच आयोजन, समुचित प्रवर्तन, आदिवासी संस्कृती व समाज जीवन, अंतरांतर परीक्षा सुरुक्षण आदराल, या विषयांवरील इतिहास व समाजशास्त्र विभागाच्या वतीने संकलित करण्यात आलेल्या पुस्तिकांचे वा निमित्ताने संशोधन करण्यात आले कार्यशाळेचे सुरुसंचालन कु. अर्पिता सहाय हिनं केले. कार्यशाळेच्या यशासाठी प्रतिता डॉ. सीमा शेटे यांना, प्रा. सीमा शेटे, डॉ. आशा भाग्येश्वरी लिखिकेकर, कर्मचा-यांचे सहकार्य स्तुत.

(Signature)
Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

MOUs: Programs: 02

CBCS Workshop by Dept. History:

**Smt. Nankibai Wadhvani Kala
Mahavidyalaya, Yavatmal
Department of History
Session 2023-24**

**Workshop on CBCS and credit system concluded at Wadhvani College
6 October, 2023**

The new education policy is student centric and student friendly

- Principal Dr. Jayant Chatur

Four colleges of social science department in Sant Gadgebaba Amravati University area have collaborated with CBCS in association with Department of History and Home Economics of Smt. Nankibai Wadhvani College of Arts under coordination agreement to implement the student oriented policy in the cluster method accepted under the new educational policy. A distance college workshop was conducted for the students to inform them about CBCS & Credit System. I am working to increase the quality of education in every college. Q. A. C. Internal Principal Dr. Jayant Chatur, Principal Dr. Durgesh Kunte, Principal Dr. Pawan Mandavkar, Principal Dr. Vilas Raut, Principal Dr. Under the guidance of Nivritti Pistulkar, Departments of History and Home Economics in five colleges signed a coordination agreement following the cluster system envisaged in the new education policy.

Smt. Nankibai Wadhvani Arts College Principal Dr. Jayant Chatur inaugurated the workshop and gave insightful guidance on the new education policy. In his presidential speech, he appealed to the students of various colleges to participate in various student welfare and extra-curricular activities like quizzes, essay writing, local history writing, seminars, workshops, educational trips and increase their skill development under the educational coordination agreement initiative. A booklet containing objective questions and answers of history subject at degree level was released on the occasion of the workshop.

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

The new educational policy and CBCS pattern is a part of skill-based assessment based education system and everyone is urged to be ready for it. Dr. By Siddharth Jadhav, Prof. Dr. Rashmi Gajre, Department Head Home Economics, introduced the guests. Prof. Dr. Kavita Tated narrated the history of the education system and informed the students about the innovative initiative under the participation method in the new education policy. Dr. Kalpana Korde gave guidance on student life and study of Home Economics and National Education Policy. Dr. Sandeep Bhurle appealed to make an effort to arrange history by reading and thinking about history writing and various thought streams. College students and students expressing their views on this expressed the expectation that the courses should demonstrate communication skills, clarity of writing style and expression of thought.

Newspaper Cutting

कर्मचारी • छात्रांचे डॉ. जयंत चतुर यांचे प्रतिबन्धन

नवीन शैक्षणिक धोरण विद्यार्थी केंद्रित हितावह

विद्यार्थी केंद्रित नवीन शैक्षणिक धोरण अंमलात आणण्यात येईल असा निर्णय घेण्यात आला आहे. या धोरणात विद्यार्थ्यांच्या गरजा आणि समस्यांना प्राधान्य देण्यात येईल. डॉ. जयंत चतुर यांच्या नेतृत्वाखाली या धोरणाची तयारी सुरू झाली आहे.

नवीन शैक्षणिक धोरण अंमलात आणण्यात येईल असा निर्णय घेण्यात आला आहे. या धोरणात विद्यार्थ्यांच्या गरजा आणि समस्यांना प्राधान्य देण्यात येईल. डॉ. जयंत चतुर यांच्या नेतृत्वाखाली या धोरणाची तयारी सुरू झाली आहे.

प्रधानमंत्री शैक्षणिक धोरण अंमलात आणण्यात येईल असा निर्णय घेण्यात आला आहे.

विद्यार्थी केंद्रित नवीन शैक्षणिक धोरण अंमलात आणण्यात येईल असा निर्णय घेण्यात आला आहे. या धोरणात विद्यार्थ्यांच्या गरजा आणि समस्यांना प्राधान्य देण्यात येईल. डॉ. जयंत चतुर यांच्या नेतृत्वाखाली या धोरणाची तयारी सुरू झाली आहे.

नवीन शैक्षणिक धोरण अंमलात आणण्यात येईल असा निर्णय घेण्यात आला आहे. या धोरणात विद्यार्थ्यांच्या गरजा आणि समस्यांना प्राधान्य देण्यात येईल. डॉ. जयंत चतुर यांच्या नेतृत्वाखाली या धोरणाची तयारी सुरू झाली आहे.

पुण्य नगरी

सीबीसीएस, क्रेडिट पद्धतीबाबत कार्यशाळा

पुण्य नगरी / प्रतिनिधी

उपलभाळ : सत यादवेबाबा अमरावती विद्यार्थी परिषदेच्या सभान विद्यार्थी शाखेतील चार महाविद्यालयांनी नवीन शैक्षणिक धोरणाबाबत क्वीझ क्विझ पद्धतीबाबत विद्यार्थी लोकांमधून खेळ उपलब्धताच निर्माण केला. याकरिता समन्वय करारांतर्गत मानकीबाई यापुढील कला महाविद्यालयातील इतिहास व गृह अर्थशास्त्र विभागाच्या संयुक्त विद्यमाने सीबीसीएस आणि क्रेडिट सिस्टम याबाबत विद्यार्थ्यांकरिता अंश महाविद्यालयांत कार्यशाळा येण्यात आली.

प्राचार्य डॉ. जयंत चतुर, प्राचार्य डॉ. सुरेश कुटे, प्राचार्य डॉ. चव्हाण मोहनकर, प्राचार्य डॉ. चित्ताच राऊत, प्राचार्य डॉ. निवृत्ती पिस्तूलकर यांच्या मार्गदर्शनात नवीन शैक्षणिक धोरणात अधिष्ठित असलेल्या क्विझ पद्धतीला अनुसरून पाच महाविद्यालयांतील इतिहास व गृहअर्थशास्त्र विभागाचे समन्वय करण केला. मानकीबाई यापुढील कला महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. जयंत चतुर यांनी कार्यशाळेचे उद्घाटन करून नवीन शैक्षणिक धोरणाबाबत मार्गदर्शन केले. सहित विद्यार्थ्यांनी प्रश्नोत्तर, विषय लेखन, व्याख्यान इतिहास लेखन, चर्चासत्र, कार्यशाळा, शैक्षणिक सहल यात सहभागी

होऊन यशस्वी विकास सुद्धा कराचे, असे आव्हान त्यांनी केले. पणवी सारणीतील इतिहास विषयाच्या वस्तुनिष्ठ प्रश्न उत्तरे असलेल्या लघु प्रश्निकेचे स्थितीवर करणान आले. नवीन शैक्षणिक धोरण आणि सीबीसीएस पद्धत हा जोडल्यापासिद्धी मूल्यमापनावर अधिष्ठित शिक्षण पद्धतीचा भाग आहे. सर्वानी स्वभावी उत्तर देण्याचे आव्हान प्राप्तिकातून प्रा. डॉ. सिद्धार्थ यापुढील कला, प्रा. डॉ. रमेश रामने यांनी पाहुण्यांचा परिचय करून दिला. प्रा. डॉ. कविता लोखंडे, डॉ. कल्पना कोरडे, डॉ. संदीप धुरले यांनी मार्गदर्शन केले. कार्यशाळेचे संचालक प्रा. डॉ. विठ्ठलेश कलंडे, प्रा. विनय टोकरे, प्रा. डॉ. मनीष बाईचे, प्रा. सुहास चौधरी, प्रा. सरोज लखारिचे, प्रा. मोना सलामे, प्रा. डॉ. मनीष खोराखोर आदींनी मार्गदर्शन केले. संचालन प्रा. डॉ. कल्पना मोहनकर यांनी केले. प्रा. डॉ. संजय रायचवार यांनी केले. कार्यक्रमाच्या यशस्वीतेकरिता प्राच्याक युं प्रा. जयदेव मानखडे, प्रा. जयदेव इंगोले, प्रा. डॉ. विशाखा हेरे, प्रा. निवृत्ती मोडे प्रा. डॉ. राजू भावडे, प्रा. सीतेस शेटकर, प्रा. डॉ. सुरेशा मोडे, प्रा. दिनेश जयखडे तसेच महाविद्यालयातील शिक्षकत कर्मचारी व विद्यार्थ्यांचे सहकार्य लाभले.

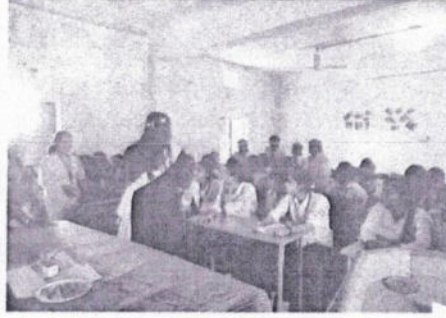
Smart Yavatmal Edition
Oct 9, 2023 Page No. 02
Powered by : e8le6o.com

(Signature)
Principal
Loknaya Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

MOUs: Programs: 03

Beauty Parlor Training by Dept. Home Eco.:

≡पत्रकार/शक्ती ≡पत्रकार/शक्ती

जिल्हास्तरीय मेहेंदी आणि ब्युटी पार्लर प्रशिक्षण कार्यशाळेत लो. बा.अणे महिला महाविद्यालयाच्या विद्यार्थ्यांनीचा मोठ्या संख्येने सहभाग

पत्रकार/शक्ती

पत्रकार/शक्ती

पत्रकार/शक्ती

पत्रकार/शक्ती

स्थानिक भाऊसाहेब भोरे शिवशक्ती कला,वाणिज्य महाविद्यालय बाबुळगाव येथे दिनांक ०५ एप्रिल २०२३ रोजी जिल्हास्तरीय मेहेंदी आणि ब्युटी पार्लर प्रशिक्षण कार्यशाळा घेण्यात आली. ही कार्यशाळा नवीन शैक्षणिक धोरणा अंतर्गत येणाऱ्या क्लस्टर प्रोग्रामच्या माध्यमातून लोकनायक बापूजी अणे महिला महाविद्यालय, यवतमाळ. मुंगसाजी महाराज महाविद्यालय, दारका. भाऊसाहेब भोरे शिवशक्ती कला, वाणिज्य महाविद्यालय बाबुळगाव. इंदिरा महाविद्यालय कळंब. भारती महाविद्यालय,आर्षी.

नानकीबाई बाघवाणी महाविद्यालय,यवतमाळ. या सर्व महाविद्यालयाचा समावेश होता. लो. बा. अणे महिला महाविद्यालयाचे मा. प्राचार्य डॉ. दुर्गा कुटे यांनी ब्युटीपार्लर या क्षेत्रामध्ये स्वयंरोजगाराच्या संधी मोठ्या प्रमाणात उपलब्ध आहे. आणि म्हणून ही कार्यशाळा स्वयं रोजगाराच्या दृष्टीने अत्यंत महत्त्वाची असल्यामुळे या कार्यशाळेचा विद्यार्थ्यांनीनी लाभ घ्यावा असे मत व्यक्त केले. व त्यांच्या

मार्गदर्शनाखाली व प्रोत्साहनामुळे एम. ए.भाग १,२ व बी.ए च्या गृह अर्थशास्त्र विषयाच्या विद्यार्थिनीनी मोठ्या संख्येने या कार्यशाळेत सहभागी झाल्या. या कार्यशाळेच्या अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाचे मा. प्राचार्य डॉ. दीपक कोट्टवार उपस्थित होते. तर उद्घाटक म्हणून प्रो. डॉ. संगीता घुईखेडकर मुंगसाजी महाराज महाविद्यालय, दारका या उपस्थित होत्या. प्रमुख अतिथी डॉ. रश्मी गजरे नानकी बाई बाघवाणी महाविद्यालय यवतमाळ. तसेच प्रा. सरोज लखदिवे इंदिरा महाविद्यालय, कळंब. डॉ. मनीषा शिरसागर भारती महाविद्यालय,आर्षी प्रा. मोनाली सलामे तसेच डॉ. सरिता देशमुख लो. बा. अणे महिला महाविद्यालय यवतमाळ या लाभल्या. कार्यशाळेला प्रशिक्षक म्हणून लो. बा. अणे महिला महाविद्यालयाची विद्यार्थिनी कु. पुजा मानकर तर मेहेंदी प्रशिक्षक म्हणून भाऊसाहेब भोरे शिवशक्ती

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

3.5.1

एक दिवसीय जिल्हास्तरीय ब्युटी पार्लर व मेहंदी प्रशिक्षण स्वयंरोजगार कार्यशाळेत विद्यार्थिनींचा सहभाग

दि. 5 एप्रिल 2023 रोजी भाऊसाहेब भोरे शिवशक्ती महाविद्यालय बाभुळगाव येथे एक दिवसीय जिल्हास्तरीय ब्युटी पार्लर व मेहंदी प्रशिक्षण स्वयंरोजगार कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते. त्यामध्ये आपल्या महाविद्यालयातील गृह अर्थशास्त्र विषयाच्या विद्यार्थिनींनी मोठ्या संख्येत सहभाग घेऊन, प्रशिक्षणाचा लाभ घेतला.

जिल्हास्तरीय मेहंदी आणि ब्युटी पार्लर प्रशिक्षण कार्यशाळा संपन्न

भाऊसाहेब भोरे शिवशक्ती महाविद्यालय बाभुळगाव येथे दि. 5 एप्रिल 2023 रोजी जिल्हास्तरीय मेहंदी आणि ब्युटी पार्लर प्रशिक्षण कार्यशाळा आयोजित करण्यात आली. या कार्यशाळात अनेक शैक्षणिक यंत्रणेच्या वरिष्ठ शिक्षकांनी मार्गदर्शन केले. या कार्यशाळेचे आयोजन जिल्हा शिक्षण विभाग, यवतमाला, यवतमाला येथे करण्यात आले. या कार्यशाळेचे आयोजन जिल्हा शिक्षण विभाग, यवतमाला येथे करण्यात आले. या कार्यशाळेचे आयोजन जिल्हा शिक्षण विभाग, यवतमाला येथे करण्यात आले.

या कार्यशाळेत, यवतमाला येथे एक दिवसीय प्रशिक्षण कार्यशाळा आयोजित करण्यात आली. या कार्यशाळेचे आयोजन जिल्हा शिक्षण विभाग, यवतमाला येथे करण्यात आले. या कार्यशाळेचे आयोजन जिल्हा शिक्षण विभाग, यवतमाला येथे करण्यात आले.

या कार्यशाळेत, यवतमाला येथे एक दिवसीय प्रशिक्षण कार्यशाळा आयोजित करण्यात आली. या कार्यशाळेचे आयोजन जिल्हा शिक्षण विभाग, यवतमाला येथे करण्यात आले. या कार्यशाळेचे आयोजन जिल्हा शिक्षण विभाग, यवतमाला येथे करण्यात आले.

(Signature)
Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

जिल्हास्तरीय केक प्रशिक्षण कार्यशाळा संपन्न

प्रस्तावना:- गृह अर्थशास्त्र विभागाद्वारे दिनांक २०/०३/२०२३ रोजी जिल्हास्तरीय केक प्रशिक्षण कार्यशाळा घेण्यात आली. ही कार्यशाळा नवीन शैक्षणिक धोरणा अंतर्गत येणाऱ्या क्लस्टर प्रोग्रामच्या माध्यमातून लोकनायक बापूजी अणे महिला महाविद्यालय, यवतमाळ. मुंगसाजी महाराज महाविद्यालय, दारव्हा. भाऊसाहेब भोरे शिवशक्ती कला, वाणिज्य महाविद्यालय बाबुळगाव. इंदिरा महाविद्यालय कळंब. भारती महाविद्यालय, आर्णी. नानकीबाई वाधवाणी महाविद्यालय, यवतमाळ. या सर्व महाविद्यालयांचा समावेश होता.

उद्देश :- विद्यार्थिनीकरिता स्वयंरोजगार निर्माण करण्यासाठी, तसेच महिलांमध्ये कार्यकुशलता हा गुण असून त्या गुणाचा उपयोग स्वयंरोजगाराकरिता व्हायला पाहिजे, आजच्या युगामध्ये नवीन पिढीने स्वयंरोजगार कसा करावा महिलांना स्वयंरोजगारासाठी विविध कार्यक्षेत्र उपलब्ध असून महिलांच्या मनामध्ये स्वयंरोजगार करण्याची जिद्द निर्माण व्हावी, स्वयंरोजगार निर्माण करण्यासाठी अर्थसाहाय्य करणाऱ्या संस्था व बँक कोणत्या उपलब्ध आहेत त्या विषयीची माहिती, त्यासाठी विद्यार्थ्यांनी काय करावे, स्वयंरोजगार करून समाजामध्ये आपले मानाचे स्थान निर्माण करावे, हे सर्व उद्देश लक्षात घेऊन या जिल्हास्तरीय कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले.

या कार्यशाळेमध्ये १६० विद्यार्थ्यांनीनी भाग घेतला. या कार्यशाळेत सर्व महाविद्यालयाच्या विद्यार्थिनी उपस्थित होत्या. कार्यशाळेला प्रशिक्षक म्हणून लो. बा. अणे महिला महाविद्यालयाची माजी विद्यार्थिनी कु. संस्कृती जावळकर ही लाभली. तिने विविध केकचे प्रकार व त्याची बाजारपेठेमध्ये विक्री करताना किंमत कशी ठरवावी, याविषयी सविस्तर प्रात्यक्षिक दिले.

District Level Cake Training Workshop

YAVATMAL
NAGPUR PUNE
A district level cake training workshop was conducted on 20 March at Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya Yavatmal through the cluster program under the New Education Policy.

Loknayak Bapuji Mahila Mahavidyalaya Yavatmal, Mungasaji Maharaj Mahavidyalaya Darvha, Bhansolech Bhore Shiv Shakti Kala Vanija Mahavidyalaya Bahulgao, Indira Mahavidyalaya Kalamby, Dharti Mahavidyalaya

Arni, Nankabai Wadhvani Mahavidyalaya Yavatmal were involved. Principal Dr. Bhangesh Kunte presided over. Dr. Kalpana Korde Shivshakti College Bahulgao inaugurated the workshop. Prof. Dr. Suresh Chakradhar of Mungasaji Maharaj College Darvha, Prof. Suresh Lakshmi of Indira College Kalamby and Dr. Manisha Khatnagar of Dharti College Arni were the guests. 160 students participated in this workshop. Sanskriti Jawalkar observed as instructor. She gave a

detailed demonstration on different types of cakes and how to price them while selling them in the market. The first session was conducted by Kalyani

Sakrayat Home Economics Department Head Prof. Manali Salame delivered the introductory remarks. Prof. Sarita Deshmukh proposed a vote of thanks. In the second session, Pooja Manikar conducted the proceedings and Prof. Savarna Gadge paid thanks.

The third session was conducted by Pooja Prabode and Prof. Manisha Khatnagar proposed a vote of thanks. For the success of this workshop, students of MA Part I, 2 and Pre-ETW worked hard.

(Signature)
Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Field Visits/ Project Reports

Sr. NO	Field Visits
1.	Dept. of History
2.	Department of Sociology and Hindi
3	Dept. Home Economics

Field visits play a crucial role in creating and transferring knowledge within a college's ecosystem. Students apply classroom concepts to real-world scenarios, deepening their understanding. Direct interaction with professionals and observation of practices enhances practical learning. Field visits are interactive, making learning more engaging and memorable. Students develop critical thinking and problem-solving skills by analyzing real-world challenges. Students share experiences and insights from field visits with peers, fostering collective learning. Writing reports and giving presentations help in consolidating and sharing knowledge gained. Field visits can serve as an opportunity for primary data collection for research projects. Development of communication, teamwork, and leadership skills through group activities and interactions by bridging the gap between theoretical learning and practical application, field visits enrich the educational experience and contribute significantly to the creation and transfer of knowledge within a college ecosystem.

Department of History

Report

Dept. of History

Date: 4 April 2024

अणे महिला महाविद्यालयात इतिहास विभागाची अभ्यास सहल संपन्न

स्थानिक स्तरावरील पर्यटनातून विद्यार्थ्यांनी स्थानिक इतिहास लेखनाला चालना द्यावी. लोकनायक बापूजी अणे महिला महाविद्यालयाच्या इतिहास विभागाच्या वतीने फिल्ड प्रोजेक्ट अंतर्गत स्थानिक इतिहास लेखनाला चालना देण्याकरिता शैक्षणिक सहलीचे आयोजन करण्यात आले. इतिहास विषयाच्या पदवी व पदव्युत्तर वर्गातील विद्यार्थिनींना क्षेत्रीय स्तरावरील ऐतिहासिक स्मारकांची माहिती करून देण्याच्या उद्देशाने यवतमाळ शहरातील नगर वाचनालयाला भेट देण्यात आली. ग्रंथालय आणि इतिहास यातील सहसंबंध जाणून घेण्याकरिता विद्यार्थिनींनी विविध संदर्भ ग्रंथांची, कादंबऱ्यांची, पाक्षिक व मासिकांची माहिती करून घेतली. नगर वाचनालयाने वाचन संस्कृती जतन केलेली असून शहरातील अभ्यासकांना या ग्रंथालयाचा लाभ होत असल्याचे मत श्री मानकर सर यांनी व्यक्त ग्रंथालय भेटी दरम्यान वानखेडे मॅडम आणि राऊत सर यांनी विद्यार्थिनींना समायोचित मार्गदर्शन केले.

लोकनायक बापूजी अणे यांचे निवासस्थान असलेल्या व वर्तमानात अणे महिला या नावाने सुपरिचित असलेल्या या शैक्षणिक संस्थेचा इतिहास प्राचार्य डॉ. दुर्गेश कुंटे यांनी विशद करताना लोकनायक बापूजी अणे यांच्या सामाजिक, राजकीय क्षेत्रातील सहभागीतेची विस्तृत माहिती दिली.

स्थानिक स्वरूपातील इतिहास ही विद्यार्थ्यांनी जाणून घ्यावा याकरिता यवतमाळ शहरातील नगर भवन, पद्मविभूषण लोकनायक बापूजी अणे यांचा पूर्णकृती पुतळा, आझाद मैदान, महादेव मंदिर यांना भेटी देऊन याबद्दल ची माहिती देण्यात आली. भारतीय मंदिर स्थापत्याच्या विविध प्रकारांची माहिती देऊन शहरातील महादेव मंदिरातील सभामंडप आणि गर्भगृह स्थापत्य शैली संदर्भातील मार्गदर्शन प्रा. डॉ.कविता तातेड यांनी केले. आचार्य पदवी संशोधन केंद्र अंतर्गत मान्यता असलेल्या अणे महिला महाविद्यालयाच्या लोकनायक ग्रंथालयात विद्यार्थिनींसाठी अभ्यास दौरा आयोजित करण्यात आला. ग्रंथपाल डॉ. राजश्री धर्माधिकारी यांनी संदर्भ ग्रंथ व विश्वकोशांची विस्तृत माहिती देताना ऐतिहासिक संदर्भ साधने संकलनाबद्दल मार्गदर्शन केले.

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणानुसार पदव्युत्तर वर्गाकरिता अभ्यासक्रम पूरक फिल्ड प्रोजेक्ट राबविण्याकरिता विद्यार्थिनींना स्थानिक इतिहास लेखनाच्या दृष्टीने आपल्या परिसरातील पन्नास वर्षापेक्षा अधिक काळ झालेल्या इमारतीची माहिती संकलित करण्याचे आवाहन याप्रसंगी डॉ.कविता तातेड यांनी केले. या शैक्षणिक सहलीच्या नियोजनासाठी प्रा.विराट

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

घुडे, प्रा.पुष्पा इंगळे, प्रा. सुवर्णा गादगे, श्री प्रवीण बोंडे, श्री दिनेश दाणी, निकिता गोरलेवार, आचल कातोरे, संजीवनी जगदाळे, प्रमिला पाटील, गौरी जोशी, रेखा वाजपेयी, अश्विनी सूर्यवंशी व अन्य विद्यार्थ्यांनी परिश्रम घेतले.

Sr. No.	Participants
1.	Achanl Katore
	Arti More
	Bhavana Ramteke
	Gauri Joshi
	Mayuri Neware
	Nikita Gorlewar
	Pallavi SHendre
	Pramila Patil
	Pranita Bokre
	Sanjiveeni Jagdale
	Shalini Madavi
	Shital Balndre

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

LOKANAYAK BAPUJI ANEY MAHILA MAHAVIDYALAYA, YAVATMAL
2023-2024
M.A. HIS 1

Sr.No	Name	Field Work Subject
1	Achal Umeshrao Katore	रायगड दुर्ग किल्ला : ऐतिहासिक संशोधन
2	Arti Krushnakumar More	परीक्षा काम भरला नाही (Absent)
3	Bhavana Sanjay Ramteke	ऐतिहासिक वारसा किल्ले : पुरातन
4	Gauri Rajendra Joshi	महाराष्ट्रातील ज्योतिर्लिंग: ऐतिहासिक संशोधन
5	Mayuri Maroti Neware	महयुगीन भारतातील विविध स्मारके: ऐतिहासिक संशोधन
6	Nikita Gopal Gorlewar	ऐतिहासिक वारसा किल्ले रायगड दुर्ग
7	Pallavi Kailas Shendre	महाराष्ट्रातील प्रमुख पर्यटन स्थळे : महाबळेश्वर
8	Pramila Ramesh Patil	आधुनिक लीचिंग : शिक्षाकमी लागू आधुनिक लीचिंग : रीत्युग्ना (मिथ)
9	Pranita Omprakash Bokare	महाराष्ट्रातील प्रमुख पर्यटन स्थळे : भोमना व लखना लोका
10	Sanjeevani Chandan Jagdale	महयुगीन भारतातील विविध स्मारके: ऐतिहासिक संशोधन
11	Shalina Namdeo Madavi	परीक्षा काम भरला नाही (Absent) .
12	Shital Ashok Balandre	वस्तुसंग्रहालयाचे ऐतिहासिक अर्थ ? डा. शा. महाराष्ट्र ऐतिहासिक

Kraved
डा. श. कुविना गोरे
ता. सा अणमहिला मंडळ
यवतमाल

Principal
LoknayaK Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Department of Sociology and Hindi

Report

Dept. of Sociology and Hindi

Date: 2 December 2022

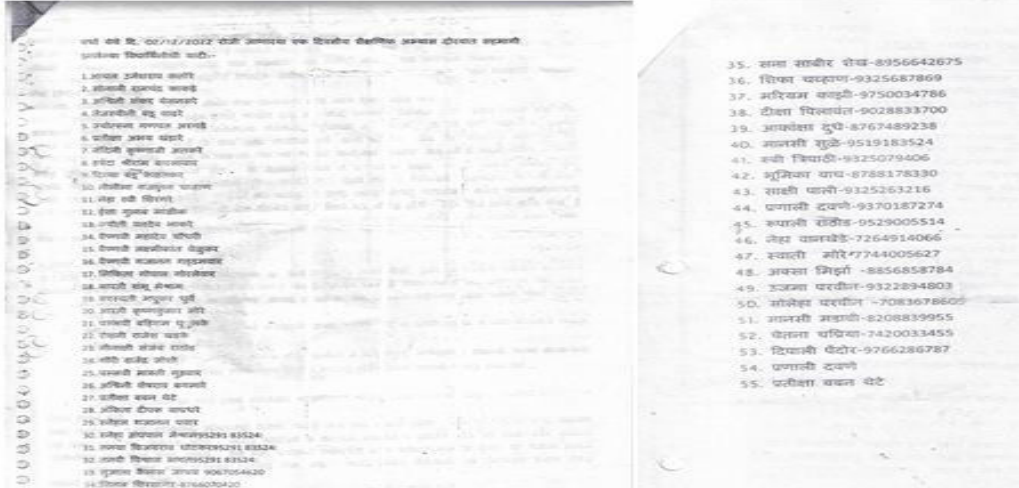
एक दिवसीय अभ्यास दौरा संपन्न

स्थानिक लोकनायक बापूजी अणे महिला महाविद्यालयाच्या हिंदी आणि समाजशास्त्र विभागाच्या संयुक्त विद्यमाने एक दिवसीय अभ्यास दोऱ्याचे आयोजन करण्यात आले होते. या निमित्ताने महाविद्यालयाच्या बी.ए तृतीय वर्षाच्या 54 विद्यार्थ्यांनी या अभ्यास दोऱ्यात सहभाग घेतला. यामध्ये त्यांनी महात्मा गांधी आंतरराष्ट्रीय हिंदी विश्वविद्यालय येथे जाऊन तेथील अभ्यासक्रमांची, फीस व राहण्या- खाण्याची माहिती घेतली. या अभ्यास दोऱ्यात विश्वविद्यालयाचे जनसंपर्क अधिकारी श्री बुद्धदास मिरगे यांनी वेगवेगळ्या विभागात विद्यार्थिनींना नेऊन तेथे चालवल्या जाणाऱ्या अभ्यासक्रमांची विस्तृत माहिती दिली आणि काही प्रात्यक्षिकेही दाखवले. त्यानंतर विद्यार्थिनींनी सेवाग्राम येथील बापू कुटी ला भेट देऊन राष्ट्रपिता महात्मा गांधी यांच्या जीवन व कार्या विषयी माहिती घेण्याचा प्रयत्न केला. गोपूरी येथे जाऊन गाईच्या दुधापासून बनलेल्या पदार्थांची चव घेतली या अभ्यास दोऱ्याच्या यशस्वीतेसाठी समाजशास्त्र विभाग प्रमुख प्रा. डॉ. सुधा खडके आणि हिंदी विभाग प्रमुख प्रा. डॉ. संतोषकुमार गुंडप्पा गाजले यांनी प्रयत्न केले, तर त्यांना चिंतामणी ट्रॅव्हल्स चे संचालक श्री. महेश जयस्वाल यांचे विशेष सहकार्य लाभले. या अभ्यास दोऱ्याच्या यशस्वीतेसाठी कु.

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

वैष्णवी वेळूकर, कु. वैष्णवी गड्डुमवार, कु. सना शेख, कु. शिफा चव्हाण, कु. मरियम काझी, कु. स्वाती मोरे, कु. नेहा वानखडे, कु. मानसी सुळे, आदींनी विशेष प्रयत्न केले.

List of Participants

Glimpses

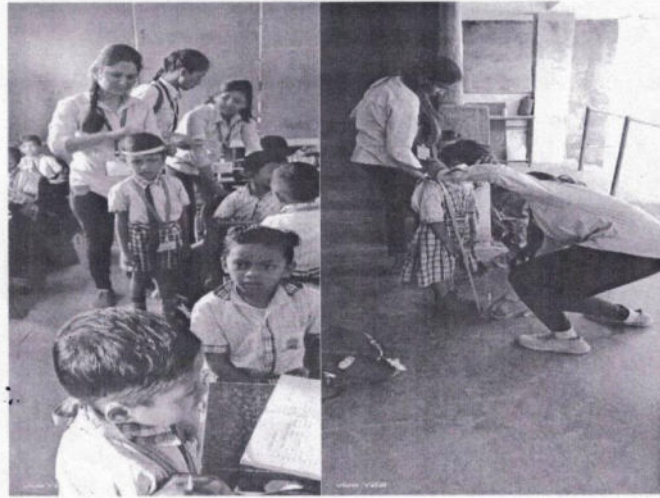
(Signature)
Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Department of Home Economics**Reports****Dept. of Home Economics****17 December 2022****And****19 April 2023****पूर्व प्राथमिक शाळेला भेट**

प्रस्तावना :- दि. १७/११/२०२२ ला बी. ए. भाग ३ (सेमी ५) गृह अर्थशास्त्र विषयाच्या विद्यार्थिनींनी यवतमाळ येथील हिंदू कॉन्व्हेंट ला भेट दिली.

उद्देश :- शाळेतील विद्यार्थ्यांच्या पोषक आहाराबाबत माहिती जाणून घेणे, त्यांच्या शारीरिक मानसिक आरोग्य विषयीची माहिती जाणून घेणे. या उद्देशाने भेटीचे आयोजन करण्यात आले.

या भेटी अंतर्गत विद्यार्थिनींनी लहान मुलांची वजन, उंची, डोक्याचा घेर, दंडघेर मोजला. आणि मुलांना पोष्टिक खाऊ वाटप करण्यात आला.

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

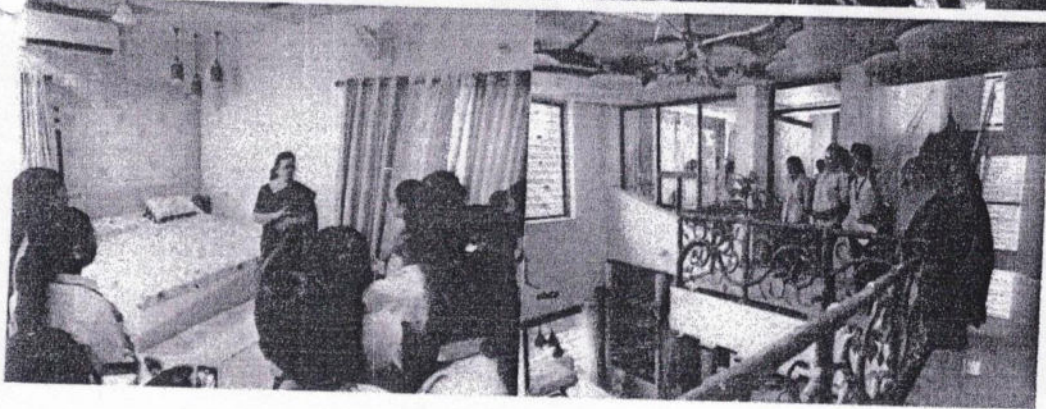
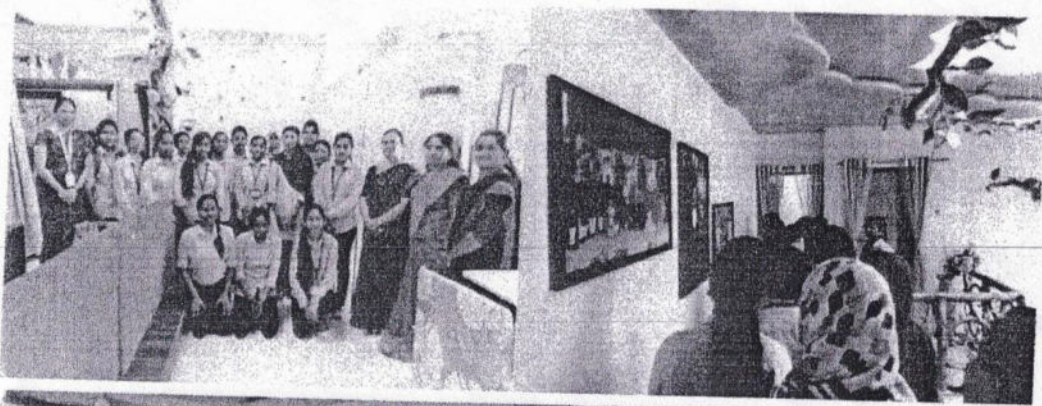
मस-२०२२-२३

अद्यावत सुसज्ज घराला भेट

प्रस्तावना :- बी.ए. भाग एक सेमिस्टर दुसरे गृह अर्थशास्त्र या विषयाच्या मॉड्युल अंतर्गत कौटुंबिक संसाधनाचे व्यवस्थापन या अभ्यासक्रमामध्ये अद्यावत सुसज्ज घराला भेट देण्याची नमूद केले आहे. त्या अंतर्गत दिनांक 19 एप्रिल 2023 ला डॉ. संगीता घुईखेडकर, दर्डा नगर यवतमाळ यांच्या घराला भेट देण्यात आली.

उद्देश :- घराची आंतरिक सज्जा (Interior Decoration) याबाबत विद्यार्थिनींना माहिती व्हावी, घराची आंतर सजावट करीत असताना खोलीच्या आकाराचा, सजावटीमध्ये रंगाचे महत्त्व, सजावटीच्या वस्तू कशा निवडाव्या, पडद्यांची निवड, फर्निचरचे प्रकार, मॉड्यूलर किचन, प्रशस्तपणा, परिचलन, अभिमुखता, घराचा दर्शनी भाग, स्वच्छता, प्रकाश, वायुविजन या सर्व तत्वांचा घराच्या सजावटीकरीता कसा वापर करावा इ. बाबींची माहिती व्हावी या उद्देशाने अद्यावत सुसज्ज घराला भेट देण्यात आली.

एकूण पन्नास विद्यार्थिनींनी या घराला भेट दिली.

(Signature)
Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Project Work

Dept. Home Economics

लोकनायक बापूजी अणे महिला महाविद्यालय यवतमाळ.
सत्र २०१९-२०

गृह अर्थशास्त्र विभाग

—: प्रोजेक्ट विषय :-

“यवतमाळ जिल्ह्यातील आदिवासी महिलांमधील आहार विषयक पोषण साक्षरता अभ्यासणे”

—: सादरकर्ते :-

बी. ए. भाग दोन (सेमिस्टर तिन) च्या विद्यार्थिनी

डॉ. लता वाघेला
गृह अर्थशास्त्र विभाग प्रमुख
लो.बा. अणे महिला महाविद्यालय,
यवतमाळ

डॉ. दुर्गेश कुटे
प्राचार्य
लो.बा. अणे महिला महाविद्यालय,
यवतमाळ

मार्गदर्शिका
प्रा. मोनाली सलामे, डॉ. सरिता देशमुख
गृह अर्थशास्त्र विभाग

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

प्राचार्यचे प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यात येते की बी. ए. भाग दोन (सेमिस्टर तिसरे) गृह अर्थशास्त्र विषयाच्या विद्यार्थ्यांनी नियमित असून सत्र २०१९-२०२० या शैक्षणिक सत्रात त्यांनी संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठाने बी. ए. भाग दोन (सेमिस्टर तिसरे) गृह अर्थशास्त्र विषयात निर्धारित केलेले अभ्यासक्रमानुसार ग्रुप प्रोजेक्ट अंतर्गत यवतमाळ जिल्ह्यातील "आदिवासी महिलांमधील आहार विषयक पोषण साक्षरता अभ्यासणे" या विषयावर या शैक्षणिक सत्रात ग्रुप प्रोजेक्ट केलेले आहे. बी. ए. भाग दोन (सेमिस्टर तिसरे) नोव्हेंबर २०१९ च्या परीक्षेसाठी प्रस्तुत ग्रुप प्रोजेक्ट लोकनायक बापूजी अणे महिला महाविद्यालयास सादर करण्यात येत आहे.

प्राचार्य
डॉ. दुर्गेश कुटे

लो. बा. अणे महिला महाविद्यालय, यवतमाळ.

ठिकाण :- यवतमाळ

दिनांक :-

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

विभाग प्रमुखाचे प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यात येते की बी. ए. भाग दोन (सेमिस्टर तिसरे) गृह अर्थशास्त्र विषयाच्या विद्यार्थ्यांनी नियमित असून सत्र २०१९-२०२० या शैक्षणिक सत्रात त्यांनी संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठाने बी. ए. भाग दोन (सेमिस्टर तिसरे) गृह अर्थशास्त्र विषयात निर्धारित केलेले अभ्यासक्रमानुसार ग्रुप प्रोजेक्ट अंतर्गत यवतमाळ जिल्ह्यातील "आदिवासी महिलांमधील आहार विषयक पोषण साक्षरता अभ्यासणे" या विषयावर या शैक्षणिक सत्रात ग्रुप प्रोजेक्ट केलेले आहे. बी. ए. भाग दोन (सेमिस्टर तिसरे) नोव्हेंबर २०१९ च्या परीक्षेसाठी प्रस्तुत ग्रुप प्रोजेक्ट लोकनायक बापूजी अणे महिला महाविद्यालयास सादर करण्यात येत आहे.

बी. ए. भाग दोन (सेमिस्टर तिसरे) या वर्गाच्या विद्यार्थ्यांनीनी महाविद्यालयास सादर केलेल्या ग्रुप प्रोजेक्ट हा त्यांच्या स्वपरिश्रमाची फलश्रुती आहे.

Rophela

डॉ. लता वाघेला

गृह अर्थशास्त्र विभाग प्रमुख

लो. बा. अणे महिला महाविद्यालय, यवतमाळ.

ठिकाण :-

दिनांक :-

Rophela

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

अनुक्रमणिका

अ. क्र.	प्रकरणाचा तपशील	पृष्ठ क्र.
१	प्रकरण पहिले १.१ प्रस्तावना	०१ - ०२
२	प्रकरण दुसरे २.१ संशोधनाची गरज २.२ पोषण साक्षरतेचा अर्थ २.३ आदिवासी जमातीचा अर्थ व व्याख्या २.४ आदिवासी स्त्रीयांचे साक्षरतेचे प्रमाण व आवश्यकता २.५ उद्दिष्ट २.६ गृहितके	०३ - ०६
३	प्रकरण तिसरे ३.१ संशोधनाच्या व्याख्या ३.२ संशोधन पध्दती ३.३ संशोधनाचे क्षेत्र व व्याप्ती ३.४ नमुना निवड ३.५ संशोधनाची साधन सामुग्री	०७ - ०८
४	प्रकरण चौथे ४.१ तथ्यांचे वर्गीकरण ४.२ गृहीतकांची चाचणी	०९ - १०
५	प्रकरण पाचवे ५.१ निष्कर्ष ५.२ शिफारशी संदर्भ ग्रंथ सूची छायाचित्रे, प्रश्नावली, संशोधक विद्यार्थीनींची यादी	११ - १८

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

प्रकरण पहिले

प्रस्तावना :-

‘लोकसंख्या ही भारताची सर्वात मोठी मानवीय संसाधन संपत्ती आहे. याचा वापर देशाच्या विकासाकरीता केल्यास जागतीकीकरणाच्या स्पर्धेत भारत सक्षमरीत्या उभा राहू शकेल. कारण कोणत्याही देशाचा सामाजिक, राजनैतिक, आर्थिक, आध्यात्मिक विकास करावयाचा असेल तर त्याचे नागरीक उत्तम असणे गरजेचे आहे. यावरून असे निदर्शनास येते की, राष्ट्र उन्नती ही पूर्णपणे राष्ट्रातील नागरीकांवर अवलंबून असते. नागरीक हा कुटुंबाचा घटक असतो. म्हणून प्रत्येक कुटुंब राष्ट्राचा आधारस्तंभ मानल्या जातो. त्यामुळे कुटुंब विकास म्हणजे राष्ट्र विकास होय.’ या शिवाय भारताजवळ सक्षम लोकसंख्या बरोबर नैसर्गिक साधनसंपत्ती भरपूर प्रमाणात असूनही जागतीक बँकेच्या २०१३ च्या अहवालानुसार १८७ राष्ट्रांमध्ये भारताची १३६ वी श्रेणी आहे. यावरून भारत मानव संसाधन विकासात अतिशय मागासलेला असल्याचे निदर्शनास येते. याचे कारण कदाचित भारतीय जास्तीत जास्त लोकसंख्या ग्रामीण भागात राहत असल्याचे असावे. म्हणून राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज स्वरचित ग्रामगीतेत ग्रामीण लोकांना उपदेश करतांना म्हणतात की,

‘सर्व करावे जे जे करणे । परि सुधारावे सात्विक धाणे ।

त्या वाचोनि सद्बुद्धी येणे । कठिणचि वाटे ॥५४॥

सात्विक खाद्यपेयाविण काही । गावि आरोग्य येणार नाही ।

उत्तम शक्ति नसता देही । संपत्ती ही कैचि ॥५५॥

...राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज

ग्रामगीतेतील वरील ओव्यांवरून सात्विक आहार आणि आरोग्य यांचा संबंध घनिष्ट असल्याचे निदर्शनास येते. राष्ट्रसंत वरील ओवीत म्हणतात की, सात्विक खाण्यापिण्याशिवाय लोकांचे आरोग्य सुधारणार नाही, अंगात चांगली शक्तीच नसेल तर संपत्ती ही कशी प्राप्त होईल ? असा प्रश्न डोळ्यांसमोर उभा राहतो. म्हणून जे जे शक्य असेल ते करावे व लोकांना सात्विक आहाराची गोडी लावावी, त्याशिवाय सद्बुद्धि प्राप्त होणे कठीण आहे. यावरून असे दिसून येते की, आहार आणि आरोग्य ह्या एकाच नाण्याच्या दोन बाजू आहेत. ही बाब समाजात रुढ करण्यासाठी समाजात पोषक आहाराबाबतची जनजागृती केल्याशिवाय भारतातील लोकांचे आरोग्य सुदृढ करता येणार नाही. कारण आरोग्य ही मानवाजवळची अमूल्य साधनसंपत्ती समजल्या जाते. म्हणून ‘Health is Wealth’ ही उक्ती प्रचलीत असल्याचे दिसून येते.

भारत हा वैविध्यतेने नटलेला वैशिष्ट्यपूर्ण देश म्हणून ओळखला जातो. आपल्या देशात धर्म, भाषा, संस्कृती, चालीरिती, रुढी, परंपरा अशा अनेक बाबतीत मोठ्या प्रमाणावर विविधता दिसून येते. विविधतेतून एकता हे आपल्या देशाचे खास वेगळेपण समजले जाते. तेव्हा भारतात वेगवेगळ्या लोकसमूहांचे वास्तव्य असणे यात काहीच नवल नाही. आपल्या देशाच्या विविध प्रदेशात निरनिराळ्या आदिवासी जमातीचेही वास्तव्य आहे. त्यातील आपल्या महाराष्ट्र राज्यातील अनेक जिल्ह्यात आदिवासी जमातीचे वास्तव्य आहे. महाराष्ट्रातील आदिवासी जमातीची एकूण संख्या ८५

लाख ७८ हजार इतकी आहे. आदिवासी लोकसंख्येच्या बाबतीत महाराष्ट्राचा देशात चौथा क्रमांक लागतो. महाराष्ट्रातील आदिवासी जमातीमध्ये भिल्ल, गोंड, गावीत, महादेव कोळी, वारली, कोकणा, ठाकर, कोलाम, कोरकू, माडिया गोंड, हलबा, परधान, कातकरी, पारधी, कोया, इ. जमातीचा समावेश होतो. महाराष्ट्रातील नंदूरबार, गडचिरोली, नाशिक, ठाणे, चंद्रपूर व यवतमाळ जिल्ह्यातील आदिवासींची लोकसंख्या त्या जिल्ह्याच्या एकूण लोकसंख्येच्या तुलनेत २० टक्केहून अधिक आहे. त्यामुळे महाराष्ट्राच्या विकासाचा विचार करतांना या आदिवासी लोकसंख्येकडे दुर्लक्ष करून चालणार नाही. कारण आदिवासी जमातींचा समावेश दुर्बल समाज घटकांत केला जातो. बहुतेक सर्वच आदिवासी जमाती आर्थिक, सामाजिक व शैक्षणिक दृष्ट्या मागासलेल्या अवस्थेत जीवन जगत आहेत. आदिवासींना त्यांच्या श्रमातून कसाबसा उदरनिर्वाह करता येईल इतपत उत्पन्न मिळते. थोडक्यात, त्यांना अत्यंत दारिद्र्यात जीवन जगावे लागते. देशात दारिद्र्य रेषेखाली जीवन जगणाऱ्या लोकांमध्ये आदिवासी जमातींच्या लोकांचे प्रमाण खूपच मोठे आहे. इतकेच नव्हे तर आदिवासींचे अज्ञान, साधेपणा, भोळेपणा, इ. मुळे त्यांना अनेक समस्यांना तोंड द्यावे लागते. याशिवाय आता त्यांचा संपर्क थोड्याफार प्रमाणात प्रगत समाजाशी येवू लागल्यामुळे या समाजामध्ये जास्त गोंधळ निर्माण झाला आहे. याचा परिणाम म्हणजे त्यांच्या समस्येमध्ये वृद्धी होतांना दिसून येते, जसे - आर्थिक समस्यांमध्ये जंगल कायदे, विकास योजनेचे अज्ञान, सामाजिक व सांस्कृतिक समस्येमध्ये अनिष्ट चालिरीती, प्रथा, स्त्रियांचा कनिष्ठ दर्जा या दिसून येतात. आरोग्य व शिक्षणा संबंधीचा विचार करता सर्वात मोठी समस्या म्हणजे व्यवसायाधिनता दिसून येते. ही व्यवसायाधिनता कदाचित दूबाचा विसर पडण्यासाठी असू शकते, असे म्हटल्यास चुकीचे ठरणार आहे. कुपोषणाची समस्या आदिवासी समाजात आवासातून उभी आहे हे जगजाहीर आहे. त्यातल्या त्यात आदिवासी स्त्रीया व लहान मुलं कुपोषणाला बळी पडण्याचे प्रमाण जास्त दिसून येते, याची अनेक कारणे असू शकतात. त्यामुळे माहिती तंत्रज्ञान युगात जागतिक स्पर्धेत भारताला पुढे जायचे असेल तर देशातील म्हणजेच राज्यातील कुपोषणासारख्या समस्येचा नायनाट करावा लागेल. या कुपोषणाला कारणीभूत असलेली सर्वात मोठी बाब म्हणजे आरोग्य विषयक सुविधांची अपूर्तता होय. कारण या क्षेत्रात आरोग्य विषयीच्या कुठल्याच सोई नसल्यामुळे हे लोक नेहमी रोगग्रस्त दिसून येतात. तसेच शिक्षणाच्या अभावी म्हणजेच अज्ञानामुळे त्यांच्या विकासासाठी तयार केलेल्या योजना व शिफारशी त्यांच्यापर्यंत पोहचू शकत नाही व त्यामुळे अस्वच्छता, खाण्यापिण्याच्या चुकीच्या सवयी, अन्न शिजविण्याच्या चुकीच्या पध्दती, आहाराविषयीक चुकीच्या समजूती व सवयी यामुळे हा समाज कुपोषणाला बळी पडतो. त्यात अजून भाषेची अडचण असल्यामुळे त्यांना या सर्व समस्यांपासून मुक्त करण्याचे प्रयत्न अयशस्वी ठरलेले दिसून येते.

प्रकरण पाचवे
निष्कर्ष व शिफारशी

५.१ निष्कर्ष :-

- १) आदिवासी महिलांचा शिक्षणाचा दर्जा हा निम्न स्वरूपाचा आहे. त्यामुळे त्या मागासलेल्या दिसून आल्या.
- २) आदिवासी कुटुंब हे दारिद्र्य रेषेखाली असल्याचे दिसून येते.
- ३) उत्पन्नाचे साधन मोजमजुरी व शेती आहे.
- ४) आहार व आरोग्यविषयी आदिवासी महिलांमध्ये उदासिनता दिसून आली.
- ५) आदिवासी महिलांच्या आर्थिक स्थितीचा त्यांच्या आहार व आरोग्यावर परिणाम झाल्याचे दिसून येते.
- ६) पोषक आहाराबाबत साक्षर नसल्यामुळे त्यांचा परिणाम त्यांच्या आरोग्यावर झाल्याचे निदर्शनास आले.
- ७) आदिवासी महिला आपल्या आहारात पारंपारिक अन्नपदार्थांचा वापर करतात.
- ८) आदिवासी महिलांमध्ये आहार व आरोग्य विषयक समस्या आहेत.

५.२ शिफारशी :-

- १) आदिवासी महिलांमध्ये साक्षरतेचे प्रमाण वाढविणे आवश्यक आहे.
- २) आदिवासी भागामध्ये शैक्षणिक सुविधा वाढविणे गरजेचे आहे.
- ३) आर्थिक स्थिती सुधारण्यासाठी वन उत्पादनावर आधारित उद्योग आदिवासी भागात उभारण्यात यावे.
- ४) आर्थिक बचतीकरीता बचतगट, बँकांचे महत्व, स्वयंरोजगार, इ. विषयी आदिवासी भागामध्ये कार्यशाळा, शिबिरे घेण्यात यावी.
- ५) दळणवळणाची व्यापक प्रमाणात व्यवस्था असावी.
- ६) आहार व आरोग्य विषयक सुविधा केंद्र व्यापक प्रमाणात उभारण्यात यावे.
- ७) आहार व आरोग्य विषयक जनजागृती करण्याकरीता कार्यशाळा, शिबिरे, चर्चासत्र, आरोग्य तपासणी शिबिरे, इ. चे आयोजन आदिवासी भागामध्ये करणे आवश्यक आहे.

संदर्भ ग्रंथ सूची :-

१) डॉ. आशा देऊस्कर	-	मानवी पोषण व आहारशास्त्राची मूलतत्वे.
२) प्रा.डॉ. स्नेहल महाजनी	-	आहारशास्त्राची मूलतत्वे.
३) प्रा. इंदिरा खडसे	-	अन्न व पोषणशास्त्र.
४) त्रिवेणी फरकाडे, सुलभा गोंगे	-	आहार आणि पोषणशास्त्र.
५) डॉ.सौ. ज्योती गायकवाड	-	बालविकासशास्त्र प्रकाशक - श्री. मंगेश प्रकाशन, २३, नवी रामदासपेठ, नागपूर.
६) डॉ. मिनाक्षी तारणेकर	-	पोषण आणि स्वास्थ्य प्रकाशक - विश्व पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रिब्युटर्स, नागपूर.

गट प्रकल्पाकरीता सर्वेक्षण करतांना
महाविद्यालयीन विद्यार्थीनी.

आदिवासी महिलांकडून प्रश्नावली
भरून घेतांना विद्यार्थीनी.

LOKNAYAK BAPUJI ANEY MAHILA MAHAVIDYALAYA, YAVATMAL

SESSION 2019 -20

SUBJECT - HOME ECONOMICS

INTERNAL MARKS - OUT OF 20

B.A. PART II SECTION - A (SEM III)

SR NO	UNIVERSITY ROLL NO	STUDENT'S NAME	SIGNATURE (Report Writing)	MARKS OUT OF 10	SIGNATURE (Group Project)	MARKS OUT OF 10	TOTAL MARKS 20
1	9150	Achal Kishor Sahaee	Achal	08	Achal	07	15
2	9205	Ashwini Waman Nagare	Ashwini	08	Ashwini	08	16
3	8550	Aarti Rajy Bhagadkar	Aarti	08	Aarti	07	15
4	8543	Ashwini Mahadeo Sahaee	Ashwini	08	Ashwini	07	15
5	8970	Ankita Nimesh Umate	Ankita	07	Ankita	07	14
6	9050	Ashwini Santosh pahurekar	Ashwini	07	Ashwini	06	13
7	8841	Anjali Aiy Takal	Anjali	08	Anjali	07	15
8	9071	Ashwini Gopatego Dighade	Ashwini				
9	8679	Diksha Dipak Bakamwar	Diksha	08	Diksha	08	16
10	8866	Dhanshei Sybhash Thakare	Dhanshei	06	Dhanshei	07	12
11	8543	Divya Bhagat Nagare	Divya	09	Divya	08	17
12	8587	Divya Dhyageshwari Sareve	Divya	08	Divya	09	17
13	8537	Dipali Sydhakar Nandekar	Dipali	08	Dipali	07	15
14	8897	Dipali Sheqvan Rayt	Dipali	09	Dipali	07	16
15	9204	Divya Ravindra Madavi	Divya	07	Divya	07	14
16	8877	Farehan Tabbasum MO. Ajeel	Farehan	09	Farehan	08	17
17	9112	Gayatri Rajesh Pachare	Gayatri	08	Gayatri	08	16
18	8623	Kalyani Maoti Dandekar	Kalyani	07	Kalyani	07	14
19	8930	Kanchan Sanjay Kite	Kanchan	07	Kanchan	07	14
20	8607	Komal Rohidas Khade	Komal	07	Komal	06	13
21	9187	Mayuri Rajesh Athawale	Mayuri	08	Mayuri	06	14
22	8809	Madhuri Ramesh Rayt	Madhuri	08	Madhuri	08	16
23	8080	Manali Dattaji Bhagadkar	Manali	09	Manali	08	17
24	8599	Muzammil Sadaf Remyk Sheikh	Muzammil	06	Muzammil	07	13
25	8954	Nitq Sheeam Khate	Nitq	07	Nitq	08	15
26	9061	Naziya parveens, Roshan Ali	Naziya	08	Naziya	07	15
27	9027	Namrata Devanand Daga Ke	Namrata	08	Namrata	06	14
28	8454	Navish Naaz shafiq Sheikh	Navish	07	Navish	07	14
29	9105	peatiksha Narayan Nagare	Peatiksha	07	Peatiksha	07	14
30	8509	Pallavi Dipak Chaharikar	Pallavi	07	Pallavi	06	13
31	8754	payal sybil Jangade	Payal	07	Payal	06	13
32	8696	poaja shacod Tonge	Poaja	08	Poaja	08	16
33	9044	poaja Rajkumar polmare	Poaja	08	Poaja	08	16
34	9058	pallavi maotega chincholkar	Pallavi	08	Pallavi	08	16
35	8873	Reshma Tukaram Thombare	Reshma	08	Reshma	08	16
36	9035	Rashmi Dada Rao Narengare	Rashmi	08	Rashmi	08	16
37	9078	Rani sydhakar pandit	Rani	07	Rani	07	14
38	8449	Radhika Dipak Joshi	Radhika	08	Radhika	07	15
39	8139	samirga sadaf MO. Sh. Siddique	Samirga	07	Samirga	07	14
40	8743	saba Naj A. Hamid Sheikh	Saba	08	Saba	08	16
41	8894	saba Khanam Dilwara Khan	Saba	08	Saba	08	16

15

Principal
LoknayaK Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

LOKNAYAK BAPUJI ANEY MAHILA MAHAVIDYALAYA, YAVATMAL

SESSION 2019 -20

SUBJECT - HOME ECONOMICS

INTERNAL MARKS - OUT OF 20

B.A. PART II SECTION - A (SEM III)

SR NO	UNIVERSITY ROLL NO	STUDENT'S NAME	SIGNATURE (Report Writing)	MARKS OUT OF 10	SIGNATURE (Group Project)	MARKS OUT OF 10	TOTAL MARKS 20
42	8848	Suvarna Subhash Raut	S.S.Raut	07	S.S.Raut	07	14
43	9145	Shivani Prakash Nyahare	Nyahare	08	Nyahare	08	16
44	9206	Shital Dilip Deshpande	Deshpande	06	Deshpande	07	13
45	9006	Savitri Dhyanshree Wankhede	S.Wankhede	08	S.Wankhede	07	15
46	9011	Shivani Padipada Sonkare	S.Sonkare	08	S.Sonkare	06	14
47	9194	Kshitiya Vinod Thabare	K.V.Thabare	08	K.V.Thabare	07	15
48	8887	Sushiti Rajendra Tonge	S.R.Tonge	08	S.R.Tonge	08	16
49	8918	Sumanya Anam Na. Ashi	Ashi	09	Ashi	08	17
50	8836	Shireen Parveen V. Khatib	Khatib	08	Khatib	07	15
51	8950	Sayyada Shahiya Meera A. Ali	Ali		Ali		
52	9104	Sakshi Dhananjay Kale	Kale	08	Kale	08	16
53	9001	Snehal Ramesh Hemane	Hemane	08	Hemane	07	15
54	8678	Sandhya Vinod Rohankar	Rohankar	07	Rohankar	07	14
55	8880	Shivani Raju Chaukade	S.R.Chaukade	08	S.R.Chaukade	08	16
56	8837	Sakshi Kishor Kene	Kene	08	Kene	08	16
57	8507	Swamini Datta Nulkare	Nulkare	08	Nulkare	08	16
58	8792	Sandhya Pandit Rao Bopate	Bopate	08	Bopate	08	16
59	9722	Simran Mahavishali Khar	Khar	09	Khar	08	17
60	8484	Shital Devidas Atam	Atam	07	Atam	06	13
61	8822	Saniya Ayyub Khatun Patil	Patil	09	Patil	08	17
62	8692	Simran Ismail Sheikh	Sheikh	09	Sheikh	08	17
63	9207	Samiksha Vilas Khodare	Khodare	08	Khodare	07	15
64	8892	Shivani Rajesh Bhagat	Bhagat	08	Bhagat	08	16
65	9089	Swati Ramesh Patil	Patil	08	Patil	08	16
66	8836	Tanika Ganesh Rajurkar	Rajurkar	08	Rajurkar	07	15
67	8565	Tanjia Pragati Kate	T.P.Kate	07	T.P.Kate	07	14
68	9158	Ujama Sada M. Hayat Sheikh	Sheikh	08	Sheikh	07	15
69	8803	Vibha Vinod Ghalbande	V.Ghalbande	09	V.Ghalbande	08	17
70	8562	Vaishali Ashok Yadav	Vaishali Yadav	07	Vaishali Yadav	08	15
71	8945	Vaishali Dhananjay Ingole	Ingole	08	Ingole	08	16
72	8734	Vaishnavi Hareish Bahir Sonkare	Sonkare	09	Sonkare	08	17
73	8518	Vaishnavi Ambadas Borikar	Borikar	08	Borikar	07	15
74	8874	Vaishnavi Ramesh Viratkar	Viratkar	07	Viratkar	08	15
75	8540	Syali Sanjay Sawadh	Sawadh	08	Sawadh	07	15
76	8523	Diksha Somnath Borkar	Diksha Borkar	08	Diksha Borkar	07	15

Principal
LoknayaK Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

LOKNAYAK BAPUJI ANEY MAHILA MAHAVIDYALAYA, YAVATMAL

SESSION 2019 -20

SUBJECT - HOME ECONOMICS

INTERNAL MARKS - OUT OF 20

B.A. PART II SECTION - B (SEM III)

SR NO	UNIVERSITY ROLL NO	STUDENT'S NAME	SIGNATURE (Report Writing)	MARKS OUT OF 10	SIGNATURE (Group Project)	MARKS OUT OF 10	TOTAL MARKS 20
1	9157	Radha Arvind Pise	P Pise	07	P Pise	08	15
2	8584	Peiyanku Dayanand Tadse	P Tadse	09	P Tadse	08	17
3	9048	Mohini Manohar Chavhan	M Chavhan	07	M Chavhan	08	15
4	9148	Minal Vishnu Maighane	M.V. Maighane	07	M.V. Maighane	07	14
5	8530	Aitkg Subhash Meshram	S Meshram	08	S Meshram	09	16
6	8893	Juhi Naarendra Rathod	J Rathod	09	J Rathod	08	17
7	8914	Peiyanku Mahadev Jadhav	P Jadhav	07	P Jadhav	08	15
8	8932	Pallavi Pundalik Gadmade					
9	9123	Jaya Dnyaneshwar Tadse					
10	8616	Chaitali Ambadas Khirsagar	C Khirsagar	08	C Khirsagar	08	16
11	8799	Nikita Sanjay Ade	N Ade	08	N Ade	07	15
12	8731	Achal Ganesh Rathod	A Rathod	07	A Rathod	06	13
13	8787	Divya Vinod Shastekar	D Shastekar	09	D Shastekar	09	18
14	8522	Manjiri Sunil Jadhav	M Jadhav	09	M Jadhav	08	17
15	9146	Poonam Mohan Nakshane	P Nakshane	07	P Nakshane	07	14
16	9094	Pragati Shankar Ghadle	P Ghadle	07	P Ghadle	08	15
17	8638	Komal Dilip Kharegade					
18	8595	Peiyanku Santosh Kadam	S Kadam	08	S Kadam	08	16
19	8985	Nikita Anil Jadhav	N Jadhav	08	N Jadhav	08	16
20	8620	Mayuri Bhimrao Borkar	M Borkar	07	M Borkar	08	15
21	8867	Ring Manoti Bhazbade					
22	9068	Pooja Rajy Navote					
23	9002	Rutuja Rajy Thul	R Thul	07	R Thul	06	13
24	9177	Aktg Dharmendra Bachhav	A Bachhav	06	A Bachhav	07	13
25	8856	Dipali Ramesh Rathod	D Rathod	07	D Rathod	06	13
26	8487	Anita Govind Deburkar	A Deburkar	08	A Deburkar	07	15
27	8659	Peiy Ananta Kinare	P Kinare	08	P Kinare	07	15
28	8701	Vaishnavi Shivalal Rathod	V Rathod	07	V Rathod	07	14
29	9189	Meha Himmatrao Nandagavli	M Nandagavli	07	M Nandagavli	07	14
30	8900	Saika Gajanan Rathod	S Rathod	07	S Rathod	08	15
31	9042	Ruchy Murali Rathod	R Rathod	07	R Rathod	06	13
32	9202	Komal Anandhut Mane					
33	8771	Chaitali Manohar Wagare	C Wagare	08	C Wagare	07	15
34	8857	Supriya Tulshiram Pawar	S Pawar	09	S Pawar	07	16
35	9151	Kajal Gajanan Dongarkar	K Dongarkar	07	K Dongarkar	08	15
36	8686	Achal Bhaskar Hemane	A Hemane	07	A Hemane	08	15
37	8618	Gauri Mohan Lihare	G Lihare	07	G Lihare	08	15
38	8854	Ashlesha Babaragochintkulkarni					
39	8582	Rupali Pramod Dhote	R Dhote	07	R Dhote	08	15
40	8482	Aktg Amara Tambe	A Tambe	08	A Tambe	07	15
41	8711	Varesha Gunaji Khude					

LOKNAYAK BAPUJI ANEY MAHILA MAHAVIDYALAYA, YAVATMAL

SESSION 2019 -20

SUBJECT - HOME ECONOMICS

INTERNAL MARKS - OUT OF 20

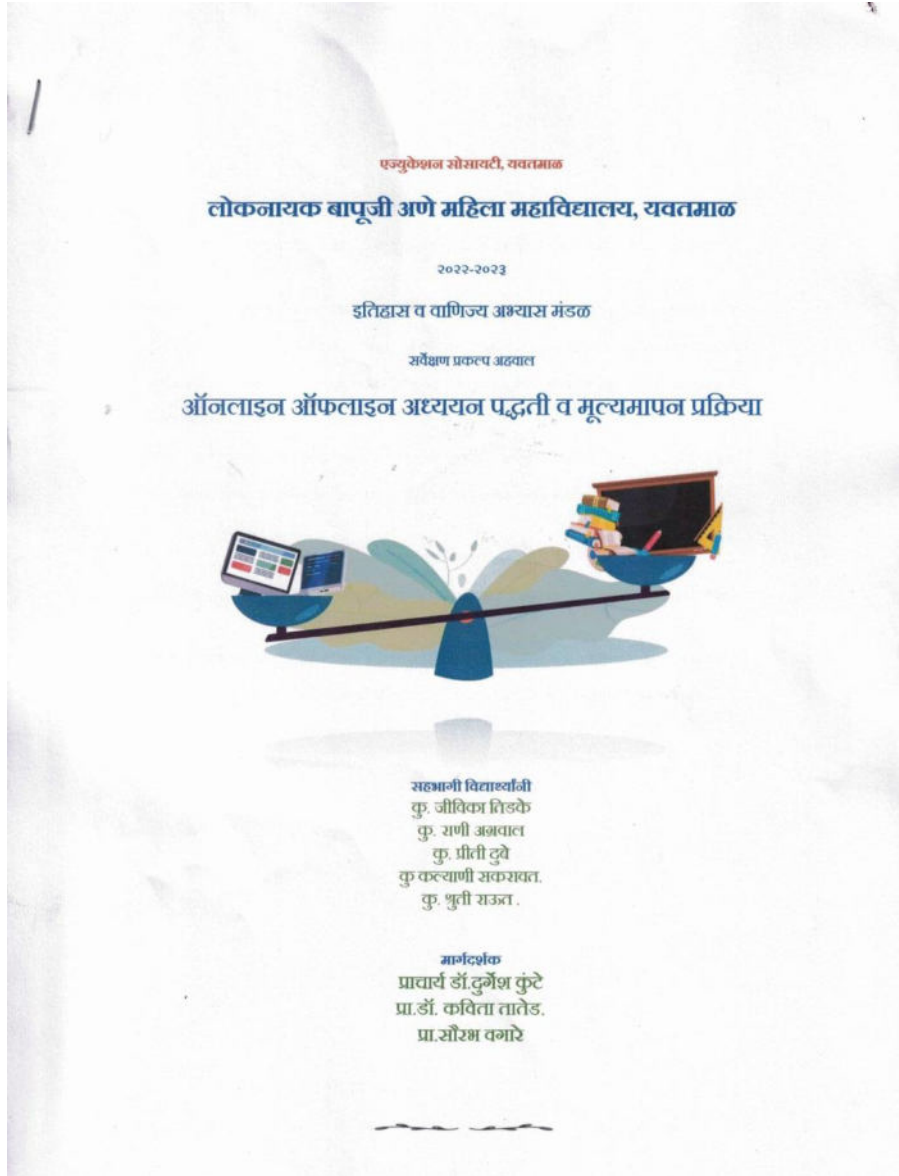
B.A. PART II SECTION - B (SEM III)

SR NO	UNIVERSITY ROLL NO	STUDENT'S NAME	SIGNATURE (Report Writing)	MARKS OUT OF 10	SIGNATURE (Group Project)	MARKS OUT OF 10	TOTAL MARKS 20
42	8447	Aditi Ajay Sakawat	<i>Aditi Sakawat</i>	09	<i>Aditi Sakawat</i>	08	17
43	8448	Roshani Subhash Mogare	<i>Roshani Mogare</i>	07	<i>Roshani Mogare</i>	08	15
44	8786	Ankita Vithalrao Yelkar	Ankita	07	Ankita	06	13
45	8684	Swati Maneshwar Sagar	<i>Swati Sagar</i>	08	<i>Swati Sagar</i>	08	16
46	8605	Romaj Vinod Choudhari					
47	8476	Shivani Devidas Lomate	<i>S. Lomate</i>	08	<i>S. Lomate</i>	08	16
48	8481	Pranjali Tejeshwar Nimbare	<i>Pranjali Nimbare</i>	09	<i>Pranjali Nimbare</i>	08	17
49	8672	Kalyani Bandy Borkhade	Kalyani	09	Kalyani	07	16
50	8110	Vaishnavi Santosh Borkhade	<i>V.S. Borkhade</i>	08	<i>V.S. Borkhade</i>	08	16
51	8674	Divya Anjan Wasnik	Divya	09	Divya	08	17
52	8910	Ashwini Gunwant Suryakar	<i>Ashwini</i>	08	<i>Ashwini</i>	08	16
53	8626	Gayatri Giridhar Salunkar	<i>Gayatri</i>	08	<i>Gayatri</i>	08	16
54	8467	Achal Anil Metekar	<i>A.A. Metekar</i>	08	<i>A.A. Metekar</i>	08	16
55	9197	Shekhar Gajanan Wankhede	<i>Wankhede</i>	09	<i>Wankhede</i>	08	17
56	9161	Shweta Khushal Wadde					
57	8499	Durgga Vijay Rathod	<i>D.Rathod</i>	07	<i>D.Rathod</i>	06	13
58		Rishabh Pyndalik Mankar					
59	8586	Mayuri Gajanan Wagh	<i>M.G. Wagh</i>	08	<i>M.G. Wagh</i>	08	16
60	8847	Gayatri Vijay Donade	<i>G. Donade</i>	08	<i>G. Donade</i>	07	15
61	8820	Vishakh Ramchandra Meshram	<i>V. Meshram</i>	09	<i>V. Meshram</i>	08	17
62	9032	Priya Nareesh Dofode	<i>P. Dofode</i>	08	<i>P. Dofode</i>	07	15
63	9064	Radhika Kapil Jethaji	<i>R. Jethaji</i>	09	<i>R. Jethaji</i>	08	17
64	8959	Nikita Ashok Thakare	<i>N.A. Thakare</i>	07	<i>N.A. Thakare</i>	07	14
65	8578	Kajal Namdev Dhongade	<i>K. Dhongade</i>	08	<i>K. Dhongade</i>	07	15
66	8851	Ujjala Rajabhai Dymhade	<i>U. Dymhade</i>	07	<i>U. Dymhade</i>	07	14

Project Report

On

Survey on Comparative Study of Online-offline teaching learning process and Evaluation

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

प्रस्तावना

एकदिसाच्या शतकातील पहिल्या दोन दशकात शिक्षण क्षेत्रात विविध परिवर्तन झाले आहे. विशेष करून कोविड 19

च्या पार्श्वभूमीवर मानवी जीवनाच्या सर्व क्षेत्रांमध्ये अकल्पनीय बदल झाले आहे. ही वास्तविकता नाकारता येत नाही. ज्ञानेय शिक्षणावरोबर उच्च शिक्षणातही याचा प्रभाव पडतोच असून अध्ययन, अध्यापन आणि मूल्यापन पद्धती प्रभावी झालेल्या आहे. कोविडच्या काळात ऑनलाईन व ऑफलाईन अध्यापन पद्धती व मूल्यापन प्रक्रियेचा विद्यार्थी, शिक्षक, पातक या सर्वांनी अनुभव घेतला.

अर्थात ऑनलाईन व ऑफलाईन अध्यापन व मूल्यापन प्रक्रियेची आपापती वैशिष्ट्ये असली तरी त्याचा शिक्षण व्यवस्थेवर पडतोच प्रभाव भविष्यकातील परिणाम विचारात घेण्यासाठी या सर्वेक्षणाचे नियोजन करण्यात आले.

अध्ययन विषय

सामाजिक सर्वेक्षण करताना विशिष्ट समस्या डोळ्यासमोर ठेवून सर्वेक्षण केले जाते. त्याचाच अध्ययन विषयाची

निवड ही म्हणतात. बापूजी अणे महिला महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांचे ऑनलाईन व ऑफलाईन अध्यापन पद्धती व परीक्षेबाबतचे मत व त्यातील समस्या जाणून घेण्यासाठी हा विषय संशोधन समस्या सूत्र म्हणून निवडण्यात आला.

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

निष्कर्ष

1. ऑनलाइन अध्ययन पद्धती व मूल्यापन प्रक्रिया याबाबत विद्यार्थ्यांचे मत संभ्रमावस्था मध्ये असल्याचे दिसून आले. ऑनलाइन मूल्यापन प्रक्रियेत विद्यार्थ्यांची शैक्षणिक गुणवत्तेची टक्केवारी वाढली असली तरी मात्र ज्ञान प्रक्रिये बाबत फारशी सुधारणा झाली नसल्याचे त्यांनी मत नोंदविले. कागदावर आकड्यांचे प्रतिज्ञत अधिक दिसत असते तरी प्रॅक्टिकल नॉलेज, विषयासंबंधीचे परिपूर्ण ज्ञान प्राप्त झाले नसल्याचे स्पष्ट झाले. उत्तर लेखनाच्या बाबतीत विद्यार्थ्यांना अनेक अडचणीचा सामना करावा लागता. 19 व्या काळातील परीक्षा बहुपर्यायी ऑनलाइन स्वरूपाच्या असल्याने उत्तर लेखनाचा सराव झाला नाही. मात्र विद्यापीठ उन्हाळी-2022 च्या परीक्षा ऑफलाइन व टोखी स्वरूपात झालेल्या असल्याने त्यांना लेखन कौशल्य आत्मसात करता न आल्याने उत्तीर्ण टक्केवारी मध्ये मोठी विपत्ता दिसून आली.
2. एक प्रकारे ऑनलाइन परीक्षा पद्धतीचे ते अपयश्व असल्याचे प्रकट झाले.
3. ऑफलाइन अंतर्गत मूल्यापन पद्धती व ऑनलाइन अंतर्गत मूल्यापन पद्धती याचा तुलनात्मक अभ्यास केला असता ऑफलाइन पद्धत अधिक संतुष्टिक असल्याचे जाणवले. त्यासाठी नियमित वाचन लेखन अपेक्षित होते. मात्र ऑनलाइन अंतर्गत मूल्यापन करताना विद्यार्थ्यांनी सट्टा उपलब्ध असलेल्या माहितीची कॉपी करून परीक्षा दिल्याचे जाणवले. अंतर्गत मूल्यापन करण्याचा उद्देश विद्यार्थ्यांमध्ये विषयाच्या अध्ययनाबद्दल आवड निर्माण करणे हे अपेक्षित आहे. मात्र 2020..21 विद्यापीठाच्या परीक्षेत हे साध्य होऊ शकले नाही.
4. विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक नुकसान होऊ नये म्हणून, आणि शासनाच्या आदेशाच्या अधीन राहून अंतर्गत मूल्यापन करण्यात आले असते तरी विद्यार्थी व्यक्तिमत्व विकास आणि शैक्षणिक गुणवत्ता हे ध्येय साध्य होऊ शकले नाही.
5. ऑनलाइन परीक्षेत प्रामाणिकतेबाबत शंका उपस्थित केल्या गेली. तरीही काही विद्यार्थ्यांनी प्रामाणिकता जपत स्व अध्ययनाच्या आधारे मूल्यापन प्रक्रियेत सहभाग घेतल्याचे नमूद करण्यात आले. या काळातील मूल्यापन प्रक्रियेत मिळालेले यश एक प्रकारे आभासी असून त्यात मिळणारे समाधान फक्त कागदोपत्री असल्याचेही काही विद्यार्थ्यांनी मत व्यक्त केले. या काळातील परीक्षेत मिळालेले यश हे रोजगाराला पूरक ठरणारे नसावेत हा अंदाज यावरून येऊ शकतो. ऑनलाइन परीक्षेत गोपनीयता या नियमाचे पातन होणे शक्य नव्हते. या परीक्षेत मिळालेला वेळ पुरेसा नव्हता. विशेष करून शिक्षक ऑनलाइन तासिका घेत असताना विद्यार्थ्यांचे अल्प प्रमाण असणे चिंताजनक होते. वर्गातील अनुपस्थिती बढत शिक्षकांनी विचारणा केली असता

 Principal
 Loknayak Bapuji Aney
 Mahila Mahavidyalaya,
 Yavatmal

विद्यार्थ्यांकडून अनेकदा तांत्रिक अडचणी सांगण्यात आल्या. त्यावर समाधानकारक उत्तर मिळणे शक्य नव्हते. याचा अर्थ कोविड काळातील अध्यापन पद्धती आणि मूल्यापन प्रक्रिया हा प्रकार केवळ ऍडजेस्टमेंट किंवा समायोजनाचा होता असेही म्हणता येईल.

6. ऑफलाईन वर्गातील शिक्षण हे ऑनलाईन शिक्षणापेक्षा अधिक योग्य असल्याचे मत विद्यार्थ्यांनी व्यक्त केले. मात्र विद्यार्थ्यांचा एक मोठा वर्ग ऑनलाईन अध्यापनाला महत्त्व देणारा दिसून आला. मात्र शिक्षण पद्धतीतील नीतीमूळे, शिक्षणाची वास्तववादी उद्दिष्टे, यांचा फारसा विचार यासंदर्भात झालेला दिसला नाही. अध्यापनापेक्षा मूल्यापन प्रक्रिया कशी सोयीची करता येईल हा विचार 2020..21 चा विविध परीक्षेत झालेला दिसून आला.
7. वर्गातील अध्यापन हे महत्त्वाचे वाटत असले तरी विद्यार्थ्यांनी ऑनलाईनला महत्त्व देऊन एक प्रकारे महाविद्यालयाशी असलेली आपुलकी कमी होत चालल्याचे या निरीक्षणातून नोंदविले. वर्गातील अध्यापनातून फ्रेड. फिलसाफर. गार्ड डी शिक्षकांची भूमिका विद्यार्थ्यांनी फारशी गंभीरतेने घेतलेली नसल्याचे दिसून आले.

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

शिफारशी

1. महाविद्यालयीन शिक्षणात ऑनलाईन अध्यापन अपेक्षा ऑफलाईन अध्यापन अधिक परिणामकरक असल्याने अध्यापन कार्य वर्गातून होणे अधिक संयुक्तिक राहणार असते तरी, स्टडी मटेरियल देण्यासाठी किंवा माहितीचे आढान-प्रदान करण्यासाठी ऑनलाईन पद्धतीचा वापरही योग्य ठरेल.
2. अध्यापन पद्धतीमध्ये आयसीटीचा वापर करताना ऑनलाईन पद्धती प्रभावी ठरत असती तरी शैक्षणिक सुरवादासाठी ऑफलाईन अध्यापन पद्धती योग्य ठरेल.
3. विद्यार्थ्यांची शैक्षणिक मूल्यापन ऑनलाईन व ऑफलाईन या दोन्ही पद्धतीने केव्हास शैक्षणिक विकासाकडे विद्यार्थ्यांचे दुर्लक्ष होणार नाही. विद्यापीठाची परीक्षा लेखी स्वरूपात असती तरी अंतर्गत मूल्यापन ऑनलाईन स्वरूपात घेता येते.
4. ऑनलाईन अध्यापन व अध्ययन प्रक्रिया पूर्णपणे नाकारता येणार नसल्याने काही सुधारणा सह वार्षिक मूल्यापन करताना स्वीकार करता येईल.
5. विद्यार्थी, शिक्षक, पालक यांच्यात साबावत अधिक जागृती होणे गरजेचे आहे.

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Skills Development Programs

Sr. No.	Name of the Program
1	Soft Skills Scheme: Sant Gadgebaba Amravati University, Amravati
2	Project Works by Sociology Departments
	1.1 Projects Scanned Copy
	1.2 Photographs
3	Quiz Competition
	2.1 List of the Students
	2.2 Report Submitted
4	Aptitude Test
	3.1 Report Submitted
	3.2 Glimpses: Photographs
5	One Day Workshop: SKILLS DEVELOPMENT and EMPLOYMENT OPPRTUNITIES
	4.1 Report Submitted
	4.2 Glimpses: Photographs
6	District Level Essay Competition on Significance of Research Methodology
	5.1 Report
	5.2 List of Participants
	5.3 Result
7	Project Works by History
	6.1 Reports
	6.2 Scanned Copy

1. SOFT SKILLS DEVELOPMENT

एज्युकेशन सोसायटी, यवतमाळ (रजि.नं. ए०-६) द्वारा संचालित

लोकनायक बापूजी अणे महिला महाविद्यालय, यवतमाळ

(संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठ संलग्न)
e-mail - aneymmv.yt@rediffmail.com

वरिष्ठ महा. क्र. ४१२
कनिष्ठ महा. जं०८.०१.००४

प्राचार्य डॉ. दुर्गा कुंटे
मा.नं. १५०३२१५७७५

पत्र जा. क्र. अमम/ 137/ 1२०२२ दिनांक - ०४/१०/२०२२

नॅक फंडून ही श्रेणीने नामांकीत

**कौशल्य विकास योजना
आवेदन पत्र
शैक्षणिक सत्र 2022-2023**

प्रति,
मा. संचालक,
विद्यार्थी विकास विभाग,
संगाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती.

विषय :- कौशल्य विकास योजना आयोजनार्थ प्रस्ताव पाठविणेबाबत.
संदर्भ :- कार्यालयाचे पत्र क्र. संगबाअवि/13/141/2022 दिनांक 26-09-2022

महोदय,
उपरोक्त संदर्भकित विषयान्वये आमच्या महाविद्यालयाचे कौशल्य विकास योजना राबविण्याकरिता प्रस्ताव सादर करित आहोत. कृपया सदर प्रस्तावास मान्यता देण्यात यावी ही विनंती.

1. महाविद्यालयाचे नांव व संकेतांक	-	लोकनायक बापूजी अणे महिला महाविद्यालय, यवतमाळ संकेतांक - 412
2. कार्यशाळेच्या समन्वयकाचे नांव	-	डॉ. राजश्री धर्माधिकारी
3. भ्रमणध्वनी क्रमांक व ईमेल आय.डी.	-	7588782580 rjdharna70@gmail.com
4. विद्यार्थी विकास अधिकारी नांव	-	डॉ. ज्वाला नागले
5. भ्रमणध्वनी क्रमांक व ईमेल आय.डी.	-	98263204549 jwalanagley02@gmail.com
6. महाविद्यालयामध्ये अंतिम वर्षात शिकत असलेली विद्यार्थी संख्या	-	220
7. कौशल्य विकास योजनेला उपस्थित राहू शकेल एवढी अंदाजीत संख्या	-	60

Office of the Director
Student Development
Amravati University

प्राचार्य
लो.बा.अणे महिला
महाविद्यालय, यवतमाळ

Principal
Loknayaak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya

Yavatmal

REPORT

OF

SOFT SKILLS DEVELOPMENT WORKSHOP

2022-23

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Brief Report of College
(Fill the following information as per the students'
feedback)

Date: 25/11/2022

1	Organizer College/ Institute Name	:...LOKNAYAK BAPUJI ANEY MAHILA MAHAVIDYALAYA, YAVATMA		
2	Name Hon. Principal / Director	:DR.DURGESH B. KUNTE		
3	Name of Student Development Officer	:DR.JWALA NAGLEY		
4	Name of Workshop/Scheme/Proje ct	:SOFT SKILL DEVELOPMENT WORKSHOP		
5	Duration of Workshop/Scheme/Proje ct	: Date	To Date	
		21/11/22	24/11/22	
6	Total Number of participant students	: Boys	Girls	Total
		-----	40	40

7. Information of the Trainers

Sr. no.	Name of Trainers	College/Address	Mobile No.	Email Id	Total Conduc ted Session
1.	Asst.Prof.D.G.Gatkar	LoknayaK Bapuji Aney M.M.V.Yavatmal	9011771811	dggatkar@gmail.com	03
2.	Prof.J.Barulkar	Aadarsh Mahavidyalaya,Dhaman gaon Railways	9970280350	jbarulkar@gmail.com	02
3.	Asst.Prof.S.Gore	LoknayaK Bapuji Aney Mahila M.V.,Yavatmal	8180843748	appasantoshgore@gm ail.com	03
4.	Asst.Prof.V.D.Ghude	LoknayaK Bapuji Aney Mahila M.V.,Yavatmal	9766604612	vdghude@gmail.com	02

 Principal
 LoknayaK Bapuji Aney
 Mahila Mahavidyalaya,
 Yavatmal

(Write total numbers as per students' feedback in the following columns)

1.	Usefulness of such project in students development	Best 35	Good 05	Satisfactory -----	worst -----
2.	was the duration of such project Sufficient?	YES	36	NO	04
3.	Was the planning of such project proper?	YES	40	NO	00
4.	Your opinion about available trainer of such project	Best 35	Good 03	Satisfactory 02	worst -----

Student Development Officer

JS Nayak
Signature with stamp

with stamp
विद्यार्थी विकास अधिकारी
लो.वा.अणे महिला महाविद्यालय
यवतमाल

[Signature]
Principal
Principal
Signature
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

List of Students (Soft Skills Development Workshop 2022)

[Signature]
Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

SOFT SKILL DEVELOPMENT		
ATTENDANCE SHEET		
ROLL NO	NAME OF STUDENT	Class
1	Sakshi Shankar Gedam	B.A.III
2	Shital Vilas Kshirsagar	B.A.III
3	Tanaya Vijayrao Ghotkar	B.A.III
4	Jyoti Vandev Dhakare	B.A.III
5	Vaishnavi Laxmikant Velukar	B.A.III
6	Vaishnavi Mahadev Choudhari	B.A.III
7	Amisha Gopal Pratap	B.A.III
8	Mansi Prabhakar Madavi	B.A.III
9	Diksha Kailas Pilawan	B.A.III
10	Achal Dinkar Paratkar	B.Com.III
11	Shweta Shriniwas Patel	B.Com.III
12	Pratiksha Pramod Mule	B.Com.III
13	Pratiksha Thakare	B.Com.III
14	Sakshi Devidas Rakhunde	B.Com.III
15	Anuja Ajayao Sayankar	B.Com.III
16	Snehal Gajanan Pawar	B.A.III
17	Komal Preamsing Rathod	B.Com.III
18	Diksha Sunil Bhagat	B.Com.III
19	Shejal Onkar Kumare	B.Com.III
20	Komal Prashant Pakale	B.Com.III
21	Trupti Khushal Ghodmare	B.Com.III
22	Nikita Sanjay Mandavgane	B.Com.III
23	Sanskruiti Sanjay Sawane	B.Com.III
24	Vaishnavi Gajanan Gaddamwar	B.A.III
25	Nashra Nurullah Khan	B.Com.III
26	Shifa Kausar Ilyas Khan	B.Com.III
27	Shifa Behlim	B.Com.III
28	Kirti Chandrashekhar Shelokar	B.Com.III
29	Roshani Ravikant Adhapure	B.Com.III
30	Renuka Dipakrao Kharwade	B.Com.III
31	Nikita Gopal Gorlewar	B.Com.III
32	Nisha Lankeshwar Chavan	B.Com.III
33	Achal Umeshrao Katore	B.A.III
34	Sakshi Mahadev Javaskar	B.A.III
35	Mayuri Anil Ade	B.A.III
36	Prachi Kartik Rathod	B.Com.III
37	Ekata Santosh Chavhan	B.A.III
38	Pratiksha Baban Thete	B.A.III
39	Pratiksha Ashok Umate	B.Com.III
40	Ashwini Sheshrao Bagmare	B.Com.III

Principal
Loknaya Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya.

Principal
Loknaya Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

SOFT SKILL DEVELOPMENT WORKSHOP 2022-23					
ATTENDANCE SHEET					
ROLL NO	NAME OF STUDENT	DAY 1	DAY 2	DAY 3	DAY 4
1	Sakshi Shankar Gedam	Sakshi	Sakshi	Sakshi	Sakshi
2	Shital Vilas Kshirsagar	Shital	Shital	Shital	Shital
3	Tanaya Vijayrao Ghotkar	Tanaya	Tanaya	Tanaya	Tanaya
4	Jyoti Vandev Dhakare	Jyoti	Jyoti	Jyoti	Jyoti
5	Vaishnavi Laxmikant Velukar	Vaishnavi	Vaishnavi	Vaishnavi	Vaishnavi
6	Vaishnavi Mahadev Choudhari	Vaishnavi	Vaishnavi	Vaishnavi	Vaishnavi
7	Amisha Gopal Pratap	Amisha	Amisha	Amisha	Amisha
8	Mansi Prabhakar Madavi	Mansi	Mansi	Mansi	Mansi
9	Diksha Kailas Pilawan	Diksha	Diksha	Diksha	Diksha
C 10	Achal Dinkar Paratkar	Achal	Achal	Achal	Achal
C 11	Shweta Shriniwas Patel	Shweta	Shweta	Shweta	Shweta
C 12	Pratiksha Pramod Mule	Pratiksha	Pratiksha	Pratiksha	Pratiksha
C 13	Pratiksha Thakare	Pratiksha	Pratiksha	Pratiksha	Pratiksha
C 14	Sakshi Devidas Rakhunde	Sakshi	Sakshi	Sakshi	Sakshi
C 15	Anuja Ajayao Sayankar	Anuja	Anuja	Anuja	Anuja
16	Snehal Gajanan Pawar	Snehal	Snehal	Snehal	Snehal
C 17	Komal Premsing Rathod	Komal	Komal	Komal	Komal
C 18	Diksha Sunil Bhagat	Diksha	Diksha	Diksha	Diksha
C 19	Shejal Onkar Kumare	Shejal	Shejal	Shejal	Shejal
20	Komal Prashant Pakale	Komal	Komal	Komal	Komal
C 21	Trupti Khushal Ghodmare	Trupti	Trupti	Trupti	Trupti
C 22	Nikita Sanjay Mandavgane	Nikita	Nikita	Nikita	Nikita
C 23	Sanskriti Sanjay Sawane	Sanskriti	Sanskriti	Sanskriti	Sanskriti
24	Vaishnavi Gajanan Gaddamwar	Vaishnavi	Vaishnavi	Vaishnavi	Vaishnavi
C 25	Nashra Nurullah Khan	Nashra	Nashra	Nashra	Nashra
C 26	Shifa Kausar Ilyas Khan	Shifa	Shifa	Shifa	Shifa
C 27	Shifa Behlim	Shifa	Shifa	Shifa	Shifa
C 28	Kirti Chandrashekar Shelokar	Kirti	Kirti	Kirti	Kirti
C 29	Roshani Ravikant Adharpure	Roshani	Roshani	Roshani	Roshani
C 30	Renuka Dipakrao Kharwade	Renuka	Renuka	Renuka	Renuka
C 31	Nikita Gopal Gorlewar	Nikita	Nikita	Nikita	Nikita
C 32	Nisha Lankeshwar Chavan	Nisha	Nisha	Nisha	Nisha
33	Achal Umeshrao Katore	Achal	Achal	Achal	Achal
34	Sakshi Mahadev Javaskar	Sakshi	Sakshi	Sakshi	Sakshi
35	Mayuri Anil Ade	Mayuri	Mayuri	Mayuri	Mayuri
C 36	Prachi Kartik Rathod	Prachi	Prachi	Prachi	Prachi
37	Ekata Santosh Chavhan	Ekata	Ekata	Ekata	Ekata
38	Pratiksha Baban Thete	Pratiksha	Pratiksha	Pratiksha	Pratiksha
C 39	Pratiksha Ashok Umate	Pratiksha	Pratiksha	Pratiksha	Pratiksha
C 40	Ashwini Sheshrao Bagmare	Ashwini	Ashwini	Ashwini	Ashwini

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

2. Research Project Works by Sociology Departments

Dept. Sociology of the College conducted projects on social issues such as Tribal Studies, Bricks Workers, Rural Women, Jodari Workers, etc. in Yavatmal District. These 6 projects have been done by the Post Graduate students, collaborative, of the department under the guidance of DR. Sudha Khadke, Head, and Department of Sociology. The projects shades lights on many untouched aspects of tribal population in the district which spur the curiosity about the culture, tradition and rituals along with the socio-economic, political, demographic and anthropological aspect of the schedule tribes like KOLAM, GOND, KORKU Bricks Workers, Rural Women, Jodari Workers etc.

Following is the list of the students who completed the project.

Sr. No.	Name
1.	Supriya Khartade
2.	Mayuri Banore
3.	Samiksha Giri
4.	Dhanshree Bobade
5.	Mahima Lokhande
6.	Kanchan Choukone
7.	Khushbu Misale
8.	Kalyani Taaksande
9.	Shubhangi Patle
10.	Mansi waghela
11.	Himanshri Ekonkar
12.	Nishita SHende
13.	Swati Wadkalliwar
14.	Deepali Pawar
15.	Nisha Darshanwar
16.	Bhavana Madavi
17.	Chaitali Wagare
18.	Vaishali Bhimte
19.	Vaishanvi Hande
20.	Deeksha Wankar
21.	Chaitali Agrawal
22.	Rohini Kowe

Projects Scanned Copies

“यवतमाळ पंचायत समिती अंतर्गत अनुसूचित जातीच्या
महिला ग्रामपंचायत सदस्यांना कार्य करतांना
येणा-या समस्येचे अध्ययन”

सत्र २०२३-२४

लघुशोध प्रकल्प

लोकनायक बापुजी अणे महिला महाविद्यालय, यवतमाळ

संशोधन तमु

कु. सुप्रिया भारत खरतडे   कु. धनश्री कैलास बोबडे
कु. मयुरी अनिल बानोरे   कु. महिमा नामदेव लोखंडे
कु. समिक्षा प्रल्हाद गिरी

मार्गदर्शिका

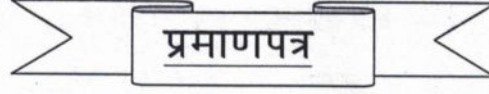
प्रा.डॉ. सुधा खडके

समाजशास्त्र विभाग प्रमुख

लोकनायक बापुजी अणे महिला महाविद्यालय, यवतमाळ

Principal
Loknayaak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

लोकनायक बापुजी अणे महिला महाविद्यालय
यवतमाळ

प्रमाणित करण्यात येते की, संशोधक चमू लोकनायक बापुजी अणे महिला महाविद्यालय एम.ए.—भाग २ च्या विद्यार्थिनी असून यांनी “यवतमाळ पंचायत समिती अंतर्गत अनुसूचित जातीच्या महिला ग्रामपंचायत सदस्यांना कार्य करतांना येणाऱ्या समस्येचे अध्ययन.” या विषयावरील संशोधन प्रकल्प अहवाल माझ्या मार्गदर्शनाखाली पूर्ण केला.

हा संशोधन प्रकल्प अहवाल संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठ एम.ए. भाग—२ च्या अभ्यासक्रमाची अंशीक पूर्तता म्हणून सादर करण्यात येत आहे.

करिता प्रमाणपत्र देण्यात येत आहे.

मार्गदर्शक

प्रा. डॉ. सुधा खडके
लोकनायक बापुजी अणे महिला
महाविद्यालय, यवतमाळ

दि. :

स्थळ : यवतमाळ

Principal
Loknayaak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

“कोलाम जमातीच्या संस्कृतीवर इतर समाजाच्या संपर्कामुळे झालेला परिणाम”

(विशेष संदर्भ - राळेगांव तालुक्यातील दहेगांव पोड, देवधरी पोड,
डिंगडोह (मंगी), खेमकुंड, (भूरबा पोड) कोलाम पोड)

एम.ए. (समाजशास्त्र) च्या अभ्यासक्रमाच्या आवश्यक पूर्ततेसाठी

संशोधन प्रकल्प अहवाल

◆ संशोधक ◆

दिपाली चंद्रशेखर पवार

भावना नागेश्वर मडावी

निशा रमेश दर्शनवार

चैताली मनोहर वगारे

लोकनायक बापूजी अणे महिला महाविद्यालय, यवतमाळ

◆ मार्गदर्शक ◆

डॉ. प्रा.सुधा मुरलीधर खडके (कडू)

लोकनायक बापूजी अणे महिला महाविद्यालय, यवतमाळ

लोकनायक बापूजी अणे
महिला महाविद्यालय, यवतमाळ

सत्र २०२३-२०२४

एज्युकेशन सोसायटी यवतमाळ द्वारा संचालित
लोकनायक बापूजी अणे महिला महाविद्यालय, यवतमाळ

प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यात येते की, एम.ए.(समाजशास्त्र)च्या विद्यार्थिनी भावना नागेश्वर मडावी, निशा रमेश दर्शनवार, चैताली मनोहर वगारे, दिपाली चंद्रशेखर पवार ह्यांनी "कोलाम जमातीच्या संस्कृतीवर इतर समाजाच्या संपर्कामुळे झालेला परिणाम" (विशेष संदर्भ - राळेगांव तालुक्यातील दहेगांव पोड, देवधरी पोड, डिंगडोह (मंगी), खेमकुंड (भूरबा पोड) कोलाम पोड) या विषयावर संशोधन प्रकल्प अहवाल माझ्या मार्गदर्शनाखाली तयार केलेला आहे.

करिता प्रमाणपत्र देण्यात येत आहे.

मार्गदर्शक

डॉ. प्रा. सुधा खडके (कडू)
लोकनायक बापूजी अणे
महिला महाविद्यालय, यवतमाळ

गट संशोधन प्रकल्प अहवाल

“जोडारी काम करणाऱ्या कामगारांना उद्भवणाऱ्या
आरोग्य विषयक समस्येचे समाजशास्त्रीय अध्ययन”

(विषेश संदर्भ – यवतमाळ शहरातील जोडारी कामगार)

संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापिठाच्या समाजशास्त्र पारंगत भाग-२ सेमिस्टर-३ च्या
अभ्यासक्रमाच्या पुर्ततेकरीता गट संशोधन प्रकल्प अहवाल सादर करण्यात येत आहे.

संशोधनकर्ते

कु. रोहिणी अनंता कोवे

कु. वैशाली हिरामण भिमटे

कु. दिक्षा चंदनराव वनकर

कु. वैष्णवी दत्ता हांडे

कु.चैताली संतोष अग्रवाल

मार्गदर्शक

प्रा. डॉ. सुधा खडके

समाजशास्त्र विभाग प्रमुख

लोकनायक बापुजी अणे महिला महाविद्यालय,

यवतमाळ

शैक्षणिक सत्र - २०२३-२०२४

लोकनायक बापुजी अणे महिला महाविद्यालय, यवतमाळ

प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यात येते की, समाजशास्त्र पारंगत भाग - २ सेमिस्टर ३ च्या विद्यार्थिनी कु. रोहिणी अनंता कोवे, कु. वैशाली हिरामण भिमटे, कु. दिक्षा चंदनराव वनकर, कु. वैष्णवी दत्ता हांडे, कु. चैताली संतोष अग्रवाल यांनी "जोडारी काम करणाऱ्या कामगारांना उद्धवनाऱ्या आरोग्यविषयक समस्येचे समाजशास्त्रीय अध्ययन "(विशेष संदर्भ-यवतमाळ शहरातील जोडारी कामगार) या विषयावर गट संशोधन प्रकल्प अहवाल माझ्या मार्गदर्शनाखाली तयार केलेला आहे

हा प्रकल्प अमरावती विद्यापिठास सादर करण्यायोग्य आहे. करीता प्रमाणपत्र देत आहे.

दिनांक :- ३/११/२०२३

स्थळ - यवतमाळ

मार्गदर्शक

प्रा.डॉ. सुधा खडके
समाजशास्त्र विभाग प्रमुख
लोकनायक बापुजी अणे
महिला महाविद्यालय, यवतमाळ

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Run By Education Society, Yavatmal

LOKNAYAK BAPUJI ANEY MAHILA MAHAVIDYALAYA, YAVATMAL

(Affiliated to the Sant Gadgebaba Amravati University)

NAAC RE-ACCREDITATION B (CGPA 2.35)

समाजशास्त्र विभाग

प्रकल्प अहवाल

विषय :- आदिवासी समाजाचे सामाजिक
सांस्कृतिक व आर्थिक जीवन - एक अध्ययन

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

“कोलाम जमातीच्या संस्कृतीवर इतर समाजाच्या संपर्कामुळे झालेला परिणाम”

(विशेष संदर्भ - राळेगांव तालुक्यातील दहेगांव पोड, देवधरी पोड,
डिंगडोह (मंगी), खेमकुंड, (भूरबा पोड) कोलाम पोड)

एम.ए. (समाजशास्त्र) च्या अभ्यासक्रमाच्या आवश्यक पुर्ततेसाठी

संशोधन प्रकल्प अहवाल

◆ संशोधक ◆

दिपाली चंद्रशेखर पवार   भावना नागेश्वर मडावी
निशा रमेश दर्शनवार   चैताली मनोहर वगारे

लोकनायक बापूजी अणे महिला महाविद्यालय, यवतमाळ

◆ मार्गदर्शक ◆

डॉ. प्रा.सुधा मुरलीधर खडके (कडू)

लोकनायक बापूजी अणे महिला महाविद्यालय, यवतमाळ

लोकनायक बापूजी अणे
महिला महाविद्यालय, यवतमाळ

सत्र २०२३-२०२४

Principal
LoknayaK Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

एज्युकेशन सोसायटी यवतमाळ द्वारा संचालित
लोकनायक बापूजी अणे महिला महाविद्यालय, यवतमाळ

प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यात येते की, एम.ए.(समाजशास्त्र)च्या विद्यार्थिनी भावना नागेश्वर मडावी, निशा रमेश दर्शनवार, चैताली मनोहर वगारे, दिपाली चंद्रशेखर पवार ह्यांनी "कोलाम जमातीच्या संस्कृतीवर इतर समाजाच्या संपर्कामुळे झालेला परिणाम" (विशेष संदर्भ - राळेगांव तालुक्यातील दहेगांव पोड, देवधरी पोड, डिंगडोह (मंगी), खेमकुंड (भूरबा पोड) कोलाम पोड) या विषयावर संशोधन प्रकल्प अहवाल माझ्या मार्गदर्शनाखाली तयार केलेला आहे.

करिता प्रमाणपत्र देण्यात येत आहे.

मार्गदर्शक

डॉ. प्रा. सुधा खडके (कडू)
लोकनायक बापूजी अणे
महिला महाविद्यालय, यवतमाळ

Principal
Loknayaak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

लोकनायक बापुजा अण माहला महाविद्यालय,
यवतमाळ

संशोधन प्रकल्प अहवाल

“विटभट्टीमध्ये कार्यरत स्थलांतरित कामगारांच्या समस्यांचे
समाजशास्त्रीय अध्ययन”

(विशेष संदर्भ पंचगव्हाण ता. बाभुळगांव, जि.यवतमाळ)

संत गाडगेबाबा, अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

समाजशास्त्र पारंगत भाग - २

सेम - ३

अभ्यासक्रमाच्या आंशिक पूर्ततेकरिता संशोधन
प्रकल्प अहवाल सादर करण्यात येत आहे.

संशोधनकर्ते,

समाजशास्त्र पारंगत, भाग २ (सेम-३)

- १) कु. कांचन रा. चौकोने
- २) कु. खुशबू अ. मिसळे
- ३) कु. कल्याणी गौ. ताकसांडे
- ४) कु. शुभांगी प्र. पटले

मार्गदर्शक

लोकनायक बापुजा अणे
महिला महाविद्यालय,
(समाजशास्त्र विभाग प्रमुख)
प्रा.डॉ. सुधा खडके

सत्र २०२३-२४

12/21/23, 6:45 PM ePaper | Tarun Bharat | Shri Narakesari Prakashan Limited

तरुण भारत
Paschim Vidarbha | 2023-12-20 | Page-9
epaper.tarunbharat.net

उज्जमात सहभागी विद्यार्थिनी

एम. ए. समाजशास्त्र विद्यार्थिनींचे विविध समस्यांवर प्रकल्प

♦ **यवतमाळ, १९ डिसेंबर**
लोकनायक बापुजी अणे महिला महाविद्यालय समाजशास्त्राच्या विद्यार्थ्यांनी ज्वलंत समस्यांवर विविध प्रकल्प सादर केले. नव्या राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणात 'एम.ए.'ला संशोधन प्रकल्प अनिवार्य केला आहे. त्या अनुषंगाने समाजशास्त्र विषयाच्या विद्यार्थिनींना विविध समस्यांवर आधारित प्रकल्पाचे विविध विषय देण्यात आले. विद्यार्थिनींनी सर्वेक्षण तयार करून संशोधन प्रकल्प तयार केला. प्रकल्पाचे सादरीकरण करून

समस्यांची उकत करण्याचा प्रयत्न विद्यार्थिनींनी केला. वीटप्रद्वीत कार्यालय कामगारांच्या समस्यांचे समाजशास्त्रीय अध्ययन. कोलाम जमातीच्या संस्कृतीवर शहरी समाजाच्या संपर्कामुळे झालेला परिणाम, महादितरण कामगारांच्या समस्यांचे अध्ययन अशा विविध विषयांवर विद्यार्थिनींनी सर्वेक्षण करून लघु प्रबंध सादर केला. यावेळी प्राचार्य डॉ. दुर्गा कुटे उपस्थित होते. या संशोधन प्रकल्पाच्या माध्यमातून आपण

त्यांच्या समस्या जाणून घेतल्या व त्या शासनापर्यंत पोहोचविण्याचा नक्की प्रयत्न करू, असे समाजशास्त्र विभागप्रमुख डॉ. सुधा खडके यांनी सांगितले. प्रकल्पाच्या माध्यमातून आपण सामाजिक जनजागृती करू शकतो. आपल्या समाजातील बांधवांच्या समस्या प्रत्यक्ष रूपात जाणून घेऊ शकतो, असेही डॉ. सुधा खडके यांनी सांगितले. कार्यक्रमात प्रा. तुप्ती महल्ले व समाजशास्त्र विभागाच्या विद्यार्थिनी उपस्थित होत्या. ♦(तथा वृत्तसेवा)

Distribution of certificates and felicitation of Students after the completion of Research Project by Dept. of Sociology

(Signature)
Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Guest talk on the significance of Research Projects conducted by the Dept. Of Sociology.

Resource Person: Dr. Anjali Gawarle, Social Worker.

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

3. District level General Knowledge Competition

(29th August 2022)

On the occasion of Loknayak Bapuji Aney Jayanti and Sports Day, the Department of Sociology and the Department of Physical Education at Loknayak Bapuji Aney Women's College organized a district-level general knowledge competition. Recognizing the importance of competitive examinations in today's era, this event aimed to enhance the knowledge of students and prepare them for the challenges ahead.

Guided by Durgesh Kunte, Director of Physical Education and Prof. Dr. Sudha Khadke, Head of the Department of Sociology,, the competition was organized by Virat Ghude. The event saw enthusiastic participation from students, who were awarded certificates for their efforts.

Speaking at the event, Principal Dr. Durgesh Kunte emphasized the significance of competitive exams in the current age and highlighted the value of such general knowledge competitions in preparing students to excel. He commended the winners for their achievements and encouraged all participants to continue striving for excellence.

List of Participated Students:

Sr. No.	Name of the Participant
1	Snehal Sanjay Khekade
2	Minakshi vinod shendre
3	Suchita sudhakar raut
4	Vaishali Hiranman Bhimte

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

5	Sejal gajanan kshirsagar
6	Prachi vinad ninawe
7	Vishakha Ramchandra Meshram
8	Punam Dnyaneshwar kadukar
9	Sneha Sanghpal Meshram
10	Ashish Shankar jadhao
11	Jyotsna Ganpat Argade
12	Shivani balu wankhade
13	Sakshi shankar gedam
14	Muskan
15	Jayshri Sanjay Mahajan
16	Pradnya purushottam patil
17	Neha Umesh wankhede
18	Diksha Devendra Patil
19	Uma bandu meshram
20	Tanaya Vijayrao Ghotkar
21	Mansi bandu sule
22	Komal Neware
23	sakshi arun Kalsarpe
24	Jayshree Anil Wanjari
25	रागिणी राजकुमार भीतकर
26	Vaishnavi laxmikant velukar
27	nisha Lankeshwer chavhan
28	Kajal Namdev Dhongade
29	Pratiksha lede
30	Mayari Diwakar Chaudari
31	Gayatri sandip Karale
32	Achal raghunath rathod
33	Payal Gajanan Neware
34	Vaishnavi mahadev chaudhari
35	Sakshi shriram dhangare
36	Samrudhi Vyawahare
37	Pallavi Pundlik Shivarkar
38	Komal Diwakar shende
39	Tejasvini Prakash Sahare
40	Aayushi Ashok Karlekar
41	Chhaya mukinda lohkare

42	Dr. Sudha M.Khadke
43	Shital vasudeo Rathod
44	Ku.Pranjali Ravindra Karale
45	Kiran Bandu pendor
46	Priti Sanjay panchbhai
47	Pratiksha Ashok Umate
48	Vaishnavi satish Bhongade
49	Shweta Sanjay Bansod
50	Roshani Ravikant Adhapure
51	Harshada ravi thakare
52	pranali pradip wankhade
53	Nikita bhimrao mandhare
54	Kalyani Ajay Sakrawat
55	Shital Bansod
56	Pooja sanjay nagpure
57	Tanaya Vijayrao Ghotkar
58	Sakshi Rambhau Pachare
59	Rushali dhananjay ingole
60	Vaishnavi raju fupare
61	Priti Sahdev yerke
62	Ketal Anil Dolas
63	Mayuri Ravindra ghordade
64	Dhanashree kailasrao bobade
65	Bhavna kaloshiya
66	Komal Vijay madavi
67	Vaishnavi santosh sukhasohale
68	Anjali Raju Wanjare
69	Khushi Rajesh kanthale
70	Samiksha sanghapal patil
71	Vaishnavi Amar Badwaik
72	Trupti patil
73	Divya Thakare
74	Apeksha Kisan Talande
75	Ku. Nikita Gopal Gorlewar
76	Vishakha shendre
77	Suchita sandip thakare
78	Nandini krushnaji atkare

79	Vaishnavi nirajanrao bonodkar
80	Gauri Sandip Jambhore
81	Sneha Ashok Thakare
82	Bharti sambhu meshram
83	Aarti ambadas harankhede
84	Sakshi manoj Raut
85	Nikita shriram gore
86	Kalyani vinod tale
87	Pranjali vilas kanake
88	Puja arvind Kothekar
89	Pallavi ramesh Shelokar
90	Priya sunil ade
91	Ankita Dipak Waghdhare
92	Prerana Maroti Mandhare
93	Yadnyesh Purushottam Bande
94	Pratiksha Rameshwar Manekar
95	Nikita Sharad Bhusate
96	Divya Dinesh jadhao
97	Vaijayanti babarao pawar
98	Parnjali ravindar wasekar
99	Ghjj
100	Priyanka Sudesh jadhao
101	Divya Gajanan kadam
102	Niyati Santosh Rathod
103	Samiksha praful Badgule
104	Rekha Shankar kortkar
105	Sakshi pramod gedekar
106	Kiran Suresh Pawar
107	Pranita Vinayak Ganvir
108	Pranjali Subhashrao Thakare
109	Divyani murlidhar dhoke
110	Mayuri Gajanan Bhoyar
111	Dipali vijay mohod
112	Avanti ajitsingh pawar
113	Mayuri Anil Ade
114	Madhavi Bhimrao Wawre
115	Snehal Ramesh Hemane

116	UTKARSHA SANJAY WANARE
117	Trupti santosh bijawe
118	Gayatri Dinesh Umate
119	Jayshree Tulshiram werkade
120	Nandini kishor Gawande
121	Pranjali ravindra wasekar
122	Sakshi suresh wankhede
123	Harsha vasanta kodape
124	Shivani Sunil dange
125	Mayuri vijay pawar
126	Laxmi lachand sharma
127	Kshamata bandu kamble
128	Achal Bharat Dongre
129	Harshada Shriram Barlawar
130	Vaishnavi digambar zalke
131	Ankita jitendra patil
132	Rupal ramu sthul
133	Manisha ram yagadwar
134	Sonal Anil Wankhade
135	Prajwal rajesh raut
136	Prachi sandip raut
137	Ajay tulshiram talmale
138	Bharti Devanand Marape
139	Deepa Premkumar Taide
140	Sujhita vaghu Atram
141	Tanushree Vivek kamkare
142	Pallavi anil chaudhari
143	Aniket Jagdish Sontakke
144	Ranjna mahadev kamble
145	Roshani Ramesh Ghaywan
146	Arti kishor Yesansure
147	kshamata bandu kamble
148	Gayatri Anil pawar
149	Punam Vinod Raut
150	Sakshi sanjay pillare
151	प्रितेश संजय कराळे
152	Shraddha ganesh rathod

153	Pranjali Sudhakar Jadhao
154	Prachi Ramesh Meshram
155	Shreya Shankar Ingole
156	Sakshi Santosh take
157	Dipali Pramod Goge
158	Punam Gajanan Londhe
159	Nrutika ravindra hirve
160	Ku. Shravani Chandrashekhar Wasake
161	Tejswini Hanumant Ingole
162	Khushi sunil kamble
163	SAMYAK CHINCHOLE
164	Nisha Ghosale
165	Vedika ramchandra meshram
166	Puja vitthal agaldhare
167	Ashwini Sanjay Gedam.
168	Bharti nandkishor kite
169	Akansha Manohar mendhe
170	Priya Madhukar Chaware
171	ASHISH NAMDEO MUNDAVAIK
172	Akshay vasudev dhanvij
173	Aarti krushnakumar more
174	Shivneri ravindra hirve
175	Manisha Parkash sulbhewar
176	Diksha Shuddhodhan Ramteke
177	Sakshi Ramdas Bhujbal
178	Anjali Rameshwar Chavhan
179	Samruddhi Hemraj Chavhan
180	Samruddhi prashant chaudhari
181	Kalyani Narayan Khadase
182	Shruti sanjay rathod
183	Ritika Digambar Marathe
184	Pooja mukteshwar Kundkar
185	Nikita santosh kolhe
186	savita sahnkar gavrane
187	Gunjan gajanan karnake
188	Prachi Kartik Rathod

189	हर्षा संतोष अगलदरे
190	Natasha Pradeep Rajak
191	Monika Kishor Shelke
192	Dr. Sudha M. Khadke
193	Nandini shravan sonkar
194	Radhika Kshirsagar
195	Priyanka Dilip Jadhav
196	Pratiksha Baban Thete
197	Pooja Suresh Sherkar
198	AMRUTA SANJAY WAGHMARE
199	Achal Ganesh rathod
200	Divya bandu kelatkar
201	Sakshi moreshwar kaikade
202	Pallavi pudke
203	Durga Digambar Rathod
204	Shivani ganesh Chindale
205	Khushi Ajay yadav
206	Riya Ashok Yadav
207	Divya viond nemade
208	Jayshree ramdas ramekar
209	Gunjan gajanan karnake
210	Shivani Dilip Gulhane
211	Chanchal Ravikant Adhature
212	Varsha vitthal rathod
213	Kalpana Prakash Rathod
214	Shrutika Tulshiram Gayaki
215	Gayatri Naresh doifode
216	Payal Gajanan Neware
217	Vaishnavi Purushottam Neware
218	Samiksha Shridhar Hage
219	Pallavi Santosh Kale
220	Pratiksha balabhau khobragade
221	Mohini Santosh Kale
222	Ruchika Dilip Punvatkar
223	Rani PUNDLIK punse
224	Kalyani Narendra parsekar
225	Diksha Ravindra daware

226	santoshi anil dolas
227	Ritesh Pundalik Kumare
228	Pranali waman kodape
229	Saraswati madhukar dhurve
230	Pallavi baliram hulke
231	Radhika kapilas jethaji
232	Kaushiki satish sonulkar
233	Divya eknath mandale
234	Sakshi Narsulwar
235	Achal Ankush Umate
236	Hemlata kailash sharma
237	Divyani dattatray rawate
238	Hrutika Mohan Nikam
239	Mohini Dhanraj Dhaiskar
240	Pranjali sachin pawar
241	Purva Ravi Dhande
242	Reshma chotu raut
243	Shital birju prajapati
244	Suhani kove
245	Antara Deshpande
246	Sakshi Jadhav
247	Samruddhi Sushil Lohare
248	Vedika Ajay mandavkr
249	Shivani A gadade
250	Ku. Ankita Madhukar Rathod
251	Sajiya iqbal sheikh
252	Aditi Janardhan Burrewar
253	Mayuri Santhosh Nimbolkar
254	Komal Raju Lohkare
255	Gauri Sanjay Raut
256	Arati Prabhu Rathod
257	Dnyaneshavri chandarshekhre thakre
258	Ku vidya rajendra valke
259	Komal harish rathod
260	Pooja Tadase
261	Asmita Eknath Markawar
262	Pooja arun Lengure

263	Rohini rajesh rathod
264	sachi senapati labhane
265	Komal vinodrao wade
266	Poonam Fagulal Panche
267	Vaishnavi Ukandarao Chavhan
268	Taniksha dinesh dethe
269	Swati Ramprasad Bahe
270	Trupti sudhakar urkude
271	Sanjana Santosh Lingarwar
272	Neha shirgare
273	pranali gajanan chaudhari
274	Shital Ramkrishna Khandare
275	Samiksha Ravi Nihate
276	Dhanshri Pandurang Jambhule
277	Monika ashok iradande
278	Gauri Purke
279	poonam shankar mantute
280	Shivani mesekar
281	Khushi kishor sharma
282	Diksha Dinesh Chachrkar
283	Ku Bharti Ramesh katore
284	Sneha Arun kapsikar
285	Gayatri Sheshrao Jambhore
286	Rashi Sachin Borkar
287	Farhin parveen sayed yusuf
288	Sayani Ashok Dhurve
289	Achal Dipak Kuril
290	Pranita Ramrao chavhan
291	Punam Sanjay kar
292	Pallavi vijay chavhan
293	Priyadarshani Sudarshan Bhandarwar
294	Kajal sanjay pawar
295	Esha Gulab Malik
296	Neha Ganesh Thakre .
297	Akanksha satish katait
298	Tejaswi Vinayak Fulluke

299	Arati Dilip Jadhav
300	Khushi anil harne
301	Gauri madhukar bahe
302	Lina Raju pardhan
303	Anjali sanjay chavhan
304	Priyanka janardhan dadanje
305	Gayatri madhav padole
306	Pallavi arjun meshram
307	Arpita Anand Jawade
308	Rani surjuse
309	Pratiksha Rajendra Bansod
310	Janvi dhonaraj rathod
311	Swati Bandu Dhole
312	Komal banduji sapkal
7313	Vaishnavi kishor meshram
314	Vedanti gulwade
315	Rucha shivalal Rathod
316	Gauri sudhakar gayakwad
317	Anjali Dhanraj Rathod
318	Ashvini Sheshrao bagmare
319	Madhuri kawadu Rathod
320	Aswini Manoj humne
321	Payal Parmod jomade
322	Pallavi Laxmanrao Thakare
323	Naina vinod Bawane
324	Tanisha hanif shaikh
325	Kalpana Harichandra Sangle
326	Umal rode
327	Komal pundlik rathod
328	Harshada Dilip Sidam
329	Ku.Janhavi Devanand Thorve
330	Shraddha Arun Lande
331	Rani devidas ghode
332	Disha Arun Dehankar

Report Submitted

Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalay, Yavatmal

ONLINE QUIZ
COMPETITION ON THE
OCCASION OF “THE
BIRTH ANNIVERSARY
OF L. B. ANEY AND
MAJOR DHYANCHAND”

ORGANIZED BY:

DEPARTMENT OF SOCIOLOGY, DEPARTMENT OF
PHYSICAL EDUCATION AND COMPETITIVE EXAM
CELL

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Participation :

बापूजी अणे जयंतीनिमित्त आभासी सामान्य ज्ञान स्पर्धा संपन्न

स्वतंत्र दि. १ (का.प्र.) लोकनायक बापूजी अणे महिला महाविद्यालयात लोकनायक बापूजी अणे जयंती व मजरा ध्यानचंद जयंतीनिमित्त राष्ट्रीय क्रोडा दिनाचे औचित्य साधून आभासी सामान्य ज्ञान स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले. ही स्पर्धा विद्यार्थ्यांना लोकनायक बापूजी अणे यांच्या जीवन कार्याचे जयलोकन व्हावे व त्यांच्या पुस्तकांचे वाचन करावे, त्यांना प्रोत्साहन देण्यासाठी विद्यार्थ्यांना प्रसंगी या स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले.

समाजशास्त्र विभाग प्रमुख डॉ. सुधा खडके, शारीरिक शिक्षण प्रा. सतोष गोंरे यांनी प्राचार्य डॉ. दुर्गेश कुटे यांच्या मार्गदर्शनाखाली या सामान्य ज्ञान स्पर्धेचे आयोजन केले होते. प्राचार्यांनी स्पर्धेची लिंक भ्रमणध्वनीवर प्रसारित करून स्पर्धेचे उद्घाटन केले. या स्पर्धेमध्ये ४१० विद्यार्थ्यांनी उत्साहाने व उत्स्फूर्ततेने सहभाग घेतला. या स्पर्धेच्या माध्यमातून लोकनायक बापूजी अणे यांचे जीवन कार्याची माहिती विद्यार्थ्यांना देण्यात आली, तसेच

खेळासंबंधीचे ज्ञान अद्यावत करून देण्यात आले. जेणे करून विद्यार्थ्यांना सामान्य ज्ञान स्पर्धेसाठी ही प्रभावली शिक्षितपणे उपयोगी पडेल. स्वातंत्र्य सेनानी लोकनायक बापूजी अणे यांची जयंती व राष्ट्रीय क्रोडा दिन २९ ऑगस्ट रोजी महाविद्यालयात उत्साहाने साजरा करण्यात आला. त्यानिमित्ताने या सामान्य ज्ञान स्पर्धेमध्ये यशस्वी विद्यार्थ्यांचे स्वागत करण्यात आले. ही स्पर्धा घेण्यासाठी महाविद्यालयातील सर्व प्राध्यापकांचे तसेच शिक्षकता कर्मचाऱ्यांचे सहकार्य लाभले.

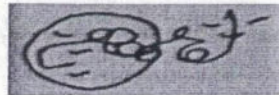

The Respected Principal, Dr. Durgesh Kunte posted the weblink of the exam by his auspicious hands. 410 students of Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalay, Yavatmal have participated in the event. **HOD, sociology, Dr. Sudha Khadke, Director of Physical Education, Mr. Virat Ghude and HOD, Competitive exam Cell, Asst. Prof Santosh Gore** were the coordinator and mentor of the students throughout the event. All the students were awarded eCertificates.

Result and Achievements

The students were motivated to read more about the lives of L. B. Aney and Major Dhyanchand. They were also encouraged to be techno-friendly as more than 70 % girls are from the rural side and are reluctant to use technology. The interest regarding sports was widely spread among the girl students as they are less interested in sports.

Prepared and Submitted by-

Santosh B. Gore
Assistant Professor

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Introduction

**अणे महिला महाविद्यालयात
सामान्य ज्ञान स्पर्धा**

● **पवतमास ३ सप्टेंबर**
लोकनायक बापुजी अणे महिला महाविद्यालयात लोकनायक अणे जयती व मंजर ध्यानचंद जयतीनिमित्त राष्ट्रीय कीडा दिनाचे औचित्य साधून आभाती सामान्य ज्ञान स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले.

विद्यार्थ्यांना लोकनायक अणे यांच्या जीवनाबाबतचे अवलोकन व्हावे व त्यांच्या पुस्तकांचे वाचन करावे, त्यांचा जीवनपट कळावा तसेच खेळासंबंधी सर्वांगीण माहिती विद्यार्थ्यांना असावी या उद्देशाने समाजशास्त्र विभागामुळे डॉ. सुधा वडके शारीरिक शिक्षण विभागामुळे प्रा. विरट घुडे व स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन कक्षामुळे प्रा. सतीश गोरे यांनी प्राचार्य डॉ. दुर्गेस कुटे यांच्या मार्गदर्शनात या सामान्य ज्ञान स्पर्धेचे आयोजन केले होते. प्राचार्यांनी स्पर्धेची लिंक भ्रमणध्वनीवर प्रसारित करून स्पर्धेचे उद्घाटन केले.

या स्पर्धेत ११० विद्यार्थ्यांनी भाग घेतला. स्पर्धेच्या माध्यमातून तो बापुजी अणे यांच्या जीवन व कार्याची माहिती विद्यार्थ्यांना देण्यात आली. खेळासंबंधीचे ज्ञान अद्ययावत करून देण्यात आले. जेणेकरून विद्यार्थ्यांना सामान्य ज्ञान स्पर्धेसाठी ही प्रसन्नवर्ती निश्चितपणे उपयोगी पडेल.

स्वातंत्र्यसेनानी लोकनायक बापुजी अणे यांची जयती व राष्ट्रीय कीडा दिन २१ ऑगस्ट रोजी महाविद्यालयात उत्साहाने साजरा करण्यात आला. यानिमित्ताने सामान्य ज्ञान स्पर्धेत यशस्वी विद्यार्थ्यांचे स्वगत करण्यात आले. ही स्पर्धा घेण्यासाठी महाविद्यालयातील सर्व प्राध्यापक व कर्मचाऱ्यांचे सहकार्य लाभले. (तमा वृत्तसेवा)

NEWS PAPER REPORT

L.B. Aney Mahila Mahavidyalaya is one of the only Women's College in Yavatmal District, established in the year 1971 is known for academic excellence, quality research and strong industry interface. With more than 1800 Girl Students L.B.Aney Mahila Mahavidlya offers a learning environment unparalleled in terms of academic ambience backed with state-of-the-art educational infrastructure. L.B.Aney Mahila Mahavidyalaya is equipped with modern infrastructure, well equipped Library, Computer Lab, Home-Economics Lab, Psychology Lab and Music Lab and excellent faculty.

DEPARTMENT OF SOCIOLOGY, DEPARTMENT OF PHYSICAL EDUCATION AND COMPETITIVE EXAM CELL organized the event ONLINE QUIZ COMPETITION ON THE OCCASION OF "THE BIRTH ANNIVERSARY OF L. B. ANEY AND MAJOR DHYANCHAND" on August 29, 2022. The mode was online.

Objectives :

- 1) To promote learning habits among the students
- 2) To make the students aware regarding the noble work done by L. B. Aney

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

4. Aptitude Test for Students

16 April 2024

Loknayak Bapuji Ane Women's University will hold an examination on 16th April 2024. In preparation, a joint academic session was organized by the Department of Commerce and the Department of English, aimed at providing students with insights into the banking sector.

The session was presided over by the honorary principal of the university, who was succeeded by Mr. Kanute Sir. The chief guest was Mr. Amar Chepe, director of Radiant Academy, accompanied by Neha Ku Ku Lawar from Radiant Academy on stage. The session was conducted by Prof. Santosh Gore, with Prof. V.V. Chavan delivering the vote of thanks.

During the session, Mr. Amar Chepe addressed relevant demands and queries related to the banking sector from the students. The event was held at the Kural Mardan of Prachayadur Kunte. Professors Santosh Gore, Mish Miji, Sam Maim, Kumethe Sir, Tolini Sir, Chavan Sir, Prinat Tai, and Artai Mahadole all worked diligently to make the event a success.

Report Submitted

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

UNDER THE AEGIS OF
"COMPETITIVE EXAM
GUIDANCE CELL"

ORGANIZED BY:

Department of English

Department of Commerce

Competitive Exam & Guidance Cell

of L. B. Aney Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal - 445001

Venue : L. B. ANEY CAMPUS, (The Seminar Hall)

Date : April 16, 2024

SESSION - 2023 - 2024

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

NEWS PAPER REPORT SENT AS THE PRESS NOTE:

लोकनायक बापुजी अणे महिला महाविद्यालयात स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन विभाग, वाणिज्य विभाग व इंग्रजी विभागातर्फे बँकिंग कार्यशाळेचे आयोजन

यवतमाळ - स्थानिक लोकनायक बापूजी अणे महिला महाविद्यालयात दिनांक 16/04/2024 रोजी स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन विभाग, वाणिज्य विभाग व इंग्रजी विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने बँकिंग कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते. विद्यार्थिनींना बँकिंग क्षेत्राशी निगडित मार्गदर्शन व्हावे हा या कार्यशाळेचा उद्देश होता. कार्यक्रमाचे अध्यक्षीय स्थान महाविद्यालयाचे सन्माननीय प्राचार्य डॉ. दुर्गेश कुटे सर यांनी भूषविले. तसेच प्रमुख मार्गदर्शक श्री. अमर चेपे सर (रेडियंटअकादमीचे संचालक) होते. मंचावर रेडियंट अकादमीच्या नेहा कुकुलवार उपस्थित होत्या. सूत्रसंचालन प्रा.संतोष गोरे सर यांनी केले. तर आभारप्रदर्शन प्रा.विनोद चव्हाण यांनी केले. अमर चेपे सरांनी विद्यार्थिनींना बँकिंग क्षेत्राशी संबंधित योग्य मार्गदर्शन केले. हा कार्यक्रम माननीय

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Introduction:

L.B. Aney Mahila Mahavidyalaya is one of the only Women's College in Yavatmal District, established in the year 1971 is known for academic excellence, quality research and strong industry interface. With more than 1800 Girl Students, L.B.Aney Mahila Mahavidya offers a learning environment unparalleled in terms of academic ambience backed with state-of-the-art educational infrastructure. L.B.Aney Mahila Mahavidyalaya is equipped with modern infrastructure, well equipped Library, Computer Lab, Home-Economics Lab, Psychology Lab and Music Lab and excellent faculty.

“The One Day Seminar on The Banking Aptitude Test” was organized by Competitive Exam Department, Department of English and Department of Commerce. All the students actively and lively participated in it on April 16, 2024.

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Objectives:

- 1) To empower individuals to engage with digital technologies in a purposeful, ethical, and proficient manner, thereby contributing meaningfully to the evolving global community
- 2) Select and/or use productivity tools (e.g., word processing, presentation and spreadsheet applications) effectively.
- 3) Select and/or use assistive technology tools as appropriate to learning needs.
- 4) Successfully navigate digital environments.
- 5) Consistently troubleshoot systems and applications well enough to maintain productivity.
- 6) Transfer current knowledge to learning of new technologies, usually independently.
- 7) To impart knowledge of opportunities in Banking Sector
- 8) To introduce aptitude test to the students

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Participation :

Over 160 students of Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal had actively participated in the event. The programme was conducted at The Seminar Hall. The Respected Principal, Dr. Durgesh Kunte Sir was the guiding force of the programme. Asst. Prof. Santosh Gore, HOD of Commerce Department, Asst. Prof. Mahesj Mahajan, Asst. Prof. Vinod Chavhan and Asst. Prof. Chandrakant Tolwani, were the organizers of the programme. Mr. Amol Chepe, Director, Radiant Academy, was the resource Person of the Programme. Ms. Neha Kukulwar was the coordinator of the event. Asst. Prof. Santosh Gore, Head of Competitive Exam Department, compered the programme. Asst. Prof. Vinod Chavhan proposed the vote of thanks.

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Result and Achievements:

The following results were achieved:

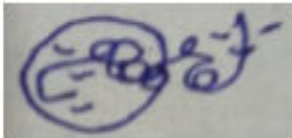
Learners were able to:

- 1) Successfully understand the opportunities in Banking Sector.
- 2) Consistently fathom application of Radiant Academy well enough to maintain productivity.
- 3) Transfer current knowledge to learning of new technologies, usually independently.

Everybody, present over there, was inspired to devote themselves for the cause of spreading the literacy of aptitude test for banking sector.

Prepared and Submitted

by-

Santosh B. Gore

Assistant Professor

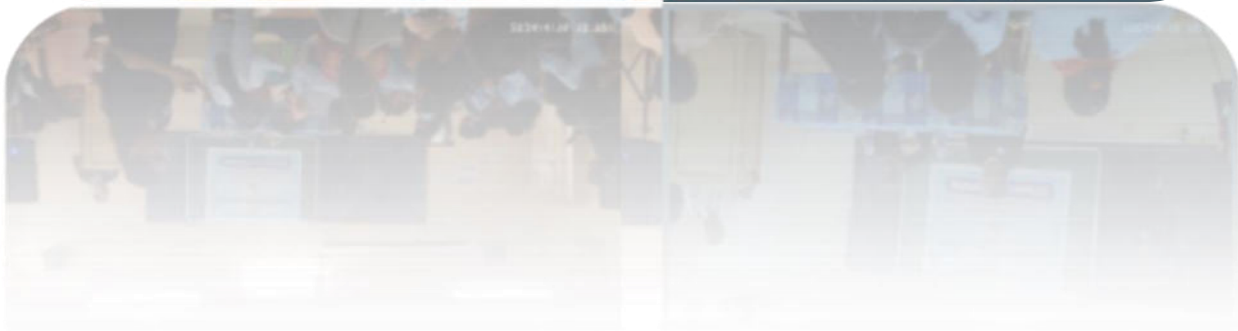
Department of

English,

Glimpses of the event

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

5

REPORT ON

**SKILL DEVELOPMENT AND EMPLOYMENT
OPPORTUNITIES**

July 27, 2023

• Introduction:

L.B. Aney Mahila Mahavidyalaya is one of the only Women's College in Yavatmal District, established in the year 1971 is known for academic excellence, quality research and strong industry interface. With more than 1800 Girl Students L.B.Aney Mahila Mahavidya offers a learning environment unparalleled in terms of academic ambience backed with state-of-the-art educational infrastructure. L.B.Aney Mahila Mahavidyalaya is equipped with modern infrastructure, well equipped Library, Computer Lab, Home-Economics Lab, Psychology Lab and Music Lab and excellent faculty.

"The skill Development and Employment Opportunities", a one-day workshop was carried out for the students by the Competitive Exam Guidance and placement Cell, Department of Commerce of L. B. Aney M. Mv., Yavatmal in collaboration with the Employment office of Yavatmal on July 31, 2023. The workshop had been divided into two sessions viz. Session 1 – Entrepreneurship and Session 2 – Skill Development and Opportunities of Employment in the Government as well as corporate Sectors.

Session 1 on Entrepreneurship was guided by the successful Entrepreneur and Contractor Mr. Ajay Mhaisalkar and Session 2 on Skill Development and Opportunities in of Employment in the Government as well as corporate Sectors was guided by Mr. Rahul Gulhane, Skill Development, Employment Guidance and Entrepreneurship Center and Mr. Yogesh Kakde..

• Objectives :

- To promote awareness about the skill development among the students
- To promote the habit of entrepreneurial thinking among the students
- To inculcate the habit of employment awakening among the students rendering them the inspiration to create strong economy of India
- To impart them the knowledge about the various Government schemes and funds available for the entrepreneurship
- To make them aware about the employment opportunities in Government as well as Corporate Sectors

• Participation :

Around 600 students of Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalay, Yavatmal had participated inthe event. The Principal, Dr. Durgesh Kunte, The Principal In-Charge, HOD, Department of

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

History, the successful Entrepreneur and Contractor Mr. Ajay Mhaisalkar, Dr. Kavita Tated, Asst. Commissioner, Vidya Shitole Madam, Mr. Rahul Gulhane MSSDS, Mr. Yogesh Kakde, Asst. Prof. Chandrakant Tolwani, Department Of Commerce and Asst. Prof. Santosh Gore, Department of English and the head of Competitive Exam Guidance and Placement Cell actively participated in the event. Asst. Commissioner, Vidya **Shitole** Madam, Asst. Prof. Santosh Gore and Asst. Prof. Chandrakant Tolwani were the coordinators of the event.

Session 1 on Entrepreneurship was guided by the successful Entrepreneur and Contractor Mr. Ajay Mhaisalkar and Session 2 on Skill Development and Opportunities in of Employment in the Government as well as corporate Sectors was guided by Mr. Rahul Gulhane, Skill Development, Employment Guidance and Entrepreneurship Center and Mr. Yogesh Kakde.

- **Result and Achievements:**

Skill India seeks to give all Indians, the opportunity to aspire and achieve a better future for themselves and their families. A combination of demographic, economic and social factors makes skill development an urgent policy priority for India.

All the students were made aware about the various govt. schemes and funds available for the entrepreneurship. The workshop created in them a sense of true entrepreneurs and instilled in them a yearning for skill development and employment opportunities. It also made them aware about the various competitive exams and jobs in the govt. sector as well as private sector.

Resource Person

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

CURRICULUM VITAE OF THE CHIEF SPEAKER

Ajay A. Mhaisalkar

Electrical Engineer

- Mobile: 9881268236
- D.O.B: 06/Feb/1971
- EMAIL: shrifal_ajay@yahoo.co.in
- Location: 10 'Durwankur'
Adarsh Nagar
Yavatmal, India
445001

Education

- Diploma in Electrical Engineering
Govt. Collage of Polytechnic, Yavatmal
- Diploma in Computer Applications
Govt. Collage of Polytechnic, Yavatmal

Occupation

- Government Electrical Contractor
(MSEDCL)
Proprietor of M/s. Shrifal Electrical Agencies, Yavatmal
- **Solar Energy.**

GLIMPSES OF THE

Program:

(Signature)
Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

6

District Level Essay Competition- 2023

Research Methodology

Under the new educational policy, Research Methodology has been adopted as a compulsory component of the subject syllabus for all the students of post-graduate classes in the Acharya Degree Research Center of Jagadi Vidyayo and various colleges. The main concept of this competition is the importance of research in higher education and the following sub-topic has been given to develop the writing skills of the students.

- Following were the topics for the Competition

- (1) Research Methodology – Basic Principles
- 2) Survey methods in research work
- 3) Sampling technique in research work
- 5) Study of social problems through survey method
- 4) Importance of primary and secondary instruments in research study
- 6) Social Survey and Human Development: Study

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

7) Social Research Methods and Historical Personality

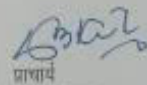

• **Competition Rules -**

- 1) The word limit of the essay should be 800 to 1000 words.
- 2) The medium of the essay should be in any of Marathi, Hindi, English.
- 3) Write on foolscap paper (A4 - Size) on one side of the page in clear handwriting leaving enough margin.
- 4) The essay should be related to the given topic

Winners have been awarded with prize money and certificates

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Notice

 <p>Conducted by Education Society, Yavatmal (Regd. No F-6)</p> <p>LOKNAYAK BAPUJI ANEY MAHILA MAHAVIDYALAYA, YAVATMAL</p> <p>(Affiliated to Sangha's Anusavai University) Nominated with B category by NAAC</p> <p>Senior College- No. 812 Junior College Index No. - 7 08 01 904 Office : (07231-796237)</p>	
<p>Mrs. Manikta Vijayrao Kadre President, Education Society, Yavatmal Mob. No. 9890900221 email: aneymanv.yv@rediffmail.com</p>	<p>Dr. Shri. Durgesh Kunte Principal, L.B. Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal Mob. No. 9503295777 website: www.aneymahila.com</p>
<p>पत्र जा. क्र. अमम/1932/२०२३ दिनांक - 18/09/2023</p>	
<p>प्रति, सा. प्राचार्य / विभाग प्रमुख,</p>	
<p>नवीन शैक्षणिक धोरणांतर्गत पदव्युत्तर वर्गातील सर्व विद्यार्थ्यांसाठी संशोधन पद्धतीशास्त्र Research Methodology हा विषय अभ्यासक्रमाचा अनिवार्य घटक म्हणून स्विकारल्या गेला आहे. पदव्युत्तर वर्गातील विद्यार्थी आणि विविध महाविद्यालयातील आचार्य पदवी संशोधन केंद्रांतर्गत नोंदणी झालेल्या संशोधक विद्यार्थी यांना संशोधन कार्याचायत सभाग करण्यासाठी आमच्या महाविद्यालयाने जिल्हास्तरीय निबंध स्पर्धा आयोजित केलेली आहे.</p> <p>या स्पर्धेची मुख्य संकल्पना उच्च शिक्षणातील संशोधनाचे महत्त्व ही असून विद्यार्थ्यांच्या लेखन कौशल्याला चालना देण्याकरिता खालील उपविषय देण्यात आले आहे.</p>	
<p>1) संशोधन पद्धती शास्त्र - मूलभूत तत्वे 2) संशोधन कार्यातील सर्वेक्षणाच्या पद्धती 3) संशोधन कार्यातील नमुना निवड तंत्र 4) संशोधन अभ्यवनातील प्रारंभिक व दुय्यम साधनांचे महत्त्व 5) सर्वेक्षण पद्धतीतून सामाजिक समस्यांचा अभ्यास 6) सामाजिक सर्वेक्षण आणि मानव शिक्षास : अभ्यवन 7) सामाजिक संशोधन पद्धती आणि ऐतिहासिक व्यक्तीमत्त्व</p>	
<p>स्पर्धेची नियमावली -</p>	
<p>1) निबंधाची शब्द मर्यादा 800 ते 1000 शब्द असावीत. 2) निबंधाचे माध्यम मराठी, हिंदी, इंग्रजी यापैकी कोणत्याही भाषेत असावा. 3) फूलस्कोप कागदावर (A4 - Size) फ्लायिंग पंका वाटूला सुवाच्य हस्ताक्षरात पुरेसा समास सोडून लिहावे. 4) निबंध दिलेल्या विषयाशी संबंधित असावा. 5) निबंध पाठविण्याची अंतिम तारीख 30 ऑक्टोबर 2023 असून निबंध महाविद्यालयात स्वतः सादर करता येईल किंवा पोस्टाने खालील पत्त्यावर पाठविता येईल.</p>	
<p>निबंध पाठविण्याचा पत्ता - प्राचार्य, लोकनायक बापुजी अणे महिला महाविद्यालय, अक्वतबाडी, दत्त चौक, यवतमाळ पाकीटोवर जिल्हास्तरीय निबंध स्पर्धा असा उल्लेख करावा उत्कृष्ट 05 निबंधाला प्रत्येकी रु. 500/- रोज पारितोषीक देण्यात येईल.</p>	
<p>आयोजन समिती</p>	
<p>डॉ. कविता तलवे (इतिहास विभाग प्रमुख) मो.नं. 9422653390 डॉ. सुधा खडके (समाजशास्त्र विभाग प्रमुख) मो.नं. 9860745978 डॉ. मोनाली सलाने (गृहअर्थशास्त्र विभाग प्रमुख) मो.नं. 9970821842 डॉ. सरिता देशमुख (गृहअर्थशास्त्र विभाग) मो.नं. 9545966888</p>	
<p>DESKTOP\DANI\LEETER2023.PMD\45</p>	
<p> प्राचार्य लो.बा.अणे महिला महाविद्यालय, यवतमाळ</p>	
<p> Principal Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal</p>	

List of Participants

and

Assessment Sheet

LOKNAYAK BAPUJI ANEY MAHILA MAHAVIDYALAYA, YAVATMAL .
Academic Session 2023-2024

DISTRICT LEVEL INTERCOLLEGIATE ESSAY COMPETITION
(Research Methodology)

Jointly organized by: - Department of History/Sociology/Home- Economics/Commerce

M-C 000

SR NO	NAME OF STUDENT	CLASS	SUBJECT KNOWLEDGE (10 MARKS)	LANGUAGE PROFICIENCY (10 MARKS)	PRESENTATION (10 MARKS)	TOTAL 30 (MARKS)	
①	Anuja A. Sayankar	Mcom -I-1	05	07	08	20	-I
②	Somyaksha A. Beldhake	-u-	02	02	02	06	
③	Kalpana P. Rathod	-u-	02	01	02	05	
④	Pratiksha A. Umate	-u-	05	07	06	18	-III
⑤	Pratiksha P. Mule	-u-	04	05	05	14	
⑥	Nashra Khan	-u-	05	05	05	15	
⑦	Pallavi Kale	-u-	06	05	04	14	
⑧	Mansi Gaikwad	-u-	02	02	02	06	
⑨	Diksha Bhogad	-u-	02	02	02	06	
⑩	Rudra Thak	-u-	05	05	04	14	
⑪	Tizrona Dakhore	-u-	05	05	04	14	
⑫	Achal L. Wadde	-u-	02	02	01	05	
⑬	Somyaksha R. Danav	-II-	02	02	01	05	
⑭	Neha P. Therasse	-II-	06	07	07	20	-I
⑮	Chanchal Istari An	-II-	04	03	03	10	
⑯	T. B. Desale	-II-	05	06	08	19	-II
⑰	Shifa R. Behlim	M.Com	01	01	00	02	
⑱	Jayatri. Pradip. Aglawe	"	01	01	00	02	
⑲	Abhilash Nikar Paratkar	"	05	05	05	15	
⑳	Sushama. Pramod. Ingole	"	05	05	06	16	
㉑	Harshada. Dilip. Chetk	"	05	05	05	15	

प्रा. रिमा मोरोड

Principal
Loknaya Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

LOKNAYAK BAPUJI ANEY MAHILA MAHAVIDYALAYA, YAVATMAL
Academic Session 2023-2024

DISTRICT LEVEL INTERCOLLEGIATE ESSAY COMPETITION
(Research Methodology)

Jointly organized by: - Department of History/Sociology/Home- Economics/Commerce

इतिहास

SR NO	NAME OF STUDENT	CLASS	SUBJECT KNOWLEDGE (10 MARKS)	LANGUAGE PROFICIENCY (10 MARKS)	PRESENTATION (10 MARKS)	TOTAL 30 (MARKS)
	1) आकाश अंबाजी गुजरकर		07	06	07	20
	2) चैतान्धि सुदेश भगत		06	05	06	17
	3) अश्विनी लक्ष्मण सुस्किरी		07	06	07	20
II	4) मनिषा फांवरव कुंदेकर		07	07	07	21+3=24
	5) योगेश मधुकर चव्हाण		06	05	06	17
	6) धर्मराज प्रकाश बाथकपट		07	07	08	22
	7) शैवा विठ्ठलपुत्र रघुभा		07	07	06	20
	8) चंद्रिका मुरोतराव धको		05	06	05	16
III	9) काजल महेन रांगड		08	08	07	23
	10) सुरभकुमार आनंद समुपि		08	08	07	23
	11) शैलजा राजगोन करळ		06	05	05	16
	12) रत्नमाताहरामन गधुव		07	07	07	21
	13) पुष्पा भाउरावणी इंगळे		08	07	08	23
	14) सुवर्णा सुस्किरी रांगडे		07	07	07	21
I	15) निरिता गोपाळ गोकुळ		08	07	07	22+3=25
	16) पद्मवती कैलास शिंदे		08	07	06	21
	17) आचम उमेशराव कातोरे		08	07	06	21
	18) मधुरा भारती नवारे		08	07	06	21
	19) विनाय अशोक वर्मावे		08	08	07	23
	20) सुस्किरी चंद्र गगदके		08	08	07	23
	21) पविता सोमपकारा बोकरे		08	07	07	22
	22) मयना संजय रमळे		08	07	06	21

प्र. डॉ. सीनेषकुमार रांगड

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

LOKNAYAK BAPUJI ANEY MAHILA MAHAVIDYALAYA, YAVATMAL
Academic Session 2023-2024

DISTRICT LEVEL INTERCOLLEGIATE ESSAY COMPETITION
(Research Methodology)

Jointly organized by: - Department of History/Sociology/Home- Economics/Commerce

(गुरुप्रवेशाला + कॉलेज विभाग)

SR NO	NAME OF STUDENT	CLASS	SUBJECT KNOWLEDGE (10 MARKS)	LANGUAGE PROFICIENCY (10 MARKS)	PRESENTATION (10 MARKS)	TOTAL 30 (MARKS)
७	शितल विलास शिखागरु	M.A.I	०७	०७	०७	२१
८	आश्विनी प्रदिप अमाये	—	०७	०६	०६	१९
९	कु. पुजा उभारे	—	—	—	—	—
१०	कु. रोशनी प्रदिप नगराळे	M.A.II	०६	०६	०७	१९
११	कु. अशोका सुधाकर देवतळे	—	०५	०५	०६	१६
१२	कु. साक्षी विलास पवार	—	०६	०६	०६	१८
१३	कु. आश्विनी मनोहर गडकार	—	०८	०८	०८	२४
१४	कु. दिपाली देवीदास थुरबुळे	—	०८	०७	०७	२२
१५	कु. नहा प्रभाकर माळोकार	—	०७	०७	०६	२०
इतर महाविद्यालयातील						
१६	कु. साहो अमिषा चौधरी	MSW	०८	०७	०८	२३
१७	कु. प्रिती संजय वाघभारे	MSW	०७	०७	०८	२२

प्रा. कमलेश देशपांडे

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

LOKNAYAK BAPUJI ANEY MAHILA MAHAVIDYALAYA, YAVATMAL
Academic Session 2023-2024

DISTRICT LEVEL INTERCOLLEGIATE ESSAY COMPETITION
(Research Methodology)

Jointly organized by: - Department of History/Sociology/Home- Economics/Commerce

समानांशक विभाग (उद्यम वर्ष)

SR NO	NAME OF STUDENT	CLASS	SUBJECT KNOWLEDGE (10 MARKS)	LANGUAGE PROFICIENCY (10 MARKS)	PRESENTATION (10 MARKS)	TOTAL 30 (MARKS)
1.	तेजस्विनी गोपाल जोरकार	M.A.I	05	04	06	15
2.	कविता नारायण धिवरकर	M.A.I	05	05	04	14
3.	शाखा अर्धर राजगुरे	M.A.I	05	04	03	12
4.	नेहा राजू डोंगरे	M.A.I	07	07	07	21
5.	सुजाता कैलास जाधव	M.A.I	05	05	04	14
6.	प्राची प्रदीप कुटे	M.A.I	03	03	04	10
7.	अश्विनी भास्करराव मोहोड	M.A.I	05	04	04	13
8.	मिनाल अशोक पिलावन	M.A.I	04	05	04	13
9.	वैहंगवी रामचंद्र मेनाम	M.A.I	06	06	07	19
10.	पायल ज्ञानेश्वर राठोड	M.A.I	06	05	04	15
11.	अश्विनी मुकुंदा फुफरे	M.A.I	06	05	05	15
12.	वैहंगवी दशरथ राजाणरे	M.A.I	06	06	06	18
13.	समिखा प्रफुल्ल लडगुळे	M.A.I	06	05	06	17
14.	कोमल महादेव राजुरकर	M.A.I	04	04	03	11
15.	शोषिता सुभाष पुराम	M.A.I	06	05	05	16
16.	हर्षदा गजानन उपावणे	M.A.I	04	03	04	11
17.	कोमल भगवत डुकरे	M.A.I	03	03	03	09
18.	निळिमा मारोती जांभुकर	M.A.I	03	03	04	10
19.	आनंदा वासुदेव देवतळे	M.A.I	03	03	04	10

Dr suchita S. Dhare

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

LOKNAYAK BAPUJI ANEY MAHILA MAHAVIDYALAYA, YAVATMAL.
Academic Session 2023-2024

DISTRICT LEVEL INTERCOLLEGIATE ESSAY COMPETITION
(Research Methodology)

Jointly organized by: - Department of History/Sociology/Home- Economics/Commerce

समाप्त

SR NO	NAME OF STUDENT	CLASS	SUBJECT KNOWLEDGE (10 MARKS)	LANGUAGE PROFICIENCY (10 MARKS)	PRESENTATION (10 MARKS)	TOTAL 30 (MARKS)
1	धनश्री कुलस बोवडे		05	04	04	13
2	सुप्रिया भा. खरतडे		07	05	07	19
3	ममुरी अ. वानोरे		04	03	03	10
4	मानसी वि. वाघेरा		06	05	07	18
5	महिमा नामदेव लोखंडे		05	05	05	15
6	रोहिणी अनंता डोले		05	05	06	16
7	हेमाश्री यशवंत कुडोण्डर		05	04	03	12
8	दिपाली चंद्रशेखर पवार		03	04	04	11
9	रुचाली सुनील लक्ष्मणराव		05	03	03	11
10	दीक्षा चंद्रन वनडर		00	00	00	00
11	दीक्षा चंद्रन वनडर		03	03	02	08
12	निशीता शेंडे		03	03	02	08
13	अश्विनी अरविंद भिलवे		03	03	02	08
14	चेतानी मनोहर वगारे		02	02	03	07
15	सुभांगि प्रभाकर पटले		02	02	03	07
16	आयना नैगेश्वर मडावी		04	04	03	11
17	वैशाळी हिरामण भिमटे		03	04	03	10
18	आयना राजेश चोडगे		02	03	03	08

डॉ. ममता दामोदर सुर्वे

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Results

Dept.	Name of the Winner	Prize/Result	Prize Money
Sociology	Neha Dongare	1st	Rs. 500
	Vaishanvi Meshram	2nd	Rs. 500
	Supriya Khartade	3rd	Rs. 500
History	Manisha Kruhekar	1st	Rs. 500
	Pallavi Shendre	2nd	Rs. 500
	Kajal Rathod	3rd	Rs. 500
Home Economics	Bhagyashree Gahukar	1st	Rs. 500
	Sakshi Chaudhari	2nd	Rs. 500
	Pritee Waghmare	3rd	Rs. 500
Commerce	Anju Sanyankar	1st	Rs. 500
	Pratiksha Umate	2nd	Rs. 500
	Neha Thengare	3rd	Rs. 500

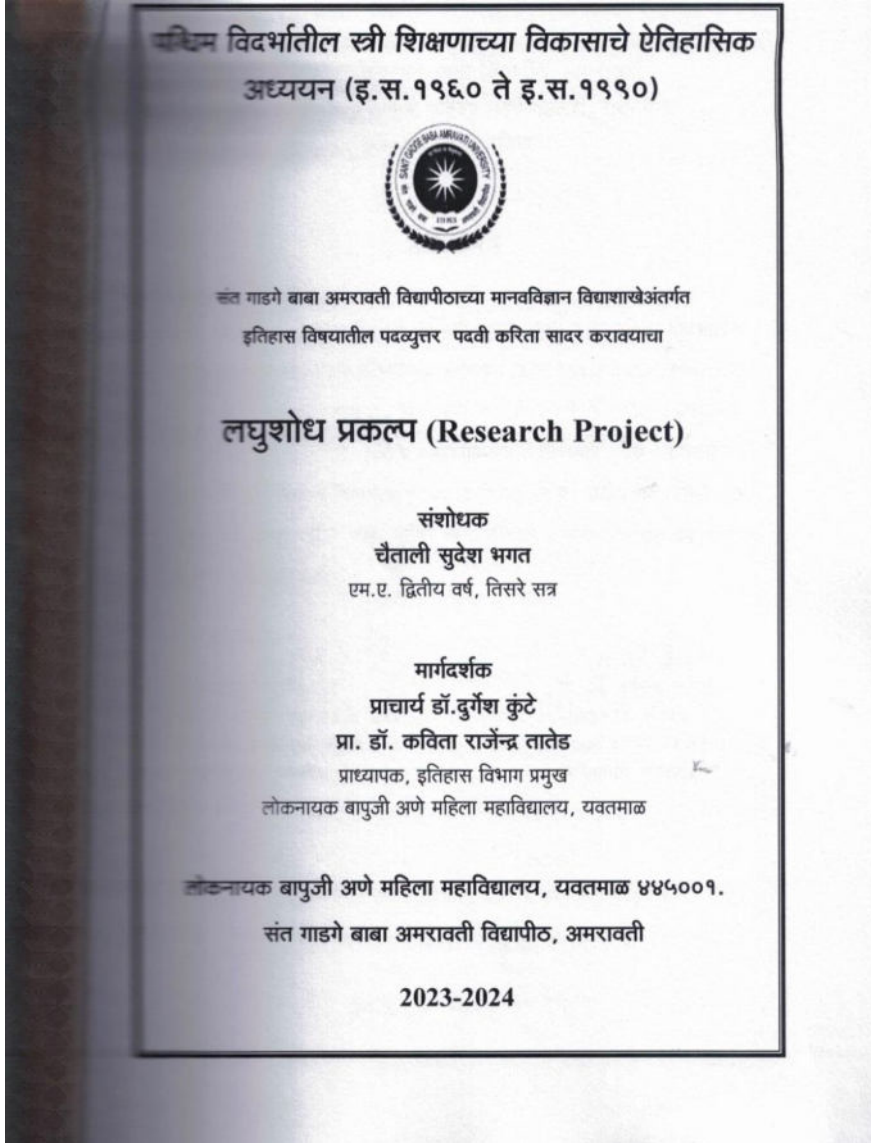

 Principal
 Loknayak Bapuji Aney
 Mahila Mahavidyalaya,
 Yavatmal

Principal
LoknayaK Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Project Work : Dept. of History

The Dept. History conducted an interdisciplinary research project on 'An Historical study of the Development of Women Education in Western Vidarbha. The outcomes of the research projects are new and contributed in the creation of knowledge in the discipline.

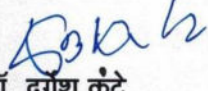

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

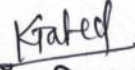
संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती
लोकनायक बापूजी अणे महिला महाविद्यालय, यवतमाळ
पदव्युत्तर इतिहास विभाग

प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यात येते की, चैताली सुदेश भगत यांनी पश्चिम विदर्भातील स्त्री शिक्षणाच्या विकासाचे ऐतिहासिक अध्ययन (इ.स. १९६० ते इ.स. १९९०) या विषयावरील संशोधन प्रकल्प संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती, लोकनायक बापूजी अणे महिला महाविद्यालय, यवतमाळ येथे मानवविज्ञान विद्याशाखेतील इतिहास विषयाच्या पदव्युत्तर विभाग एम.ए. द्वितीय वर्ष, तिसरे सत्र पदवीकरिता सादर करित आहे. पुढील कार्यवाहीसाठी उपरोक्त संशोधन केंद्रामार्फत स्वीकृती दिली जात आहे.

प्राचार्य डॉ. दुर्गेश कुंटे

आचार्य पदवी संशोधन केंद्र क्र. ४१२
लोकनायक बापूजी अणे महिला
महाविद्यालय, यवतमाळ

प्रा. डॉ. कविता तातेड

इतिहास विभाग प्रमुख
लोकनायक बापूजी अणे महिला
महाविद्यालय, यवतमाळ

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

LOKANAYAK BAPUJI ANEY MAHILA MAHAVIDYALAYA, YAVATMAL
2023-2024
M.A. HIS 2

Sr.No	Name	Research Project
1	Ashwini Laxman Suryawanshi	मुद्रकाकीन साहित्याखून अभिधायन होणारे सांस्कृतिक जीवन (इ.स. ३०० ते ६५०)
2	Chaitali Sudesh Bhagat	मुद्रकाकीन साहित्याखून अभिधायन होणारे सामाजिक जीवन (इ.स. ३०० ते ६५०)
3	Kajal Mohan Rathod	मराठी भाषिक क्षेत्रात राष्ट्रवादाचा उदय आणि प्रसार: ऐतिहासिक अद्ययन.
4	Rekha Vishnuprasad Shukla	धर्मग्रंथ कीट यांच्या ऐतिहासिक कलेखन मधून प्रगतिद्वितीय होणारे सामाजिक जीवन.
5	Roshani Gajanan Karale	इतिहासाच्या वि. का. राजवडेच्या इतिहासलेखनातील हिंदी (वराहमि इतिहासिक अभ्यास (1600-1690)
6	Suvarna Suryakant Gadge	पश्चिम विदर्भातील ग्रामीण जीवनातील परिवर्तनाचा ऐतिहासिक अभ्यास (इ.स. 1960 ते 2000)

Kraked.
प्रा. डॉ. कविता सातेड
इतिहासविभाग प्रमुख

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Sr. No	Conferences/Workshops Organized by LB Aney Mahila Mahavidyalaya.	Dates
1.	Indian Knowledge System: Scope, Concept and Criticism(One Day National Conference)	12 January 2023
2.	National Conference on Innovation in Sanskrit Literature after India's Independence	16 Nov 2022
3.	Workshop on State Level Right to Information Act	02 Oct. 2021

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Indian Knowledge System: Concept, Scope and Criticism

(One Day National Conference)

12 Jan 2023

<p>Patron</p> <p>HON'BLE SHRI. DIVAKARRAOJI PANDE President Education Society, Yavatmal</p> <p>Advisor</p> <p>SHRI. CHANDRAKANTJI RANADE Secretary Education Society, Yavatmal</p> <p>Advisory Committee</p> <p>DR. RAJENDRA KSHIRSAGAR Principal B.Ph.Ed. College, Shivaji Nagar, Yavatmal</p> <p>DR. MEENAL BHONDE Principal Mahatma Jyotiba Fule Mahavidyalaya, Amravati</p> <p>DR. PAVAN MANDAVKAR Principal Indira Mahila Mahavidyalaya, Kalamb</p> <p>DR. RAMESHWAR BHISE Principal Shri Shivaji Arts & Commerce College, Amravati</p> <p>DR. SANTOSH BANSOD Associate Dean Humanities Sant Gadge Baba Amravati University Amravati</p> <p>DR. RAVINDRA SARODE Associate Professor PGDT Library & Information Science, Sant Gadge Baba Amravati University Amravati</p> <p>Organizing Committee</p> <table border="0"> <tr> <td>Dr. Kavita Tated</td> <td>Miss. Smita Mohod</td> </tr> <tr> <td>Dr. Archana Deshpande</td> <td>Dr. Rajashree Dharmadhikari</td> </tr> <tr> <td>Dr. Sudha Khadke</td> <td>Dr. Sarita Deshmukh</td> </tr> <tr> <td>Dr. Mamata Dayne</td> <td>Mr. Santosh Gore</td> </tr> <tr> <td>Dr. Jwala Nagaley</td> <td>Mr. Virat Ghude</td> </tr> <tr> <td>Dr. Chandrashekhar Kudmethe</td> <td>Mr. Sourabh Wagare</td> </tr> <tr> <td>Dr. Darshana Sayam</td> <td>Dr. Rizwan Khan</td> </tr> <tr> <td>Mr. Shalendra Telang</td> <td>Mr. Satish Deshpande</td> </tr> <tr> <td>Dr. Monali Salame</td> <td>Miss Padmeshree Belgaoankar</td> </tr> <tr> <td>Miss. Yogita Bora</td> <td>Mr. Chandrakant Tolwani</td> </tr> </table>	Dr. Kavita Tated	Miss. Smita Mohod	Dr. Archana Deshpande	Dr. Rajashree Dharmadhikari	Dr. Sudha Khadke	Dr. Sarita Deshmukh	Dr. Mamata Dayne	Mr. Santosh Gore	Dr. Jwala Nagaley	Mr. Virat Ghude	Dr. Chandrashekhar Kudmethe	Mr. Sourabh Wagare	Dr. Darshana Sayam	Dr. Rizwan Khan	Mr. Shalendra Telang	Mr. Satish Deshpande	Dr. Monali Salame	Miss Padmeshree Belgaoankar	Miss. Yogita Bora	Mr. Chandrakant Tolwani	 <p>Book Post</p> <p>To, _____ _____ _____</p>	 <p>LOKNAYAK BAPUJI ANEY MAHILA MAHAVIDYALAYA, YAVATMAL</p> <p>One Day Interdisciplinary National Conference</p> <p>INDIAN KNOWLEDGE SYSTEM CONCEPT, SCOPE AND CRITICISM</p> <p>Date : Thursday 12th January 2023 Time : 9 AM - 5 PM Venue : Samartha Pride, Arni Bypass Road, Yavatmal</p> <p>Patron</p> <p>SHRI. DIVAKARRAOJI PANDE Former MLC and President Education Society, Yavatmal</p> <p>Advisor</p> <p>SHRI. CHANDRAKANTJI RANADE Secretary Education Society, Yavatmal</p> <p>Convener</p> <p>DR. DURGESH KUNTE Principal Loknaya Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal</p> <p>Co-Ordinator</p> <p>DNYANESHWAR GATKAR IQAC Co-ordinator Department of English Loknaya Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal</p> <p>Organizing Secretary</p> <p>DR. SANTOSH GAJALE Department of Hindi Loknaya Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal</p>
Dr. Kavita Tated	Miss. Smita Mohod																					
Dr. Archana Deshpande	Dr. Rajashree Dharmadhikari																					
Dr. Sudha Khadke	Dr. Sarita Deshmukh																					
Dr. Mamata Dayne	Mr. Santosh Gore																					
Dr. Jwala Nagaley	Mr. Virat Ghude																					
Dr. Chandrashekhar Kudmethe	Mr. Sourabh Wagare																					
Dr. Darshana Sayam	Dr. Rizwan Khan																					
Mr. Shalendra Telang	Mr. Satish Deshpande																					
Dr. Monali Salame	Miss Padmeshree Belgaoankar																					
Miss. Yogita Bora	Mr. Chandrakant Tolwani																					
 <p>Education Society, Yavatmal's</p> <p>LOKNAYAK BAPUJI ANEY MAHILA MAHAVIDYALAYA, YAVATMAL</p> <p>Phone: 07232-244788 e-mail: aneymmv.ytl@rediffmail.com</p>																						

Dr. Santosh Gajale
Principal
Loknaya Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Dear Participants,

It gives us a great pleasure to invite you for the One Day Interdisciplinary National Conference on 'Indian Knowledge System : Concept, Scope and Criticism' to be held on Thursday, 12 January, 2023 organised under the aegis Internal Quality Assurance Cell of the college.

Objectives -

- To determine the contribution and impact of Indian Knowledge System with its scope, analysis, diagnosis with reference modern knowledge.
- To discuss the contribution of Indian stalwarts in Social, political, economical, educational discourse under the theme of Indian Knowledge System.
- To establish the authority of the discipline viz. Indian Knowledge System.
- To comprehend the various narratives recurrent in the theme of Indian Knowledge System.

About Institution-

The college is named after a great freedom fighter and a close associate of Lokmanya Bal Gangadhar Tilak; Padmavibhushan Loknayak Bapuji Aney. He was an Indian Ambassador to Ceylon, Former Governor of Bihar and a member of erstwhile parliament. He chose the 'JUNGLE SATYAGRAHA' as an alternative to Mahatma Gandhi's Salt Satyagraha. He wrote 'SHRI TILAKYASHORNAV' in Sanskrit in three volumes as a tribute to his guru Lokmanya Balgangadhar Tilak. He was conferred Doctor of Letters by the Banaras Hindu University for his contribution to the field of language and society and was awarded with Sahitya Academy Award. Our college has completed Fifty years, and celebrated its golden jubilee in 2021. It offers 18 subjects at U.G. level for B.A. as well as B. Com in English and Marathi medium. Besides, P.G. in Music, English, History, Sociology, Commerce and Home Economics. The college provide reaserch facilities for five subjects through university recognised Reaserch Centre. Imparting quality education practicing Kamayog and women's empowerment under the aegis of the doctrine viz. 'Vishwaswadharma Surya Paho.' It is one of the prestigious higher educational institutes in the district which provide quality education to empower women.

About Yavatmal City

Yavatmal is the administrative headquarters of Yavatmal District. It is around 90 km away from divisional headquarters Amravati while it is 670 km (420 mi) away from the state capital Mumbai. The name is derived from the Marathi Yavat (mountain) and mal (row). It is also known as Cotton City.

Nearby Railway Stations and Airport

Nagpur 150 Km., Wardha 67 Km., Dhamangaon 40 Km., Badnera 92 Km. Nearest Airport: Nagpur 150 Km.

INAUGURATION

— President —

HON'BLE SHRI. DIVAKARRAOJI PANDE

Former MLC and
President
Education Society, Yavatmal

— Key Note Speaker —

HON'BLE DR. RAJNISHKUMAR SHUKLA

Vice Chancellor
Mahatma Gandhi Aantarrashtriya
Hindi Vishvavidyalaya, Wardha.

— Inaugurator —

HON'BLE MR. DEEPIJI KOIRALA

Dy. Chief Convener,
GURUKUL Project (India)
Bhartiya Shikshan Mandal

— Convener —

DR. DURGESH KUNTE

Principal

Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal

Date : Thursday 12th January 2023**Time : 9 AM - 5 PM****Venue : Samartha Pride, Arni Bypass Road, Yavatmal****For Queries and Feedback Contact us :**

☎ 9011771811

✉ loknayakpublication@gmail.com

📍 Awadhoot wadi, Datta Chowk, Yavatmal

For the direction
to Conference
Venue Scan QR

Schedule**REGISTRATION - 09.00 AM**

Registration - Welcome Kit - Breakfast

INAUGURAL EVENT - 10.00 AM**SYMPOSIA - 11.30 AM**

— Chairperson —

DR. AKHILESH PESHWE

Principal

Dharampeth M.P. Deo Memorial Science College, Nagpur

— Key Note Speaker —

SHRI. SHANKARANADJI

All India Joint Organizing Secretary
Bhartiya Shikshan Mandal

'Interdisciplinary Approach to Indian Knowledge System'**LUNCH BREAK - 01.30 PM**

Repose and Repast

TUTELAGE - 02.30 PM

— Chairperson —

DR. KESHAV TUPE

Joint Director, Amravati

— Educator —

DR. AVINASH MOHARIL

Former Dean, Humanities
Principal

Mahila Mahavidyalaya, Amravati

'Skill Orientation of Indian Knowledge System'**VALEDICTORY - 04.30 PM**

— Chairperson —

SHRI. CHANDRAKANTJI RANADE

Secretary, Education Society, Yavatmal

— Guest —

DR. TUSHAR DESHMUKH

Registrar

Sant Gadge Baba Amravati University Amravati

— Convener —

DR. DURGESH KUNTE

Principal

Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Dnyaneshwar Gatkar 21 Jan 2023

Report

One Day National Conference on

Indian Knowledge System: Scope, Concept and Criticism

Report on Indian Knowledge System , Page 1

Dnyaneshwar Gatkar 21 Jan 2023

Inaugural Event

Thursday, 12 January 2023

Report on Inaugural Function of the One Day Interdisciplinary National Conference on Indian Knowledge System: Concept, Scope, and Criticism

Introduction:

This report highlights the proceedings of the Inaugural Function of the One Day Interdisciplinary National Conference on Indian Knowledge System: Concept, Scope, and Criticism held on Thursday, 12 January 2023, at LoknayaK Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal.

Objective:

The Inaugural Function aimed to officially inaugurate the conference and provide a platform for esteemed speakers to address the attendees. The function intended to set the tone for the rest of the conference by exploring the concept, scope, and criticism of the Indian Knowledge System.

Schedule and Conduction:

The Inaugural Function adhered to a minute-to-minute schedule, ensuring the smooth execution of each segment. The following is a detailed overview of the schedule and responsibilities:

- 10:00 AM - Welcome and Deep Prajwalan:

Mr. Dnyaneshwar Gatkar initiated the function with a warm welcome and all the guests conducted the Deep Prajwalan (lighting of the lamp) ceremony, symbolizing the commencement of the event. This segment lasted for approximately 10 minutes.

- 10:10 AM - Sarswati Vandana:

The Department of Music presented a soulful rendition of Sarswati Vandana, a traditional hymn dedicated to the goddess of knowledge. This segment lasted for approximately 3 minutes.

- 10:13 AM - Felicitation of Guests:

Report on Indian Knowledge System , Page 2

Dnyaneshwar Gatkar 21 Jan 2023

The dignitaries and distinguished guests were felicitated to acknowledge their valuable presence and contributions to the field. This segment lasted for approximately 5 minutes.

- 10:18 AM - Introductory Speech:

Dr. Durgesh Kunte, Principal of Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal, delivered an introductory speech, providing an overview of the conference and its objectives. The speech lasted for approximately 7 minutes.

- 10:25 AM - Publication of Special Issue:

All the guests and honored President unveiled and presented a special issue related to the Indian Knowledge System, marking its publication. This segment lasted for approximately 2 minutes.

- 10:27 AM - Inauguration and Inaugural Speech:

Shri. Deepji Koirala, the Deputy Chief Convener of the Gurukul Project at BSM, inaugurated the conference and delivered the inaugural speech, highlighting the significance and relevance of the Indian Knowledge System. The speech lasted for approximately 15 minutes.

- 10:42 AM - Address of Keynote Speaker:

Prof. KrishnaKumar Pandey, Dean of Kavikulguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek, delivered an address as the Keynote Speaker, sharing insights and perspectives on the Indian Knowledge System. The address lasted for approximately 40 minutes.

- 11:22 AM - Presidential Speech:

Shri. Diwakarraoji Pande, Former Member of the Legislative Council (MLC) and President of the Education Society, Yavatmal, delivered a presidential speech, providing valuable remarks and observations. The speech lasted for approximately 20 minutes.

- 11:42 AM - Vote of Thanks:

Dr. Kavita Tated extended a vote of thanks to all the attendees, speakers, and organizers for their participation and contribution to the Inaugural Function. This segment lasted for approximately 3 minutes.

Conclusion:

The Inaugural Function successfully initiated the One Day Interdisciplinary National Conference on Indian Knowledge System: Concept, Scope, and Criticism. The

Dnyaneshwar Gatkar 21 Jan 2023

distinguished speakers and guests provided valuable insights and perspectives, setting the stage for the subsequent sessions of the conference.

One Day Interdisciplinary National Conference on Indian Knowledge System Concept, Scope, and Criticism

Thursday, 12th January 2023

Location: Samartha Pride, Arni Bypass Road, Yavatmal organised by Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal

Executive Summary:

The One Day Interdisciplinary National Conference on Indian Knowledge System Concept, Scope, and Criticism was held on Thursday, 12th January 2023, at Samartha Pride in Yavatmal. The conference aimed to explore and discuss various aspects of Indian knowledge systems, including their concept, scope, and criticisms. The event brought together esteemed speakers and experts who shared their insights on the subject matter. The conference was organized by Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal, under the guidance of its principal, Dr. Durgesh Kunte.

Inaugural Event:

The conference commenced at 10.00 AM with the Inaugural Event. Dr. Akhilesh Peshwe, the Principal of Dharampeth M.P. Deo Memorial Science College, Nagpur, served as the Chairperson for this session. The event started with registration, the distribution of welcome kits, and breakfast for the attendees. The Keynote Speaker for the Inaugural Event was Shri. Shankaranadji, the All India Joint Organizing Secretary of Bhartiya Shikshan Mandal. He delivered a speech on the topic of 'Interdisciplinary Approach to Indian Knowledge System,' highlighting the importance of interdisciplinary perspectives in understanding and promoting Indian knowledge systems.

Dnyaneshwar Gatkar 21 Jan 2023

Symposia:

Following the Inaugural Event, the conference proceeded to the Symposia session, which started at 11.30 AM. This session featured discussions and presentations by experts in the field. Various topics related to Indian knowledge systems, their concept, scope, and criticisms were explored. The session aimed to provide a platform for scholars to exchange ideas and insights, fostering a deeper understanding of Indian knowledge systems.

Tutelage:

After a lunch break at 01.30 PM, the conference continued with the Tutelage session, which began at 02.30 PM. Dr. Pavan Mandavkar, the Principal, Indira Mahavidyalaya Kalamb, chaired this session. Dr. Avinash Moharil, a distinguished educator and former Dean of Humanities Principal at Mahila Mahavidyalaya, Amravati, delivered a presentation on the topic of 'Skill Orientation of Indian Knowledge System.' The session focused on the importance of developing skills in conjunction with Indian knowledge systems to meet the demands of contemporary society.

Valedictory:

The Valedictory session marked the conclusion of the conference and commenced at 04.30 PM. Shri. Chandrakantji Ranade, the Secretary of the Education Society, Yavatmal, served as the Chairperson for this session. The guest speaker for the session was Dr. Tushar Deshmukh, the Registrar of Sant Gadge Baba Amravati University, Amravati. The Valedictory session included remarks and concluding statements, summarizing the key insights and outcomes of the conference.

Dnyaneshwar Gatkar 21 Jan 2023

Overall, the One Day Interdisciplinary National Conference on Indian Knowledge System Concept, Scope, and Criticism provided a platform for scholars, educators, and experts to engage in meaningful discussions and exchange ideas on the subject matter. The event aimed to contribute to the advancement and promotion of Indian knowledge systems while fostering interdisciplinary perspectives and skill development.

Publication

LoknayaK Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal is governed by Education Society, established by Vidarbhabhushan Padmavibhushan LoknayaK Bapuji Aney, which aims to achieve the vision of women's empowerment through education for the socially and economically backwards in the Yavatmal district. Previous year i.e. 2021 was celebrated as a Golden Jubilee year. A journey and an enterprise which contributed for the welfare of the society. Through these years, our institute is empowering women by fostering them to be a contributor in the nation building.

The institute intended to organise an interdisciplinary national conference on Indian Knowledge System in the month of January 2023. Not only modern India but ancient India is as rich as western countries. Unfortunately, traditional knowledge of India was forgotten during colonial period. After independence, it becomes crucial to revive this age old Indian tradition dispersed across all discipline. National Education Policy 2020 aims to center around the idea of 'Indianness' in education system. Hence, the institute wish to provide a platform by organising above mentioned conference.

We are requesting you to be a part of this organisation by registering and publishing your research papers. The research papers will be published in Multilingual, Interdisciplinary, and peer reviewed journal viz. LoknayaK

Report on Indian Knowledge System , Page 6

Dnyaneshwar Gatkar 21 Jan 2023

Interdisciplinary Journal for Innovative Research and Evaluation. ISSN (L) 2278-4284. On the day of conference, all delegates will have an opportunity to share their thoughts, opinions and research abstract, so everyone could contribute in the conference to make it a fruitful organization.

Themes

Indian Knowledge System: Concept, Scope and Criticism

- Contribution of Indian Writers, Philosophers, Social Reformers in the Tradition of Indian Knowledge. (Marathi, English, Hindi, Sanskrit, Urdu Literature)
- Indian Knowledge System: History and Historical Perspective in relation with ancient, medieval and modern context.
- Women's Education and Indian Tradition
- Indian Philosophy: Scope, Limitation and Criticism
- Science and Technology through Indian Perspective
- Political thoughts and Ideology and Political System of India: Ancient to Modern
- Indian Tradition of Fine Arts
- Indian Music: Tradition, Scope and Uniqueness
- Human Development and Home Economics in Indian Culture
- Contribution of Indian Philosophy in Social Reform
- Indian Renaissance
- Human Values, Ethics in India
- Commerce and Agrarian Culture in India
- Ancient Indian Knowledge and Modern Education System.
- Students' Development and GURUKUL system in India
- Ancient Indian University
- Indian Diaspora and Indian Knowledge System
- Indian Knowledge System and Social Science, Humanities and Languages
- Significance and Relevancy of Indian Knowledge System in NEP 2020
- Post independent Vocational Training and Indian Knowledge System
- Indian Sports : Past, Present and Future.
- Critical Analysis of Indian Knowledge System in today's context.

Report on Indian Knowledge System , Page 7

Dnyaneshwar Gatkar 21 Jan 2023

- As well as All research papers addressing the central theme of the conference are acceptable.

OUTCOMES

The one-day conference on the Indian knowledge system, scope, concept, and criticism was a highly successful event, showcasing a rich exchange of ideas, research, and discussions. Here are some of the notable outcomes of the conference:

- *Research Papers:* The conference witnessed the publication of 400 research papers, covering a wide range of topics related to the Indian knowledge system. These papers explored the scope, concept, and criticism of the system, providing valuable insights and analysis.
- *Participants:* The conference attracted 200 participants, including renowned speakers, experts, scholars, and researchers from various fields. The diverse range of attendees ensured a comprehensive exploration of the Indian knowledge system from multiple perspectives.
- *Renowned Speakers:* The conference featured esteemed speakers who brought their expertise and insights to the discussions. These speakers shared their knowledge, research findings, and perspectives on the Indian knowledge system, enriching the discourse and stimulating meaningful conversations.
- *Excellent Feedback:* The conference received excellent feedback from both the participants and attendees. The discussions, presentations, and interactions were highly regarded for their quality and depth. Attendees praised the conference for providing a platform to delve into the intricacies of the Indian knowledge system and fostering intellectual exchange.
- *Organizational Excellence:* The conference was hailed for its excellent organization. The logistical arrangements, session management, and overall

Dnyaneshwar Gatkar 21 Jan 2023

execution of the event were highly efficient and professional. The organizers ensured a seamless experience for participants, contributing to the overall success of the conference.

- **Knowledge Enrichment:** The conference served as a platform for knowledge enrichment, as attendees had the opportunity to engage with cutting-edge research, diverse perspectives, and critical discussions. The event facilitated the dissemination of knowledge and promoted a deeper understanding of the Indian knowledge system.
- **Networking and Collaboration:** The conference created a conducive environment for networking and collaboration among participants. Researchers, scholars, and experts from different disciplines and institutions had the chance to connect, exchange ideas, and explore potential collaborative opportunities, fostering interdisciplinary dialogue.

Overall, the one-day conference on the Indian knowledge system yielded fruitful outcomes, including the publication of research papers, the participation of renowned speakers and experts, positive feedback, excellent organization, knowledge enrichment, and networking opportunities. It contributed significantly to the advancement and appreciation of the Indian knowledge system.

Following are the Files and Documentation and Picture Gallery of the Conference :

Dnyaneshwar Gatkar 21 Jan 2023

Indian Knowledge System: Concept, Scope and Criticism

One Day Interdisciplinary National Conference

LoknayaK Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal

Minute to Minute Schedule

Inaugural Function

Event	Responsibility	Time	Duration
Welcome and Deep Prajwalan	Dnyaneshwar Gatkar	10.00 AM	10 Min.
Sarswati Vandana	Dept. Of Music	10.10 Am	03 Min.
Felicitation of Guests		10.13 AM	05 Min.
Introductory Speech	Dr. Durgesh Kunte, Principal, LoknayaK Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal	10.18 AM	07 Min.
Publication Of Special Issue	Dr. Gajale and Wagare Sir	10.25 AM	2 Min.
Inauguration and Inaugural Speech	Shri. Deepji Koirala Dy. Chief Convener Gurukul Project BSM	10.27 AM	15 Min
Address of Key Note Speaker	Prof. KrishnaKumar Pandey Dean KaviKulguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek	10.42 Am	40 Min

Dnyaneshwar Gatkar 21 Jan 2023

Event	Responsibility	Time	Duration
Presidential Speech	Shri. Diwakarraoji Pande Former MLC, President Education Society, Yavatmal	11.22 AM	05 Min
Vote of Thanks	Dr. Kavita Tated	11.27 Am	3 Min
End of First Session at 11.30 AM			

Thursday, 12 January 2023

Indian Knowledge System: Concept, Scope and Criticism

One Day Interdisciplinary National Conference

Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal

Minute to Minute Schedule

Symposia Function

Event	Responsibility	Time	Duration
Instruction for the Symposia	Dr. Dharmadhikari	11.30 AM	2 Min
Symposia	All Participants	11.32 AM	38 Min.
Welcome/ Introduction of the Guests/ Resource Person	Dr. Rajshree Dharmadhikari	12.10 PM	10 Min.
Promulgate the discussion	All Group Leaders	12.20 PM	30 Min

Dnyaneshwar Gatkar 21 Jan 2023

Event	Responsibility	Time	Duration
Keynote address	Shri. Shankaranandji	12.50 PM	30 Min.
Chairperson's address	Dr. Akhilesh Peshwe	01.20 PM	08 Min.
Vote of Thanks	Mr. Santosh Gore	1.28 AM	2 Min.
End of Session at 1.30 AM			

Thursday, 12 January 2023

Indian Knowledge System: Concept, Scope and Criticism

One Day Interdisciplinary National Conference

Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal

Minute to Minute Schedule

Tutelage

Event	Responsibility	Time	Duration
Instruction for the Session	Dr. Jwala Nagaley	02.30 PM	2 Min
Welcome/ Introduction	Dr. Jwala Nagaley	02.32 AM	10 Min.
Educator's Guidance	Dr. Avinash Moharil	02.42 PM	1 Hr. 30 Min.
Chairperson's Address	Dr. Keshav Tupe	04.12 PM	10 Min
Vote of Thanks	Dr. Kudmetha	04.22 PM	2 Min.
End of Session at 4.25 PM			

Dnyaneshwar Gatkar 21 Jan 2023

Thursday, 12 January 2023

Indian Knowledge System: Concept, Scope and Criticism

One Day Interdisciplinary National Conference

Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal

Minute to Minute Schedule

Valedictory

Event	Responsibility	Time	Duration
Welcome/ Introduction	Dr. Santosh Kumar Gajale	04.30 PM	10 Min.
Report Reading	Dr. Kavita Tated	04.40 PM	10 Min.
Participants Opinions	3 Participants	4.50 PM	10 Min
Guest's address	Dr. Tushar Deshmukh	05.00 PM	10 Min
Presidential address	Shri. Chandrakantji Ranade	5.10 PM	10 Min.
Vote of Thanks		5.20 PM	2 Min.
End of Session at 5.22 PM			
Distribution of Certificates			

Report on Indian Knowledge System , Page 13

Dnyaneshwar Gatkar 21 Jan 2023

LOKNAYAK BAPUJI ANEY MAHILA MAHAVIDYALAYA, YAVATMAL

One Day Interdisciplinary National Conference
**INDIAN KNOWLEDGE SYSTEM
 CONCEPT, SCOPE AND CRITICISM**

Date : Thursday 12th January 2023
 Time : 9 AM - 5 PM
 Venue : Samartha Pride, Arni Bypass Road, Yavatmal

Patron
SHRI. DIVAKARRAOJI PANDE
 Former MLC and
 President
 Education Society, Yavatmal

Advisor
SHRI. CHANDRAKANTJI RANDE
 Secretary
 Education Society, Yavatmal

Convener
DR. DURGESH KUNTE
 Principal
 LoknayaK Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal

Co-Ordinator
DNYANESHWAR GATKAR
 IQAC Co-ordinator
 Department of English
 LoknayaK Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal

Organizing Secretary
DR. SANTOSH GAJALE
 Department of Hindi
 LoknayaK Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal

Report on I

List of Participants

Indian Knowledge System: Concept, Scope and Criticism

अ. न.	प्रयाश्चरने नाम / विद्यार्थि नाम	शोध विषयचे नाम	शास्त्राचार्याचे नाम	संपर्क क्र. नं.	ई मेल	प्रस्तावक पिन 1000	विद्यार्थी पिन ५००	सर्वीस सहायक पिन ५००
1	Dr Nalini Waghmare	Medieval India Section: Neglected Vacanaka	Nehru Institute of Social Sciences (NISS) Tikar Maharashtra Vidyaapeeth, Pune	9975833748	naliniwaghmare@gmail.com			
2	Dr. Aneesa Iqbal Sabir	PRODUCTION OF MORAL AND SPIRITUAL VALUES IN THE KHAIR-UL-MAJALIS	AMU, Aligarh	9411488564	aneesaabdu9@gmail.com	1000		
3	Dr. G. K. Mane	Khandeshwar Temple At Nandgaon Khandeshwar - A Critical Study			gkmane@gmail.com			
4	Dr. Raju Trimbak Gholap	Local Self-Governance in Central Provinces and Berar	Dadapati Rajale Arts and Science College, Adinathnagar, Tal. Pathardi, Dist. Ahmednagar (MH)	9881521310	raijgholap@dprcollege.edu.in			
5	गणेश सुखदेव विष्टे	सर्गे गुरुवैराय साराम गोवंदीयाय चलेना प्रयाग	प्रतिष्ठान महाविद्यालय पैठण, छत्रपती संभाजीनगर	9604650777	ganeshbirute@gmail.com		५००	
6	Pavan Machindra Birute	Cultural Tourism in Aurangabad	Department of Liberal Art Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University Aurangabad	8830293430	Pavan.birute@gmail.com		५००	
7	मन्के प्रविण एकनाथ	महाराष्ट्रातील दलित नेतृत्वाचे राजकरण आणि संदर्भस्थिती	Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University Aurangabad	7057785272	pravin143maske@gmail.com			
8	Prof. Dr. Nanaji Daga Bhamare	स्वामी विवेकानंदाचे शिक्षणविषयक तत्त्वज्ञान	Vidya Vikas Mandal's Sitaram Govind Patil Arts, Science & Commerce College Sakri, Dist- Dhule (Maharashtra)	8275590222	nanajibhamare@gmail.com			
9	सोमनाथ प्रमोद कुंभकर्ण	डॉ. शशीकान्त पुराव: सत्य ऐक्यातील वस्तुस्थिति व चेतना			Kumbhakarasai@gmail.com			
10	वर्षा नारायण पवार	कसमादे परिसरात इन्स्ट्रुमेंट कंपनीच्या काळात पडलेले दुष्काळ		९८६०३६९१६	vedavur@gmail.com			
11	सोनाली काटकर							
12	अनिल तानाजी जाधव	मुंबई प्रांतातील शैक्षणिक सुधारणा एक अभ्यास (इ.स. १९१८ ते इ.स. १९५०)		8888331376	jadhawarat08@gmail.com		१०००	
13	श्री. अनिल पोपट लोखंडे	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या दतनपरिचय आणि सामाजिक बदलाची भूमिका		९९६०४९६४४	lokhandeanil143@gmail.com			
14	गगनदीप सिंह	बसिंदान की गूँज: डॉ. दीवान सिंह कातेपानी	कॉमर्स, साईंस कॉलेज अहमदनगर (S)	7679168857	inghagandeep231996@gmail.com			
15	गणेश रवणसिद्ध वाघमारे	फलटण संस्थानाधिपती मुधोजीराजे नाईक निंबाळकर (४थे) यांचे शिक्षण क्षेत्रातील योगदान	संशोधक विद्यार्थी, इतिहास विभाग, शंकरराव मोहिते महाविद्यालय, अकलूज जि. सोलापूर	9423793363	ganeshwaghmare001@gmail.com		500	
16	सुने उमरस पुढारीपव	सौराष्ट्र विस्ताराला ऐतिहासिक पार्श्वभूमी	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय विदर्भ, सोलापूर	9273339999			500	

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

17	जयश्री सुभाष दाभाडे	वारकरी पंथातील संत सौया : स्वत्वाची जाणीव एक ऐतिहासिक अभ्यास	डॉ.बसवहेब अम्बेकर मण्डळ विद्यापीठ, औरंगनगर	९४८८९९९९०	jayshreepradhan88@gmail.com
18	प्रो. डॉ. कविता ततडे	जैन अभिलेखां में नारी शिल्प			
19	डॉ. भ्रमण फडतारे	स्थानिक इतिहासाच्या दृष्टीने हातात्मा			
20	Dr. Sharmila Ashok Sabale	आधुनिक इतिहासाची भूमिका आणि नवीन प्रवाह : एक अभ्यास	Rajarshi Sahu Arts and Commerce College Rukadi, Tal: Hatkanangale,		sabalesharmila@gmail.com
21	डॉ. शोभा शिर्दोणकर	पार्वती भोर यांचे विविध कार्यांचे पैलू	Dr. Basaheb Ambedkar college Aundh pune-67		shobha.shirdhonka@gmail.com
22	डॉ. अमिता जावळे	पेशवेकालीन कुणबिनीचे सामाजिक स्थान	सेलापूर	9689272716	
23	डॉ. अमृत निंबा वळवी	भारतीय स्वातंत्र्य चळवळीत धुळे जिल्ह्यातील महिलांचे योगदान	गंगामई एज्युकेशन ट्रस्ट, कला, वाणिज्य आणि विज्ञान महाविद्यालय, नगाव ता. जि. धुळे	9421530697	amrutv68@gmail.com
24	डॉ. आसाराम हरिभाऊ देसाई	राधाबाई पेशवे यांचे योगदान	दादापाटील राजळे कला व विज्ञान महाविद्यालय आदिनाथनगर, ता. पापडी, जि. अहमदनगर	९४२३२२३५५४	ashokdesai2463@gmail.com
25	डॉक्टर उर्मिला न क्षीरसागर	महाराष्ट्राच्या सांस्कृतिक ठेवा -सावणी	श्रीमती मधुबाई गरवारे कन्या महाविद्यालय सांगली	9970516679	kshirsagarurmila@yahoo.co.in
26	डॉ. कदम संतोष तुकाराम	'पेशवेकालीन फलतण संस्थानातील व्यापार'	एस. बी. आर. कोलज म्हसवड	८२७९८१८६०	stkadam75@gmail.com
27	प्रा. डॉ. किरण देशमुख	ज्ञानेश्वराचे नेवस्ते		9423692099	
28	डॉ. किशोर नाराज बोर्वडे	अंधेलांचे नव्हते : पुरुष व स्त्रियांचे धर्म उर्ध्व धर्म	वृषभ वसा पारमिद्यालय, वृषे सेलापूर	9834094911	
29	डॉ. गृहीनीनाथ लिंबराज शेळके	वसाहतवाद आणि भारतीय स्त्रियांचे अधिकार	न्यू आर्ट्स कॉमर्स अँड सायन्स कॉलेज, शेवगाव.		
30	डॉ. अर्चना वालचंद	भारतीय स्वातंत्र्य आंदोलनात नाशिक जिल्ह्यातील स्त्रियांचा सहभाग		8796156697	archanabachav3@gmail.com
31	प्रा. डॉ. देशमुख गंगाधर बालाजीराव	राजपुतांच्या लढायांच्या विविध पद्धती व त	वै. धुंझ महाराज देगलूरकर महाविद्यालय देगलूर. ता. देगलूर. जि. नांदेड. पिनकोड 431717	9545400953	deshmukhgangadhar1989@gmail.com
32	डॉ. नवनाथ दत्तात्रय वाजगे	पेशवेकालीन बीगोंदा परगण्यातील जमीन महसूल पद्धती	सावित्रीबाई कृमा महाविद्यालय, पिंपळ्याव पिसा, ता. लुका - बीगोंदा, चिन्हा - ब्रह्मदनगर, 413703	8805109637	ndwajage@gmail.com
33	प्रा. डॉ. नामदेव एम. इटवार	होळकरांच्या इंदौर येथील टाकसाळीतील तांब्याच्या नाण्याची निर्मिती	मनोहरभाई पटेल कला व वाणिज्य महाविद्यालय, सावकेसा, जि. बीरगिरी	9421716136	namadeohatwar7@gmail.com
34	डॉ. निकम राजश्री दिलीप	संत साहित्यातील स्त्री प्रतिमा	कृष्णा महाविद्यालय रेंठूर बुद्रुक ता. कराड जि. सातारा	9284685240	rdnikam73@gmail.com

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

35	प्रा.डॉ. उत्तम आप्पासाहेब पठारे आणि डॉ. प्रतिभा ब्रम्हदेव देशमुख	भारतीय स्वातंत्र्य आंदोलनातील एक विस्मरित चरित्र - अवतिकाबाई गोखले	लोकनेते रामदास पाटील धुमाळ कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, राहरी			
36	डॉ. बी. टी. पाटील	नागपूरकर भोसलेचे राज्यातील उद्योगधंदे				
37	डॉ. पूष पॉदरे पठारे	स्वार्थिक शिक्षकांच्या दुर्दैवी हत्याचा सारसंघे सत्य	कला, विज्ञान आणि वाणिज्य महाविद्यालय, वाघोली, पुणे	९४२३२३०६३०	bhushan.phadtare12@gmail.com	
38	प्रा.डॉ. शामराव घाडगे	महानुभूत मरण प्रश्न : अर्थव्यवस्था	विद्या प्रतिष्ठानचे कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय विद्यानगरी बारामती पुणे			
39	डॉ. संजय गायकवाड	क्रांतिकारक व कृतिशील संत गाडगे महाराज	महाडिक कला व वाणिज्य महाविद्यालय, मोडनीब	९४२२९६००२३	g.sanjayjee@gmail.com	
40	डॉ. संदीप म्हास्वराव उजवा	संघ गणनेबाबचे कार्याचे निवेदन कोरापूर	भारतीय महाविद्यालय, मेळी चि. अमळवती	9404689783		
41	प्रा.डॉ. सतीश सुखदेव कदम	जिथे देवाचा निवास ते नेवासा	यशवंतराव चव्हाण महा. तुळजापूर			
42	श्री.संदीप बळवंत गुरुवांगी	संत महात्मा बसवेश्वरांचा स्त्रीविषयक	शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर.	9657330123	armysandip01@gmail.com	
43	डॉ. सुवर्णा प्रकाश पाटील	मराठकालीन कर्तृत्ववान स्त्रिया - विशेष संद	मिरज महाविद्यालय, मिरज	9822020225	suvarnapati3302@gmail.com	
44	प्रा.डॉ. सौ. मंगल पंढरे वाघोले	२१ व्या शतकातील विवेकवादी समाज वीरसंघ ठरवा.	बी.पे. कोलेज भांडे, ता- बुन, जि- पुणे			
45	प्रा.डॉ. गोकुळ निंबा पाटील	भारतीय संविधान समितीच्या कार्याचा ऐतिहासिक आढावा	गंगामाई एज्युकेशन ट्रस्टचे कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, नगाव, ता. जि धुळे	9766946319	gokulpati20571@gmail.com	1000
46	डॉ. यशवंतचंभा गावीत	सरदार पटेल व पश्चिम खानदेशा	महाविद्यालय, बामखेडा ता. शहादा जि. नंदुरबार	8999857907	gavitdada@gmail.com	
47	डॉ. राजाराम सोनवणे	सहकार व ग्राम विकासाचे शिल्पकार डॉ. बाबुराव बापूजी तनपुरे (दादासाहेब)	अॅड. एम. एन. देशमुख महाविद्यालय राजुर, ता. अकोले जि. अहमदनगर	9767333391	sonawanerajaram123@gmail.com	
48	डॉ. विकास नितानंद शिंदे	पश्चिम घाट प्रदेशाचे पंच राजांचे (अहमदनगर) राज्य	राज्यी महाविद्यालय, बडगाव.	9881256115	shindevikas450@gmail.com	
49	डॉ. विवेकानंद लक्ष्मण चव्हाण	प्रारंभिक काळातील बौद्ध मूर्तिशिल्प कला : एक अभ्यास	एस.पी.डॉ.एम.कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय,	8983508574		
50	दिपक बाबूलाल शिरसाट	मुक्ताईनगर (जि.जळगाव) तालुक्यातील ग्रामनाम उत्पत्ती एक अभ्यास			dsshirsat79@gmail.com	
51	प्रतीक बाबासाहेब सुरेशे	विाया शतकात महाराष्ट्रातील भिल्ल चळवळीचे योगदान	न्यू आर्ट्स, कॉमर्स, साइंस कॉलेज अहमदनगर (SPPU)-414001	8796555281	pratiksurasel208@gmail.com	500
52	प्रमोद प्रमोद जाधव	संघीय विद्ययातील सौंदर्य गाई वगणांखांचे स्वरंगारण	न्यू आर्ट्स, कॉमर्स, साइंस कॉलेज अहमदनगर (SPPU)-414001	9867264040	jaadhavpramod34@gmail.com	
53	प्रमोद रमेश हंचाटे	इंद्रमुवन स्थापत्य कलेचा उत्कृष्ट नमुना	महाराष्ट्राच्यापक - हिंगुलाबिका प्राथमिक शाळा	8149182135	prahanchate0008@gmail.com	

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

54	प्रा. अर्चना राजेंद्र गायकवाड	महिला सशक्तीकरणतील डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांची भूमिका	दौंड तालुका कला व वाणिज्य महाविद्यालय, दौंड,		pr.archanagaikwad10@gmail.com		
55	प्रा. अर. बी. वाघ	मौलाना अबुल कलाम आझादांची भारताच्या फाळणी विषयक भूमिका	श्रीमती केशरबाई लोहोटी महाविद्यालय, अमरावती		raju.wagh81@gmail.com		
56	प्रा. डॉ. डॉंगरदिते दि. एम.	सुलेन्द्रनाथ बॅनर्जी यांच्या राजकीय क्षेत्रातील नैतिक मूल्यांचा अभ्यास	रयत शिक्षण संस्थेचे, लोकनेते रामशेठ ठाकूर कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय मोखाडा, ता. मोखाडा जी. पालघर	9766255442	drvasudon@gmail.com		
57	प्रा. डॉ. नंदकुमार जानोबा जाधव	भारतीय नागरिकत्व: राज्यघटनेतील तरतुदी	प्राचार्य सुभाष बाबुराव कुल महाविद्यालय, केडगाव ता. दौंड, जि. पुणे	9730576995			
58	प्रा. डॉ. पठारे उत्तम आप्पासाहेब	प्राचीन भारतातील स्त्री शिक्षणाचे स्वरूप	कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, नारायणगाव.ता. जुन्नर, जि. पुणे सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, पुणे.	९९४५८१०१५	uapathare@gmail.com	1000	
59	प्रा. डॉ. रघुराज मुगुटाव कुरुमकर	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे शैक्षणिक विचार	कला व वाणिज्य महाविद्यालय, दौंड.	9860328518	kurumkar81@gmail.com		
60	प्रा. डॉ. शितल अरविंद धरम	अहमदनगर जिल्ह्यातील कम्युनिस्ट कार्यकर्त्यांची संयुक्त महाराष्ट्र चळवळीतील	श्री साईबाबा महाविद्यालय, शिर्डी	९०९६९९०४४१	sadharam.dharam5@gmail.com		
61	प्रा. डॉ. शिल्पा शेठे	मराठ्यांच्या इतिहास संशोधनात सेतुमाधवराव	श्री. पद्ममणी जैनकला व वाणिज्य महाविद्यालय पाबळ, ता. जुन्नर, जि. पुणे, पिन -४१०५०५	९९६०४१८२२६	shilpasujan@rediffmail.com		
62	प्रा. डॉ. संतोष धरम शेलार	वा. पी. वेदवत शास्त्रज्ञांचे चरित्र : काळान्त आणि चिकित्सा	के.टी.एच.ए. महाविद्यालय, नाशिक	9975124120	santoshshilhar@gmail.com		
63	प्रा. डॉ. सतीश कदम	नेवासा गावाचे ऐतिहासिक स्थान	यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, तुळजापूर	9422650044			
64	प्रा. डॉ. सुभाष श्रावण धनगर	भारतीय स्वातंत्र्य लढ्यात खानदेशातील	ज्य व विज्ञान महाविद्यालय, सोनगी	9421571114			
65	प्रा. प्रणय जाधव	भारतीय राज्यघटनेच्या सरनाम्याचे चिकित्सक समालोचन	घोपटाराव किशनराव धोरात महाविद्यालय, खुटबाव ता. दौंड, जि. पुणे	9022335974			
66	प्रा. सतीश सखरा फुले	आधुनिक काळातील वारंदाचा ऐतिहासिक दृष्टिकोनात सांस्कृतिक अभ्यास	प्रा.वे. महाविद्यालय, दुनेरी ता. सोरोल, जि. सोलापूर	मो. नं. ९६०४४९९३६०	phulesatish@gmail.com		
67	प्रा. सोपान नवथर	मराठवाड्यातील निजाम राजवट : सफ-इ-खास जमील महसूल पद्धत	दुर्गादे, सोमर, अंध सावन सोलेर, सेराज.				

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

68	प्रा.डॉ. सुनिल भालेराव पाटील	दक्षिणैतील प्रतिकाशी : प्रकाशा	वसंतराव नाईक कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, शहादा. जि. नंदुरबार	9421614349	rau4949@gmail.com		
69	प्रा.डॉ.बोमै अमोल पोटे	पद्मश्री देसाई आणि कांचन गुरुवकर कल	पद्मश्री मणिभाई देसाई महाविद्यालय उरळी कांचन, ता.हवेली, जि.पुणे.	९८६०५१०९८	amolpbotre@gmail.com		
70	प्रा.सुनील लक्ष्मण पाटेशी	महात्मा गांधी यांचे विचार	महात्मा फुले कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, पनवेल, रायगड.	9137280239	stipardeshi14873@gmail.com		
71	प्राचार्य डॉ. प्रशांत पी. कोटे	डॉ. पंजाबराव देशमुख आणि भारत कृषक समाज	जिजामाता महाविद्यालय, बुलडाणा	९८२२६१४१६			
72	प्रिया करायनकर	सिंहगड किल्ल्याचे पेशवेकालीन आर्थिक महत्त्व	कला व वाणिज्य महाविद्यालय, नारायनगाव, जुन्नर, पुणे	9172559543	priyakalyankar19@gmail.com		
73	बेबी केशव खोरणे	विदर्भातील धनगर समाज, संस्कृती, लोकगीत व परंपरांचा अभ्यास	विवेकानंद कला सरदार दत्तिसिग्मि वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, छत्रपती संभाजीनगर			1000	
74	भरत केवळ आहेर	महाराजा सयाजीराव गायकवाड यांचे स्त्री शिक्षण विषयक कार्य	मु.पो.देवळ ता.देवळ जि.नाशिक	9403459929	bharataher01@gmail.com		500
75	मनिषा शरद इंगळे	भारतीय स्वातंत्र्य चळवळीतील महात्मा गांधींचे योगदान	प्रतिष्ठान महाविद्यालय पैठण, जि. औरंगाबाद.	7821078543	manishaingale02@gmail.com		
76	मरकड श्रीराम वित्तास	शिक्षणमहर्षी मारुतराव धुले शिक्षणवैषयक विचार व कार्य	मारुतरावजी धुले पाटील महाविद्यालय अहमदनगर				
77	रेणुका प्रकाशराव हाकके	रवळेंकरांच्या महाराणी बायजाबाई शिंदे यांच्या कार्यकर्तृत्वाचा अभ्यास	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद	8788662131	renukahakke12@gmail.com		
78	रोहिदास नारायण दुसर	छत्रपती शिवाजी महाराज कालीन पोलीस व्यवस्था	निवासस्थान :- 503/3ए वैशालीनगर, जेकरबसकल पोस्टासमोर, के. के. मार्ग, सातरस्ता, मंबई - 400 01	9821714032			
79	श्री प्रकाश महद पवित	प्रवीर व्हेकेकर लेणीक सांस्कृतिक प्रभाव	व्हेकेकर कोलेज टाकळी व्हेकेकर, ता. पारने, जि. अहमदनगर	8275583279	pkshgavh8@gmail.com	1000	
80	श्री. राधो रवि पुनवी	स्वातंत्र्यपूर्व काळातील कृषकांचे योगदान	अण्णासाहेब आवटे कॉलेज, मंचर, ता. आंबेगाव, जि. पुणे.	9975075449	ravindraperdhi2@gmail.com		
81	श्री.रामकृष्ण नानागीर बावा	भारताच्या स्वातंत्र्य लढ्यात देशनाम गोसावी संप्रदायातील व्यक्तींचे योगदान	क.ब.घौ.उ.म.जि.जळगाव				
82	स.प्र. राधो मोत रमाव	THE HIGH CASTE HINDU WOMEN' व पुस्तकातून शिकणे विकासासाठी बंधे समाज सुधारणे वरील विचार	श्री व्हेकेकर कोलेज टाकळी व्हेकेकर	9766118381	shantagadge@gmail.com		
83	सोनेर रविवर	गवारासा चंपारत प्राचिन मोगला तागड्याचा इतिहास	शहरटाकळी ता. शेवगाव				

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

84	प्रा. सरला ब्रह्मदेव चव्हाण	क्रांतीज्योती सावित्रीबाई फुले यांचे कार्य	यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, करमाळ ता. करमाळ, जि. सोलापूर	9421317028	sarlachavan028@gmail.com		
85	स्वाती चैके	महाराष्ट्रातील एकोणिसाव्या शतकातील समाजसुधारकांचे स्त्री विषयक विचार	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, छत्रपती संभाजीनगर				
86	सोनवणे गीताबाई शिवराम	महाराजा सयाजीराव गायकवाड आणि स्त्री सुधारणा एक चिकित्स्तक अभ्यास	मरुतराव घुले पाटील कला वाणिज्य व शास्त्र महाविद्यालय अहमदनगर	9763780622	gitabaisonavane@gmail.com		
87	डॉ. जयंत वानखेडे	The Marathi Press and the Riddles	Kirti M. Doongurse College Mumbai	8108727162	jayantmow@gmail.com		
88	डॉ. वंदना रामदास चव्हे	लोकमान्य टिळक व सी शिक्षण -एक चिकित्स्तक अभ्यास	स्व. निधन पाटील वाघाये कला वाणिज्य विज्ञान महाविद्यालय सानगाडि, भंडारा	9403364407	chavurvandana@gmail.com	1000	500
89	शिष्णू रघुनाथ हेळ्हे	भारतीय स्वातंत्र्य चळवळीत j b कृपालू	जातेगाव टेंबी वैजापूर	9637758261	vhelude@gmail.com		
90	राजाराम पिंपळपल्ले	दिंगोली शहरातील नाणे संग्रहाचे इतिहास लेखनातील योगदान	आदर्श महाविद्यालय दिंगोली	9970414332	droraju.206@gmail.com		
91	सिंधू निवृत्ती लोणकर	दक्षिण भारतातील तिलेयाडी पत्नीयम्मी व रुख्मिणी लक्ष्मीपती यांचे भारतीय स्वातंत्र्य संग्रामात योगदान	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ छ संभाजीनगर	8999143967	sindhulonkar90@gmail.com		
92	प्रा. डॉ. वैशाली सुभाकरे	ब्रिटिश स्तेचे भांडवलवादी धोरण आणि भारतीय अर्थव्यवस्था	आर. डी. आय. के. महाविद्यालय, बडनेरा	9422917195	vsbhakare2018@gmail.com.		
93	डॉ. विकास विलासराव शिंदे	राजर्षी शाहू महाराज यांचे सामाजिक लोकशाहीविषयी विचार आणि कार्य	माऊसी महाविद्यालय, बडोळा.	9881256115	shindevikas450@gmail.com		
94	Onkar Ganpat Dongare	Educational Reforms during the rule of the East India Company.	Mahatma Phule College Pimpri, Pune	7083517833	onkardongare009@gmail.com		
95	प्रा. राजरत्न कि. दवणे,	१९५६ चे धर्मांतर नव्या ऐतिहासिक पत्रांचा आरंभ	डी बी जे महाविद्यालय, चिपळूण, जि. रत्नागिरी.				
96	शियांक विनायक पाटील	सिधुदुर्ग जिल्ह्यातील किल्ले स्मारके पर्यटन स्थळे	मु. पो. ता. कणकवली जिल्हा - सिधुदुर्ग	7887545677			
97	प्रा.सोमा हडकर	संत रोहिदास यांचे लेखन आणि त्यातील	कणकवली कॉलेज कणकवली	9423624143			
98	प्रा.सोमा हडकर	संत बसवेश्वर आणि भक्ती चळवळ	कणकवली कॉलेज कणकवली	९४२३६२४१४३			
99	प्रा. नागोराव मधुकर तारू	खालापूर तालुक्यातील इ. ज. अ. म. : एक रचनात्मक स्थापत्यशास्त्रीय अभ्यास	के. एम. सी. महाविद्यालय, खोपोली	९६५०५९३४४, ८६२३८७३४४५	nagorotaru@gmail.com		
100	संजय पाईकराव	शिवकालीन चलन व्यवस्था : नवीन दृष्टीकोण	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ औरंगाबाद		spaukraj265@gmail.com.		
101	Ravi Shubhasrao Satbahi	Indian Democracy: Caste and Politics; Reflecting Historical, Social and Economic Dimension	Adv. B.D. Hambarde Mahavidyalaya, Ashti Dist. Beed	9850488943	Ravi7bhai@gmail.com		
102	प्रा. डॉ. रावसाहेब पवार	आधुनिक काळातील आनिवासी संस्कृतीचे संरक्षक	कॉमॅंड गोदावरी शामराव परळकर कला वाणिज्य विज्ञान महाविद्यालय तीलासरी पालघर				
103	पांडुरंग विश्वनाथ कांबळे	राजर्षी शाहू महाराज यांचे सी विषयक सुधारणा व कार्य	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ				
104	डॉ. सोमनाथ दत्तात्रय कदम	गुरुचर्य कृष्णराव अर्जुन केळुकर यांचे लेख व त्यांचा सुधारणावादी दृष्टिकोण	कणकवली कॉलेज कणकवली जिल्हा सिधुदुर्ग	9423731382	kadamsonmath78@gmail.com		

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

105	डॉ. किरण प्रकाश काळे	औरंगाबाद या शहराच्या नावाचे (खडकी ते औरंगाबाद)	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ			
106	प्रा. डॉ. नानोबा तुकाराम कदम	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांची पत्रकारीता.	डॉ. बी. जे. महाविद्यालय चिपळूण जि. रत्नागिरी	9923073219		
107	प्रा. डॉ. दयानंद प्रभू गायकवाड	स्त्री उदधारक सावित्रीबाई फुले	के. एम. सी. महाविद्यालय, खोपोली	9823321263		
108	डॉ. प्रभाकर गणपत गावंडे	ब्रिटिश कालीन स्वतंत्र चळवळीमधील वैयक्तिक सत्याग्रह पण तालुक्याचे योगदान	सुंदरराव मोरे महाविद्यालय पोलादपूर रायगड.		Email-pggawand@gmail.com	
109	डॉक्टर व्ही जी भास्कर	महात्मा गांधींचा कोकण दौरा 1920	संत राजू महाराज महाविद्यालय कुडाळ जिल्हा सिध्दुरी			
110	प्रा. सुमन लक्ष्मणराव केंद्रे	यशवंतराव चव्हाण यांचे महाराष्ट्राच्या शैक्षणिक विकासातील योगदान	कर्मवीर भाऊराव पाटील महाविद्यालय पंढरपूर स्वायत्त			
111	प्रा. श्री. एस. एन. पाटील	1968 च्या ग्राहक संरक्षण कायद्याच्या निर्मितीचा इतिहास	आनंदीबाई रावराणे कला वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय वैभववाडी ता. वैभववाडी जिल्हा सिध्दुरी 41610	9834984411	snphistory92@gmail.com	
112	Ajaykumar Pralhad Lokhande	A Protagonist in Quit India Movement: Aruna Asaf Ali	Address: Shri Laxmi Park Society A 204, Build No 3, Phase 2, Yashodhan Nagar, Thane	9892975392	lokhande.ajaykumar@gmail.com	
113	प्रियंका विनायक पाटील	सिध्दुरी जिल्ह्यातील किल्ले स्मारके पर्यटन स्थळे	मुक्काम पोस्ट कागकवली जिल्हा सिध्दुरी	7887545677		
114	पो. ब्रंबक रामराव पाटील	इतिहासाचे मूक साक्षीदार : वीरगळ जतन व संवर्धन	विवेकानंद कला, सरदार दलपिसिंग वाणिज्य व शास्त्र महाविद्यालय, औरंगाबाद.			
115	प्रा. सचिन अशोक धेंडे	स्वातंत्र्यपूर्व काळातील अहमदनगर जिल्ह्यातील दलित संघटन व राजकारण :	श्री छत्रपती शिवाजी महाविद्यालय, श्रीगोंदा	9766282599	dsachin100@gmail.com	
116	मनाज शरद कुंभार	बारामती परिसरातील गजलक्ष्मी शिल्पांच्या पुजन पद्धतीचे परातत्त्व सर्वेक्षण	बारामती	8482846849		
117	विनोद अशोक खटके	बारामती परिसरातील भैरव या ग्रामदेवतांच्या विवाह सोहळ्याचे परातत्त्व	बारामती	9423859438		
118	मरकड श्रीराम विलास	शिक्षण महर्षी मारुतीराव घुले यांचे शिक्षण विषयक विचार व कार्य	मारुती रावजी घुले पाटील महाविद्यालय अहमदनगर			
119	प्रा. डॉ. राजेश मधुकर बारते	स्त्री सक्षमीकरणात मंगल गौरी यांची भूमिका : विशेष संदर्भ गर्भ लिंग परीक्षण	श्री. छत्रपती शिवाजी महाविद्यालय, श्रीगोंदा			
120	प्रा. डॉ. गोविंद तिरमनवार	हतात्म्यां ज्ञानेश्वर देशपांडे यांचे स्वातंत्र्य लढ्यातील योगदान	स्व. दत्तात्रय पुसदकर कला महाविद्यालय नांदगाव पेठ, जि. अमरावती 431001	9405406138	gmfirmanwar@gmail.com	
121	डॉक्टर बी टी पाटील	नागपूरकर भोसले यांच्या राज्यातील उदयगंधर्धे	किसान कला वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय पारोळा जिल्हा जळगाव	94 23 93 49 51		
122	सागर शंकर राजे भोसले	श्रीमंत खेळोजीराजे भोसले यांचे जीवन कार्य आणि त्यांची वावीची वंश शाखा	नंदीप छत्रपती संभाजी नगर मार्ग वावी तालुका सिन्नर जिल्हा नाशिक	98 83 82 6300	ssrajebhosale@gmail.com	
123	डॉक्टर मस्के नारायण करभागी	भारतीय स्वातंत्र्य संग्रामातील जानकीबाई आपटे यांचे योगदान एक अभ्यास	जिजामाता कला व वाणिज्य विज्ञान भेंडा बुद्रुक तालुका नेवासा जिल्हा अहमदनगर			

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

124	डॉक्टर मृगाल गुलाबराव भोसले	डॉक्टर पंजाबराव देशमुख यांच्या आर्थिक क्षेत्रातील योगदान एक ऐतिहासिक अभ्यास	जिजामाता कला व विज्ञान महाविद्यालय भंडा बुद्रुक तालुका नेवास जिल्हा अहमदनगर				
125	डॉक्टर सुवीव बाबुराव आंधळे	ठाणे जिल्ह्यातील वेठबिगार मुक्तीसाठी श्रमजीवी संघटनेने केलेले कार्य	अंबिकबाई जाधव महिला महाविद्यालय वज्रेश्वरी तालुका भिवंडी जिल्हा ठाणे	7977485077			
126	गव्हांदे रवि शामराव	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांचा खोतशाही विरोधातील लढा	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, छत्रपती संभाजीनगर.	९९२१३९१५८६	rgavhande@gmail.com		
127	कुमारी सानिया सरफाज खान पठाण	अहमदनगर जिल्ह्यातील कामगार चळवळीतील निवडक व्यक्तींचे कार्य	आर्ट्स कॉमर्स अँड सायन्स महाविद्यालय सोनई	7620204085	saniyapathan2112@gmail.com		
128	मनीषा श्रीणिकुमार पाटील	पर्यावरणीय सौवाद : एक विचार		8669012681	patilmanisha2013@gmail.com		
129	वर्षा नारायण पवार	कसमादे पारिसराट इन्स्ट इंडिया कंपनीच्या काळात पडलेले दुष्काळ एक आढावा	मुक्काम पोस्ट भंजर तालुका देवळा जिल्हा नाशिक	9860536916	vedayu698@gmail.com		
130	प्रा.नाजीर पठाण	मराठा इतिहास लेखनातील राष्ट्रवादी आणि धर्मनिरपेक्ष इतिहासलेखन प्रवाह	एसपीडीएम आर्ट्स,एसबीबी&एम,एसएचडी कॉमर्स,एसएमए सायन्स कॉलेज,शिरपुर	9423772866	nsf.his@gmail.com		
131	डॉ.बाळासाहेब आमगांडा कोटलगी	"कोल्हापूरतील गुळ व्यापाराचा ऐतिहासिक आढावा"	नेमगांडा दादा पाटील नाईट कॉलेज ऑफ आर्ट्स अँड कॉमर्स सांगली	९६०४११११२३/ ९३७३५७१६१५	balukotlagee123@gmail.com		
132	डॉक्टर आलेकर प्रमोदकुमार	भारतातील लोकशाहीच्या प्रारंभाची घटनात्मक आणि संस्थात्मक ऐतिहासिक गाथा	अंकुश आर्ट अँड कॉमर्स कॉलेज आष्टा तालुका वाळवा जिल्हा सांगली	9960163674			
133	Waghmare Kabirdas Sudam	EMERGE OF BUSINESS HISTORY IN INDIA	Shivaji University, Kolhapur.	8421384154	kabirdasw@gmail.com		
134	प्रा.अर्चना वालचंद बच्छव	भारतीय स्वातंत्र्य आंदोलनात नास्तिक जिल्ह्यातील स्त्रियांचा सहभाग		9850221479, 8796156697	archanabachhav3@gmail.com		
135	डॉ. किर्ती विकास वर्मा	सभ्यता और व्यावसायिकरण में बौद्ध सध की भूमिका: त्रिशती गुप्त समूह के विशेष संदर्भ में	महात्मा फुले समाज शिक्षण संस्था कला, वाणिज्य एवं विज्ञान महाविद्यालय, नाशिक				
136	Onkar Ganpat Dongare	Educational Reforms during the rule of the East India Company.	Mahatma Phule College Pimpri,Pune	7083517833	Email: onkardongare009@gmail.com		
137	जान्हवी प्रफुल्ल नाईक	स्त्री मुक्ती संघटनेच्या कलापथकाचे कार्य	पता : बी २०१, विहार पश्चिम, जिल्हा-पालघर पिन कोड ४०१३०३	९४२३०८४००१	Janhavinai1089@gmail.com		
138	प्रा.डॉ.अश्विनकुमार र.राठे	ब्रिटीश वसाहतवाद व भारतीय पुरातत्व	भगवान बाबा कला व वाणिज्य महाविद्यालय लोणार, जि. बुलढाणा				
139	गायत्री जवाहरलाल तेली	भारतरत्न म्हणून डॉ.डॉ. केशव कर्वे यांचे स्त्री शिक्षण विषयक धोरण आणि वर्तमानकालीन शैक्षणिक धोरण प्रासंगिकता	एस पी डी एम कला वाणिज्य आणि विज्ञान महाविद्यालय शिरपुर जिल्हा धळे				
140	Mr. Jadhav Uttam Laxman	A STUDY OF PEASANT MOVEMENT FOR RICE RATE GUARANTEE IN IGATPURI AND AKOLE TALUKA (1944-50)	K.R.T. Arts, B.H. Commerce & A.M. Science (KTHM) College, Nashik	9260484685	uttamjadhav295@gmail.com		
141	गीता बाबुराव ढाकणे	महाराणी चिमणाबाई दत्तिलीय यांचे स्त्री समाज सुधारकाच्या भूमिकेतील साकारलेले उल्लेखनीय कार्य	शंकरराव मोहिते महाविद्यालय, अकनूज, जि. सोलापूर	9370669466	geetadhakne2210@gmail.com		
142	श्री. अनिल पोपट लोखंडे	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या वतनपरिषदा आणि सामाजिक बदलाची भूमिका		९९६०७४४४४	lokhandeanil143@gmail.com		

Principal
Loknaya Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

143	जयश्री सुभाष दामडे	वारकरी पंथातील संत श्रीया : महत्वाची ज्ञानीय एक ऐतिहासिक अभ्यास	डॉक्टर बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ छत्रपती संभाजी नगर	9588495590	jayshreespradhan888@gmail.com		
144	प्रतीक बाबासाहेब सुरसे	विसाव्या शतकात म्हराष्ट्रातील भिन्न घडवणीचे योगदान	न्यू आर्ट्स कॉलेज अँड सायन्स कॉलेज अहमदनगर	8796555281	pratiksurase208@gmail.com		
145	डॉ. मनमाध दत्तात्रय वाजगे	पेशवेकालीन श्रीगौदा परगाण्यातील जमीन महसूल पध्दती	सर्वोदोगी प्राध्यापक आणि इतिहास विभाग प्रमुख ता.विशेबाई कला महाविद्यालय पिंपळगाव पिसा तालुका - श्रीगौदा जिल्हा अहमदनगर ४११००१.	8805109637	ndwajage@gmail.com		
146	डॉ. निकम राजश्री दिलीप	संत साहित्यातील स्त्री प्रतिमा	कृष्णा महाविद्यालय रेट्ने बुद्रुक ता. कराड जि. सतारा	9284685240	rdnikam73@gmail.com		
147	राजकुमार जानोबा घाटे	कालवा कालीन कला स्थापत्य	महिला महाविद्यालय अंबाजोगाई कोड				
148	स्नेहलता अशोक धिटमे	प्राचीन कालखंडातील मानवी जीवनाची वाटचाल व त्याचे विविध टप्पे	महर्षी आठ्ठासाहेब संतुजी धोरत महाविद्यालय संगमनेर ता. संगमनेर जि.अहमदनगर पि.को. 422605	9966444410	snehalatazhitame@gmail.com		
149	Mr. Ashwinkumar Arjunrao Jigdand	Tourism Potential of Historical Aurangabad	Department of History & AIC (Liberal Arts), Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University, Aurangabad	9860668371	jigdandashwin@gmail.com		
150	डॉक्टर बाळासाहेब काळे	ज्ञानोदय वृत्तपत्रातून दिवून येणारे महान्मा ज्योतीराव फुले यांचे शिक्षण विषयक विचार आणि कार्ये	इंदोपूर तालुका शिक्षण प्रसारक मंडळचे कला विज्ञान आणि वाणिज्य महाविद्यालय भिंगवन तालुका इंदोपूर जिल्हा पुणे	9921909935	balasahebale_2007@rediffmail.com		
151	प्र. डॉ. संतोषकुमार गुंडप्पा गजले	मध्ययुगीन साहित्य में राधा के चरित्र का उद्भव, विकास और इतिहास	लेकनायक बापूजी अने महिला महाविद्यालय, यवतमाल, जि. यवतमाल (महाराष्ट्र)				
152	प्र. राजरत्न कि. दवणे	१९५६ चे धर्मांतर नव्या ऐतिहासिक पर्वथा आरंभ	डी बी जे महाविद्यालय, पिंपळगा, जि. त्रान्गिरी				
153	प्र. सीमा हडकर	संत साहित्यात यांचे खन आहे त्यातील	कणाकिली कॉलेज कणाकिली	९४२३४२४९३			
154	जगताप अर्चना तुळशीराम	मैत्रेयी पुष्य के उपन्यासों में स्त्री विमर्श	विमर्श पावन प्रतिष्ठान संचालित श्री. डॉ. इ. घाटनेपाटील माध्यमिक व उच्च माध्यमिक विद्यालय मुक्तिपूर ता. नेवासा जि. अहमदनगर	9766043899, 7666580640			
155	प्रता निवृत्ती साळवे	महाभारत सयाजोराव आणि स्त्रीशिक्षणविषयक	डॉ बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ छत्रपती संभाजीनगर				
156	Raju Chatarsing Pardeshi	GREAT ANCIENT AND MEDIEVAL TEMPLES ARCHITECTURE IN SOUTH INDIA	K.B.C North Maharashtra University Jalgaon.	7620998478/ 8888014915	rajupardeshi.pardeshi@gmail.com		
157	प्र. डॉ. ठकलेन जी. राजगुरु	विकलाबाधित परगाड्याची व एक कुशल मुलस्टडी छत्रपती शिवाजी महाराज एक अभ्यास	स्वा. से. क. रा. इन्व्हाणी महाविद्यालय, कराजा (साड) ता. कराजा जि. वाशिम.	९४२१९९४९९	tdnjgure70@gmail.com		

158	जान्हवी प्रफुल्ल नाईक	सौमिकी संघटनेच्या कलापथकाचे कार्य	पता : बी २०१, विहार परिधम, जिल्हा-पालघर पि न कोड ४०१३०३	९४२३०८४००१	Janhavinaiik1089@gmail.com		
159							
160							
161							
162							
163							
164							
165							

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

National Conference on Innovation in Sanskrit Literature after India's Independence

16 Nov 2022

Collaborative activities

INVITATION

One Day
National Sanskrit Conference on
**Innovations in Sanskrit Literature After
India's Independence**
Jointly Organized by
Mahatma Jyotiba Fule Mahavidyalaya, Amravati
Loknayak Bapuji Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal &
Department of Sanskrit, Sant Gadge Baba Amravati
University, Amravati, (Maharashtra)

Date : 16th November 2022

• Venue •
A. V. Theatre

Guest of Honor
Dr. Prasad Gokhale
Professor and Director,
Board of Planning & Development
Department of Vedang Jyotish,
Kavi Kulguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek.

Chief Guest
Dr. Jayshree Sakalkale
Head, Department of Sanskrit
Shankarlal Khandelwal Mahavidyalaya,
Akola.

Chairperson
Dr. Meenal Thakare (Bhonde)
Principal,
Mahatma Jyotiba Fule Mahavidyalaya,
Amravati.

Organizer
Dr. Durgesh Kunte
Principal,
Loknayak Bapuji Aney Mahavidyalaya,
Yavatmal.

Coordinator
Dr. Sanyogita Deshmukh
Coordinator
Department of Sanskrit
Sant Gadge Baba Amravati
University, Amravati.

Conveners
Dr. Prof. Pradnya V. Ingle
Head, Department of Sanskrit
Mahatma Jyotiba Fule
Mahavidyalaya

Dr. Darshana Sayam
Head, Department of Sanskrit
Loknayak Bapuji Aney
Mahavidyalaya

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

We are highly pleased to invite you to the Inauguration of the
National Conference in Sanskrit

Chairperson

Dr. Mukul Bhonde
Secretary
Asmita Shikshan Mandal, Amravati.

Inaugurator

Dr. Tushar Deshmukh
Registrar
Sant Gadge Baba Amravati, University, Amravati.

Keynote Address

Prof. Vijaykumar C. G.
Hon'ble Vice-Chancellor
Maharshi Panini Sanskrit Vedic
University Ujjain (M.P)

Resource Person

Dr. Nanda Puri
Dean of the Faculty
P.G. Sanskrit Bhasha and Sahitya Department
K. K. S. U. Sanskrit University, Nagpur

Chief Guest

Dr. Swanand Pund
Chairman, Board of Studies(Sanskrit)
Sant Gadge Baba Amravati University, Amravati.
Head, Department of Sanskrit,
Loknaya Tilak Mahavidyalaya, Wani.

Organizers

Dr. Meenal Thakare(Bhonde)
Principal,
Mahatma Jyotiba Fule
Mahavidyalaya Amravati

Dr. Durgesh Kunte
Principal,
Loknaya Bapuji Aney
Mahavidyalaya Yavatmal.

- 9.00 am to 10.00 am Registration & Breakfast
- 10.30 am to 11.00 am Inaugural Session :
Inaugurator : Dr. Tushar Deshmukh
Registrar. Sant Gadge Baba Amravati, University.
- 11.00 am to 11.45 am Keynote Address: Prof. Vijaykumar C. G.
Hon'ble Vice-Chancellor
Maharshi Panini Sanskrit Vedic University Ujjain (M.P)
- 11.45 pm to 12.10 pm Resource Person: Dr. Nanda Puri
Dean of the Faculty
P.G. Sanskrit Bhasha and Sahitya Department
K. K. S. U. Sanskrit University, Nagpur
- 12.10 pm to 12.35 pm Chief Guest : Dr. Swanand Pund
Chairman, Board of Studies(Sanskrit)
Sant Gadge Baba Amravati University, Amravati.
Head, Department of Sanskrit,
Loknaya Tilak Mahavidyalaya, Wani.
- 12.35 pm to 12.40 pm Dr. Durgesh Kunte
Principal,
Loknaya Bapuji Aney Mahavidyalaya, Yavatmal.
- 12.40 pm to 12.45 pm Dr. Meenal Thakare(Bhonde)
Principal,
Mahatma Jyotiba Fule Mahavidyalaya, Amravati
- 12.45 pm to 12.55 pm President : Dr. Mukul Bhonde
Secretary,
Asmita Shikshan Mandal, Amravati
- 1.00 pm to 2.00 pm Lunch Break
- 2.10 pm to 3.15 pm Paper Presentation Session - I
Speaker: Dr. Gananjay Kahalekar
Head, Department of Sanskrit
Mahatma Jyotiba Fule Mahavidyalaya, Mukhed, Dis
Chairperson: Dr. Omkumar Tompe
Prof. Head, Department of Sanskrit
Govt. Vidarbha Institute of Science & Humanities, A
- 3.20 pm to 4.30 pm Paper Presentation Session - II
Speaker: Prof. Kavita Holey
Head, Sanskrit Language and Literature
K. K. S. U., Ramtek.
Chairperson: Dr. Rupali Kavishwar
Govt. Vidarbha Institute of Science & Humanities, A
- 4.30 pm to 5 pm Valedictory Session

Principal
Loknaya Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

लोकनायक बापुजी अणे महिला महाविद्यालय, यवतमाळ

संस्कृत विभाग

अहवाल

प्रा. दर्शना सायम (लो. बा. अणे महिला महाविद्यालय, यवतमाळ) ह्यांनी म. ज्योतिबा फुले महाविद्यालय, अमरावती येथे 'संस्कृत विषयातील रोजगाराच्या संधी' या विषयावर अतिथी व्याख्यान दिले.

(Handwritten signature)

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

लोकनायक बापुजी अणे महिला महाविद्यालय, यवतमाळ संस्कृत विभाग

अहवाल

लोकनायक बापुजी अणे महिला महाविद्यालय, यवतमाळ व महात्मा ज्योतिबा फुले महाविद्यालय, अमरावती यांच्या संयुक्त विद्यमाने राष्ट्रीय संस्कृत परिषदेचे आयोजन दि. १६ नोव्हेंबर २०२२ रोजी करण्यात आले. परिषद महात्मा ज्योतिबा फुले महाविद्यालय, अमरावती येथे आयोजित करण्यात आली होती.

‘स्वातंत्र्योत्तर भारतात संस्कृत साहित्याची सृजनशीलता’

‘Innovations in Sanskrit Literature after India’s Independence’

या विषयावरील परिषदेच्या उद्घाटन कार्यक्रमाला अध्यक्ष म्हणून अस्मिता शिक्षण मंडळ, अमरावतीचे सचिव डॉ. मुकुल भोंडे हे होते, तर उद्घाटक म्हणून डॉ. तुषार देशमुख (रजिस्ट्रार, सं.गा.बा. अमरावती विद्यापीठ) हे होते. बिजभाषक म्हणून महर्षि पणिनी संस्कृत विश्वविद्यापीठ, उज्जैनचे कुलगुरू डॉ. विजयकुमार मेनन हे होते, तर प्रमुख अतिथी डॉ. नंदा पूरी (क.क.कालिदास संस्कृत विश्वविद्यापीठ, रामटेक) व डॉ. स्वानंद पुंड (लोकमान्य टिळक महाविद्यालय, वणी) हे होते. डॉ. दुर्गेश कुंटे (प्राचार्य, लो. बा. अणे महिला महाविद्यालय, यवतमाळ), प्राचार्य मिनल भोंडे (म. ज्योतिबा फुले महाविद्यालय, अमरावती), तसेच समापण समारंभाला अध्यक्ष म्हणून डॉ. मरियम थॉमस व विशिष्ट वक्ता म्हणून डॉ. प्रसाद गोखले (कालिदास संस्कृत विश्वविद्यापीठ, रामटेक) हे होते. शोधनिबंध वाचनाचे डॉ. प्रसाद भट व कु. वेदश्री काळे ह्यांना रोख १०००/- रूपयाचे बक्षिस देण्यात आले. यात एकूण ५१ शोधार्थी प्राध्यापक व विद्यार्थ्यांनी भाग घेतला, तर ४१ शोधनिबंधाचे प्रकाशन करण्यात आले.

(Signature)
Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

लोकनायक बापुजी अणे महिला महाविद्यालय, यवतमाळ

संस्कृत विभाग

अहवाल

नितीशतकम्, अभिज्ञानशाकुन्तलम्, मेघदूतम् या काव्यावर प्रा. स्वानंद पुंड यांचा व्हीडिओ द्वारा सर्टिफिकेट अभ्यासक्रम चालविण्यात आला.

अणे महिला महाविद्यालयाची राष्ट्रीय संस्कृत परिषद संपन्न

यवतमाळ दि. २२ (का.प्र.)

लोकनायक बापूजी

आणे महिला महाविद्यालय व महात्मा ज्योतिबा फुले महाविद्यालय अमरावती यांच्या संयुक्त विद्यमाने स्वातंत्र्योत्तर भारतात संस्कृत साहित्यातील सृजनशिलता या विषयावर एक दिवसीय राष्ट्रीय संस्कृत परिषदेचे आयोजन दिनांक १६ नोव्हेंबर २०२२ रोजी अमरावती येथे करण्यात आले होते. या कार्यक्रमाचे अध्यक्ष स्थान डॉक्टर मुकुल भोंडे, यांनी भूषविले या परिषदेला उद्घाटक म्हणून डॉ. तुषार देशमुख हे होते तर बीजभाषक

म्हणून डॉ. विजयकुमार सी.जी. उपस्थित होते. तर रिसोर्स पर्सन म्हणून डॉ. नंदापुरी या होत्या व प्रमुख प्रमुख अतिथी म्हणून डॉ. स्वानंद पुंड हे होते.

कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक प्राचार्य डॉक्टर मीनल भोंडे यांनी केले संचालन प्राध्यापक डॉक्टर मंजुश्री नेव्हल यांनी केले तर आभार प्रदर्शन प्राध्यापक प्रज्ञा इंगळे यांनी

केले प्रथम सत्राचे प्रमुख वक्ते प्राध्यापक डॉक्टर कोहोळकर होते तर सत्राध्यक्ष मा.डॉक्टर टोम्पे हे होते द्वितीय सत्राचे सत्राध्यक्ष म्हणून डॉक्टर कवीश्वर या होत्या तर विशिष्ट वक्ता डॉक्टर कविता होले या होत्या पेपर वाचन सत्रात दोन शोधनिबंधाला बक्षीस देण्यात आले प्राध्यापक डॉक्टर प्रसाद भट आणि कुमारी वेदश्री काळे समारोप सत्राचे

विशिष्ट वक्ता म्हणून प्राध्यापक प्रसाद गोखले कवी कुलगुरू संस्कृत विद्यापीठ रामटेक हे होते तर अध्यक्षस्थानी महात्मा फुले महाविद्यालयाच्या ज्येष्ठप्राध्यापक डॉक्टर मरियम थॉमस या होत्या. समारोप कार्यक्रमाचे संचालन प्राध्यापक आसरकर यांनी केले तर आभार प्रदर्शन प्राध्यापक दर्शना सायम यांनी केले अतिशय उत्तम प्रतिसाद या परिषदेला प्राप्त झाला एकूण ४१ शोधनिबंध प्रकाशित करण्यात आले होते व एकूण ५१ संस्कृत प्राध्यापक व विद्यार्थी सहभागी झाले होते.

(Signature)

Principal
Loknayaak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

MAHATMA JYOTIBA FULE MAHAVIDYALAY AMRAVATI.
 LOKNAYAK BAPUJI ANE MAHAVIDYALAY YAVATMAL , & SANT GADGEBABA
 AMRAVATI UNIVERSITY AMRAVATI (SANSKRIT DEPARTMENT) ORGANISED BY (ONE
 DAY SANSKRIT NATIONAL CONFERENCE)

(INOVATIONS IN SANSKRIT LITERATURE AFTER INDIAN'S INDEPENDENCE)

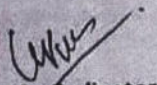
DATE - 16/11/2022

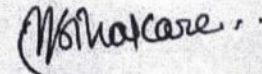
Online Registration Fess

Sr.No	Candidate name	Registration Fees
1.	Assi Prof . Pradnya Ingale	1500
2.	Dr. Swanand Pund	1500
3.	Dr. Jayashree Sakalkare	1500
4.	Prof . Prajakta Kukadkar	1500
5.	Prof . Kanchan Sutavne	1500
6.	Dr. Satyendra Raut	1500
7.	Dr. Rupali Kavishwar	1500
8.	Dr. Pushpa Narlawar	1500
9.	Dr. Waichal	1500
10.	Prof Jaya Munghate	1500
11.	Dr N. S. Suresh	1500
12.	Prof. Mrudula kale	1500
13.	Prof . Suvarna kewate	1500
14.	Prof . Mrudula Tapas	1500
15.	Prof Shweta Badgujar	1500
16.	Prof. Madhuri Kulkarni	1500
17.	Dr. Punam Gahukar	1500
18.	Dr. Prasad Bhide	1500
19.	Dr. Uttara Pradhan	1500
20.	Dr Pallavi Rajankar	1500
21.	Ulhas Ranade	1500
22.	Dr. Mrunalini Shinde	1500
23.	Prof . Aboli Vyas	1500
24.	Dr. Manish Gavkar	1500
25.	Dr. Hemarao Raypat	1500
26.	Dr Jagjit Shah	1500

 Principal
 LoknayaK Bapuji Aney
 Mahila Mahavidyalaya,
 Yavatmal

27.	Dr. Gananja Kahalekar	1500
28.	Dr. Vaishali Deshmukh	1500
29.	Dr. Minakshi Bhandatkar	1500
30.	Dr Vibha Kshirsagar	1500
31.	Prof . Renuka Ratnparkhi	1500
32.	Prof . Mayur Dharak	1500
33.	Dr. Rupali Wadekar	1500
34.	Prof. Ajay Pendse	1500
35.	Dr. Priti Shukla	1500
36.	Dr . Ajay Lamba	1500
37.	Dr. Shashkant Dargu	1500
38.	Dr. Manjusha Newal	1500
39.	Prof . Roshni Gafane	1500
40.	Dr. Gita Bhut	1500
41.	Dr. Nilima Babar	1500
42.	Ku. Dipika Belokar	1500
43.	Mr. Gaurav Shegokar	1500
44.	Prof Sanjay Khadse	800
45.	Ku. Waychar	800
46.	Ku. Sapna Yawale	800
47.	Ku Vedanti Tule	500
48.	Mr. Omprakash Mahulkar	500
49.	Mr. Prashik Thakare	500
50.	Mr. Atharv Joshi	500
51.	Mr. Vaibhav Mahore	500
52.	Mr. Vekhande	500
53.	Mr Mayur Vekhande	500
Total		70,400 ✓

Co-Ordinator

Principal

Department of Sanskrit
Mahatma Jyotiba Fule Mahavidyalay Amt.

Mahatma Jyotiba Fule Mahavidyalay Amt.

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

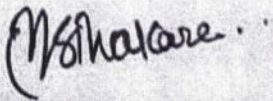
MAHATMA JYOTIBA FULE MAHAVIDYALAY AMRAVATI.
 LOKNAYAK BAPUJI ANE MAHAVIDYALAY YAVATMAL, & SANT GADGEBABA AMRAVATI UNIVERSITY
 AMRAVATI (SANSKRIT DEPARTMENT) ORGANISED BY (ONE DAY SANSKRIT NATIONAL CONFERENCE)
 (INOVATIONS IN SANSKRIT LITERATURE AFTER INDIAN'S INDEPENDENCE)

DATE - 16/11/2022

Offline Registration Fess

Candidate name	Registration Fees
Ku. Shruti Sharma (Student)	500
Ku. Vaishnavi Virulkar (Student)	800
Ku. Utkarsha Vanare (Student)	800
Ku. Kalyani Padar (Student)	500
Ku. Isha Hirulkar (Student)	500
Prof. Darshana Sayam (Teacher)	1500
Dr. Bhagyashri Balvatkar (Teacher)	1500
Dr. Sanyogita Deshmukh (Teacher)	1500
Assi Prof. Sonali Asarkar (Teacher)	1500
Assi Prof. Jaganath Ingole (Teacher)	1500
Assi Prof. Gajanan Kale (Teacher)	1500
Assi Prof. Amol Vadave (Teacher)	1500
Total	13,600 ✓

Co-Ordinator

Principal

Department of Sanskrit
 Mahatma Jyotiba Fule Mahavidyalay Amt.

Mahatma Jyotiba Fule Mahavidyalay Amt.

Principal
 Loknayak Bapuji Aney
 Mahila Mahavidyalaya,
 Yavatmal

Workshop on

Right to Information Act

02 Oct. 2021

~~3.2.27~~ 3.2.21**Report on State Level Workshop on Right To Information****Title:** State level workshop on RTI**Objectives:**

1. To make legal awareness among students relating to RTI Act
2. To make students aware about their fundamental Right to Information
3. To provide practical knowledge to the students about procedure for filing application under RTI Act
4. To provide significance and importance of RTI Act to the students

Chairperson: Dr.D.B.Kunte**Co-ordinator :** Astt.Prof,Yogita Bora and Dr.R.V.Dharmadhikari**Beneficiaries :** In this virtual workshop near about 200 students had joined through Youtube link and facebook live.**Program Activity:**

Commerce Dept. and Library Dept. of L.B.Aney Mahila Mahavidyalaya, Yavatmal has organized State Level Workshop on Right To Information on 2nd October 2021. Prof. Dr. Vijesh Munot, Assistant professor, Amolakchand Law College, Yavatmal and Dr. Vilas Nandurkar, PRO, SGBAU Amaravati are the resource persons who have delivered lectures on the topic 'How to fill RTI application effectively' and 'RTI application: Limitation, Challenges and Scope' respectively. More than 100 students have participated online in this workshop and many others through Facebook live.

The department has also organized a Quiz on RTI for the students to check their knowledge and information on the topic at the end of Workshop and also received feedback from the students participants. The department has delivered certificate of Workshop to the Participants.

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal

Outcome of Workshop:

This Workshop has resulted very fruitful and informative for the students.

Students have understood the detail procedure of filing application under RTI Act

Students got aware about the legal provisions of RTI Act

Students came to know the practical significance of RTI act

Submitted by

Dr. R. V. Dharmadhikari

Librarian

Dr. D. B. Kunte

Principal

Astt. Prof. Yogita B. Bora

HoD Commerce Dept.

Principal
Loknayak Bapuji Aney
Mahila Mahavidyalaya,
Yavatmal